

**T. C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

**MİLLİ KÜTÜPHANE 06 HK 1721 NUMARALI GÜFTE
MECMUASI [İNCELEME-METİN-MECMUALARIN
SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE
TASNİFİ]**

ERHAN GÜLMEZ

**DANIŞMAN
PROF. DR. ABDULLAH EREN**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORDU 2022

ETİK BEYANI

Enstitü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmada; bütün bilgi ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, bu çalışmanın herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir bilimsel çalışma olarak sunmadığımı beyan ederim.

Erhan GÜLMEZ

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Erhan GÜLMEZ tarafından hazırlanan “*Milli Kütüphane 06 Hk 1721 Numaralı Güfte Mecmuası [İnceleme-Metin-Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi’ne (MESTAP) Göre Tasnifi]*” başlıklı bu çalışma, 10.01.2022 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak, jürimiz tarafından **YÜKSEK LİSANS tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan Prof. Dr. Abdullah EREN
Ordu Üniversitesi/Fen-Edebiyat Fakültesi İmza

Üye Prof. Dr. Necip Fazıl DURU
Ordu Üniversitesi/Fen-Edebiyat Fakültesi İmza

Üye Dr. Öğr. Üyesi Muhammed İkbâl GÜLER
Ondokuz Mayıs Üniversitesi/Fen-Edebiyat Fakültesi İmza

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın konusu, çalışmaların yönlendirilmesi, sonuçların değerlendirilmesi ve yazımı aşamasında yapmış olduğu büyük katkılarından dolayı başta tez danışmanım ve kıymetli hocam Sayın Prof. Dr. Abdullah EREN'e, değerli hocam Sayın Prof. Dr. Necip Fazıl DURU'ya ve Sayın Dr. Öğr. Üyesi Muhammed İkbl GÜLER'e, araştırma ve yazım süresince yardımlarını esirgemeyen Orhan AKSU, İbrahim OK, Musa DEMİR ve Semih ZERE'ye, her konuda öneri ve eleştirileriyle yardımlarını gördüğüm hocalarıma ve arkadaşlarım Gökçe KILIÇ ve Suat GLDAŐ'a teşekkür ederim.

Bu araştırma boyunca maddi ve manevi desteklerinden dolayı başta kıymetli ve biricik eşim Fatma ANAPA GÜLMEZ'e ve aileme sonsuz teşekkür ederim.

Erhan GÜLMEZ
Giresun, 2022

ÖNSÖZ

Klasik Türk Edebiyatı'nın birçok kaynağı vardır. Başta divanlar olmak üzere, mesneviler, tezkireler ve şiir mecmuaları önemli kaynaklardır. Güfte mecmuaları da bu kaynaklardandır. Mecmualar, konularına ve nazım şekillerine göre şiir mecmuaları, nazire mecmuaları, gazel mecmuaları, kaside mecmuaları, güfte mecmuaları gibi çeşitlere ayrılmakta ve bunlara göre adlandırılmaktadır. Güfte mecmuaları, güftelerin kaybolmadan günümüze gelebilmelerinde ve sözlü musiki eserlerinin kaynakları arasında önemli eserlerdir. Bunlar sayesinde birçok güftekar ve bestekar hakkında kıymetli bilgilere ulaşılabilmektedir. Güfte mecmuaları, buradaki eserlerin bestelenmelerinden bugüne kadarki süreçte değişime uğrayıp uğramadıkları ve uğradıkları değişime dair bilgiler vermektedir. Bu, edebiyat ve musiki tarihi bakımından güfte mecmualarının önemini arttırmaktadır. İlk örnekleri 15. yüzyılda görülen güfte mecmualarının 20. yüzyıl başlarına kadar derlendiği görülmüştür. Güfte mecmualarına bakıldığında güftelerde, mecmuayı derleyenlerin beğenilerinin öne çıktığı görülmektedir. Bu sebeple güfte mecmualarını, derlendikleri dönemin musiki beğenisini yansıtan eserler olarak kabul etmek mümkündür. Güfte mecmualarında dua ve ilaç tarifleri gibi bilgileri içeren kısımlar da bulunabilmektedir. Güfte mecmuaları, divanlarda olmayan şiirleri ve divanı olmayan şairlerin şiirlerini güfte olarak barındırması ve tezkirelerde geçmeyen şairleri içermesi bakımından önemli kaynaklardır. Bu özellikleriyle güfte mecmuaları edebiyat ve musiki araştırmaları için kaynak teşkil eden önemli başvuru eserleridir.

Bu çalışmada Milli Kütüphane, Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda bulunan 06 Hk 1721 Numaralı “Mecmû‘a-i Eş‘âr” adıyla kayıtlı güfte mecmuası incelendi. Dört bölümden oluşan bu çalışmanın “Giriş” bölümünde mecmua türü hakkında genel bilgiler verildi. Çalışmanın birinci bölümünde “Mecmua, Güfte Mecmuaları” başlığı altında mecmuanın tanımı yapılarak, edebî bir terim olarak ne anlama geldiği, tarihsel gelişimi, şekil ve içerik özellikleri gibi konular ele alınarak edebiyatımızdaki mecmua tasnif çalışmalarına, mecmuaların önemine ve güfte mecmualarıyla ilgili genel bilgilere yer verildi. İkinci bölümde “Milli Kütüphane 06 Hk 1721 Numaralı Güfte Mecmuası” başlığı altında mecmuanın nüsha tavsifi yapıldı. Mecmuada yer alan nazım şekilleri, kullanılan vezinler, şiir ve şair dizini, şairlerin yaşadıkları yıllar ve yüzyıllar, mecmuada yer

alan ancak divanlarda ya da herhangi bir kaynakta bulunamayan şiirler, haklarında bilgi bulunamayan şairler ve şiirleri, kime ait olduğu bulunamayan mahlassız şiirler, mecmuadaki nazire şiirler, mecmuadaki şiirler ve ait oldukları musiki makamları, içinde şiir bulunmayan musiki makamları, mecmuada isimleri geçen bestekar ve besteledikleri şiirlerle ilgili hazırlanan tablolarla istatistiksel bilgiler verildi. Yine mecmuayı incelerken hangi yöntemlerin kullanıldığına değinildi. Üçüncü bölüm olan “Metin” başlığı altında ise transkripsiyon alfabesine yer verilerek metnin transkripsiyonu oluşturuldu. Ayrıca mecmuada yer alan şiirlerin matla ve makta beyitlerinin, nazım şekillerinin, vezinlerinin vb. ve mensur kısımların yer aldığı MESTAP tablolarına da dördüncü bölüm olarak yer verildi.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iv
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
KISALTMALAR.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x
GİRİŞ.....	1
1. MECMUA, GÜFTE MECMUALARI	
1. 1. Mecmua.....	3
1. 2. Tarihsel Süreç İçerisinde Mecmua Geleneğinin Oluşumu ve Gelişimi.....	4
1. 3. Mecmuaların Şekil ve İçerik Özellikleri.....	5
1. 4. Mecmuaların Sınıflandırılması.....	8
1. 5. Mecmuaların Önemi.....	14
1. 6. Güfte Mecmuaları.....	15
2. MİLLİ KÜTÜPHANE 06 HK 1721 NUMARALI GÜFTE MECMUASI	
2. 1. Mecmuanın Nüsha Tavsifi.....	18
2. 2. Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri.....	20
2. 3. Mecmuada Kullanılan Vezinler.....	21
2. 4. Mecmuada Yer Alan Şiir ve Şair Dizini.....	23
2. 5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Yaşadıkları Yıllar ve Yüzyıllar.....	27
2. 6. Mecmuada Yer Alan, Divanlarda ya da Herhangi Bir Kaynakta Yer Almayan Şiirler.....	30
2. 7. Mecmuada Yer Alan Haklarında Bilgi Bulunamayan Şairler ve Şiirleri.....	31
2. 8. Mecmuada Yer Alan Kime Ait Olduğu Bulunamayan Mahlassız Şiirler.....	31
2. 9. Nazire Şiirler.....	32
2. 10. Mecmuada Yer Alan Şiir ve Musiki Makamları Dizini.....	33
2. 11. Mecmuada Yer Alan İçinde Şiir Bulunmayan Musiki Makamları.....	34
2. 12. Mecmuada Yer Alan Şiir ve Bestakar Dizini.....	35
2. 13. Metin Hazırlanmasında İzlenen Yol.....	35

SONUÇ.....	37
3. METİN	
3. 1. Transkripsiyon Alfabeti.....	39
3. 2. Mecmû‘a-i Eş‘âr (Transkripsiyonlu Metin).....	40
4. MESTAP TABLOLARI	
4. 1. Mecmû‘a-i Eş‘âr’ın MESTAP’a Göre Tasnifi Tablosu.....	283
4. 2. Mensur Bölümler Tablosu.....	336
KAYNAKÇA.....	338
ÖZGEÇMİŞ.....	346

ÖZET

MİLLİ KÜTÜPHANE 06 HK 1721 NUMARALI GÜFTE MECMUASI [İNCELEME-METİN-MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ]

Klasik Türk Edebiyatı ve Türk musikisinin günümüzde layığıyla araştırılıp incelenebilmesi için ihtiyaç duyulan önemli kaynaklardan biri de güfte mecmualarıdır. Güfte mecmuaları derleyicisinin kişisel zevk, ilgi ve beğenisine göre bir araya toplayıp kayıt altına aldığı bestelenmiş güftelerden oluşan bir eserdir. Şairlerin divanlarında bulunmayan şiirlere, divanı olmayan ya da divanı henüz ele geçmemiş şairlerin şiirlerine ve tezkirelerde adı geçmeyen şairlere ve şiirlerine ulaşmada ve bu şiirleri besteleyen bestekarlar hakkında bilgi edinmede güfte mecmuaları önemli bir yer tutmaktadır. Güfte mecmuaları, derlendikleri dönemin şiir ve musiki beğenisini, dönemin bestelenmek için şiirleri en fazla tercih edilen şairlerini, şiir ve musiki alanındaki genel eğilimleri ve tutumları aydınlatan ve bu konuda bugün için araştırmacılara kaynaklık teşkil edip fikir veren önemli eserlerdir.

Bu çalışmanın konusu Milli Kütüphane, Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda 06 Hk 1721 arşiv numarasında kayıtlı “Mecmû‘a-i Eş‘âr” adlı güfte mecmuasıdır. Müstensihi belli olmayan ve 1222 (1806) istinsah tarihli, toplam 217 şiirden oluşan ve 84 varak olan bu mecmua genellikle 13.-19. yüzyıl arasında yer alan 79 şairin şiirlerini içerisinde barındırmaktadır.

Çalışmada ilk olarak söz konusu mecmuanın transkripsiyonlu metni oluşturulup mecmuanın nüsha tavsifi, şiirlerin nazım şekilleri ve şiirlerde kullanılan vezinler, şiir ve şair dizini, mecmuada yer alan şairler ve yaşadıkları yıllar ve yüzyıllar, divanlarda ya da herhangi bir kaynaktan bulunamayan şiirler, haklarında bilgi bulunamayan şairler ve şiirleri, kime ait oldukları bulunamayan mahlassız şiirler, nazire şiirler, mecmuadaki şiirler ve ait oldukları musiki makamları, içinde şiir bulunmayan musiki makamları, mecmuada isimleri geçen bestekar ve besteledikleri şiirler tablolar ile gösterilmiş, metnin hazırlanmasında izlenen yoldan bahsedilmiş, mecmuadaki şiirler ulaşılabilen divanlar ve çeşitli kaynaklardaki şiirlerle karşılaştırılarak tespit edilen farklılıklar dipnotlarda belirtilmiştir. Ayrıca bu şiirlerin “Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi (MESTAP)”a göre tasnifi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Divan, güfte, mecmua, şiir, MESTAP.

ABSTRACT

A LYRICS MECMUA REGISTERED AS ‘06 HK 1721’ IN NATIONAL LIBRARY [REVIEW-TEXT-CLASSIFICATION ACCORDING TO SYSTEMATICAL CLASSIFIED PROJECT OF POEM MECMUA’S (MESTAP)]

One of the important resources needed for the proper research and analysis of Classical Turkish Literature and Turkish music today is the lyric collections. It is a work consisting of composed lyrics that the compiler of lyric mecmuas collected and recorded according to his personal taste, interest and taste. Lyric magazines have an important place in reaching the poems that are not in the divans of the poets, the poems of the poets who do not have a divan or whose divan has not been found yet, and the poets and their poems whose names are not mentioned in the tezkires, and in obtaining information about the composers who composed these poems. Lyric collections are important works that illuminate the poetry and music taste of the period in which they were compiled, the poets whose poems were most preferred for composition, the general tendencies and attitudes in the field of poetry and music, and constitute a source and give ideas to researchers today.

The subject of this study is the lyric magazine named “Mecmû‘ a-i Eş‘ âr” registered in the archive number 06 Hk 1721 in the collection of the National Library, Adnan Ötügen Provincial Public Library. This journal, whose copy is not known, is dated 1222 (1806), consists of 217 poems in total and has 84 leaves. It contains the poems of 79 poets usually between the 13-19th centuries.

In the study, first of all, the transcribed text of the magazine in question was created and the copy description of the magazine, the verse forms of the poems and the meters used in the poems, the poetry and poet directory, the poets in the magazine and the years and centuries they lived, the poems that could not be found in the divans or in any source, the poets whose information could not be found, and his poems, poems without pseudonyms whose names cannot be found, nazire poems, poems in the magazine and the musical modes they belong to, musical modes that do not contain poetry, composers whose names are mentioned in the magazine and the poems they composed are shown with tables, the way followed in the preparation of the text is mentioned, the poems in the magazine are available in divans and in various sources. The differences detected by comparing them with the poems are indicated in the footnotes. In addition, these poems were classified according to the “Systematic Classification of Journals Project (MESTAP)”.

Key Words: Divan, lyrics, magazine, poetry, MESTAP.

KISALTMALAR

Cilt	: C.
Doğum	: d.
Editör	: Ed.
Hazırlayan	: Haz.
Mecmua	: M
Ölüm	: ö.
Sayfa	: s.
Sayı	: S.
Türk Dil Kurumu	: TDK
Ve benzeri	: vb.
Vesaire	: vs.
Yüzyıl	: yy.

Divan ve Divançelerin Kısaltmaları

Abdülahad Nûri Divanı:	: A.N.D.
Azîz Mahmûd Hüdâyî Dîvân-ı İlâhîyât	: A.M.H.D.İ.
Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi Dîvânı	: B.M.M.E.D.
Bolulu Himmet Divanı	: B.H.D.
Bolulu Şeyh Himmet ve Dîvânçesi	: B.Ş.H.DVÇ.
Cemâleddin Uşşâki Divânı	: C.U.D.
Eşrefoğlu Rûmî Dîvânı (Mustafa Güneş)	: E.R.D.1
Eşrefoğlu Rumi Divanı (Yasemin Bıyık)	: E.R.D.2
Fenâyî Divanı	: F.D.
Fenâyî Cennet Mehmed Efendi Dîvânı	: F.C.M.E.D.
Hasan Sezâyî Dîvânı	: H.S.D.
Hâtif Divanı	: H.D.
Hâtif Ali Efendi Dîvânı	: H.A.E.D.
Kânî Dîvânı	: K.D.
Koca Râgıb Paşa Dîvânı	: K.R.P.D.
Mehmet Tâlib-i Üsküdârî Dîvânçesi	: M.T.Ü.DVÇ.
Nakşî Dîvânı	: N.D.
Nakşî Ali Akkirmânî Dîvânı:	: N.A.A.D.
Niyâzî-i Mısırî Dîvânı	: N.M.D.

Necîb Divançesi	: N.DVÇ.
Pir Ümmi Sinan Hazretleri Divanı	: P.Ü.S.H.D.
Receb Enis Dede Divanı	: R.E.D.D.
Sezâyî Divanı	: S.D.
Şemseddîn Sivâsî Dîvânı	: Ş.S.D.
Şeyh Mustafa Zekâyî Divanı:	: Ş.M.Z.D.
Tokatlı Kânî Dîvânı	: T.K.D.
Üftâde Divanı	: Ü.D.
Yahyâ Bey Dîvânı	: Y.B.D.
Yahyâ Nazîm Dîvânı (Nevin Gümüş)	: Y.N.D.1
Yahyâ Nazîm Divanı (Mustafa Sefa Çakır)	: Y.N.D.2
Yûnus Emre Dîvânı	: Y.E.D.
Zekâyî Dîvânı	: Z.D.

Diğer Kaynakların Kısaltmaları

Abdülbakî Gölpınarlı (Melâmîlik ve Melâmîler)	: G
Ahmet Sevgi [Lâtîfî (Hayâtı ve Eserleri)]	: SE
Ethem Cebecioğlu (Hacı Bayram Velî ve Tasavvuf Felsefesi)	: C
Faruk Kadri Timurtaş (Yûnus Emre Divanı)	: TM
Kadir Yılmaz (1556 Tarihli Muhammediye)	: Y
Muharrem Çakmak (Cemâl-i Halvetî Hayatı, Eserleri, Tasavvufî Düşüncesi ve Cemâliyye Kolu)	: Ç
Mustafa Tatçı (Bursalı Âşık Yûnus)	: T
Ömer Faruk Kaygısız (Kazasker Mustafa İzzet Efendi ve Güfte Mecmuası)	: K
Ramazan Ekinci (Vefeyât-ı Ayvansarâyî)	: R1
Ramazan Ekinci (Hâfız Hüseyin Ayvansarâyî Vefeyât-ı Ayvansarâyî)	: R2
Sadeddin Nüzhet Ergun (Türk Musikisi Antolojisi)	: E
Sadeddin Nüzhet Ergun (Türk Şairleri)	: ER
Şengül Sağman (Müstâkimzâde'nin "Mecmûa-i İlâhiyyât" Adlı Güfte Mecmuası)	: S
Yunus İnciroğlu (XIX. Yüzyıla Ait Bir Şiir Mecmuası)	: İ

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri.....	20
Tablo 2: Mecmuada Kullanılan Vezinler.....	21
Tablo 3: Mecmuada Yer Alan Şiir ve Şair Dizini.....	24
Tablo 4: Mecmuada Yer Alan Şairlerin Yaşadıkları Yıllar ve Yüzyıllar.....	27
Tablo 5: Mecmuada Yer Alan, Divanlarda ya da Herhangi Bir Kaynakta Yer Almayan Şiirler.....	30
Tablo 6: Mecmuada Yer Alan Haklarında Bilgi Bulunamayan Şairler ve Şiirleri.....	31
Tablo 7: Mecmuada Yer Alan Kime Ait Olduğu Bulunamayan Mahlassız Şiirler.....	32
Tablo 8: Nazire Şiirler.....	32
Tablo 9: Mecmuada Yer Alan Şiir ve Musiki Makamları Dizini.....	33
Tablo 10: Mecmuada Yer Alan İçinde Şiir Bulunmayan Musiki Makamları.....	34
Tablo 11: Mecmuada Yer Alan Şiir ve Bestakar Dizini.....	35
Tablo 12: Mecmû' a-i Eş'âr'ın MESTAP'a Göre Tasnifi Tablosu.....	283
Tablo 13: Mensur Bölümler Tablosu.....	336

GİRİŞ

Klasik Türk Edebiyatı'nda çağlar boyunca nazım ve nesir türünde bir çok eser verilmiştir. Klasik Türk Edebiyatı denince akla ilk gelen eserler hiç şüphesiz şairlerin farklı nazım şekilleri ve türleriyle yazdıkları şiirlerini bir araya getirdikleri divanlardır. Bunun yanında yazıldıkları dönemin şiir anlayışı hakkında fikirler veren ve yazarı tarafından bazen şairler ve onların şiirleri hakkında yorumları da içermesi nedeniyle bugünkü eleştiri türüne yakın sayılabilecek ve biyografi ve antoloji türlerini bir arada barındıran şair tezkireleri de Klasik Türk Edebiyatı'nın en önemli kaynaklarından. Bunların yanında şairlerin müstakil bir eser olarak kaleme aldıkları mesneviler de önemli eserlerdendir. Sayılan tüm bu eserlerin yanı sıra derlendikleri dönemler için oldukça önemli bir yere sahip olan mecmuaları da Klasik Türk Edebiyatı'nın önemli kaynakları arasında saymamız mümkündür. Divanlarda belirli bir tertip düzenine ve nazım şekillerine göre sıralanan şiirler mecmualarda kayıt altına alınırken divanlardaki gibi belli bir kurala bağlı kalınmadan tamamen derleyeninin şiir beğenisine ve şiire olan ilgisine ve hatta ihtiyacına göre kayıt altına alınmıştır. Bu yönüyle mecmua, derleyeni için içinde bulunduracağı şiir malzemesinin şekli ve türündeki çeşit zenginliği ve derleyen kişiye bu şiirlerin seçiminde sağladığı özgürlük bakımından farklı ve müstesna bir konumdadır. Hatta mecmualara derleyen ya da daha sonraki farklı kişiler tarafından şiir, ilaç tarifi, dua vb. gibi farklı eklemeler de yapılabilmiş ve böylece mecmualar yüzyıllar boyunca birçok elin katkıda bulunup zenginleştirdiği ortak bir ürün olma özelliğine sahip olmuştur.

Anadolu'da 15. yüzyıldan itibaren rastlanmaya başlanan mecmualar, ilk etapta nazireler, cönkler, ilahiler, fevaid, ayetler, hadisler, tarihi belgeler, lugazlar, şiirler, vb. türleri kayıt altına almış defterler olarak ortaya çıkmaya başlamışlardır. 16. yüzyılda tür ve şekil bakımından sayıları daha da artan mecmua derleme geleneği 20. yüzyıl başlarına kadar devam eden bir uğraş olmuştur. Mecmualar zaman içinde tür ve şekil yönünden gelişip değişerek özgün eserler olarak da ortaya çıkmaya başlamışlardır.

Özelde ise güfte mecmuaları edebiyat ve musiki alanında önemli bilgileri içeren kaynaklardır. Yine ilk örneklerine 15. yüzyıldan itibaren rastlanmaya başlanan bu mecmuaların 20. yüzyıl başlarına kadar derlendiği görülmektedir.

Güfte mecmuaları içerdikleri bestelenmiş şiirleri, bu şiirlerin şairlerini ve bestekarlarını barındırması bakımından son derece değerli metinlerdir.

Mecmualarla ilgili diğer bir konu ise günümüzde bu türdeki eserler üzerine yapılan çalışmalardır. Klasik Türk Edebiyatı ve Türk musikisi alanındaki araştırmacıların mecmualara olan ilgisi ve bu konudaki çalışmaları giderek artmaktadır ve dikkatleri bu türdeki eserler üzerine yoğunlaşmaya başlamıştır. Şüphesiz bunda mecmuaların içerdikleri zengin malzemeyle Klasik Türk Edebiyatı ve Türk musikisi konusunda eksik ya da günümüze kadar gizli kalmış birçok bilgi ve veriye ulaşmada araştırmacılara sunduğu imkanlar önemli bir nedendir. Tüm bunlardan hareketle Mehmet Fatih Köksal'ın öncüsü olduğu ve başlattığı "Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)" de araştırmacıların ele alıp inceledikleri mecmuadaki şiirlerin nazım şekillerini ve vezinlerini kolay bir şekilde bulmasını sağlayarak bu tür çalışmalara destek vermektedir. Ayrıca MESTAP, incelenerek ortaya çıkarılan mecmuaların elektronik ortama aktarılmasıyla birçok araştırmacının da yapılan diğer çalışmalara kolayca erişimini sağlamaktadır.

Bu çalışmanın amacı MESTAP projesi kapsamında incelenen mecmuada yer alan şiirlerin tasnifini yaparak, edebiyatımızda isimleri henüz ortaya çıkarılmamış şairleri ve onların şiirlerini; yine şairlerin divanlarında bulunmayan gizli kalmış şiirlerini ve ayrıca musiki tarihimizin önemli bestekarları ve besteledikleri şiirleri akademik dünyaya tanıtmaktır.

1. MECMUA, GÜFTE MECMUALARI

1. 1. Mecmua

Arapça “cem” kökünden türetilmiş olan mecmua, mef’ül bâbında olup müennes (dişil) bir kelimedir.¹ Sözlükte “cem’ olunmuş, toplanıp biriktirilmiş, toplanmış, bir araya getirilmiş şey, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap, dergi²” şeklinde tanımlanmıştır.

Seçilmiş şiir, münşeat, güfte vb. eserlerin toplanarak bir araya getirildiği eserlerin genel adı³; intihab edilen şeylerin yazıldığı defter; mecmua-i eş’ar, funun ve edebiyattan bahis menkul risale⁴, defter, türlü konuların bir araya getirildiği yazıları içine alan kitap, şiir defteri anlamlarında kullanılmıştır.⁵ Genelde bir ya da daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dinî, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplardır.⁶ “Cönk, şiir antolojisi”⁷ olarak da tanımlanmıştır.

Klasik Türk edebiyatında edebî bir terim olarak mecmua ise, “çoğu zaman müellifi/müstensihi belli olmayan, derleyicisinin zevkine göre içeriği oluşturulan, farklı sanatçıların değişik türdeki eserlerini ihtiva eden ya da tek bir tür veya form etrafında şekillenen manzum, mensur veya manzum-mensur karışık defterler” anlamında kullanılmıştır.⁸

Bu eserler için “mecmua”nın yanı sıra “mecâmî”, “mecma”, “câmi” gibi aynı kökten türemiş kelimelerle –yalnız Osmanlı Türkçesinde- “cüzdan”, “defter” ve “cerîde” isimleri de aynı manada kullanılmıştır.⁹

¹ Mehmet Fatih Köksal, “Şiir Mecmualarının Önemi ve ‘Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi’ (MESTAP)”, Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim Sırrı Kuru, Ali Emre Özyıldırım (Haz.), *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkamarı, Bildiriler*, Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012, s. 411-435.

² Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2003, s. 596.

³ Ahmet Mermer, Neslihan Koç Keskin, *Eski Türk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005, s. 66.

⁴ Ali Nazîmâ, Faik Reşad, *Mükemmel Osmanlı Lûgati*, Necat Birinci, Kazım Yetiş, Fatih Andı, Erol Ülgen, Nuri Sağlam, Ali Şükrü Çorok (Haz.), TDK Yayınları, Ankara, 2002, s. 249.

⁵ Yaşar Aydemir, “Şiir Mecmuaları ve Metin Teşkilinde Mecmuaların Rolü”, *Bilig*, S. 19, Güz, 2001, s. 147-156.

⁶ Mustafa İsmet Uzun, “Mecmua”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2003, C. 28, s. 265-268.

⁷ Mehmet Kanar, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Say Yayınları, İstanbul, 2011, s. 760.

⁸ Özer Şenödeyici, Ahmet Akdağ, “Mecmualar ve Cönkler”, Özer Şenödeyici (Ed.), *Osmanlı Edebî Metinlerini Anlama Kılavuzu*, Kesit Yayınları, İstanbul, 2015, s. 367-388.

⁹ Uzun, 2003, 265-268.

Kütüphanecilik literatüründe mecmuanın karşılığı “derleme”dir. Günümüz Türkçesinde “dergi” olarak karşılığını bulan mecmua, yakın zamana kadar da günlük olmayan (haftalık, aylık, üç aylık, altı aylık, yıllık vb.) periyotlarla yayınlanan süreli yayınlar için kullanılmaktadır.¹⁰

1. 2. Tarihsel Süreç İçerisinde Mecmua Geleneğinin Oluşumu ve Gelişimi

İslâm kültüründe mecmua türü, henüz adı konulmadan Hz. Peygamber’in hadis yazımına izin vermesiyle birlikte ortaya çıkmıştır. Bu iznin ardından bazı sahâbiler Resûlullah’tan duyduklarını mecmua tertip etme anlayışı içerisinde kendi seçimlerine, ihtiyaç ve değerlendirmelerine göre bir araya getirince hadis literatüründe sahîfe, cüz ve kitap adıyla anılan ilk derlemeler doğmuştur. Bu derleme eserler, sonraki yüzyıllarda amaç ve yöntem farklılıklarıyla değişmiş ve farklı bir hüviyete bürünmüştür. Önceleri hadis toplayıcılığı olarak ortaya çıkan tür daha sonra şiirlerin toplandığı kitaplar hâline gelerek yaygınlaşmaya başlamıştır.¹¹

Arap edebiyatında şekil ve içerik özellikleri bakımından genel çerçevesi belirlenen mecmua geleneği Fars ve Türk edebiyatlarında değişip gelişerek kendi formunu oluşturmuştur. Mecmuaların gelişimini tamamlayarak Türk edebiyatı içerisinde ilk örneklerini vermesi 15. yüzyılı, sayı ve çeşitlerinin artması ise 16. yüzyılı bulmuştur.¹²

Türk edebiyatında mecmualar, başlangıçta, birçok bakımdan benzediği cönk gibi âyetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilâhiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin (fevâid), notların, tarihî belge ve kayıtların (tevârih) derlendiği bir not defteri hâlinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır. Bir telif türü olarak gelişimini tamamladıktan sonra genellikle kitap hüviyetindeki teliflerden farklı bir tarafı kalmamıştır.¹³

¹⁰ Köksal, 2012, 411-435.

¹¹ Uzun, 2003, 265-268.

¹² İncinur Atik Gürbüz, *Mecmū‘atü’l-Leḫā’if ve Şandūkatü’l-Ma‘ārif (İnceleme-Tenkitli Metin-Şair ve Şiir Dizini) [Bursa (İnebey) Yazma ve Basma Eserler Kütüphanesi, No. 2276] [İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, No. T 739]*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2018, s. 4.

¹³ Uzun, 2003, 265-268.

Türk edebiyatında ise kaynaklar, mecmuaların müstakil eserler olarak ne zaman yazılmaya başlandığına dâir kesin bir tarih vermemektedir. Fakat eldeki verilerden hareketle mecmua türünün Türk edebiyatında 15. yüzyılda bir nazire mecmuası şeklinde/muhteviyatında zuhûr etmeye başladığını söylemek yerinde olacaktır. 1437’de Ömer bin Mezîd’in derlediği “Mecmûatü’n-Nezâir” kaynaklarda -şimdilik- bilinen ilk mecmua olma özelliği taşır. 15. yüzyılda çığır hâline gelen bu gelenek, 16. yüzyılda edebî muhitin de tesiriyle, farklı şairlere ait farklı türlerde eserlerin derlenmesiyle daha da artış göstermiştir. 19. yüzyıla kadar -hatta daha sonralarına kadar- yazımına devam edilen mecmua, böylece Türk edebiyatında önemli bir hüviyete kavuşmuştur.¹⁴

1. 3. Mecmuaların Şekil ve İçerik Özellikleri

Daha çok Osmanlı ve İran sahasında rağbet gördüğü anlaşılan özel mecmuaların kâğıdının kalitesi, rengi, boyutları, cildi, yazısı, tezhibi, şekli gibi vasıfları ve maddî nitelikleri itibariyle birbirlerinden çok farklı olduğu, bir kısmının düzensiz, âdeta karalama defteri, bir kısmının çok düzenli ve özenli bir sanat eseri niteliği taşıdığı görülmektedir. Düzensizlerin çoğu doğrudan derleyicisinin eliyle yazılmış olduğu için okunaksız ve istinsah hatalarıyla dolu, babadan oğula veya elden ele intikal ettiği için farklı kişilerin yazısına ve ilgisine göre şekillenmiş, değişik konulara yer veren güvenilirmez metinler halindedir.

Bu eserlerde kullanılan dil Türkçe, Arapça veya Farsça olabildiği gibi bu dillerin hepsinin bir arada kullanıldığı mecmualar da vardır. Çoğunlukla ilmî ve dinî konularda derlenmiş mecmuaların mensur ve Arapça, edebiyat ve sanat konularındakilerin ise manzum ve Farsça-Türkçe olduğu görülmektedir. Osmanlı müelliflerinden Müstakimzâde’nin kendi adıyla anılan mecmualarından ikisi mensur ağırlıklı Arapça (Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3756; İÜ Ktp., AY, nr. 4727), güfte mecmuası ise manzum ve Türkçe’dir (Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3397). Derleyeni bilinmeyen Câmîu’l-Meânî de aynı şekilde çoğunlukla manzum olan Türkçe ve Farsça metinlerden meydana gelmiştir (Nuruosmaniye Ktp., nr. 4904).¹⁵

¹⁴ Şenödeyici, 2015, 367-388.

¹⁵ Uzun, 2003, 265-268.

Mecmuaları karşılamak için kullanılabilecek tek ve değişmez bir şekil ya da içerik tanımlaması üretebilmek olası değildir. Zira bu konuda divan tertibi ya da mesnevi yazımında olduğu gibi geleneğin belirlediği bir sınırlandırma yoktur. Mecmuaların şekil ve içeriği üzerinde derleyen belirleyici konumdadır. Mecmua terimiyle karşılanan eserler derleme sürecinde bir not defteri durumundadır. Çoğu kez derleyici gündelik hayatın içerisinde karşılaştığı ve daha sonra kullanabileceğini düşündüğü her türden bilgiyi, kaynağına ve doğruluğuna bakmaksızın buraya kaydeder. Derleyicinin hatta derleyicilerin yıllar içerisinde tuttıkları bu kayıtlarla mecmua bir eser görünümüne kavuşur ancak yine de oluşum süreci tamamlanmış olmaz. Sonraki dönemlerde de eser, okuyucular tarafından yapılan eklemelerle oluşumuna devam eder.¹⁶

Mecmualar genellikle farklı şair veya yazarların farklı nazım şekillerindeki şiirleriyle mensur eserlerden derleme yoluyla oluşturulur. Bunlardan “bir kısmının sahibi ve müstensihî belli; bir kısmı tanınmış, büyük bir kısmının da ne sahibi ne de müstensihî bellidir. Ekserisinin düzenlenme tarihleri de yoktur. Bu eserlerin hangi döneme ait olduğunu değişik vesilelerle atılan tarihlerden; tarih manzumelerinden ve şiirlerini aldıkları şairlerden hareketle tespit mümkündür.”¹⁷

Mecmualar fizikî özellikler açısından değerlendirildiğinde, bazılarının baştan ya da sondan, bazılarının da hem baştan hem de sondan eksik veya yaprakları yırtılmış şekilde olduğu görülür. Sütun sayısı, satır, yazı ölçüleri gibi mecmuanın nüsha tavsifiyle ilgili hususlarda kendi içinde standardı olmayan mecmualar olduğu gibi cilt, tezhip vb. süslemeleriyle sanatsal olarak değer taşıyan mecmualar da edebiyatımızda mevcuttur.¹⁸

Mecmuaların içeriğinde birçok farklı türde ve biçimde eser bulunduğu gibi, tek bir tür ve şekle münhasır mecmualar da bulunmaktadır. Örneğin, şiir mecmuaları (mecnû'a-i eş'âr), risale mecmuaları (mecnû'atü'r-resâ'il), hadis mecmuaları (mecnû'atü'l-ehâdis), fetva mecmuaları (mecnû'a-i fetâvâ), dua mecmuaları (mecnû'a-i ed'îye), tarih manzumelerini içeren mecmualar (mecnû'a-

¹⁶ Mehmet Gürbüz, “Kâbilî, Sultân-ı Hübâna Münâsib Eş'âr (Poems to Sing for the Leading Beautiful Beloved) (Millet Library, Ali Emiri Manzum No. 744-745) Part I: Analysis-Facsimile”, *The Department of Near Eastern Languages and Civilizations, Sources of Oriental Languages and Literatures 109*, USA, MA, Cambridge: Harvard University, 2012, s. 5-10.

¹⁷ Aydemir, 2001, 147-156.

¹⁸ Köksal, 2012, 411-435.

i tevârîh), fevâid mecmuaları (mecmû'a-i fevâ'id), hutbe mecmuaları (mecmû'atü'l-huteb), tıpla ilgili mecmualar (mecmû'a-i tıb, mecmû'ai mücerrebât, mecmû'a-i mu'âlece), gizli ilimlerden bahseden mecmualar (mecmû'atü'l-havâss, mecmû'a-i cifr ve reml, mecmû'a-i ilm-i nücûm, mecmû'a-i tılısmât, mecmû'a-i melâhîm, mecmû'a-i vefk), letaif mecmuaları (mecmû'atü'lletâ'if), zikir ve evrâd mecmuaları (mecmû'a-i zikr ü evrâd), hikâyeye mecmuaları (mecmû'a-i hikâyât), münşe'ât mecmuaları (mecmû'a-i münşe'ât), müzikle ilgili mecmualar (mecmû'a-i beste ve semâ'î, mecmû'a-i mûsikî, mecmû'a-i ilâhiyyât, mecmû'a-i sâz u söz), mektup mecmuaları (mecmû'a-i mekâtib), müsvedde mecmuaları (mecmû'a-i müsevvedât), ilâm mecmuaları (mecmû'a-i sukûk), söz, deyiş mecmuaları (mecmû'a-i makâlât), hadis ve tefsir benzeri kaynaklardan edinilen dinî bilgilerin yer aldığı mecmualar (mecmû'a-i menkûlât) bunlardan bazılarıdır.

Özellikle klâsik şiirimize ait türler ve nazım şekillerine mahsus manzumelerin toplandığı mecmualar da bulunmaktadır: Kaside mecmuaları (mecmû'atü'l-kasâ'id), naat mecmuaları (mecmû'atü'n-nu'ût), gazel mecmuaları (mecmû'a-i gazeliyât), nazire mecmuaları (mecmû'atü'n-nezâ'ir), rubai mecmuaları (mecmû'a-i rubâ'iyât), terkîb-i bend mecmuaları (mecmû'a-i terkîb-i bend), tercî-i bend mecmuaları (mecmû'a-i tercî-i bend), sadece müstakil beyitler bulunan mecmualar (mecmû'a-i ebyât), birden çok şairin divanlarını barındıran mecmualar (mecmû'atü'd-devâvîn) gibi. Ayrıca bazı mecmuaların derleyicilerinin adıyla anıldığı (Münşe'ât-ı Ferîdûn, Pervâne Bey Mecmû'ası vb.), bazılarının özel adları olduğu (Câmi'u'n-nezâ'ir vb.) görülmektedir.¹⁹

Mecmualar, farklı şairler tarafından kaleme alınmış birçok nazım şekil ve türleriyle yazılmış manzumeleri; çeşitli dinî metinleri, tarihî belge ve rivayetleri, ilaç terkibleri gibi çeşitli metinleri ihtiva ederler. Bunların yanı sıra mecmuaların farklı dönemlerde yaşamış, gerek şuara tezkirelerinde adı olan gerek olmayan şairlerin şiirlerini ve divan sahibi bir şairin divanında bulunmayan şiir/lerini ihtiva etmeleri, mecmuaları en az divanlar kadar değerli kılar.²⁰

¹⁹ Kamil Ali Gıynaş, “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası”, *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S. 25, 2011, s. 245-260.

²⁰ Fatih Ramazan Süer, “Bezciyâde Mehmed Muhyî Efendi'nin Gazellerine Ek”, *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, C. 2/S. 1, 2019, s. 233-249.

1. 4. Mecmuaların Sınıflandırılması

Mecmua üzerine eldeki eserlerden hareketle tasnifler yapılmıştır. Agâh Sırrı Levend'in içeriği esas alarak yaptığı sınıflandırmada mecmualar, ana hatlarıyla;

- 1) Nazîre mecmuaları,
- 2) Meraklılarınca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirleri içeren mecmualar,
- 3) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,
- 4) Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar; tababet, ilahiyat gibi,
- 5) Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar şeklinde sınıflandırılır.²¹

Günay Kut'un sınıflandırması;

- 1) Nazire mecmuaları,
- 2) Seçme şiir mecmuaları (mecnû'a-i eş'âr, mecnû'a-i devvân),
- 3) Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan mecmualar (mecnû'a-i edviyye, mecnû'a-i ed'iye, mecnû'a-i tevârih, mecnû'a-i mu'ammeyât, mecnû'a-i münşe'ât, mecnû'a-i resâ'il gibi),
- 4) Manzum ve mensur karışık olabileceği gibi Arapça, Türkçe ve Farsça gibi değişik dillerde de yazılmış olabilecek karışık mecmualar,
- 5) Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmualar (Ömer bin Mezîd-Mecnû'atü'n-Nezâ'ir, Eğirdirli Hacı Kemâl-Câmi'ü'n-Nezâ'ir, Edirneli Nazmî-Mecma'ü'n-Nezâ'ir, Pervâne Bey-Pervâne Bey Mecmû'ası, Budinli Hisâlî-Metâli'ü'n-Nezâ'ir) şeklindedir.²²

Atabey Kılıç mecmuaları şu kriterlere göre sınıflandırmıştır:

1. Cilt ve tertip hususiyetleri bakımından mecmualar,

1.1. Cönkler

1.2. Mecmualar

1.2.1. Tertip durumuna göre mecmualar

1.2.1.1. Mürettep mecmualar

²¹ Agâh Sırrı Levend, *Türk Edebiyatı Tarihi, Giriş*, TTK Yayınları, Ankara, 1998, C. I, s. 166-167.

²² Günay Kut, "Mecmua", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Devirler/İsimler/Eserler/Terimler*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1986, C. 6, s. 170-174.

- 1.2.1.2. Mürettep olmayan mecmualar
 - 1.2.2. Mürettep durumuna göre mecmualar
 - 1.2.2.1. Mürettibi bilinen mecmualar
 - 1.2.2.2. Mürettibi bilinmeyen mecmualar
 - 1.2.3. Aynı zümreye mensup şahsiyetlerin eserlerinin toplandığı mecmualar
2. İçerdikleri metinlerin şekil özelliklerine göre mecmualar,
- 2.1. Manzûm metinler mecmuaları
 - 2.1.1. Kaside mecmuaları
 - 2.1.2. Gazel mecmuaları
 - 2.1.3. Nazire mecmuaları
 - 2.1.4. Muamma mecmuaları
 - 2.1.5. Manzum lügat mecmuaları
 - 2.1.6. İlahi mecmuaları
 - 2.1.7. Şehrengiz mecmuaları
 - 2.1.8. Na't mecmuaları
 - 2.1.9. Hilye mecmuaları
 - 2.1.10. Mi'raciyye mecmuaları
 - 2.1.11. Matla' mecmuaları
 - 2.1.12. Mersiye mecmuaları
 - 2.1.13. Çeşitli mesnevilerden seçkileri barındıran mecmualar
 - 2.1.14. Güfte mecmuaları
 - 2.1.15. Müstezad mecmuaları
 - 2.1.16. Tarih mecmuaları
 - 2.1.17. Musammat mecmuaları
 - 2.1.18. Kıt'a ve rubâ'î mecmuaları
 - 2.1.19. Divan mecmuaları
 - 2.2. Mensûr metinler mecmuaları
 - 2.2.1. Lugaz mecmuaları
 - 2.2.2. Fetva mecmuaları
 - 2.2.3. Tefsir mecmuaları
 - 2.2.4. Şerh mecmuaları
 - 2.2.5. Sakk mecmuaları
 - 2.2.6. Mekân ve tasvirlerini içeren mecmualar

2.2.7. Münşe‘ât mecmuaları

2.2.7.1. Derleme münşe‘ât mecmuaları

2.2.7.2. Tek şahsa ait inşa örneklerinden oluşan münşe‘ât mecmuaları

2.3. Karışık manzum ve mensur eserler mecmuaları

2.3.1. Fevâid ve eş‘âr mecmuaları

2.3.2. Farklı türleri barındıran mecmualar

3. Dil bakımından mecmualar,

3.1. Arapça mecmualar

3.2. Farsça mecmualar

3.3. Türkçe mecmualar

3.4. Çok dilli mecmualar

4. Muhteva bakımından mecmualar,

4.1. Din

4.2. Tasavvuf

4.3. İlm-i Nücûm/Fal ve Remil

4.4. Hikâye/Latîfe

4.5. Hezel ve Hiciv

4.6. Edviye

4.7. Mûsikî

4.8. Hat ve Kitâbet

5. Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmualar.²³

Mecmuaların düzenleniş özelliklerini dikkate alan bir başka tasnif denemesi ise Mehmet Gürbüz tarafından şöyle yapılmıştır:

1. Nazire mecmuaları,

2. Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin divanlarını/şiiirlerini

bir araya getirmeyi amaçlayan mecmualar,

3. Şiiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiiir mecmuaları,

a. Gazel mecmuaları (Mecmû‘a-i Gazeliyyât)

b. Kaside mecmuaları (Mecmû‘a-i Kasâid)

c. Müstezad mecmuaları

²³ Atabey Kılıç, “Şiiir Mecmualarının Tasnifine Dair”, Aynur, Hatice, Çakır, Müjgân, Koncu, Hanife, Kuru, Selim Sırrı, Özyıldırım, Ali Emre (Haz.), *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler*, Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012, s. 75-96.

- d. Matla mecmuaları (Mecmû‘a-i Metâli‘)
- e. Beyit mecmuaları (Mecmû‘a-i Ebyât)
- f. Mısra mecmuaları (Mecmû‘a-i Mesari‘)
- g. Farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmualar
- 4. Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmuaları,
 - a. Tarih mecmuaları (Mecmû‘a-i Tevârîh)
 - b. Na‘t mecmuaları (Mecmû‘a-i Nu‘ût)
 - c. Muammâ mecmuaları (Mecmû‘a-i Mu‘ammeyât)
 - d. Lügaz mecmuaları (Mecmû‘a-i Elgâz)
 - e. Medhiye mecmuaları (Mecmû‘a-i Medâyah)
 - f. Mersiye mecmuaları
 - g. Şehrengiz mecmuaları
 - h. Farklı konularda yazılmış şiirleri içeren mecmualar
- 5. Şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan şiir mecmuaları.
 - a. Aynı zümreye (tasavvufî oluşum, meslek grubu vb.) mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - 1. Mevlevî şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - 2. Hurûfî-Bektâşî şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - 3. Enderun şairlerinin şiirlerini toplayan mecmualar
 - 4. Kâtip zümresinden şairlerinin şiirlerini toplayan mecmualar
 - b. Aynı coğrafyada ya da aynı şehirde yetişmiş veya milliyete mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - 1. Azerî şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - 2. Kastamonulu şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - 3. Fars şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar²⁴

Bunun yanı sıra mecmualar edebî açıdan öğretici özelliği ile yazılış amaçları bakımından Hanife Koncu ve Müjgân Çakır tarafından üçe ayrılır:

1. Sadece şairlere yönelik bilgi vermek için yazılan mecmualar,
2. Genel okuyucuya yönelik bilgi vermek için yazılan mecmualar,
3. Mecmua tertipçisinin kendisi için aldığı notlar.²⁵

²⁴ Gürbüz, 2012, 5-10.

²⁵ Hanife Koncu, Müjgân Çakır, “Şairleri Yetiştiren Bir Kaynak Olarak Mecmûa.” Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim Sırrı Kuru, Ali Emre Özyıldırım (Haz.), *Eski Türk Edebiyatı*

Mehmet Fatih Köksal, mecmuaların tasnifini şekil ve muhteva bakımından ele almıştır. MESTAP'ı detaylı biçimde ele aldığı makalesinde mecmuaların içerik ve yapı özelliklerinden de bahseden Köksal'ın, mecmuaları şekil bakımından aşağıdaki gibi alt başlıklarla detaylandığı görülmektedir:

I. Şekil Bakımından

A. Kitap şeklinde tertiplenmiş mecmualar

1. İçinde birden fazla eserin bulunduğu mecmualar
2. Tamamı bir eser olan mecmualar

B. Tûlânî (uzunlamasına) ciltlenmiş mecmualar

II. Muhteva Bakımından

A. Risale Mecmuaları

a. Farklı Müelliflere Ait Eserleri Toplayan Risale Mecmuaları

1. Aynı/yakın/benzer konudaki/türdeki eserleri toplayan risale mecmuaları

- i. Divan mecmuaları
- ii. Lügat mecmuaları
- iii. Mesnevi mecmuaları
- iv. Mi'râciye mecmuaları
- v. Mevlid mecmuaları
- vi. Hilye mecmuaları
- vii. Şehrengiz mecmuaları

2. Farklı konulardaki eserleri toplayan risale mecmuaları

b. Aynı Müellife Ait Eserleri Toplayan Mecmualar

B. Diğer Mecmualar

a. Manzum mecmualar

i. Şiir mecmuaları ve cönkler

1. Şiir mecmuaları

a. Sistematik (mürettep) şiir mecmuaları

b. Karışık şiir mecmuaları

Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler, Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012, s. 117-133.

2. Cönkler
 - a. Klasik cönkler
 - b. Farklı muhtevadaki cönkler
- ii. Belli bir nazım şekline tahsis edilmiş mecmualar
 1. Kaside mecmuaları
 2. Gazel mecmuaları
 3. Müstezâd mecmuaları
 4. Şarkı mecmuaları
 5. Beyit mecmuaları ve müfred mecmuaları
 6. Rubâî mecmuaları
 7. Kıt'a mecmuaları
- iii. Belli bir nazım türüne tahsis edilmiş mecmualar
 1. İlahi mecmuaları
 2. Naat mecmuaları
 3. Mersiye/muharremiye mecmuaları
 4. Nazire mecmuaları
 5. Tarih mecmuaları
 6. Vefeyât mecmuaları
 7. Muamma mecmuaları
 8. Lügaz (Elgâz) mecmuaları
 9. Güfte mecmuaları
- b. Mensur mecmualar
 - i. Belli bir konuya tahsis edilen mecmualar
 1. Din ve tasavvufa dair mecmualar
 2. Müspet ilimlere dair mecmualar
 3. Gizli ilimlere dair mecmualar
 4. Muhtelif sanat dallarına dair mecmualar
 5. Dil ve edebiyata dair mecmualar
 - ii. Belli bir konuya tahsis edilmeyen mecmualar
- c. Manzum-mensur karışık mecmualar
 - i. Eş'âr ve fevâyid mecmualar²⁶

²⁶ Mehmet Fatih Köksal, "Yazma Mecmualara Dair Yeni Bir Tasnif Denemesi", 2. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi (ICOESS 2018)*, Antalya, 2018, s. 87-92.

1. 5. Mecmuaların Önemi

Mecmualar, edebiyat tarihimizin etraflı bir şekilde ele alınıp aydınlatılmasında edebiyat araştırmacıları için zengin muhtevaya sahip yardımcı kaynaklar olarak kabul edilebilir. İçinde barındırdığı Şir ve Őairle dönemin okuyucu zevkini ve Şairin okunurluğunu verir.

Şairin edebî kiŐiliđinin tespitinde de mecmuaların önemli ölçüde katkısı vardır. Nazire mecmuaları başta olmak üzere, birçok mecmuada benzer Şiirler peŐ peŐe sıralanmıŐtır. Bu Şiirlerin nazire olup olmadığı mecmuaların bir kısmında belirtilmiŐ, bir kısmında buna gerek görölmeden benzer Şiirler arka arkaya verilmiştir. Buradaki bilgilerden hareketle bir Şairin üslubunu oluŐtururken kimlerden etkilendiğini veya kimlerin Şiirlerini meŐk edip egzersiz yaptđını, kimleri etkilediğini tespit mümkün hâle gelmektedir.²⁷

Mecmualar henüz keŐfedilmemiŐ bir eserin ortaya çıkmasına, tezkirelerde adı geçen yahut kaynaklarda adı hiç zikredilmeyen Őairlerle ilgili bilgiye ulaŐılmasına, ihtiva ettikleri Şiirlerle divanlardaki Şiirlerin mukayesesine imkân sağlamak gibi fonksiyonlar icra edebilmektedir.²⁸

Mecmualar, Şiir geleneğinin nasıl oluŐtuđunun ve metinlerarasılık bağlamında ortak temaların ya da mazmunların hangi edebî geleneklerde ne şekilde iŐlendiđinin, farklı dönemlerde hangi oranda deđiŐiklik gösterdiğinin ipuçlarını da verir.²⁹

Dönemlerinin kültürel yapısını, sanat anlayıŐını, edebî zevkini yansıtan ve derlenen eserlerin Şair ve yazarlarına yönelik önemli bilgiler içeren mecmualar, edebiyat tarihi ve özellikle tarihî metinler üzerine yapılan çalıŐmalarda, önemli katkıları dolayısıyla göz ardı edilmemeleri gereken kaynaklardır.³⁰

Günay Kut, mecmuaların metin neŐri çalışmalarına yönelik olarak önemine dikkat çekerek mecmuaların bu çalışmalara dönük katkısını Şöyle sıralamıŐtır:

1. Bugün için kayıp olan bir eser bu mecmuaların birinde ortaya çıkabilir.

²⁷ Yaşar Aydemir, “Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler”, *Turkish Studies (Tunca Kortantamer Özel Sayısı 1)*, C. 2/S. 3, 2007, s. 122-137.

²⁸ Kılıç, 2012, 75-96.

²⁹ Gürbüz, 2012, 5-10.

³⁰ Ülku Çetinkaya Karakoyun, *Mecmû'a-i EŞ'âr*, Ankara Üniversitesi DTCF Kütüphanesi-Üniversite A.26, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2017, s. 7.

2. Zamanında şairin herhangi bir sebeple divanına koymadığı veya daha sonra yazdığı şiir veya yazılar kulaktan kulağa veya elden ele geçerek bu mecmualarda yer alabilir. (Buna Taşlıcalı Yahya'nın meşhur Şehzade Mustafa Mersiyesi ile Veysi'nin İstanbul'la ilgili kasidesi örnek verilebilir.)

3. Divanı olmayan bir şairin şiirleri dağınık veya toplu şekilde bu mecmualarda bulunabilir.³¹

Mehmet Fatih Köksal'a göre ise mecmualar; kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerini yahut bilinen şairlerin bilinmeyen/divanlarında bulunmayan şiirlerini barındırması; şiirlerinin divanlardaki farklı şekillerini (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) yansıtması; varlığı bilindiği hâlde nüshası tespit edilemeyen eserlere yahut eldeki mevcut eserlerin farklı nüshalarını saklaması; bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekillerine, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tiplerine, farklı bend yapılarına, yeni türlere, edebiyatımızda kullanımına rastlanılmayan aruz kalıplarına vb. rastlanması; zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkânı sunması; dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli ipuçları vermesi; boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında çeşitli dualar, otlarla ilâç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe'ül gibi gizli ilimler (havâs) denilen itikatlara dair notlar, tarih kıt'aları, müstakil matla' ve müfredler, bazı münşeât örnekleri, kimi resmî kayıtların örnekleri vb. kayıtlarla edebiyat araştırmacıları kadar hatta onlardan da fazla sosyoloji, tarih (özellikle kültür tarihi), kültürel antropoloji, dinler tarihi, halkbilim gibi farklı bilim dallarından kişileri ilgilendiren bilgiler sunması gibi daha pek çok açıdan oldukça önemli bir kaynaktır.³²

1. 6. Güfte Mecmuaları

Güfte kelimesi, "Farsça 'Goften' masdarından söylenmiş anlamına gelir. Türkçeye ise buradan geçmiş olduğu âşikârdır."³³ Yine "söyleniş, söylenmiş, söz eserinin bestelenmiş bulunan manzum sözleri"³⁴, "şiir, kâr, beste, semâî, şarkı, türkü, ilahi gibi dini veya din dışı formlarda da bestelenen eserlerin sözü"³⁵ anlamlarına gelmektedir.

³¹ Kut, 1986, 170-174.

³² Köksal, 2012, 411-435.

³³ Yılmaz Öztuna, *Türk Müsîkîsi Ansiklopedisi*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1969, C. 1, s. 237.

³⁴ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Doğu Matbaası, Ankara, 1970, s. 354.

³⁵ Mustafa Nihat Özün, *Osmanlıca-Türkçe Sözlük*, İnkılap ve Aka Kitabevi, İstanbul, 1973, s. 231.

Güfte mecmuası, “Makam, usûl, beste türü, bestekâr isimleri gibi atıflardan birini veya birkaçını kullanarak, münderecatındaki şiirlerin bestelendiğini gösteren deliller taşıyan bir nev’i eş’ar mecmuasıdır.”³⁶ Ancak güfte mecmualarını tamamen bir şiir mecmuası olarak kabul etmek ve tanımlamak doğru değildir. Bunun nedeni olarak bu mecmuaların içlerinde yalnızca beste formunu kazanmış şiirlerin bulunmasını gösterebiliriz. Bu sebeple güfte mecmuaları şiir mecmualarından bazı farklılıklar gösterirler.

Güfte mecmualarında genellikle ketebe, istinsah veya temmet kaydı gibi kayıtlara rastlanmamaktadır. Güfte mecmuaları, derlendikleri dönemin beğenilen eserlerinin sözlerini, bestesini veya usulünü unutmamak ve ihtiyaç duyulduğunda hatırlamak amacıyla yazılmış eserlerdir. Bu yüzden bu eserler dönemlerinin musiki ve edebiyat beğenileri hakkındaki bilgilerin günümüze ulaşmasını sağlayan önemli eserlerdir.

Güfte mecmualarının önemli yönlerinden biri de içlerinde yer alan bestelenmiş şiirlerin mahlaslarından hareketle bu eserlerin kimlere ait oldukları hakkında bilgi içermesidir. Ancak bu şiirlerden bazılarında mahlas bulunmadığı da görülmektedir. Ayrıca mecmuada yer alan şiirlerde kullanılan aruz ya da hece vezni ile bestelendikleri usul ilişkisi; yine şiirlerin içerikleri ile bestelendikleri makam ilişkisi gibi bilgiler bulunmaktadır.

Bu mecmuaların bir diğer özelliği ise, eserin bestekârını söylemesidir. Böylelikle bestekârın eserleri hakkında daha kolay ve doğru bir şekilde bilgi sahibi olunur. Aynı zamanda eserin mûsikî formu hakkında da bilgi verdikleri için, eserin doğru usul ve makamı buradan hareketle tahkik edilebilir. Ayrıca kaleme alındıkları dönemlerin mûsikî meclislerinin repertuarı hakkında da bilgi verirler.³⁷

Eski güfte mecmualarında güfteler, baştaki makamlar fihristinin ardından her makama ait müstakil bölümler halinde ve her bölümde büyük formdan küçüğüne doğru giden bir düzen içerisinde sıralanır.³⁸

³⁶ Harun Korkmaz, *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi’ndeki Müsiki Yazmalarının Kataloğu*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2014, s. 44.

³⁷ Korkmaz, 2014, 44

³⁸ Nuri Özcan, *XVIII. Asırda Osmanlılarda Dinî Müsiki*, (Basılmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1982, s. 9.

Güfte mecmuaları sahip oldukları muhtevaya göre birkaç türe ayrılırlar: Fasil mecmuaları, ilahî mecmuaları, şarkı mecmuaları ve âyin-i şerîf mecmuaları. Aynı zamanda türkü ve mâni çeşitlerinden, daha farklı eserlerden müteşekkil mecmualar da bulunmaktadır.³⁹

Müstakimzade Mecmuası, Hekimbaşı Abdülaziz Efendi Mecmuası, Hafız Post Mecmuası, Ebubekir Ağa Mecmuası, Müezzinbaşı Mehmed Haşim Bey Mecmuası ve Ahmet Avni Konuk'un Hanende Mecmuası güfte mecmuası denilince ilk akla gelen örneklerdir. Yine yakın dönemde Sadeddin Nüzhet Ergun'un "Türk Musikisi Antolojisi" adlı eseri de bu alanda önemli bir örnektir.

³⁹ Korkmaz, 2014, 45

2. MİLLİ KÜTÜPHANE 06 HK 1721 NUMARALI GÜFTE MECMUASI

2. 1. Mecmuanın Nüsha Tavsifi

06 Hk 1721 numaralı mecmua, Milli Kütüphane, Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu'nda "Mecmû'a-i Eş'âr" adıyla kayıtlı bir güfte mecmuasıdır. Bu mecmuanın nüsha tavsifi şöyledir:

Mecmuanın iç ve dış ölçüleri 210x130 mm. şeklindedir. Mecmuanın dili Türkçedir. Müstensih belli değildir. İstinsah tarihi hicri 1222 (miladi 1806)'dir. Ancak mecmuaya sonradan eklenen şiirler arasında mecmuanın istinsah tarihinden daha geç tarihli şiirler de bulunduğu bu şiirlerin şairlerinin yaşadıkları yıllar göz önüne alındığında tespit edilmektedir. Mecmua 84 varaktır. Mecmuada kullanılan yazı türü taliktir ancak mecmuaya sonradan eklendiği düşünülen şiirlerdeki yazı türü rik' adır. Mecmuanın cildi şemseli kahverengi deri cilttir. Mecmuanın başında müzehhep mihrabiye bulunmaktadır. Mecmuada üzüm salkımı filigranlı kağıt türü kullanılmıştır.

Mecmuada varaklar önce müstensih tarafından sonra da başka birisi tarafından kurşun kalemle iki kere numaralandırılmıştır. Bu ikinci numaralandırma doğru olduğu için metin kısmında bu numaralandırma esas alınarak buna uyulmuştur. Metindeki varaklarda 1a, 1b şekli esas alınmıştır. Metin, 1b'de bulunan mecmuadaki şiirlerin makamlarını ve bu makamların varak numaralarını gösteren tablo ile başlamaktadır. Bunun yanı sıra mecmuada aynı şaire ait şiirler de farklı varaklarda ya da aynı varakta ardışık olarak yazılmıştır.

Mecmuada şiirler çoğunlukla iki sütun şeklinde yazılmıştır ancak bazı varaklarda (28b) sütun sayısı bire düşerken bazı varaklarda (13a, 76a) üçe çıkabilmektedir. Varaklarda şiirlerin satır sayıları değişiktir. Mecmuada yazılar harekesizdir ve siyah mürekkep kullanılarak yazılmıştır. Ancak bazı şiirlerin başlıkları ve bazı şiirler (28b) -hatta bazılarının ilk mısraları (5b, 7a)- kırmızı mürekkep kullanılarak yazılmıştır. Bu şiirlerden bazıları şairlerinin adıyla, bazıları bestekarlarının adıyla, bazıları nazım şekliyle, ekseriyeti ise nazım türüyle yazılarak kaydedilmiştir. Nazire olan şiirler ise başlık kısımlarında belirtilmiştir. Ayrıca bazı şiirlerin bir sütuna sığmayıp diğer sütunda devam eden kısımları "ve lehu" başlığı altında yazılmıştır. Sadece bir şiirde (3b) şiirin bir sütuna sığmayan devamı mecmuada "tetimme" olarak yer almaktadır. Yine mecmuada bir varaktan belli bir

varağa kadar yazılmış şiirlerin hangi makamda bestelendikleri belirli sayfalarda sayfanın başlığı olarak yazılmıştır. Ayrıca mecmuada şiirlerin çoğunun mısra başları ve mahlas kısımlarının üstü kırmızı mürekkeple çizilmiştir.

Mecmuada 79 şairden 99 gazel, 27 murabba^ç, 26 kaside, 13 kıt^ç a, 7 şarkı, 5 tahmis, 3 terci^ç -bend, 3 ruba^ç i, 3 koşma, 2 terkeb-bend, 2 müselles, 1 müseddes, 1 muhammes, 1 mukatta^ç at, 1 semâ^ç î, 1 müfred; ayrıca şairleri belirlenemeyen 3 kaside, 3 şarkı, 3 nazm, 2 müseddes, 2 murabba^ç, 1 mesnevi, 1 gazel, 1 ruba^ç i, 1 kıt^ç a, 1 müfred, 1 koşma, 1 semâ^ç î ve yine nazım şekilleri ve şairleri belirlenemeyen 2 şiir ve ayrıca mensur kısımların şiir şeklinde açıklamalarında 4 kıt^ç a, 2 nazm, 1 mesnevi nazım şekilleriyle yazılmış şiirler yer almaktadır. Mecmuada, Mevlâna'ya ait Farsça bir rubai^ç (83b), Monla Cami^ç 'e ait Farsça bir rubai^ç (15a), biri bir diğèrinin sadece matla beytinden oluşan ve mahlas bulunmayan Arapça 3 kaside (7a, 14a, 16a), mahlas bulunmayan Arapça bir rubai^ç (67a) ve mahlas bulunmayan ve nazım şekli belirlenemeyen Arapça bir şiir (20a) bulunmaktadır. Yine mecmuada mensur kısımların açıklamaları olan ve mecmuanın asıl şiir sayısına dahil edilmeyen 4 kıt^ç a (34b, 35a), 2 nazm (37a, 82a) ve 1 mesnevi (37a) bulunmaktadır. Mecmuada ayrıca sayfa 3a'daki 4 ve 54a-54b'deki 136; 8b-9a'daki 26 ve 10b'deki 35; 11b-12a-12b-13a'daki 38 ve 43a'daki 118; 14a'daki 42 ve 16a'daki 52; 20b'deki 59 ve 40b'deki 110 numaralı şiirler birbirinin tekrarıdır. 40b-75b sayfaları arasında "b" yüzlerinde sayfa başlarında Arapça ifadeler yer verilmiştir. Sayfa 34b, 35a, 37a sayfalarında Arapça sözlerin mensur ve manzum açıklamaları ve Arapça bir hadis metni; 67a sayfasında Arapça bir dua ve mensur açıklaması; 81a sayfasında Arapça ayetler; 82a sayfasında Hâzret-i Şeyh Bâyezîd-i Velî'ye ait bir numara-name ve manzum açıklaması ve 84b sayfasında tarımla ilgili bir bilgi ve bir ilaç tarifi bulunmaktadır.

Mecmuada şiirleri bulunan şairlerin yaşadıkları dönemlerin 19. yy.'a kadar olması mecmuanın 19. yy.'da derlendiğini göstermektedir. Mecmuada şiirler genellikle 13. yy. ve 19. yy. arasında yaşamış şairler tarafından yazılmıştır. Ancak mecmuada daha çok 18.-19. yy.'da yaşamış olan Zekâyî ile 17. yy.'da yaşamış olan Niyâzî-i Mısrî ve (Abdülahad) Nûrî'nin şiirleri yer almaktadır. Ayrıca mecmuada 7b, 8a, 16b, 17a, 18a, 18b, 19a, 21b, 24b, 25a, 29a, 35b, 37b, 38a, 41a, 45a, 47a, 48a, 49a, 50a, 51a, 53a, 55a, 56a, 59a, 64a, 76b, 77a, 77b ve 79a numaralı varaklar boştur.

2. 2. Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri

Mecmuada en çok gazel nazım şekli kullanılmıştır. Gazelden sonra kaside ve murabba'ın kullanıldığı görülmektedir. Mecmuada yer alan şiirlerin nazım şekilleri ve şiir sayısı şu şekildedir:

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri

NAZIM ŞEKİLLERİ	ŞİİR SAYISI	
Gazel	100	
Kaside	29	
Murabba'	29	
Kıt'a	14	
Şarkı	10	
Tahmis	5	
Ruba' i	4	
Koşma	4	
Terci' -Bend	3	
Müseddes	3	
Nazm	3	
Terkib-Bend	2	
Müselles	2	
Sema' i	2	
Mesnevi	1	
Muhammes	1	
Mukatta' at	1	
Müfred	2	
Nazım şekli belirlenemeyen şiirler	2	
Mensur kısımların açıklamaları olup genel şiir sayısına dahil edilmeyen şiirlerin nazım şekilleri	Kıt'a	4
	Mesnevi	1
	Nazm	2

2. 3. Mecmuada Kullanılan Vezinler

Mecmuada bulunan şiirlerde 21 farklı aruz ve 6 farklı hece ölçüsü kalıbı kullanılmıştır. Ayrıca 6 tane şiirin ölçüsü tespit edilememiştir. Bu kalıplardan en çok kullanılan ise 59 şiirde görülen “Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün” kalıbıdır; bunu 52 şiirde görülen “Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün” kalıbı takip etmektedir. Aşağıdaki tabloda şiirlerin aruz ve hece ölçüsü kalıpları ve şiir numaraları şu şekilde gösterilmiştir:

Tablo 2: Mecmuada Kullanılan Vezinler

KULLANILAN ARUZ KALIBI	ŞİİR NUMARASI	ŞİİR SAYISI
Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün	83	1
Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	2, 4, 5, 6, 11, 12, 18, 24, 26, 31, 32, 33, 35, 37, 40, 44, 49, 56, 64, 67, 78, 87, 88, 89, 91, 92, 95, 97, 99, 102, 105, 113, 116, 119, 123, 124, 128, 132, 134, 136, 137, 144, 145, 147, 149, 152, 154, 156, 159, 160, 163, 165, 175, 183, 185, 187, 188, 191, 204	59
Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	10, 39, 76, 121, 122, 126, 140, 215	8
Fā‘ ilātün (Fe‘ ilātün)/Fe‘ ilātün/Fe‘ ilātün/Fe‘ ilātün (Fā‘ lün)	208	1
Fe‘ ilātün (Fā‘ ilātün)/fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün (fā‘ ilün)	38, 82, 118, 130	4

Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilün	53, 62, 103	3
Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilün	48	1
Mef' ülü/Mefā' ilü/Mefā' ilü/Fe' ülün	54, 75, 98, 120, 158	5
Mef' ülü/Mefā' ilün/Mef' ülü/Mefā' ilün	3, 57, 63, 115, 153	5
Mef' ülü/Fā' ilātü/Mefā' ilü/Fā' ilün	51, 164, 189, 194	4
Mef' ülü/Mefā' ilün/Mef' ülün/Fā'	47	1
Mef' ülü/Fā' ilātün/Mef' ülü/Fā' ilātün	195	1
Mefā' ilün/Mefā' ilün/Mefā' ilün/Mefā' ilün	8, 13, 14, 19, 21, 23, 27, 28, 29, 30, 36, 46, 50, 59, 60, 61, 73, 79, 81, 94, 110, 111, 114, 117, 131, 133, 138, 155, 161, 162, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 184, 186, 190, 192, 193, 213	52
Mefā' ilün/Mefā' ilün	127, 197, 200, 202, 203, 210, 211, 212, 214	9
Mefā' ilün/Mefā' ilün/Fe' ülün	15, 45, 70, 72, 74, 84, 86, 104, 107, 108, 125, 129, 135, 139	14
Müstef' ilün/Müstef' ilün/Müstef' ilün/Müstef' ilün	16, 20, 66, 69, 101, 150	6
Müstef' ilün/Müstef' ilün	109, 198, 199, 205	4
Müfte' ilün/Müfte' ilün/Müfte' ilün/Müfte' ilün	34	1
Müfte' ilün/Fā' ilün/Müfte' ilün/Fā' ilün	55, 90, 148	3
Müstef' ilātün/Müstef' ilātün	68	1

	KULLANILAN ARUZ KALIBI	ŞİİR SAYISI
Mensur kısımların açıklamaları olup genel şiir sayısına dahil edilmeyen şiirlerin aruz kalıpları	Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilün	4
	Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilün	1
	Mefā' ilün/Mefā' ilün/Mefā' ilün	1
	VEZNİ BULUNAMAYAN ŞİİRLER	1
KULLANILAN HECE ÖLÇÜSÜ	ŞİİR NUMARASI	ŞİİR SAYISI
16'lı hece ölçüsü	71, 77, 93, 106, 143	5
14'lü hece ölçüsü	41, 43, 100, 141, 142, 151	6
12'li hece ölçüsü	9	1
11'li hece ölçüsü	1, 112, 157, 209, 216	5
10'lu hece ölçüsü	17, 25, 65, 85, 96, 146	6
8'li hece ölçüsü	7, 196, 201, 206, 207, 217	6
VEZNİ BULUNAMAYAN ŞİİRLER	22, 42, 52, 58, 80	5

2. 4. Mecmuada Yer Alan Şiir ve Şair Dizini

Mecmuada toplam 127 şiir bulunmaktadır. Bununla birlikte mecmuada en çok şiiri bulunan şair Zekâyî'dir. Zekâyî'den sonra Niyâzî-i Mısrî ve (Abdülhad) Nûrî'nin şiirleri gelmektedir. Mecmuada yer alan şair, şiir numaraları ve şiir sayıları tespit edilerek aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 3: Mecmuada Yer Alan Şiir ve Şair Dizini

ŞAİRİN MAHLASI	ŞİİR NUMARALARI	ŞİİR SAYISI
‘Abdu’l-hayy (Celvetî)	36, 144	2
‘Adlî (Şeyh Hasan Adlullâh Efendi)	20, 64	2
‘Adlî (Sultân II. Mahmud)	198	1
‘Âşık Yûnus, Dervîş Yûnus, Yûnus Emre’m, Yûnus (Yûnus Emre)	17, 43, 45, 116, 141, 142, 151	7
‘Âşık Yûnus, Dervîş Yûnus, Yûnus Emre’m, Yûnus, Dervîş (Bursalı Âşık Yûnus)	1, 7, 9, 65, 66, 71, 143, 157	8
‘Atûfî	126	1
‘Azîz (Şeyh Seyyid Abdülazîz Efendi)	115	1
‘Azîzî (Şeyh Abdülazîz Halvetî)	57	1
Bahâ (Bey)	204	1
Bahrî	132	1
Bayrâmî, Hâcî Bayrâm (-ı Velî)	68, 83	2
Besîm (Enderunlu, Başkullukçu Besîm Bey)	199	1
Cemâl-i Halvetî	33	1
Derûnî (Torun, Karslı)	203	1
Dervîş Ahmed (Köseç, Dede)	15	1
Dervîş Osman	29	1
Dervîş Himmet, Himmet (Bolulu Şeyh Himmet)	41, 96, 127	3
Enîsî (Receb Enîs Dede)	24	1
Eşrefoğlu Rûmî, Eşref, Rûmî	26, 35, 48, 62, 70, 102	6
Es‘ ad	8	1
Fazlî (Şeyh Seyyid Fazlullah Fazlî Efendi)	130	1
Fenâyî (Cennet Mehmed Efendi)	44, 147	2
Fenâyî Halvetî	77	1
Fethî (Bolbolcu-zâde/Bübülcü-zâde Şeyh Abdülkerîm Efendi)	125	1
Gafûrî (Şeyh Mahmud Gafûrî Efendi)	86, 91, 104, 121, 135	5

Hâfız (Sütçü-zâde Abdülatîf Efendi)	111	1
Hâtif (Ali Efendi)	60, 138, 152, 155, 165	5
Hilmî (Yûsuf-zâde/Yûnus-zâde Abdullâh Efendi)	34, 87	2
Hüdâyî (Azîz Mahmûd Hüdâyî)	27, 78, 85, 93, 108, 140	6
İtrî (Buhûrî-zâde Mustafa)	128	1
İkbâlî (Sultân II. Mustafa)	89, 101	2
İzzet (Kazasker Hâcî Mustafa İzzet Efendi)	164, 205	2
Kânî (Tokatlı)	213	1
Latîfî	37	1
Lütîfî (Hoca-zâde Mehmed Lütfullâh)	30, 156	2
Mahvî (Sukûkî-zâde, Şeyh-i Dırağman Îsâ Mahvî Efendi Halvetî)	79, 94	2
Mevlânâ (Celâleddîn-i Rûmî)	81, 215	2
Monlâ (Mollâ) Câmî (Abdurrahman)	47	1
Muhyî (Bezci-zâde/Vahyî-zâde Şeyh Mehmed Muhyiddîn Efendi)	95, 124	2
Münîb	14	1
Nakşî (Ali Akkirmânî)	55, 114	2
Nakşî (İbrahim Efendi)	2, 40, 103, 117, 146	5
Nazmî (Şeyh Mehmed Nazmî)	158	1
Nazîf	119	1
Nazîm (Yahyâ)	4, 46, 136	3
Nasreddîn Efendi (Hoca)	216	1
Necîb (Sultân III. Ahmed)	10	1
(Niyâzî-i Mısırî)	Niyâzî	17
	Mısırî	
	5, 11, 13, 16, 53, 67, 84, 88, 97, 109, 122, 148	
	54, 100, 105, 153, 159	

Nûrî (Abdülahad)	3, 63, 69, 72, 73, 76, 107, 129, 137	9
Nûrî	206	1
Nutkî (Şeyh Muslihiddîn Mustafa Nutkî Efendi, Tekfurdağlı/Tekirdağlı Muslî Efendi)	92	1
Râgıb (Koca Râgıb Paşa)	23	1
Recâî	74	1
Reşîd	99	1
Sâbit	196, 200	2
Sa'îd (Kâtib-zâde Mehmed Refî')	161	1
Selîm (Kavsara-zâde Mehmed)	145	1
Seyyid Süleyman	32	1
Sezâyî (Câbî Hasan Dede)	160, 162	2
Sinânî (Pîr Ümmî Sinân)	49	1
Şâkir	212	1
Şekûrî (Şeyh Abdüşşekûr Mûsâ Efendi)	39	1
Şem'î	123	1
Şemsî (Şemseddîn Sivâsî)	6, 28, 51, 75, 98, 134	6
Şerîfî (Tekirdağlı)	210	1
Şeyh Cemâlî (Cemâleddîn Uşşâkî)	31	1
Şeyhî (Abdülmeccid Sivâsî)	56, 154	2
Şeyyâd Hamza	202	1
Şükrî	90, 113	2
Tâlib (Mehmed Tâlib-i Üsküdârî)	25, 112	2
Üftâde (Şeyh Mehmed Muhyiddîn)	18, 150	2
Ümnî (Burnaz Mehmed Ağa)	50	1
Vahyî (Şeyh Seyyid Mehmed Efendi)	139	1
Vechî	38, 118	2
Velî Akşemse'ddîn	131	1
Yahyâ (Bey, Taşlıcalı, Dukagin-zâde)	12, 163	2
Yazıcıoğlu (Şeyh Mehmed Efendi)	21, 133	2
Zâkirî (Hasan Efendi)	61, 106	2

Zekâyî (Şeyh Mustafa)	169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195	27
-----------------------	---	----

2. 5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Yaşadıkları Yıllar ve Yüzyıllar

Bu mecmuada 79 şaire ait şiirler yer almaktadır. Bu şairlerin yaşadıkları yıllar ve yüzyıllar şu şekildedir:

Tablo 4: Mecmuada Yer Alan Şairlerin Yaşadıkları Yıllar ve Yüzyıllar

ŞAİRİN MAHLASI	YAŞADIKLARI YILLAR	YAŞADIKLARI YÜZYILLAR
‘Abdu’l-hayy (Celvetî)	d. ?-ö. 1705	17. yy.
‘Adlî (Şeyh Hasan Adlullâh Efendi)	d. ?-ö. 1617	16.-17. yy.
‘Adlî (Sultân II. Mahmud)	d. 1785-ö. 1839	19. yy.
‘Âşık Yûnus, Dervîş Yûnus, Yûnus Emre’ m, Yûnus (Yûnus Emre)	d. 1240/41-ö. 1320/21	13.-14. yy.
‘Âşık Yûnus, Dervîş Yûnus, Yûnus Emre’ m, Yûnus, Dervîş (Bursalı Âşık Yûnus)	d. ?-ö. 1439	15. yy.
‘Atûfî	d. ?-ö. ?	18. yy.
‘Azîz (Şeyh Seyyid Abdülazîz Efendi)	d. ?-ö. 1737/38	18. yy.
‘Azîzî (Şeyh Abdülazîz Halvetî)	d. ?-ö. 1594	16. yy.
Bahâ (Bey)	d. ?-ö. ?	? yy.
Bahrî	d. ?-ö. ?	? yy.
Bayrâmî, Hâcî Bayrâm (-ı Velî)	d. 1348/50-ö. 1429/30	14.-15. yy.

Besîm (Enderunlu, Başkullukçu Besîm Bey)	d. ?-ö. ?	19. yy.
Cemâl-i Halvetî	d. ?-ö. 1497	15. yy.
Derûnî (Torun, Karslı)	d. ?-ö. ?	17. yy.
Dervîş Ahmed (Köseç, Dede)	d. ?-ö. 1777	18. yy.
Dervîş Osman	d. ?-ö. 1684	17. yy.
Dervîş Himmet, Himmet (Bolulu Şeyh Himmet)	d. 1592-ö. 1684	17. yy.
Enîsî (Receb Enîs Dede)	d. ?-ö. 1734	18. yy.
Eşrefoğlu Rûmî, Eşref, Rûmî	d. 1353-ö. 1469	14.-15. yy.
Es'ad	d. ?-ö. ?	19. yy.
Fazlî (Şeyh Seyyid Fazlullah Fazlî Efendi)	d. ?-ö. 1686	17. yy.
Fenâyî (Cennet Mehmed Efendi)	d. 1574-ö. 1664	16.-17. yy.
Fenâyî Halvetî	d. ?-ö. 1692	17. yy.
Fethî (Bolbolcu-zâde/Bübülcü-zâde Şeyh Abdülkerîm Efendi)	d. ?-ö. 1694/96	17. yy.
Gafûrî (Şeyh Mahmud Gafûrî Efendi)	d. ?-ö. 1667/68	17. yy.
Hâfiz (Sütçü-zâde Abdüllatîf Efendi)	d. ?-ö. 1688	17. yy.
Hâtîf (Ali Efendi)	d. ?-ö. 1823	19. yy.
Hilmî (Yûsuf-zâde/Yûnus-zâde Abdullâh Efendi)	d. 1655/56-ö. 1753/54	17.-18. yy.
Hüdâyî (Azîz Mahmûd Hüdâyî)	d. 1541-ö. 1628	16.-17. yy.
İtrî (Buhûrî-zâde Mustafa)	d. 1633?-ö. 1711	17.-18. yy.
İkbâlî (Sultân II. Mustafa)	d. 1664-ö. 1703	17. yy.
İzzet (Kazasker Hâcî Mustafa İzzet Efendi)	d. 1801/02-ö. 1877	19. yy.
Kânî (Tokatlı)	d. 1712-ö. 1792	18. yy.
Latîfî	d. 1490-ö. 1582	16. yy.
Lütfî (Hoca-zâde Mehmed Lütfullâh)	d. 1643- ö. 1702	17. yy.
Mahvî (Sukûkî-zâde, Şeyh-i Dırağman Îsâ Mahvî Efendi Halvetî)	d. 1637/38-ö. 1715	17.-18. yy.
Mevlânâ (Celâleddîn-i Rûmî)	d. 1207-ö. 1273	13. yy.

Monlâ (Mollâ) Câmî (Abdurrahman)	d. 1414-ö. 1492	15. yy.
Muhyî (Bezci-zâde/Vahyî-zâde Şeyh Mehmed Muhyiddîn Efendi)	d. ?-ö. 1609/1610 veya 1612/1613	16.-17. yy.
Münîb	d. ?-ö ?	? yy.
Nakşî (Ali Akkirmânî)	d. ?-ö. 1655	17. yy.
Nakşî (İbrahim Efendi)	d. 1641/42-ö. 1702/03	17. yy.
Nazmî (Şeyh Mehmed Nazmî)	d. 1622-ö. 1701	17. yy.
Nazîf	d. ?-ö. ?	? yy.
Nazîm (Yahyâ)	d. 1651/52-ö. 1727	17.-18. yy.
Nasreddîn Efendi (Hoca)	d. 1208-ö. 1284	13. yy.
Necîb (Sultân III. Ahmed)	d. 1673-ö. 1736	17.-18. yy.
Niyâzî-i Mısrî	d. 1618-ö. 1694	17. yy.
Nûrî (Abdülahad)	d. 1595 ö. 1651	17. yy.
Nûrî	d. ?-ö. ?	? yy.
Nutkî (Şeyh Muslihiddîn Mustafa Nutkî Efendi, Tekfurdağlı/Tekirdağlı Muslî Efendi)	d. ?-ö. 1688	17. yy.
Râgıb (Koca Râgıb Paşa)	d. 1698/99-ö. 1763	18. yy.
Recâî	d. 1803-ö. 1874	19. yy.
Reşîd	d. ?-ö. ?	? yy.
Sâbit	d. ?-ö. ?	? yy.
Sa'îd (Kâtib-zâde Mehmed Refîc)	d. ?-ö. 1769	18. yy.
Selîm (Kavsara-zâde Mehmed)	d. 1661-ö. 1725/26	17.-18. yy.
Seyyid Süleyman	d. ?-ö. ?	? yy.
Sezâyî (Câbî Hasan Dede)	d. 1669/1670-ö. 1738	17.-18. yy.
Sinânî (Pîr Ümmî Sinân)	d. 1488-ö. 1568	16. yy.
Şâkir	d. ?-ö. ?	? yy.
Şekûrî (Şeyh Abduşşekûr Mûsâ Efendi)	d. ?-ö. 1678	17. yy.

Şem'î	d. ?-ö. ?	? yy.
Şemsî (Şemseddîn Sivâsî)	d. 1520-ö. 1597	16. yy.
Şerîfî (Tekirdağlı)	d. ?-ö. 1863/1864	19. yy.
Şeyh Cemâlî (Cemâleddîn Uşşâkî)	d. ?-ö. 1750/51	18. yy.
Şeyhî (Abdülmeccid Sivâsî)	d. 1563-ö. 1639	16.-17. yy.
Şeyyâd Hamza	d. ?-ö. 1348	14. yy.
Şükrî	d. ?-ö. ?	? yy.
Tâlib (Mehmed Tâlib-i Üsküdârî)	d. ?-ö. 1679	17. yy.
Üftâde (Şeyh Mehmed Muhyiddîn)	d. 1490-ö. 1581	16. yy.
Ümnî (Burnaz Mehmed Ağa)	d. 1640/41-ö. 1692/93	17. yy.
Vahyî (Şeyh Seyyid Mehmed Efendi)	d. 1660-ö. 1718	17.-18. yy.
Vechî	d. ?-ö. ?	? yy.
Velî Akşemse'ddîn	d. 1390-ö. 1459	15. yy.
Yahyâ (Bey, Taşlıcalı, Dukagin-zâde)	d. ?-ö. 1582	16. yy.
Yazıcıoğlu (Şeyh Mehmed Efendi)	d. ?-ö. 1451	15. yy.
Zâkirî (Hasan Efendi)	d. ?-ö. 1622	17. yy.
Zekâyî (Şeyh Mustafa)	d. ?-ö. 1812/1813	18.-19. yy.

2. 6. Mecmuada Yer Alan, Divanlarda ya da Herhangi Bir Kaynakta Yer Almayan Şiirler

Mecmuada bulunan bazı şiirler şairlerin hazırlanmış divanlarında ya da herhangi bir kaynakta bulunamamıştır. Bu şiirler aşağıdaki tabloda şöyle gösterilmiştir:

Tablo 5: Mecmuada Yer Alan, Divanlarda ya da Herhangi Bir Kaynakta Yer Almayan Şiirler

MAHLAS	ŞİİR NUMARASI	ŞİİR SAYISI
'Abdu'l-hayy (Celvetî)	36	1
Fethî (Bolbolcu-zâde/Bübülcü-zâde Şeyh Abdülkerîm Efendi)	125	1
Gafûrî (Şeyh Mahmud Gafûrî Efendi)	86	1

Şemsî (Şemseddîn Sivâsî)	51	1
Şerîfî (Tekirdağlı)	210	1
Şeyhî (Abdûlmecid Sivâsî)	56, 154	2

2. 7. Mecmuada Yer Alan Haklarında Bilgi Bulunamayan Şairler ve Şiirleri

Mecmuada mahlası geçen bazı şairler hakkında herhangi bir bilgi bulunamamıştır. Bu şairler aşağıdaki tabloda şöyle gösterilmiştir:

Tablo 6: Mecmuada Yer Alan Haklarında Bilgi Bulunamayan Şairler ve Şiirleri

MAHLAS	ŞİİR NUMARASI	ŞİİR SAYISI
Bahâ (Bey)	204	1
Bahrî	132	1
Es' ad	8	1
Nazîf	119	1
Nürî	206	1
Münîb	14	1
Reşîd	99	1
Sâbit	196, 200	2
Seyyid Süleyman	32	1
Şâkir	212	1
Şem'î	123	1
Şükrî	90, 113	2
Vechî	38, 118	2

2. 8. Mecmuada Yer Alan Kime Ait Olduğu Bulunamayan Mahlassız Şiirler

Mecmuada bulunan bazı şiirlerde mahlas bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu şiirlerin kime ait oldukları da bulunamamıştır. Bu şiirler aşağıdaki tabloda şöyle gösterilmiştir:

Tablo 7: Mecmuada Yer Alan Kime Ait Olduğu Bulunamayan Mahlassız Şiirler

MAHLASSIZ ŞİİR NUMARASI	BULUNDUĞU VARAK
19	6a
22	7a
42	14a
52	16a
58	20a
59	20b
80	27b
82	28b
110	40b
120	44a
149	60a
166	66b
167	67a
168	67a
197	76a
201	76a
207	79b
208	80a
209	80b
211	82b
214	83b
217	84a

2. 7. Nazire Şiirler

Mecmuada yer alan nazire Şiirler aşağıdaki tabloda Şu Şekilde gösterilmiştir:

Tablo 8: Nazire Şiirler Tablosu

NAZİRESİ YAPILAN ŞAİRİN ADI	NAZİRE YAPAN ŞAİRİN ADI	NAZİRE ŞİİR NUMARASI
Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî	Nasreddîn (Hoca) Efendi	216

2. 10. Mecmuada Yer Alan Şiir ve Musiki Makamları Dizini

Mecmuada yer alan şiir ve musiki makamları dizini şu şekilde gösterilmiştir:

Tablo 9: Mecmuada Yer Alan Şiir ve Musiki Makamları Dizini

MAKAM İSMİ	VARAK NUMARASI	ŞİİR NUMARALARI
Râst	2b-3a-3b-4a-76a-79b	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 199, 204
Mâhûr	4b-5a-5b-6a	9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Pençgâh	6b-7a	20, 21, 22, 23
Hüseynî	8b-9a-9b-10a-10b- 11a-11b-12a-12b-13a	24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38
Hisâr	13b-14a	39, 40, 41, 42
Dûgâh	14b-15a	43, 44, 45, 46, 47
Sabâ	15b-16a-76a	48, 49, 50, 51, 52, 197
Çârgâh	17b	53, 54
Hicâz	19b-20a-20b-21a-22a	55, 56, 57, 58, 59, 60, 61
Nevâ	22b-23a-23b-24a	62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69
‘Uşşâk	25b-26a-26b-27a-27b- 28a-28b	70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82
‘Acem	29b-30a-30b-31a-31b- 32a	83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92
Segâh	32b-33a-33b-36a-36b	93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102
Muhayyer	38b-39a-39b-40a-40b	103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110
Bayâtî	41b-42a-42b-43a	111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118
Selmek	43b-44a	119, 120
‘Uzzâl	45b-46a-46b	121, 122, 123
Nevrûz	47b	124, 125
Nişâbûr	48b	126, 127
Nühüft	49b	128
Gül‘izâr	50b	129
İsfahân	51b-52a	130, 131, 132, 133
Sünbüle	52b	134

Beste-Nigâr	53b-54a	135-136
Necdî	55b	137
Bûselik	57b-58a-58b	139, 140, 141, 142, 143, 144
Rehâvî	59b-60a	145, 146, 147, 148, 149
Nikrîz	60b-61a-61b-62a	150, 151, 152
‘Arazbâr	62b-63a	153, 154, 155
Baba Tâhir	63b	156, 157
‘Irâk	64b-65a-65b-66a	158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165
Hüzzâm	66b-67a	166, 167, 168
Şevk u Tarâb	76a	198

2. 11. Mecmuada Yer Alan İçinde Şiir Bulunmayan Musiki Makamları

Mecmuada ismi geçip de içerisinde ilgili herhangi bir şiir bulunmayan musiki makamları tablosu şöyledir:

Tablo 10: Mecmuada Yer Alan İçinde Şiir Bulunmayan Musiki Makamları

MAKAM İSMİ	VARAK NUMARASI
Kürdî	44b
Zîngûle	54b
Muhâlif-i ‘Irâk	56b
Mâye	67b
Horasânî	68b
Sultân-ı ‘Irâk	69b
Zâvîl	70b
Müberka‘a	71b
Karcıgâr	72b
Gerdâniyye	73b
Şûrî	74b
Kûçek	75b

2. 12. Mecmuada Yer Alan Şiir ve Bestakar Dizini

Mecmuada bazı şiirlerin başlığında yazılmış söz konusu şiiri besteleyen bestekarları belirten tablo şöyledir:

Tablo 11: Mecmuada Yer Alan Şiir ve Bestakar Dizini

BESTEKARIN ADI	YAŞADIĞI YILLAR VE YÜZYILLAR	MECMUADA BESTELEDİĞİ BELİRTİLEN ŞİİR NUMARASI
Dede (Dervîş Ali Şîruganî)	d. ?-ö. 1714-17.-18. yy.	3, 77, 89, 125
Yûsuf Çelebi (Hâfız Yûsuf Niznâm)	d. ?-ö. ?-17.-18. yy.	4, 86, 91, 121, 145
Çâlâk Şeyh Ahmed (Efendi)	d. ?-ö. 1711-17.-18. yy.	76, 107
Tosun-zâde (Abdullâh Efendi)	d. ?-ö. 1715-17.-18. yy.	87
Hâfız Post	d. 1630-ö. 1694-17. yy.	88
Şeyh Mustafa (Efendi, Çâlâk-zâde)	d. ?-ö. 1757-18. yy.	90
Ahenî (Mehmed Çelebi)	d. ?-ö. 1700-16. yy.	109
Gonca-zâde	d. ?-ö. ?-? yy.	117

2. 13. Metin Hazırlanmasında İzlenilen Yol

1. Mecmuada sonradan numaralandırılmış olan varakların numara sırasına uyulmuştur.
2. Mecmuada yer alan şiirlerin yer aldıkları sayfa numaraları transkripsiyon metninde sayfanın sol tarafında gösterilmiştir.
3. Metinde şiirlerin sıralanmasında mecmuadaki düzen esas alınmıştır.
4. Mecmuadaki şiirlerin Latin rakamlarıyla sıra numaraları, mecmuanın rumuzu, şiirlerin mecmuada bulunduğu varaklar, şiirlerin karşılaştırıldığı kaynak ya da kaynakların rumuzu ve şiirlerin bu kaynaklarda yer aldıkları sayfa numaraları her şiirin başında köşeli parantez içinde gösterilmiştir. Ayrıca şiirlerin karşılaştırıldığı kaynakların rumuzları kısaltmalar tablosunda gösterilmiştir.

5. Mecmuadaki şiirlerin karşılaştırıldıkları divanlar veya diğer kaynaklarla olan farklılıkları tek bir dipnotta başlarına farklılığın bulunduğu beyit, bend ya da dörtlüklerin şiirdeki sıra numaraları verilerek gösterilmiştir.
6. Şiirlerde kullanılan aruz ve hece kalıpları belirlenerek başlıkların altına köşeli parantez içinde yazılmıştır.
7. Divanlarda ya da başka kaynaklarda bulunan ancak mecmuada bulunmayan beyitler dipnotlarda verilmiştir.
8. Mecmuada okunamayan kısımlar “.....” şeklinde gösterilmiş ve içerisine okunamayan kısmın mecmuadan görüntüsü koyulmuştur. Okunamayan kısımların bazıları divanlardan ve diğer kaynaklardan tamamlanmış ve bu durum dipnotlarda belirtilmiştir.
9. Metin tamirinde sonradan eklenen harf ve kelimeler köşeli parantez ile gösterilmiştir.
10. Mecmuada yer alan ancak divanlarda ya da herhangi bir kaynakta bulunamayan şiirler ve şairleri ilgili tablolarda gösterilmiştir.
11. Şiirlerde “şefâ’ at-ḥ’āh, ḥ’āce, ḥ’āb, ḥ’ān” gibi bazı Farsça kelimelerde “vâv-ı mâ’ dûle” (ˆ) işareti kullanılmıştır.
12. Mecmuanın transkripsiyonlu metni oluşturulurken “Times Turkish Transcription” yazı tipi kullanılmıştır.
13. Mecmuada bağımsız olarak ya da metinlerde yer alan ayet, hadis, dua ve Arapça kısımlar ile Arapça ve Farsça şiirlerin açıklamaları dipnotlarda gösterilmiştir.
14. Şiirlerde yer alan Arapça ve Farsça edatlar kelimelerden kısa çizgi ile ayrılarak yazılmışlardır: “pervāne-veş, bî-çāre” gibi.
15. Şiirde yer alan “gice, vir” gibi kelimelerde “i” sesi korunmuştur.
16. Şiirlerdeki ilk kelimesi ünlüyle biten tamlamalarda yer alan sözcüklerin arasında “y” harfi kullanılmıştır: “şafā-yı zevk, sevdā-yı vaşl” gibi.

SONUÇ

Çalışmamız Milli Kütüphane 06 Hk 1721 numarada “Mecmū‘ a-i Eş‘ār” adıyla kayıtlı olan güfte mecmuasının transkripsiyonlu metni ve MESTAP’a göre tasnifi şeklinde sonuçlanmıştır. Mecmuanın tanıtımının yapıldığı giriş kısmından sonra çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde mecmua kavramının edebiyatımızdaki yeri, mecmuanın tarihsel gelişimi, mecmuaların şekil ve içerik özellikleri, mecmua tasnifleri ve mecmuaların öneminden bahsedilerek güfte mecmuaları hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölüm olan mecmuanın nüsha tavsifi kısmında, incelediğimiz mecmuanın kayıt bilgileri, iç ve dış ölçüleri, dili, istinsah tarihi, sayfa sayısı, cild ve kağıt özellikleri, mecmuada kullanılan yazı türü, mecmuada yer alan nazım şekilleri, boş varaklar ve mecmuada görülen bazı hususiyetler vb. özellikler hakkında detaylı bilgiler verilmiştir. Bununla birlikte mecmuada yer alan aruz ve hece vezinleri, şiir ve şair dizini, şairlerin yaşadıkları yıllar ve yüzyıllar, mecmuada yer alan ancak divanlarda ya da başka herhangi bir kaynakta bulunamayan şiirler, yine haklarında herhangi bir bilgi bulunamayan şairler ve şiirleri, kime ait oldukları bulunamayan mahlassız şiirler, mecmuadaki şiir sayıları, nazire şiirler, mecmuada bulunan içinde şiir olan ya da olmayan musiki makamları ve mecmuada isimleri geçen bestekarlar da tablolarla gösterilmiştir. Üçüncü bölümde 79 şaire ait olan ve bunun yanında mahlassız olan toplam 217 şiir ve bazı mensur kısımlardan oluşan metnin transkripsiyonu oluşturulmuştur. Mecmuadaki şiirlerle şairlerin hazırlanmış divanlarındaki ve başka kaynaklardaki şiirleri karşılaştırılarak bunlar arasındaki farklılıklar ve divanlarda ya da başka herhangi bir kaynakta bulunamayan şiirler ve şairler dipnotlarda gösterilmiştir. Dördüncü bölümde ise MESTAP tablosuna yer verilmiştir. Araştırmamıza konu olan mecmuanın müstensihisi belli değildir. İstinsah tarihi ise hicri 1222 (miladi 1806)’dir. Mecmuada şiirleri yer alan şairlerin yaşadıkları dönemlerin 13.-19. yy. arasında olduğu görülmektedir. Mecmuada en fazla Zekâyî’nin şiirleri yer almaktadır. Onu Niyâzî-i Mısrî ve (Abdülahad) Nûrî’nin şiirleri takip etmektedir. Yine en çok gazel nazım şeklinin kullanıldığı mecmuada, ağırlıklı olarak “Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilün” kalıbı kullanılmıştır. “Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün” de en çok kullanılan bir diğer kalıptır. Mecmualar sayesinde yeni bilgilere ulaşmak ya da bilinen bir bilginin farklı şekilleriyle karşılaşmak mümkündür. Yine güfte mecmuaları sayesinde de hangi

ŕiirlerin hangi makamlarda bestelendikleri, vezin-makam iliŕkisi, bestekarlar gibi önemli bilgilere ulaŕılabilir. Bu bağlamda incelediğimiz mecmuada yer alan ancak divanlarında bulunamayan Şemsî (Şemseddîn Sivâsî) ve Şeyhî (Abdûlmecid Sivâsî)'ye ait üç ve yine divanları olmadığı halde çeŕitli güfte ve ŕiir mecmualarında adlarına ve güftelerine/ŕiirlerine sıkça rastlanan 'Abdu'l-hayy, Fethî, Gâfurî ve Şerîfî'ye ait birer manzumenin ortaya çıkarılması; hakkında herhangi bir bilgiye rastlanamayan Bahâ, Bahrî, Es'ad, Nazîf, Nûrî, Münîb, Reŕîd, Sâbit, Seyyid Süleyman, Şâkir, Şem'î, Şükrî ve Vechî'nin güftelerinin/ŕiirlerinin yer alması mecmuanın dikkate değer özellikleri arasındadır. Ayrıca bu çalıŕmanın edebiyat ve musiki tarihimiz için faydalı bilgiler içerdiği kanaatindeyiz.

3. METİN

3. 1. Transkripsiyon Alfabeti⁴⁰

آ, ا	a, ā, A, Ā	ف	f, F
أ, ا	a, e, ı, i, u, ü, A, E, I, İ, U, Ü	ق	q, Q
ب	b, p, B, P	ك	k, K, g, G, ñ
پ	p, P	گ	g, G
ت	t, T	ڭ	ñ
ث	s, S	ل	l, L
ج	c, ç, C, Ç	م	m, M
چ	ç, Ç	ن	n, N
ح	h, H	و	v, V (o, ö, u, ū, ü)
خ	h, H	ه	h, H (a, e)
د	d, D	لا	la, lā
ذ	z, Z	ی	y, Y (ı, i, ī, ā)
ر	r, R	ء	'
ز	z, Z		
ژ	j, J		
س	s, S		
ش	ş, Ş		
ص	ş, Ş		
ض	ḍ, Ḍ, ž, Ž		
ط	ṭ, Ṭ		
ظ	ẓ, Ẓ		
ع	'		
غ	ğ, Ğ		

⁴⁰ Bazı kelimelerde “vâv-ı mâ'dûle” (ّ) işareti kullanılmıştır: “şefâ' at-ḥ'âh, ḥ'âce, ḥ'âb, ḥ'ân” gibi.

3. 2. Mecmū 'a-i Eş 'ār

(Transkripsiyonlu Metin)

1b⁴¹

Dūgāh 15	Hīṣār 14	Hüseynī 8	Māhūr 4	Rāst 1
‘Uşşāk 27	Nevā 24	Hicāz 21	Çārgāh 19	Şabā 16
Bayātī 45	Pencgāh 7	Evc 38	Segāh 34	‘Acem 31
Nevrūz 53	‘Uzzāl 51	Rāḥatū’l-Ervāḥ 50	Kürdī 49	Selmek 48

2a

Sünbüle 58	Işfahān 57	Gül‘izār 56	Nühüft 55	Nişābūr 54
Būselik 64	Muḥālif-i ‘Irāk 63	Necdī 62	Zīngüle 61	Beste-Nigār 60
Baba Ṭāhir 71	‘Arazbār 70	Nikrīz 68	Rehāvī 67	Şehnāz 66
Sultān-ı ‘Irāk 78	Ḥorasānī 77	Ḥūzzām 75	‘Irāk 73	Ma‘a ‘Acem- ‘Aşīrān 87
Māye 76	Gerdāniyye 82	Çarcıgār 81	Müberka‘a 80	Zāvīl 79
Hüseynī-Kürdī 84	Kūçek 84	Şūrī 83	Nihāvend 59	Hümāyūn
Sūz-ı Dilārā 87	‘Arabān-ı Zemzeme	Muḥayyer 42	Dilkeş	Sāzkār-ı Rūm
Baḥr-ı Nāzik 90	Hūzī 90	Gerdāniyye	Nev-rūz-ı ‘Arab	Sūz-i Nāk

⁴¹ Bu varaktaki makam fihristi tablosunun üstü kaplı kısmı Milli Kütüphane’ye gidilip üstü kapalı kısmın açılması sağlanarak okunmuştur.

[1. M 2b, T 142]⁴²

İlāhī

[11'li hece ölçüsü]⁴³

1 ‘Ömür bāğçesinüñ güli şolmadan
 Uyan gel gözlerim ğafletden uyan
 Ecel bir gün bize devrān dönmeden
 Uyan gel gözlerim ğafletden uyan

2 Niçün ğaflet ile mağrūr olursun
 Kervān göçer gider yolda qalursun
 Be va’llāh şoñra peşimān olursun
 Uyan gel gözlerim ğafletden uyan

3 [Dervīş] Yūnus söyler sözi tutulmaz
 Senüñ bu ilde qumāşın şatılmaz
 Böyle yatmağıla Hāqğ’a yetilmez
 Uyan gel gözlerim ğafletden uyan⁴⁴

Temmet

⁴² Bu şiir T’de 5 dörtlük olarak bulunmaktadır. Mecmuada 1, 2 ve 5. dörtlükleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3 ve 4. dörtlükleri şöyledir:

3 Bir gün bu gözlerin hiç görmez olur
 Kulakların dahi işitmez olur
 Bu fırsatlar ele hem girmez olur
 Uyan gel gözlerüm ğafletden uyan

4 Kaba döşekde yatma döne döne
 Mağrūr olup uyuma kana kana
 İletürler seni karanu sine
 Uyan gel gözlerüm ğafletden uyan T 142

⁴³ Bu şiir “koşma” nazım biçimiyle yazılmıştır.

⁴⁴ [1. M 2b, T 142]

1. bize devrān dönmeden: gelip şablın vurmadan T 142

2. va’llāh: va’llāhi T 142; peşimān: pişimān T 142

3. [Dervīş]: Dervīş Yūnus T 142; bu ilde qumāşın: qumāşun bu ilde T 142; Hāqğ’a yetilmez: dosta varılmaz T 142

[2. M 2b, N.D. 204]

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 Merhabā ey şu' le-i āyīne-i sırr-ı Hudā
Merhabā ey şahid-i dīdār-ı maşşūdū'l-verā
Merhabā ey mażhar-ı feyż-i cenāb-ı kibriyā
Merhabā ey nām-ı pāküñdür Muḥammed Muştafā

2 Sidreden teşrīfini tebşir idüp peyk-i celil
Şānuña yüz dört kitāb oldı şarāhatle delil
Cedd-i pāküñdür Ḥalīlu'llāh ey ḥūr-ı cemil
Merhabā ey *ḳurretü'l-ayneyn*⁴⁵ nūr-ı aşfiyā

3 Naşşī-i bendeñi ser-defter-i 'uşşāk kııl
Āsitānuñdan cemālūñ şem'ine müştāk kııl
Sırruñı göster vişālūñ bezmine ilḥāk kııl
Merhabā ey a'lemü'l-esrār-ı ğayb-ı māverā⁴⁶
İlāhī temmet

[3. M 3a, A.N.D. 294-295]

3a

İlāhī⁴⁷

Beste-i Dede⁴⁸ Uşşul-i Devr-i Revān

[Mef' ulü/mefā' ilün/mef' ulü/mefā' ilün]

1 'İşkuñla cihān beste luţf eyle 'ināyet kııl
Derdüñle bu cān ḥaste luţf eyle 'ināyet kııl

⁴⁵ *ḳurretü'l-ayneyn*: “O, senin ve benim göz aydınlığımız,” (28 Kasas 9) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Kasas-suresi/3259/7-9-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁶ [2. M 2b, N.D. 204]

1. maşşūdū'l-verā N.D. 204; maşşūdū'l-vedā M; ey nām-ı pāküñdür: nām-ı şerīfüñdür N.D. 204

2. ḥūr: nūr N.D. 204;

3. Naşşī-i: Āh Naşşī N.D. 204; Āsitānuñdan cemālūñ şem'ine: Āsitānuñda cemālūñ nūrına N.D. 204; a'lemü'l: a'lem-i N.D. 204

⁴⁷ Bu şiir A.N.D.'de “dörtlük” nazım birimiyle yazılmıştır ve “Der-Beyān-ı Ḥazret-i Ḥak [ve] Luţf-ı 'Ināyet-i Raḥmet” başlığı ile geçmektedir. A.N.D. 294-295

⁴⁸ Dede [Derviş Ali Şiruganî (d. ?-ö. 1714/17.-18. yy.)]

2 Ey rahmeti çok Raḥmān ‘ālem gözime zindān
Uçarsa kafesden cān luṭf eyle ‘ināyet kı1

3 Raḥmān-ı raḥīmimsin ğufrān-ı ‘azīmimsin
Sultān-ı kerīmimsin luṭf eyle ‘ināyet kı1

4 Bülbül gibi pür-zāram dā’im durup ağlaram
Daḡı kime yalvaram luṭf eyle ‘ināyet kı1

5 ‘Āşıqlara iḥsān it dertlilere dermān it
Vuşlat yolın āsān it luṭf eyle ‘ināyet kı1⁴⁹

6 Bī-çāreleri yād it vīrāneyi ābād it
Nūrī kuluñı şād it luṭf eyle ‘ināyet kı1⁵⁰

Temmet

[4. M 3a, Y.N.D.2 172-174]

İlāhī⁵¹

Yūsuf⁵² Devr-i Revān

[Fā’ ilātün/fā’ ilātün/fā’ ilātün/fā’ ilün]

1 Āf-tāb-ı şubḡ-ı *mā-evḡā*⁵³ Ḥabīb-i Kibriyā

Māh-tāb-ı şām-ı *ev-ednā*⁵⁴ Ḥabīb-i Kibriyā

⁴⁹ Bu beyit A.N.D.’de 2. dörtlük olarak geçmektedir. A.N.D. 294

⁵⁰ [3. M 3a, A.N.D. 294-295]

4. durup: ṭurup A.N.D. 295

5. dertlilere: derdlilere A.N.D. 294

⁵¹ Bu şiir Y.N.D.2’de 25 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 5, 22 ve 25. beyitleri bulunmaktadır ve divanın kasideler bölümünde “Na’ t-ı Laṭif Der-Ḥaḡḡ-ı Sultān-ı Enbiyā vü Resül-i Kibriyā ‘Aleyhi’ş-şalavāt Ve’t-taḡiyyāt” başlığı ile geçmektedir. Y.N.D.2 172-174

⁵² Yūsuf [Hâfız Yūsuf Niznâm Çelebi (d. ?-ö. ?/17.-18. yy.)]

⁵³ *mā-evḡā*: “Böylece Allâh, kuluna *vahyini ilettili.*” (53 Necm 10) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁴ *ev-ednā*: “Öyle ki, iki yay kadar *hatta daha yakın oldu.*” (53 Necm 9) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

2 Cevher-i kül táb-ı sūz-ı mihrinūñ pervānesi
Şem^c -i bezm-i *leyletü'l-İsrā*⁵⁵ Ḥabīb-i Kibriyā

3 ^c Aql-ı evvel kayd-bend-i ^c ışkınuñ dīvānesi
Nāzenin-i ḥazret-i Mevlā Ḥabīb-i Kibriyā

4 Bülbül-i *levlāk*⁵⁶-i zātı *lī-ma^c allāh*⁵⁷ lānesi
Bezm-i ḳurba tūṭi-i gūyā Ḥabīb-i Kibriyā

5 Kuḥl-i *mā-zāğā'l-başar*⁵⁸ maḥşuş-ı çeşm-i ekḫeli
Ḥāk-i pāyı sürme-i ḥavrā Ḥabīb-i Kibriyā

6 Umarım ma^c zūr ola evzā^c -ı küstāḫānesi
Baḳma noḳşān-ı Nazīm'e yā Ḥabīb-i Kibriyā⁵⁹

İlāhī temmet

[5. M 3b, N.M.D. 295-296]⁶⁰

3b

İlāhī

[Fā^c ilātün/fa^c ilātün/fa^c ilātün/fa^c ilün]

1 Gül midür bülbül midür şol zār u giryān eyleyen
Ten midür ya cān mıdur hem ^c arş[ı] seyrān eyleyen

⁵⁵ *leyletü'l-İsrā*: “Bir **gece**, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir. (17 İsrâ 1) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2030/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁶ *levlāke lemā*: “**Sen olmasan** felekleri yaratmazdım.” (Hadîs-i Kudsi) (Mehmet Yılmaz, *Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler*, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1992, s. 113.)

⁵⁷ *lī-ma^c allāh*: “**Benim Allah ile** öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir.” (Hadîs-i şerif) (Yılmaz, 1992, 115)

⁵⁸ *mā-zāğā'l-başar*: “**Göz ne kaydı** ne de hedefinden şaştı.” (53 Necm 17) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁹ [4. M 3a, Y.N.D.2 172-174]

2. táb-ı: táb u Y.N.D.2 172

6. Umarım: İsterim Y.N.D.2 174; küstāḫānesi Y.N.D.2 174: küstāḫ-ḫānesi M

⁶⁰ Bu şiir N.M.D.'de 15 beyittir. Mecmuada 1, 2, 7, 8, 9, 10, 12 ve 15. beyitleri bulunmaktadır. Ayrıca mecmuadaki 4. beyit divanda mecmuadaki 5 ve 6. beyitlerden hemen sonra gelmektedir. N.M.D. 295-296

- 2 Nār [u] bāda āb [u] ḥāke gel ḥaber vir aşlını
Kim bularuñ her birini emr ü fermān eyleyen
- 3 Ayı gün yıldızları kim dönderür virgil ḥaber
Hem ne sırriçün dönerler bunca devrān eyleyen
- 4 Zāhidüñ beñzin şarardup aǵladup kim hem nedür
Kāfirüñ küfri daḥı fāsıķda ‘ işyān eyleyen
- 5 Bāde birdür sāķı bir meclisdeki yārān da bir
Bādenüñ keyfiyyetini kimdür elvān eyleyen
- 6 Kiminüñ mescidde boynın egdürüp ‘ ābid iden
Kimini meyḥānede ser-ḥoş [u] sekrān eyleyen
- 7 Görse maḥbūbı gönül bī-iḥtiyār mā’ il olur
Ehl-i derd ‘ uşşāķa kimdür zār [u] giryān eyleyen
- Tetimme 8 Ey Niyāzı kim vücūduñ terk iderse ol durur
Cümle yüzler içre ol bir yüzi seyrān eyleyen⁶¹

Temmet

⁶¹ [5. M 3b, N.M.D. 295-296]

1. zār u giryān: zārı giryān M: zār u efgān N.M.D. 295; cān: dil N.M.D. 295
2. Nār [u] bāda āb [u] ḥāke: Nār u bād u āb u ḥāküñ N.M.D. 295; emr ü: emre N.M.D. 295
3. dönderür: döndürür N.M.D. 295
4. aǵladup: aǵladan N.M.D. 296
6. mescidde N.M.D. 295: mescide M; ser-ḥoş: sarḥoş N.M.D. 295
7. ‘ uşşāķa: ‘ uşşāķı N.M.D. 296
8. kim vücūduñ: bu vücūdın N.M.D. 296

[6. M 3b, Ş.S.D. 190-191]⁶²

İlâhî

[Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün]

1 Ey şaçuñ zencirini *ve'l-leyf*⁶³ hoş ta' bîr ider
Ve'd-*duhâ*⁶⁴ envâr-ı rüyuñda ' aceb tefsîr ider

2 Döst-ı Hâkık'a mazhar oldığın yed-i tülâsınuñ
*Mâ rameyte iz rameyte*⁶⁵ diñle gör tefsîr ider

3 Baħr-i ' ilminde anuñ bir kaçreye vâşıl olan
Çâh-ı kâlbinden ma' ârif zemzemin tefcîr ider

4 Na' t-ı gülzârında bülbül olduğum ' ayb olmasun
Lâ-cerem maħbûbunuñ zikrin kişi teksîr ider

5 Şemsî bilü[p] ' aczini ider nu' ütından sukût
Lîk dil müftîsi andan men' -ile taħzîr ider⁶⁶

Temmet

⁶² Bu şiir Ş.S.D.'de 16 beyittir. Mecmuada 1, 4, 7, 15 ve 16. beyitleri bulunmaktadır. Ş.S.D. 190-191

⁶³ *ve'l-leyf*: "Yemin olsun geceye..." (74 Müddesir 33, 81 Tekvîr 17, 84 İnşikak 17, 89 Fecri 4, 91 Şems 4, 92 Leyl 1, 93 Duhâ 2) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/>) (13.12.2021)

⁶⁴ *Ve'd-duhâ*: "Yemin olsun, kuşluk vaktine;" (93 Duhâ 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Duh%C3%A2-suresi/6080/1-3-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁵ *Mâ rameyte iz rameyte*: (Oku) attığında da sen atmadın, Allah attı. (8 Enfâl 17) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Enf%C3%A2-suresi/1177/17-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁶ [6. M 3b, Ş.S.D. 190-191]

1. rüyuñda: rüyuñdan Ş.S.D. 190

2. döst-ı Hâkık'a mazhar oldığın: dest-i Hâkık'a mazhar olduğun Ş.S.D. 190; tefsîr: takrîr Ş.S.D. 190

3. ' ilminde: ' ilminden Ş.S.D. 190

4. olduğum: oldığım Ş.S.D. 191; teksîr Ş.S.D. 191: teksîr M

[7. M 3b-4a, TM 175]⁶⁷

İlâhî

Uşûl-i Devr-i Revân

[8'li hece ölçüsü]⁶⁸

1 Țolap niçün inilersin
Derdüm vardur inilerem
4a Ben Mevlâ'ya 'âşık oldum
Anuñ için inilerem

2 Benüm adum dertli Țolap
Şuyum çıkar yalap yalap
Böyle emr eylemiş Çalap
Anuñ için inilerem

⁶⁷ Bu şiir TM'de "Öbür Yunus (Âşık Yunus)'un Şiirlerinden" başlığı altında ve 7 beyit olarak geçmektedir. Mecmuada 1, 2, 4 ve 7. beyitleri dörtlük halinde bulunmaktadır. Şiirin mecmuada bulunmayan beyitleri şunlardır:

3 Beni bir dağda buldılar kolum kanadum kırdılar
Dolaba lâyıq gördiler anun için inilerem

5 Suyum alçakdan çekerem dönüp yüksekten dökerem
Görün şu ben ne çekerem anun için inilerem

6 Ben bir dağın ağacıyam ne tatlıyam ne acıyam
Ben Mevlâ'ya duacıyam anun için inilerem. TM 175

T'de bu şiirin "Derdüm vardur inilerem" redifli ve 12 dörtlükten oluşan başka bir varyantına yer verilmiştir. Mecmuadaki şiir bu varyantın 1, 2, 8 ve 12. beyitlerine tekabül etmektedir. Bu kısımlar çalışmada şöyle geçmektedir:

1 Dolap niçün inilersin
Derdüm vardur inilerem
Ben Mevlâ'ya 'âşık oldum
Derdüm vardur inilerem

2 Benüm adum dertlü dolap
Suyum akar yalap yalap
Böyle emreylemiş Çalap
Derdüm vardur inilerem

8 Dülgerler budagum yondı
Her a' zâm yirine kondı
Bu inildüm Hak'dan geldi
Derdüm vardur inilerem

12 Derviş Yunus eydür âhı
Gözyaşı döker günâhı
Hakk'a 'âşıkam va' llahi
Derdüm vardur inilerem T 125-126

⁶⁸ Bu şiir "semâ'î" nazım biçimiyle yazılmıştır.

3 Dülgerler hezānum yondi
Her ā' zām yerine kondı
Bu iñildüm Hāḡ'dan geldi
[Anuñ için iñilerem]⁶⁹

4 ' Āşık Yūnus iydürür āhı⁷⁰
Gözyaşı döker günāhı
Hāḡḡ'a ' āşıkum bi'llāh[i]
Anuñ için iñilerem⁷¹
Temmet

[8. M 4a]⁷²

Be-Taḡrīr-i ⁷³ Efendi

Destür

[Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün]

1 Vücūduñ nūr-ı vech-i lem yezeldür yā Resūla'llāh
Zuhūruñ pertev-i nūr-ı ezeldür yā Resūla'llāh

2 Melāḡatle güzelligüñ ḡatm olmuşdur el-ḡaḡ
Cemālūñ ḡüsn-i Yūsuf'dan güzeldür yā Resūla'llāh

3 Ne vech-ile gönül bağlaya ' āşık ḡayr-ı ma' şūḡa
Cemāl-i bā-kemālūñ bī-bedeldür yā Resūla'llāh

⁶⁹ Mecmuada bu mısra yazılmamıştır.

⁷⁰ Bu mısrada vezin bozuktur.

⁷¹ [7. M 3b-4a, TM 175]

1. ḡolap: dolap TM 175

2. dertli ḡolap: dertlü dolap TM 175; çıkar: akar TM 175

3. dülgerler hezānum: dülgerler beni TM 175; yerine: yirine TM 175

4. ' Āşık Yūnus iydürür: Derviş Yūnus eydür TM 175; bi'llāh[i]: vallāhi TM 175

⁷² Bu şiir Muhammet Nur Doḡan'ın hazırladığı Şeyhülislām Es'ad Efendi, Mehmet Said Arbatlı'nın hazırladığı Bağdatlı Es'ad, Fatih Aydoḡan'ın hazırladığı Sahafıar Şeyhi-zāde Es'ad Mehmed Efendi, Ali Kemal Şaş'ın hazırladığı Es'ad Efendi ve Hüseyin Tay'ın hazırladığı Musullu Es'ad Seyyid Mehmed Divanları'nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılammıştır.

⁷³ Bu kelime okunammıştır.

4 Göñül vaşlın umar lâyıķ degilse sen ‘ ināyet kı1
‘ Amel yoķ itdügüm ancaķ emeldür yā Resūla’llāh

5 Senüñ yoluñda her ne zaħmet olsa ‘ ayn-ı raħmetdür
Eger niş olsa nüş-ı ‘ aseldür yā Resūla’llāh

6 Cenāb-ı Ĥazret’e lâyıķ ‘ amel yoķ gerçi Es‘ ad‘ da
Hele bünyān-ı dīnüm bī-ħaleldür yā Resūla’llāh

7 Ķuşūr-ı şi‘ rümi luţf ile setr it zeyl-i ‘ afvuñla
Senüñ şevķüñle söylenmiş ğazeldür yā Resūla’llāh

Tamām

11 Şaban Sene 1237

4b

Faşl-ı Māhūr

[9. M 4b, S 139: E 243: T 70-71]⁷⁴

İlāhī

[12’li hece ölçüsü]

1 Yā Rabb[i] dilerem ‘ işķuñ vir şevķüñ vir
Fazluñdan umaram ‘ işķuñ vir şevķüñ vir

2 Pāk eyle ħalbüñi māsivā ħubbından
Ĥubbuñı ‘ aţā kı1 ‘ işķuñ vir şevķüñ vir⁷⁵

3 Mest eyle sen beni bilmeyem ben beni
Tā bula cān seni ‘ işķuñ vir şevķüñ vir

4 Yoluñda ‘ aşık1ar derd-ile yanık1lar
Cānlardan geçdiler ‘ işķuñ vir şevķüñ vir

⁷⁴ Bu şiir T’de dörtlükler halinde geçmektedir. T 70-71

Bu şiir S ve E’de “Ümmî Sinanzāde Hasan” adına kayıtlıdır. S 139: E 243

⁷⁵ Bu beyit E ve T’de mecmuadaki 3 ve 4. beyitlerden sonra gelmektedir. E 243: T 71

5 Bu Dervîş kuluña nazâr kıl hâline
İrgürüp vaşluña ‘ışkuñ vir şevküñ vir⁷⁶

Temmet

[10. M 4b, N.DVÇ. 69-70]

İlâhî⁷⁷

[Fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilâtün/fâ‘ ilün]

1 Zikrûñ ile olmuşam raṭbu’l-lisân
*Yâ ğiyāşe’l-müsteġîşîn*⁷⁸ el-amân
‘İşkuñ ile eylerem âh [u] fiġân
Yâ ğiyāşe’l-müsteġîşîn el-amân

2 Bulmadum yol âşiyân-ı vaḥdete
Ḥayret el virdi baḳup bu kesrete
İrmedüm bir bezm-i ḥâş-ı vuşlata
Yâ ğiyāşe’l-müsteġîşîn el-amân

⁷⁶ [9. M 4b, S 139: E 243: T 70-71]

1. vir: ver T 70

2. Pâk eyle ḳalbüñi: Kalbimi pâk eyle S 139: Kalbini pâk eyle E 243; Pâk eyle ḳalbüñi mâsivâ ḥubbından: Kalbün pâk eylegil/Mâsivâ ḥubbın sil T 71

3. beni: seni M 4b: beni S 139, E 243, T 70

4. derd-ile: derdünle S 139, T 70

5. Bu Dervîş: Hasan S 139: Dervîş Yûnus T 71; kıl: et S 139, E 243: eyle T 71; irgürüp: irgüresin T 71

⁷⁷ Bu şiir N.DVÇ.’de “Münâcât-ı Belâgat-İhtivâ Velehu Raḥmetu’l-lâhi ‘aleyh” başlığı altında geçmektedir.

Bu şiir N.DVÇ’de 5 bend olarak bulunmaktadır. Mecmuada 1, 2 ve 5. bendleri bulunmaktadır. 3 ve 4. bendleri şu şekildedir:

3 Düşdi vaḥdet-gâh-ı dünyâya gönül
Cürmümi ‘afv eyleyüp sen raḥm kıl
Sâye-i luṭfuñda eyle müstaḳıl
Yâ ğiyāşe’l-müştaġîşîn el-amân

4 Biz ezel ‘ahdinde nüş itdük şabüh

Ola kim ḳalbe ire feyz-i fütüh

Ârzümend-i vişâlündür bu rüh

Yâ ğiyāşe’l-müştaġîşîn el-amân N.DVÇ. 69

⁷⁸ *Yâ ğiyāşe’l-müsteġîşîn*: Yardım isteyenlerin yardımcısı. (<http://mucizedualar.com/ya-giyasel-mustegisin-c-c.html>) (13.12.2021)

3 İki cihānda eyā Rabbü'l-Mucīb
Cümlenüñ maqşūdını eyle naşīb
Zerre-i 'ışkuñ niyāz eyler Necīb
Yā ğiyāse 'l-müsteġīsin el-amān⁷⁹

Temmet

[11. M 4b-5a, N.M.D. 305]

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 Gir semā' a zıkr ile gel yana yana Hū deyu
İr şafā-yı zevk-i Haqq'a yana yana Hū deyu

2 Hep erenler Hū ile qaldurdılar cān perdesin
Açdılar gözlerin andan yana yana Hū deyu

3 Gördiler Hū qaplamış hep on sekiz biñ 'ālemi
Feyz alurlar cümle Hū'dan yana yana Hū deyu

5a 4 Zāt-ı Haqq'ı buldılar buluşdılar bu Hū ile
Döst göründi her taraftan yana yana Hū deyu

5 Ey Niyāzī qalbine 'āşıqlaruñ raḥmet dolar
Küntü kenzün⁸⁰ haznesinden yana yana Hū deyu⁸¹

Temmet

⁷⁹ [10. M 4B, N.DVÇ. 69-70]

2 āşiyān: āsitān N.DVÇ. 69; vaḥdete: vaḥdete N.DVÇ. 69; viridi: verdi N.DVÇ. 69; bir bezm-i ḥāş-ı vuşlata: ser-vaqt-i bezm-i 'işrete N.DVÇ. 69

3 cihānda: 'ālemde N.DVÇ. 70; Rabbü'l-Mucīb: Rabb-i Mucīb N.DVÇ. 70; Cümlenüñ: Herkesün N.DVÇ. 70

⁸⁰ *Küntü kenz*: "Ben (gizli) bir hazîneydim." (Hadis-i kudsi) (Yılmaz, 1992, 98)

⁸¹ [11. M 4b-5a, N.M.D. 305]

1 zevk: 'aşk N.M.D. 305

2 qaldurdılar: qaldırırlar N.M.D. 305

5 qalbine: gönlüne N.M.D. 305; raḥmet dolar: ḥikmet tolar N.M.D. 305

[12. M 5a, Y.B.D. 502]

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 Āb-ı tevḥīd ile dilden māsivā naqşını yu

*Mā hüve'l-maḫşūd*⁸² olan Hū'dur iki 'ālemde Hū

2⁸³ *İnnema'llāhü ilāhün vāḥidün*⁸⁴ *lā raybe fih*⁸⁵

*Veḫkuru'llāhe keşirān*⁸⁶ *veḫkurū*⁸⁷ *vestağfirū*⁸⁸

3 Yā İlāhī bu ne sırdur kim mürīd-i 'ışk olan

Sa'y ile baḫr-ı muḫīṭ-i 'ilm olur bir ḫatre şu

4 Dār-ı vaḥdetde imām-ı 'ışk-ile kılmaz namāz

Almayan Manşūr-veş [āb-ı] ḫayātından vuzū'

5 Şüret-i ta' bīre şığmaz ma'nī-i 'ışk-ı ḫavāş

Söyleme bu rāz[ı] Yaḫyā sen 'avāma rū-be-rū⁸⁹

Temmet

⁸² *Mā hüve'l-maḫşūd*: “Maksat olan” (<https://www.nedirsor.com/ma-huve> (13.12.2021))

⁸³ Bir tek ilāh olmasında asla şüphe olmayan Allah'ı çokça anınız, ona şükrediniz ve ondan bağışlanmayı dileyiniz.

⁸⁴ *İnnema'llāhü ilāhün vāḥidün*: Allah ancak bir tek ilāhtır. (4 Nisâ 171) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Nis%C3%A2-suresi/664/171-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

⁸⁵ *lā raybe fih*: ...asla şüphe olmayan... (3 Âl-i İmrân 9) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C3%821-i-%20%C4%B0mr%C3%A2n-suresi/301/8-9-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

⁸⁶ *Veḫkuru'llāhe keşirān*: Ve Allah'ı çokça anınız. (8 Enfâl 45) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Enf%C3%A21-suresi/1205/45-46-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

⁸⁷ *veḫkurū*: Bana şükredin. (2 Bakara 152) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/159/152-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

⁸⁸ *vestağfirū*: Rabbinizden *bağışlanmayı dileyin*. (11 Hüd 90) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/H%C3%BBd-suresi/1562/89-90-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

⁸⁹ [12. M 5a, Y.B.D. 502]

3. olan: olup Y.B.D. 502; 'ilm: 'ışk: Y.B.D. 502

4. ḫayātından: āb-ı ḫayātından Y.B.D. 502

5. Yaḫyā sen: ey Yaḫyā Y.B.D. 502

[13. M 5a, N.M.D. 251]⁹⁰

İlāhī

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün]

1 Hevā ise yeter gönül gel Allāh’a dönelüm gel
Sivā ise yeter ey dil gel Allāh’a dönelüm gel

2 Nice bir sevelüm ğayrı nice bir olalum ayrı
Añalum vuşlat-ı yarı gel Allāh’a dönelüm gel

3 Taleb kıl her seher gāhı yürekden eylegil āhı
Sevenler buldı Allāh’ı gel Allāh’a dönelüm gel

4 Şoralum gel bilenlere güli büyün duyanlara
Vişālūñe irenlere gel Allāh’a dönelüm gel

5 Niyāzī’ye olup hāldaş olursuñ bu yola yoldaş
Döküp gözlerimizden yaş gel Allāh’a dönelüm gel⁹¹

Temmet

⁹⁰ Bu şiir N.M.D.’de 7 beyittir. Mecmuada 1, 2, 5, 6 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan beyitleri şu şekildedir:

3 Bize Hāq’dan gel olmadın ecel kūsı urulmadın
Cānun ‘Azrā’ il almadın gel Allāh’a dönelüm gel

4 Özenmez misin ol yāra ki aldanmışsın ağyāra

Seni azdırmış emmāre gel Allāh’a dönelüm gel

Ayrıca 4. beyitin Süleymaniye Kütüphanesi Mihrişah Sultan 384/1 Nüshası’nda şu şekilde geçtiği belirtilmiştir:

“Özenmemisen ol yāre seni azdırmış emmāre

Ki aldanmışsın ağyāre gel Allāh’a dönelim gel” N.M.D. 251

⁹¹ [13. M 5a, N.M.D. 251]

4 duyanlara: direnlere N.M.D. 251

5. olursuñ: olursuñ N.M.D. 251; bu yola: yolına N.M.D. 251

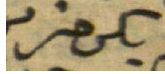
[14. M 5a]⁹²

İlāhī

[Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün]

1 Senüñ sevdā-yı vaşluñla gönül şeydā vü bī-çāre
Senüñ dāğ-ı firākuñla ciger pür-şerha vü yāre

2 Reh-i vaşluñda gerçi her keder maḥz-ı neşāt ammā

Benüm āh-ı derūnum ⁹³ bir nāle vü zāre

3 Kerem kıl ey Ḥabīb-i ma' den-i iḥsān-ı nā-ma' dūd
Kapuñda behre-mend olur nice şāyeste āzāde

4 Kerem kıl ey Resūl-i maṭla' -ı şems-i ' aṭā vü cūd
Çü kārūñ dā'imā ' afv ü mürüvvet her günehkāre

5 Münīb-i derdmendü merḥamet cūyuñda mesrūr it
Yeter maḥrūm-ı feyz oldı irüşdür bezm-i dīdāre

İlāhī temmet

[15. M 5b, E 312-313]

5b

İlāhī

[Mefā' ilün/mefā' ilün/fe' ulün]

1 Eyā rehber olan rāh-ı vişāle
Muḥammed Muştafā sultān-ı kevneyn
Senüñle irdiler nūr-ı cemāle
Muḥammed Muştafā sultān-ı kevneyn

⁹² Bu şiir Muzaffer Karataş'ın hazırladığı (Kâlâyî-zāde Ahmed) Münib Dîvânı'nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁹³ Bu kelime okunamamıştır.

2 Ki ol taht-ı risālet şāhı sensin
Günehkāruñ şefā‘ at-ḥ‘āh[1] sensin
Göñüller burcunuñ çün māhı sensin
Muḥammed Muştafā sultān-ı kevneyn

3 Ḥabīb-i Ḥazret-i Yezdān Muḥammed
Yoluñda sālīkūñ bu Dervīş Aḥmed
Var ‘afv it kuşūrın eyleme red
Muḥammed Muştafā sultān-ı kevneyn⁹⁴

Temmet

[16. M 5b, N.M.D. 220]⁹⁵

İlāhī

[Müstef‘ ilün/müstef‘ ilün/müstef‘ ilün/müstef‘ ilün]

1 Dermān arardum derdüme derdüm baña dermān imiş
Burhān arardum aşluma aşlum baña burhān imiş

2 Mürşid gerekdür bildire Ḥaqq’ı saña ḥaqq’a’l-yaḳīn
Mürşidi olmayanlaruñ bildükleri gümān-imiş

3 [Her] mürşide dil virme kim yoluñı şarpa uğradur
Mürşidi kāmīl olanuñ gāyet yolu āsān imiş

4 Añla hemān bir söz dürür yoquş degüldür düz dürür
‘Ālem ḳamu bir yüz dürür gören anı ḥayrān imiş

5 İşit Niyāzī’nüñ sözin bir nesne örtmez Ḥaqq yüzün
Ḥaqq’dan ‘ayān bir nesne yoq gözsüzlere pinhān imiş

İlāhī temmet

⁹⁴ [15. M 5b, E 312-313]

3. Var: Nölur E 313

⁹⁵ Bu şiir N.M.D.’de 9 beyittir. Mecmuada 1, 6, 7, 8 ve 9. beyitleri bulunmaktadır. N.M.D. 220.

[17. M 5b, Y.E.D. 777-778]⁹⁶

İlāhî

[10'lu hece ölçüsü]

1 Ayurma beni senden Yaradan
Düşüp ölürem ben bu yaradan

2 Ağlama direm şol gözlerüme
Kān yaş aqıdur aqdan qaradan

3 Öldüğüm için ğam mı çekerem
Alur cānumı bir gün Yaradan

4 Varam yüz sürem dōst eşigine
Bir hırka giyem yüz biñ pāreden

5 ‘Āşık Yūnus’uñ budur maqşūdı
Ala yārini çıka aradan⁹⁷

Temmet

⁹⁶ Bu şiir Y.E.D.’de 8 beyittir. Mecmuada 1, 2, 4, 7 ve 8. beyitleri bulunmaktadır. Ayrıca mecmuadaki 2. beyit divanda mecmuadaki 3. beyitten sonra gelmekte ve 4. beyit olarak geçmektedir. Y.E.D. 777-778

⁹⁷ [17. M 5b, Y.E.D. 777-778]

1 düşüp: düşdüm Y.E.D. 777

2. aqdan qaradan: aq u qaradan Y.E.D. 777

3. ğam mı çekerem: ğuşşa mı yirüm Y.E.D. 777; Alur cānumı bir gün: Ala cānumı yine Y.E.D. 777

4. yüz sürem dōst eşigine: kul olam şeyh işigine Y.E.D 777; Bir hırka giyem: ‘Abā dkinem Y.E.D. 777

5. ‘Āşık Yūnus’uñ budur maqşūdı: Emre’ın Yūnus’un murādı budur Y.E.D. 778; Ala yārini: Ala yarına Y.E.D. 778: İre yārine (Mustafa Tatçı, *Yūnus Emre Dîvânı*, H Yayınları, İstanbul, 2020, s. 393.)

[18. M 5b, Ü.D. 79-80]⁹⁸

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 N'olduñ ađlarsuñ göñül bir bī-bedel yāruñ mı var

Zā[rı] zār[ı] iñlemekden ğayrı bir kāruñ mı var

2 Nār-ı ' ışķa kendüñi atmağ dilersüñ her nefes

Oda yanmaz kim Hālılu'llāh gibi tenüñ mi var

3 Bağr[ı] başlu gözi yaşlu yüregi delik delik

Kim belāya dōyüci Eyyüb gibi şabruñ mı var

4 Rüz [u] şeb ārzü idersüñ dōst cemālüñ görmege

Sırr-ı Ađmed'den irişmiş çeşme-i nūruñ mı var

5 Ne ' aceb cür'et idersüñ sözlere Üftāde sen

Rāh-ı Hāđđ'a vāşıl olmışdur Hāyy'a hālüñ mi var⁹⁹

İlāhī temmet

⁹⁸ Bu şiir Ü.D.'de 7 beyittir. Mecmuada 1, 2, 4, 6 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3 ve 5. beyitler şöyledir:

3 Cānumı virsem diyü ārzü idersin dā'imā

Rūh-ı İsmā'il'e beñzer kırbān cānuñ mı var

5 Mā-sivādan geçüben dost iline 'azm itmege

Rūh-ı Kudsī'den irişmiş per ile bālüñ mi var Ü.D. 79

⁹⁹ [18. M 5b, Ü.D. 79-80]

1. ađlarsuñ: iñlersin Ü.D. 79; bir: hiç Ü.D. 79

3 Bağr[ı] başlu gözi yaşlu: Gözi yaşlu bağrı başlu Ü.D. 79; yüregi delik delik: ciğeri pür-hün olup Ü.D. 79; dōyüci: doyıcı Ü.D. 79

4. irişmiş: yetişmiş Ü.D. 79; çeşme-i nūruñ: çeşmüñe nūruñ Ü.D. 79

5. Rāh: Nūr Ü.D. 80; olmışdur Hāyy'a: olmuş zerrece Ü.D. 80

[19. M 6a]¹⁰⁰

6a

Na‘t-1 Şerîf

[Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün]

1 Firâkuñla yanar qalb-i melîlüm yâ Resûla’llâh
Reh-i hayretde qaldım yoq delîlüm yâ Resûla’llâh

2 Sevâd-1 rüyüm ehl-i maşşeri zûlmetde qor yarın
Yumazsa âb-1 rahmetle Celîl’üm yâ Resûla’llâh

3 Beni luţfuñla âzâd it şefî‘ü’l-müznibînsin sen
Ki dâm-1 fâqa dūş oldum zelîlüm yâ Resûla’llâh

6b

Faşl-1 Pençgâh

[20. M 6b, E 130]¹⁰¹

İlâhî

[Müstef‘ ilün/müstef‘ ilün/müstef‘ ilün/müstef‘ ilün]

1 Yandı gönülde mâsivâ çün nâr-1 zikru’llâh ile
Oldı münevver cân [u] dil envâr-1 zikru’llâh ile

2 Pâk eyle qalbüñ ey hümâm zikr etmek ile şubh [u] şâm
Dil maşşeni tola tamâm tekrâr-1 zikru’llâh ile

3 Ehl-i tarîkat geldiler zikr ile Hâqq’ı buldılar
Esrâra vâkıf oldılar âşâr-1 zikru’llâh ile

4 Vaḥdet şerâbın [kim] içer ‘âlemlere rahmet şaçar
Mir’ât-1 qalbini açar izhâr-1 zikru’llâh ile

¹⁰⁰ Bu şiirde şairin mahlası geçmemektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

¹⁰¹ Bu şiirin 3 ve 4. beyitlerinin sırası E’de tam tersi şekildedir. E 130

5 Dirseñ kemāle iresüñ varup cināna giresüñ

‘Adlī gözün aç göresin didār[1] zikru’llāh ile¹⁰²

İlāhī temmet

[21. M 7a, S 95: Y 709-710]

7a

İlāhī¹⁰³

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün]

1 Yine ‘arz eyledi dilber yüzün kaçır-ı celāliden

Yine nälend[e] şeydāyum şerāb-ı lā-yezāliden

2 Çü düşdi ‘ışkuña gönüm ezelden [tā] ebed mestüm

‘İmāret mi gelür hergiz harāb-ı lā’ubāliden

3 Senüñ ‘ışkuñ kitābın[1] gözi kanyıla yazmışdur

Şaçarsa dürr ile mercān n’ola baħr-i āmāliden

4 Hudāvendā ne naķş ola kemāl-i sultānından kim

[E]ger bu Yazıcıoğlu göre nūr-ı cemāliden¹⁰⁴

Temmet

¹⁰² [20. M 6b, E 130]

1. gönülde: gönülden E 130

2. eyle: ola E 130; tola: dola E 130; tekrār: esrār E 130

3. vāķıf: vāsıl E 130

4. içer ‘ālemlere rahmet şaçar: kim içer bu cümle varlıktan geçer E 130; izhār: tekrār E 130

¹⁰³ Bu şiir Y’de “Kaşidetün İlāhiyye” başlığı ile ve 21 beyit olarak geçmektedir. Mecmuada 1, 9, 20 ve 21. beyitleri bulunmaktadır. Ayrıca bu şiirin 3. beyiti burada 21, 4. beyiti burada 20. beyit olarak geçmektedir. Y 709-710

¹⁰⁴ [21. M 7a, S 95: Y 709-710]

1. nälend[e]: nālân ü S 95

2. [tā]: tā S 95, Y 709; lā’ubāliden: lā yezāliden S 95

3. kitābın[1]: kitabını S 95, Y 710; dürr ile mercān: derd ile gevher S 95; āmāliden: emāniden S 95

4. kemāl-i sultānından kim: kemāl-i sultānından S 95; kemāl-i saltānatdan Y 710

[22. M 7a]¹⁰⁵

Kaşide

1 Yā Ḥayy yā Ḳayyūm el-meded
Yā Bāsıṭ yā Vedūd el-meded

2 Yā senede'l-‘ācizīn el-meded
Yā melāze'l-mültecīn el-meded

3 Yā ḥayre'l-ḥāfızīn el-meded
Yā aḥkeme'l-ḥākīmīn el-meded

4 Yā sākinete'l-Medīneti yā Resūla'llāh el-meded
Yā cedde'l-Ḥaseneyni'l-aḥseneyni el-meded

5 Yā ḥāteme'n-nebiyyīn el-meded
Yā resūle's-ṣaḫaleyn el-meded

6 Yā İmāme'l-ḳıbleteyn el-meded
Yā evlāde Resūlu'llāh el-meded¹⁰⁶

Temmet

¹⁰⁵ Şiirde şairin mahlası geçmemektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

¹⁰⁶ [22. M 7a]¹⁰⁶
Kaşide

1 Ey diri olan, ey kendi zâtı ile kâim olan bize yardım et.
Ey rızkı bollaştıran ey kullarını çok seven bize yardım et

2. Ey acizlerin dayanağı bize yardım et
Ey iltica edenlerin sığınağı bize yardım et

3. Ey koruyanların en hayırlısı bize yardım et
Ey hükmedenlerin en hakimi bize yardım et

4. Ey Medine'de ikamet eden ey Allah'ın peygamberi bize yardım et
Ey iki güzel olan Hasan ve Hüseyin'in dedesi bize yardım et

5. Ey peygamberlerin sonuncusu bize yardım et
Ey insanların ve cinlerin peygamberi bize yardım et

6. Ey iki kıblenin imamı bize yardım et
Ey Peygamber'in evlatları bize yardım edin

[23. M 7a, K.R.P.D. 134-135]

[Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün]

1 H̄ayāl-i zülf-i ham-ber-ham ki eyler h̄atırum derhem
Olur her medd-i āhum tūg-ı şāhī dūd-ı dil-perçem

2 Zülāl-i tesliyet eyler 'alev-ḡir āteş-i 'ışkı
Gül-i dāg-ı fūrüzāna şererdür kaçtre-i şebnem

3 Hevāsı āteş[i] ābı vü h̄āki ma' den-i sevdā
Temāşā eyledüm iklīm-i 'ışkı başka bir 'ālem

4 Hevā-yı zülf [ü] la' lüñle budur k̄anūnı 'uşşākuñ
Urur m̄anend-i ney ḡāhī şabā geh b̄selikden dem

5 'Aceb mi diller[i] tekd̄ir iderse h̄atı-ı mevhumuñ
Kaçar ebr-i muhayyelden dil-i h̄ürşid olursa nem

6 Keserse bezm-i şahbādan ayağın zāhid-i huşkın
Felekde çin-i ebrū gibi t̄ig-i hoş-kađ[em] bilmem

7 H̄asūd-ı Ehrimen-ḡir eylesün mi ser-fürü Rāgıb
Muhammerdür ser-ā-pā t̄ıynetümde neş'e-i ādem¹⁰⁷

¹⁰⁷ [23. M 7a, K.R.P.D. 134-135]

3. Hevāsı āteş[i] ābı vü h̄āki ma' den-i sevdā: Hevāsı āteş-engiz ābı sevdā-h̄ız-i h̄ākinden K.R.P.D. 135

4. la' lüñle: h̄āliñle K.R.P.D. 135

5. dil-i h̄ürşid olursa: dil-i āyine lābūd K.R.P.D. 135

[24. M 8b, R.E.D.D. 259]

İlâhî¹⁰⁸

[Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün]

1 Cānı sūzān eyledi fikr-i celālūñ külhanı
 'Aklı hayrān eyledi seyr-i cemālūñ gülşeni
 Külhan u gülşende qoyma kıl vişālūñ rüşeni
 Nūr-ı vaḥdetle münevver eyle yā Mevlā beni

2 İsteyen her istegin buldı qapuñda cān ile
 Şād-kām eyle quluñdur maṭlabuñ ihsān ile
 Cānumı luṭf ile maḥrem eyle sen cānān ile
 Nūr-ı vaḥdetle münevver eyle yā Mevlā beni

3 Sevdigūñ nūr-ı Muḥammed ḥaqqı-çün Bār[ī] Hudā
 'İşqına ol zāt-ı pākūñ kıl müyesser iktidā
 Baña ḥazretde Enīsī 'āşıkuñ ola şadā
 Nūr-ı vaḥdetle münevver eyle yā Mevlā beni¹⁰⁹

Temmet

¹⁰⁸ Bu şiir R.E.D.D.'de "Münacāt-ı Enīs Dede Quddise Sırruhu" başlığıyla bulunmaktadır. R.E.D.D. 259

¹⁰⁹ [24. M 8b, R.E.D.D. 259]

1. Külhan u: Külḥabi M: Külhan u R.E.D.D. 259

2. quluñdur maṭlabuñ: kuluñ da maṭlabım R.E.D.D. 259; luṭf ile: luṭfiyla R.E.D.D. 259

3. Enīsī 'āşıkuñ: Enīsü'l-âşıqın R.E.D.D. 259; şadā: nidā R.E.D.D. 259

[25. M 8b, M.T.Ü.DVÇ. 9-10]¹¹⁰

İlâhî

[10'lu hece ölçüsü]

1 Yandım kül oldum ' ışk meydânında

 Kokur gül oldum ' ışk meydânında

2 Hâk ' ışkı geldi benligim aldı

 Bir adum kaldı ' ışk meydânında

3 Gül idim şoldum nür ile taldum

 Ol dōst ben oldum ' ışk meydânında

4 Bî-ħoş olmuşum medħūş olmuşum

 Meczūb olmuşum ' ışk meydânında

5 Ulular gitmiş yolları açmış

 Şu gibi akmış ' ışk meydânında

6 Ağlarum gülmem gözlerüm silmem

 N'olduğum bilmem ' ışk meydânında

7 Tâlib de ħayrân ' ışk ile sūzân

 Olmuşum ' uryân ' ışk meydânında¹¹¹

¹¹⁰ Bu şiir M.T.Ü.DVÇ.'de "Mehmet Tâlib Efendi'nin Hayatı ve Eserleri" başlığı altında verilmiştir. Bu şiirin kaynaklarda bestelediği ilahilerine örnek olarak gösterilenlerden divanda bulunmayanlardan biri olduğu belirtilmiştir. Söz konusu çalışmada bu şiir dōrtlükler halinde bulunmaktadır. Mecmuadaki 3. beyit burada 2. dōrtlük, 2. beyit 3. dōrtlük, 6. beyit 4. dōrtlük, 5. beyit 6. dōrtlük olarak geçmektedir. Mecmuadaki 4. beyit burada bulunmamaktadır. Mecmuadaki 3. beyitin 2. mısrasının burada bulunup mecmuada bulunmayan 5. dōrtlüğün 3. ve 4. mısrası olduğu görülmüştür. Bu dōrtlük şöyledir:

5 Arayıp buldum

 Kudretle doldum

 Ol dost ben oldum

 Aşk meydanında M.T.Ü.DVÇ. 9-10

¹¹¹ [25. M 8b, M.T.Ü.DVÇ. 9-10]

1. Kokur: Kokar M.T.Ü.DVÇ. 9

2. Hâk ' ışkı: Aşk-ı Hak M.T.Ü.DVÇ. 9

3. Ol dōst ben oldum: Bilmezem n'oldum M.T.Ü.DVÇ. 9

7. ' uryân: giryan M.T.Ü.DVÇ. 9

Temmet

[26. M 8b-9a, E.R.D.1 242: E.R.D.2 171]

İlāhī¹¹²

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

- 1 Baħr-ı 'ummān kuşıyam yirüm mekānum andadur
Bunda avum süregeldüm dü-cihānum andadur
- 9a 2 Mevc urup ol baħr-ı 'ummān bunda bıraķdı beni
Dürr-i bī-hemtā benüm ma' den [ü] kānum andadur
- 3 Çağa çıplaķ baş açuķ yalın [ayaķ] geldüm ğarīb
Māl [u] mülküm tāc [u] taħtum ħān [u] mānum andadur
- 4 Ben de tuzağa tutuldum bende düştüm nā-gehān
Bülbülüm feryāda geldüm gülistānum andadur
- 5 Bunda geldüm Eşrefoğlu Rümī dirler baña
Bundan özge dağı benüm ad [u] sanum andadur¹¹³

Temmet

¹¹² Bu şiir E.R.D.2'de "Velehü eyzān rahmetu'llāhi 'aleyh" başlığıyla geçmektedir. E.R.D.2 171 E.R.D.1'de bu şiir 6 beyittir. Mecmuada ve E.R.D.2'de bulunmayan bu 6. beyit şöyledir:

6 Zātımı fehm itmege 'ilm-i ledün bilmek gerek

Gerçi zāta mazhar oldum bī-nişānum andadur E.R.D.1 242

¹¹³ [26. M 8b-9a, E.R.D.1 242: E.R.D.2 171]

3. Çağa: Çā E.R.D.2 171; yalın ayaķ geldüm: yalın geldüm M 9a: yalın ayaķ geldüm E.R.D.1 242, E.R.D.2 171; Māl [u] mülküm tāc [u] taħtum: Tāc u taħtum māl u mülküm E.R.D.1 242, E.R.D.2 171; ħān [u] mānum: cān [u] mānum M: ħānümānum E.R.D.1 242, E.R.D.2 171

4. Ben de: Bunda E.R.D.1 242, E.R.D.2 171; feryāda geldüm: zārılıđum ol E.R.D.1 242: zārılıđum ol E.R.D.2 171

5. dirler: didiler E.R.D.1 242, E.R.D.2 171; Bundan özge dağı: Dağı bundan özge E.R.D.1 242, E.R.D.2 171

[27. M 9a, G 208: E 587]¹¹⁴

İlāhī

[Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün]

1 Benüm maqşūdum 'ālemde degüldür lākin illā Hū
Bu benüm derdime dermān degüldür lākin illā Hū

2 Degüldür hūrī vü ğilmān ne cennet ħod ne rıdvān
Bu benüm gönlümi alan degüldür lākin illā Hū

3 Anuñ naqş-ı ħayālinden cihān bir zerre olmuşdur
Nażar etsem bu zerreye degüldür lākin illā Hū

4 Hüdāyī yārāñı idrāk iderseñ fān[ī] 'ālemde
Bu sözüñ sırrına kimse erişmez lākin illā Hū¹¹⁵

Temmet

[28. M 9a, Ş.S.D. 212]¹¹⁶

İlāhī

[Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün]

1 Ĥudāvendā şu 'ālemde esen yeller seni ister
Ayaklarda türāb olmuş tozan yollar seni ister

2 Bulam diyü dil-ārāyı gezer arayı arayı
Dolanur küh [u] şahrāyı ağan şular seni ister

3 Şeherlerde oğur virdi virür 'aşıklara derdi
Bahāne eylemiş verdi ki bülbüller seni ister

¹¹⁴ Bu şiir A.M.H.D.İ.'de yoktur. G'de ise Hacı Bayram-ı Velî'nin şiiri olarak geçmektedir. G 208

¹¹⁵ [27. M 9a, G 208: E 587]

2. ħod: köşkü G 208, E 587; gönlümi alan: gönlüme sultan G 208, E 587

3. etsem bu zerreye degüldür: etsen o zerreden görünmez G 208, E 587

4. Hüdāyī yārāñı: A Bayrāmî eğer G 208: sen eğer E 587; fān[ī]: sen bu G 208; 'ālemde: dünyâyı E 587; sözüñ: sırrın G 208

¹¹⁶ Bu şiir Ş.S.D.'de 10 beyittir. Mecmuada 1, 3, 5, 9 ve 10. beyitleri bulunmaktadır. Ş.S.D. 212

4 Çü sensin Vāhid-i Muṭlaḳ mekānuñ yoḳ ‘ale’l-ıtlāḳ
Bahāne kışla vü yaylaḳ göçen iller seni ister

5 Yolın setr eylemiş aḡyār gezer ḡurbetde eyler var
Bu Şemsi gibi her kim var duyan ḳullar seni ister¹¹⁷
İlāhī temmet

[29. M 9b, S 363: E 102-103]¹¹⁸

9b

İlāhī

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün]

1 Ziyālar virdi nūriyle dil u cāna seher zikri
Şafālar bahş idüp vaşl itdi Sübhān’a seher zikri

2 Seherde bülbül-i şūrīde-veş efgāna başladı
Gönül mülkini döndürdi gülistāna seher zikri

3 İrişdi şem‘ -i cāna bir ḡaber ilhām-ı Mevlā’dan
Ki vāḳıf eyledi esrār-ı sultāna seher zikri

4 Giceler şubḡa-dek zār ile gözün yaşın revān eyle
Dilerseñ döndüre derdüñi dermāna seher zikri

5 Bi-ḡamdi’llāh ‘ anāşır bend [ü] bāḡından ḡalāş idüp
Müyesser ḳıldı vuşlat Derviş ‘ Oşmān’a seher zikri¹¹⁹

¹¹⁷ [28. M 9a, Ş.S.D. 212]

1. türāb: ḡubār Ş.S.D. 212

2. dolanur: tolaşup Ş.S.D. 212; şular: seller Ş.S.D. 212

4. kışla: kışlaḳ Ş.S.D. 212

5. yolın: yoluñ Ş.S.D. 212; setr: sedd Ş.S.D. 212; gezer: ḳalup Ş.S.D. 212; var: zār Ş.S.D. 212

¹¹⁸ Bu şiir Mehmet Fatih Köksal’ın “*Kayserili Divan Şairleri*” adlı eserinde 6 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4 ve 6. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 5. beyit şöyledir:

5 Hudā hakkı benim ömrüm ki bir özge safādır bu

Sebebdır rāh-ı tahkik içre irfāna seher zikri (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-osman/>) (17.04.2021)

Bu beyit S’de de şu şekildedir:

5 Bizi ref‘ etti esfelden urüc ettirdi a’lāya

Ulaştırdı mekānı arş-ı Rahmān’a seher zikri S 363

¹¹⁹ [29. M 9b, S 363: E 102-103]

Temmet

[30. M 9b, E 114]

İlâhî¹²⁰

[Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün]

1 Şifâ-yı derd-i dildür âsitānuñ yâ Resûla'llâh
Anuñcün Muştafâ'dur nām u şānuñ yâ Resûla'llâh

2 Vücūduñ bā' iş-i izhâr-ı 'afv [u] mağfiretdür hep
Sen olduñ menba'ı luṭf [u] 'aṭānuñ yâ Resûla'llâh

3 Cemî' -i enbiyâdan hem mükerrerrem hem mufaḍḍalsın
Ḥabîbisin Cenâb-ı Kibriyâ'nuñ yâ Resûla'llâh

4 Sen ol 'anḳâ-yı Ḳâf-ı 'arş[-ı a' zam]sın ki bî-pervâ
Senüñ bāğ-ı cināndur âşiyānuñ yâ Resûla'llâh

5 Ğarîḳ-i baḫr-ı 'işyānum meded Lüṭfi'ye luṭf eyle
Elin al ben ğarîb [ü] bî-nevānuñ yâ Resûla'llâh¹²¹

Temmet

-
1. nûriyle: nûruyla (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-osman/>) (17.04.2021)
 2. başladı: başlatdı (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-osman/>) (17.04.2021)
 3. şem'-i cāna bir ḥaber ilhām-ı Mevlâ'dan: bu haber ilhām-ı Mevlâ'dan dil ü cāna (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-osman/>) (17.04.2021); sulṭāna: Sübhân'a E 103
 4. ile: it E 103, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-osman/> (17.04.2021): döndüre: döndürem E 103
 5. 'anâşır bend [ü] bāğından ḥalâş idüp: halâs idüp anâşır bend ü bāğından (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-osman/>) (17.04.2021); kıldı: itdi E 103
- ¹²⁰ Bu şiirin Pervin Çapan'ın hazırladığı “*Mustafâ Safâyi Efendi Tezkire-i Safâyi: Nuhbetü'l-Âsâr Min Fevâ'idü'l-Eş'âr (İnceleme-Metin-İndeks)*” adlı eserde “Der-Na't-ı Şâh-ı Enbiyâ” başlığı altında geçtiği belirtilmiştir. (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lutfi-lutfullah-hocazade/>) (17.04.2021)
- ¹²¹ [30. M 9b, E 114]
2. 'aṭānuñ: Huda'nın E 114
 3. enbiyâdan hem mükerrerrem: enbiyâlardan mükerrerrem E 114; mufaḍḍalsın: mufazzalsın (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lutfi-lutfullah-hocazade/>) (17.04.2021)
 4. 'arş[-ı a' zam]sın: 'arşsın M: 'arş-ı a' zamsın (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lutfi-lutfullah-hocazade/>) (17.04.2021)
 5. Elin: Elim E 114; ben: ol (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lutfi-lutfullah-hocazade/>) (17.04.2021)

[31. M 9b-10a, C.U.D. 234, E 336-337]¹²²

İlahî

[Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün]

1 Tâ ezelden sen benimle 'ahd [ü] peymân eyledüñ
Gösterüp ol hûb cemâlün ya' nî pinhân eyledüñ

2 Dimiş idüñ sev beni derdiñe dermân olayum
Sevdigüm-çün artdı derdüm ya' nî dermân eyledüñ

3 Bir kuluña virmedüñ dünyâda bir gömlek giye
Bir kuluña 'âlemi virüp Süleymân eyledüñ

4 Bir kuluñı Kerbelâ'da eyledüñ şusuz şehîd
Birini Mısr-ı hüsün içinde sultân eyledüñ

¹²² Bu şiir C.U.D.'de 8 beyittir. Mecmuada 1, 2, 5, 6, 7 ve 8. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan beyitler şöyledir:

3 Bir kuluna gel didin bastı kadem arş üstüne
Dileyüp vaslın gel hunıyla mest hayrân eyledin

4 Bir kuluna gel didin 'aşkına kurban olmağa
Kesme didin bıçağa bir koç kurbân eyledin C.U.D. 234

E'de bu şiir "Gebzeli Şeyh Cemal"e ait "Hüseynî ilahî" olarak gösterilmiştir. E 336-337

Bu şiir Taha Toros'un "*Çukurova'da Etili Şairler*" adlı eserinde "Şeyh Cemal" isimli bir âşığa ait gösterilmiş ve şu şekilde verilmiştir:

Gazel

1 Ta ezelden sen benimle ahd ü peyman eyledin
Gösterip gül cemalini yine pünhan eyledin

2 Demedin mi sev beni derdine derman olayım
Sevdiğimçin alâmıma sanki derman eyledin

3 Bir kulunu Kerbelâ'da eyledin susuz şehit
Bir kulunu kul iken Mısr'a sultan eyledin

4 Bir kuluna mülk vermedin alemde bir gömlek giye
Bir kuluna mülkü verdin hem Süleyman eyledin

5 Bir kuluna her bir yerde eyledin arz-ı cemal
Bir kulunu bin terani ile giryan eyledin

6 Hem kulundur hem resulün ol Hazreti Mustafa
On sekiz bin âlem içre anı sultan eyledin

7 Şeyh Cemal ağlamakla gözlerinden kan döker

Arşı görüp cümlesini desti hayran eyledin (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyh-cemal/>
(15.05.2021))

10a 5 Hem uluğdur hem res l ğ Far-i    lem Mutafa
On sekiz biğ    lem ire anı sult n eyled ğ

6 eyh Cem li aqlamadan gözlerinden an döker
Yir   gögi   ar [u] kürsi ağa seyr n eyled đ¹²³

Temmet

[32. M 10a]¹²⁴

 lahi

[F  il t n/fa  il t n/f  il t n/fa  l n]

1  steyen c n ni[nı] meyd na gel meyd na
Terk idüp baı c nı urb na gel urb na

2 Bama nefs ğ  line gir ma   rif b ğına
Tıfl-ı dil ğ k rına ferm na gel ferm na

3 ebnem d ecek güle abib irer bülbüle
Bülbül oluben güle efg na gel efg na

4 *Men   arefe nefsehu fead   arefe Rabbehu*¹²⁵
Ha'ı g r p r -be-r  pinh na gel pinh na

¹²³ [31. M 9b-10a, C.U.D. 234, E 336-337]

1.   ahd [ ] peym n:   ahd-ı peym n C.U.D. 234; g ster p: gizley p C.U.D. 234; ya  ni: y  ne C.U.D. 234, E 336

2. Dimi id ğ: Demedin mi C.U.D. 234, E 336; ya  ni: bana C.U.D. 234; y  ne E 336

3.    lemi: m lk C.U.D. 234;    lemi vir p: m lk  verdin E 337; S leym n: hem S leym n C.U.D. 234, E 337

4. Birini Mır-ı hüsün iinde: Bir kulunu kul iken Mır'ına E 337

5. Hem uluğdur hem Res l' đ Far-i    lem Mutafa: Hem cilbe hem res l n ağ g nin Mustafa C.U.D. 234; Far-i    lem Mutafa:  h-ı kevineyn Mustafa E 337; On sekiz biğ    lem ire:  ki cihan arasında E 337

6. an döker: ya akar C.U.D. 234; gögi: gök   E 337; Yir   gögi   ar [u] kürsi ağa: Bir d g n  arı kürsi dostum C.U.D. 234; ağa: dostu E 337

¹²⁴ Yapılan aratırmalar sonucunda iire ve aire ilikin herhangi bir bilgiye ulaılamamıtır.

¹²⁵ *Men   arefe nefsehu fead   arefe Rabbehu*: “Kendini bilen Rabb'ini bilir.” (Hadis-i erif) (Yılmaz, 1992, 122)

5 Seyyid Süleymân bilseñ ğaybı zātı pereste
Tennüre çevirüben ‘uryāna gel ‘uryāna
Temmet

[33. M 10a, C.U.D. 305-306: ER 971: Ç 108: E 137]¹²⁶

İlāhī

[Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün]

1 Şuffe-i şadrında dā’im ‘aşıkuñ efkār[1] Hū
Şâkirüñ şükri Huva’llāh zâkirüñ ezkār[1] Hū

2 Sidre seyrine muḥaḳḳaḳ irmeye Cibrîl-emîn
Olmasa anuñ dilinden dem-be-dem tekrâr-ı Hū

3 Nâleden ney deld[i] bağrum hū diyü nâlân idüp
Mevlevîler Meşnevî’ler başladı eş‘âr-ı Hū

4 Şûfî mest olup şafâdan devr ider yâ Hū
Münkir inkârın bıraḳdı eyledi ikrâr-ı Hū¹²⁷

¹²⁶ Bu şiir C.U.D’de şu şekilde geçmektedir:

Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün

1. Sakın sadrette dâima ‘âşıkın inkâr hū
Şâkirde şükri hū Allah zâkirin ezkârı hū

2. Sidre-i seyrine muḥakkak irmeye Cibril-i emin
Olmaya anın dillerinde dembedem tekrar hū

3. Nâleden oldu bağrım hū diyü efgân ider
Buldular mütenevviden başladı eş‘âr-ı hū

4. Bülbüle divân-ı ‘aşktan bir varak naklet bize
Ta saba-yı bir safadan açtı yüz gülzârı hū

5. Sonu mest olup safadan devr ider yâ hū diyü
Münkir inkârın bıraktı eyledi ikrâr hū

6. Sadâsından melekler gökte iderler semâ
Hū sadâsından melekler dinledi âhbâr-ı hū

7. Ruhuna huy-ı makam it ey Cemâl-i Halveti
Tâ vücudun mülkine keşf ola bu esrâr hū C.U.D. 305-306

¹²⁷ Bu beyit ER’de Cemal-i Halveti maddesindeki ilgili şiirde bulunmamaktadır. E’de bulunmamaktadır. ER’de; mecmuada ve Ç’de bulunmayan şu beyit vardır:

Bülbülâ dîvân-ı ışğdan bir varak nakl it bize

5 Ravza-ı Hû'da maḳām it ey Cemāl-i Ḥalvetī
Tā vücūdum mülkine keşf ola bu esrār-ı Hû¹²⁸

Temmet

[34. M 10a-10b, S 364]

İlāhī¹²⁹

[Müfte' ilün/müfte' ilün/müfte' ilün/müfte' ilün]

1 Ḥaḳḳ'ıñ cemālin gözleyen Hû dimesün ya ne disün
Zevḳ-i vişālin özleyen Hû dimesün ya ne disün

2 'İşḳ-ı Ḥudā'ya dūş olan fikri ile medḥuş olan
'Aḳlı gidüp serḥoş olan Hû dimesün ya ne disün

10b 3 'Aḳlın yitirüp 'işḳ ile meydāna girüp şıdḳ ile
Cān [u] gönülden şıdḳ ile Hû dimesün ya ne disün¹³⁰

4 Zıkr ile ol kim devr ide terk-i hevāyı ğayr ide
Lāhūt ilini seyr ide Hû dimesün ya ne disün

5 Açılsa dehrüñ gülleri feryād idüp bülbülleri
Bes bāğ-ı vaḥdet erleri Hû dimesün ya ne disün

Tā sabâ-yi pür safâdan açdı yüz gülzâr-ı Hû ER 971
¹²⁸ [33. M 10a, C.U.D. 305-306: ER 971: Ç 108: E 137]

1. şuffe: safha ER 971, Ç 108: 'aşıḳuñ: sofinin ER 971

2. dilinden: dilinde ER 971, Ç 108

3. bağrum: bağrın ER 971, Ç 108; diyü: deyû Ç 108; idüp: ider E 971 Ç 108; Meşnevî'ler: Mesnevî'den ER 971 Ç 108

4. Şüfi: Sofi E 137: Hû: hû deyû Ç 108, E 137

5. maḳām: maḳāde M: makām ER 971 Ç 108; vücūdum: vücūdun ER 971 Ç 108; mülkine: şehrine ER 971

¹²⁹ Bu şiir internet kaynağında "nutk-ı şerîf" olarak ve dörtlükler halinde geçmektedir. (<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/hakkin-cemalin-gozleyen-hu-demesin-ya-ne-desin.html> (28.05.2021))

¹³⁰ Her beytin sonunda tekrar eden "Hû dimesün ya ne disün" ifadesine 3. beyitten itibaren "eyzân" kelimesiyle işaret edilmiştir.

6 Ol kim ola ʿ ışk āşinā iştirse hoş şavt u nevā
İnşāf idelüm Hilmiyā Hū dimesün ya ne disün¹³¹

Temmet

[35. M 10b, E.R.D.1 242: E.R.D.2 171]¹³²

İlāhī

[Fāʿ ilātün/fāʿ ilātün/fāʿ ilātün/fāʿ ilün]

1 Baħr-ı ʿ ummān kuşıyam yirüm mekānum andadur
Bunda avum süregeldüm dü-cihānum andadur

2 Mevc urup ol baħr-ı ʿ ummān bunda bırağdı beni
Dürr-i bī-hemtā benüm maʿ den [ü] kānum andadur

3 Çağa çıplağ baş açuğ yalın [ayağ] geldüm ğarīb
Māl [u] mülküm tā[c] [u] taħtum ħān [u] mānum andadur

4 Ben de tuzağa tutuldum bende düştüm nā-gehān
Bülbülüm feryāda geldüm gülistānum andadur

5 Bunda geldüm Eşrefoğlu Rūmī dirler baña
Bundan özge dağı benüm ad [u] sanum andadur

Temmet

¹³¹ [34. M 10a-10b, S 364]

2. fikri: sırrı (<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/hakkin-cemalin-gozleyen-hu-demesin-ya-ne-desin.html>) (28.05.2021)

3. girüp: giren S 364; şıdğ: şevk S 364, <https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/hakkin-cemalin-gozleyen-hu-demesin-ya-ne-desin.html> (28.05.2021)

4. Zikr ile: Zikreyle (<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/hakkin-cemalin-gozleyen-hu-demesin-ya-ne-desin.html>) (28.05.2021)

5. idüp: eder S 364, <https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/hakkin-cemalin-gozleyen-hu-demesin-ya-ne-desin.html> (28.05.2021)

6. iştirse: işide (<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/hakkin-cemalin-gozleyen-hu-demesin-ya-ne-desin.html>) (28.05.2021); şavt u: savt-ı (<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/hakkin-cemalin-gozleyen-hu-demesin-ya-ne-desin.html>) (28.05.2021)

¹³² Sayfa 8b-9a'daki 26. şiir ile aynıdır.

[36. M 10b]¹³³

İlāhī

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün]

1 Vücūduñ ‘āleme luḫf-ı Ḥudā’dur yā Resūla’llāh
Zuhūruñ ‘āşıka nūr-ı hidāyet yā Resūla’llāh

2 Kāmu eşyādan evvel Ḥaḫḫ’ı tevḫīd eyleyen sensin
N’ola maḫbūb-ı Ḥaḫ olsañ revādur yā Resūla’llāh

3 İdüpdür Ḥazret-i Allāh vücūduñ ‘āleme ...¹³⁴
Cenābuñ merci‘ -i ehl-i recādur yā Resūla’llāh

4 Şefā‘ at eyle ‘Abdu’l-ḫayy faḫīre zāhir ü bāṭın
Senüñ iḫsānuña ḫalmış gedādur yā Resūla’llāh

Temmet

[37. M 10b-11a, SE 65]

İlāhī

[Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün]

11a 1 Cān gözin aç kim tecellī eyleye envār-ı Hū
‘Ālem-i lāhūtdan yüz göstere dīdār-ı Hū

2 Bülbül-i ḫudsīlerüñ pervāne-veş yanmış şeri
Āteşin güllerle zeyn olmuş yine gülzār-ı Hū

3 Vālih [ü] ḫayrān olur Mecnūn mişāli tā ebed
Her kimüñ sırrında olsa zerre-i esrār-ı Hū

¹³³ Yapılan araştırmalar sonucunda bu şiire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. ‘Abdu’l-ḫayy Celveti’ye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

¹³⁴ Sayfanın sol kenarı tamir bandı ile kapalı olduğu için mısranın sonu okunamamaktadır.

4 Tūr-ı Mūsā nice kıatlansun tecellī nūrına
Zerre zerre çünkü tađı tađıdur envār-ı Hū

5 Ey Laṭīfī bil zebān ile dehānuñ dağlı yok
Çađ mekānı cāndur cāndan gelür güftār-ı Hū¹³⁵
Temmet

[38. M 11b-12a-12b-13a]¹³⁶

[Fe' ilātün (Fā' ilātün)/fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilün (fā' ilün)]

- 11b
- 1 Būlbül-i gül-bün-i nazma budur evlā her dem
Gonca-veş medḥ-i resūl-i şaķaleyne aça fem
- 2 İde bir perdeden āğāz-ı fūrūd işit kim
Lāl ola gūş idicek būlbül-i gülzār nađam
- 3 Güher-i *inne mine 'ş-şī'ri'l-ḥikmene*¹³⁷ revā
Ola zībende-i her gāfil şāyeste-i zemm
- 4 Medḥ o sultāna sezādur ki ola cā'izesi
Sebeb-i mađfīret ü bā'ış-i envā' -ı nī' am
- 5 El-ḥazer el-ḥazer ol şā' ire kim şī' ri ola
Mūcib-i miḥnet ü müstevcib-i envā' -ı elem
- 6 Şī' r-i mevzūn kim olur nađd-i đarb-ḥāne-i dil
Tūtiyā gibi gerek şarf ola dirhem dirhem

¹³⁵ [37. M 10b-11a, SE 65]

1. Cān gözin aç kim: Cān kim gözin aç kim M 10b: Cān gözin aç ki SE 65; yüz göstere: keşf ola SE 65

2. yanmış şeri: bāl ü peri SE 65; yine: meger SE 65

3. sırrında olsa zerre: serine düşse şemme SE 65

4. tağı tağıdur: dağı dağıdur SE 65

5. bil: būlbül SE 65; Çađ: Çek SE 65; cāndur: cāndurur SE 65

¹³⁶ Bu şiir Velī Atalay'ın hazırladığı Vechī Dīvānı'nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

¹³⁷ *inne mine 'ş-şī'ri'l-ḥikme*: “Şiirde, mutlak bir hikmet vardır.” (Hadīs-i şerīf) (Yılmaz, 1992, 84)

7 Ben bu endişede bu na' t-i şerifî nâ-gâh
Eyledi hâturîma mülhim-i ğaybî mülhem

8 Emr-i Hâk-la olıcağ ref' -i Mesih-i Meryem
Rûhsuz şürete girmişdi meger bu muzlem

9 Güm olup rişte-i tevhid-i cihân olmuşdı
'Abid-i Berhemen ü Ehremen ü 'abd-i şanem

ve lehu

10 Püt-gede mey-gede âteş-gede olmuşdı tamâm
Mülket-i Rûm u diyâr-ı 'Arab u mülk-i 'Acem

11 Bu te' affûf bu tenezzühle tamâm olmuşdı
Mühbiş-i Rûh-ı Kudûs mevzi' -i envâ' -ı tühem

12 Sâmirî mezheb olup kavmi Kelîmu'llâh'uñ
Âşikâr olmuşdı yine tarîķ-i bel' am

13 Düşürüp birbirine hâlkı zamân-ı fetret
Mürşid-i kâmile muhtâc idi ğâyet 'âlem

14 Hâlk bu mertebe mest-i mey-i ğafletde iken
Gün gibi 'arz-ı cemâl eyledi bir şâh-ı kerem

15 Kimdir ol şâh-ı Rûsul hâdî-i ser-cümle sübül
Reh-nümâ-yı cüz ü kül kâfile salar ümem

16 Hâşıl-ı mezra' a-i vâdî-i ğayr-ı zî-zer'
Bâ' iş-i cüşiş-i ser-çeşme-i âb-ı zemzem

17 Bülbul-i hoş-nefes gülşen-i *levlāke lemā*¹³⁸
Tūṭī-i nāṭıka-i *küntü nebiyyen ü ādem*¹³⁹

18 Aḥmed-i Mürsel ü Maḥbüb-ı Hudā-yı Mütē‘āl
Raḥmet-i ‘Ālemiyān ya‘nī Ḥabīb-i Ekrem

12a

ve lehu

19 Maṭla‘-ı ümm-i qarīden idüp ol nūr zuhūr
Tıtdı dünyā yüzün āvāze-i ḥayr-ı maḫdem

20 Toğduğı gün o güneş ‘ālem olup zelzele-nāk
Şaldı ṭāq-ı kemer-i Kisrā’ya kesr-i muḫkem

21 Virmedi yekşebe ma‘şüm idi çāk eyliyecek
Şadr-ı pākizesine şerḥ-i *elem neşrah*¹⁴⁰ elem

22 Munṭafī olmadı ol nūr-ı ruḥ-ı Muştafavī
Puf-ı her bir tef ile emr idi zīrā mübhem

23 Ne revā bile ṭurup otura dā’im dīv-gūr
Sāyesin ğayret-i Ḥaḫ ḫomadı ola hem-dem

24 Şaḫınup günden o māhı başı üzre görinen
Perde-i ğayret-i Ḥaḫ şanma şehāb-ı muzlem

25 Ne dimekdür bu sözüñ mertebesin ‘āşıka şor
Bunı fehm eyleyemez degme ḥar-ı lā-yefhem

¹³⁸ *levlāke lemā*: “**Sen olmasan** felekleri yaratmazdım.” (Hadīs-i Kudsi) (Yılmaz, 1992, 113.)

¹³⁹ *küntü nebiyyen ü ādem*: “Adem su ile çamur arasında iken ben peygamberdim.” (Hadīs-i şerif) (Yılmaz, 1992, 99)

¹⁴⁰ *elem neşrah*: “Senin kalbini **açıp genişletmedik mi?**” (94 İnşirâh 1)

(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C4%B0n%C5%9Ffir%C3%A2h-suresi/6091/1-4-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

26 İns ü cin faẓle-i ħür mǎ'ide-i da' vetidür
Niçe ins ü niçe cin gösgötürü ' âlem hem

27 Bi' şetin ħalka beyân itmek idi ħable'l-ba' iş
Mefĥar-ı Ħanzala vü Ħâlid ü İbn-i Mülcem

ve lehu

28 Şüretâ âdem idi lik o şâh idi sebeb
Olmağa ħayl-i melek geşte-i innî a' lem

29 Gördiler nefsi-nefisi gibi ħudsî nefesi
Fuşahâ ' aczine ikrâr idüp oldı mülzem

30 Gird-i na' leyn-i şerîfeynide bu rütbe ile
Faĥr ider sürmek ile ' aynına ' arş-ı â' zam

31 Şeb-i İsrâ o mehüñ hep şeref-i maĥdemidir
Kürsî-i zât-ı devât içre bu şân-ı â' zam

32 Ğaraż olmasa ruĥ-ı ħübı ħaĥ-ı mergübı
Ħâlık-ı rüz u şeb itmezdi şeb ü rûza ħasem

33 Görüne şâhid-i eyyâm-ı humâyûnunda
Şeb-i Mi' râc ü şeb-i Ķadr iki müşķin perçem

34 Şâh-ı Kevneyn Resûl-i Şaĥaleyn olmuş iken
İftihâr itdi idi itmeg-ile ra' y-ı ħanem

35 *Ķâbe ħavseyn*¹⁴¹ kemânını çeküp aşmış idi
Görinen gökde gümân itme Kemân-ı Rüstem

¹⁴¹ *Ķâbe ħavseyn*: “Öyle ki, *iki yay kadar* hatta daha yakın oldu.” (53 Necm 9) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

36 Nām-ı nāmîleri zîb-i der-i huld olduĝda

Cāy idi daĝı cenān-i felege baĝn-ı   adem

37 Şeb-i mi  rac degül rābız-ı āĥ r-ı fezā

Çekdi ol şāh-ı civān-baĝta bir esb-i edhem

38 Çār-ţāk-ı şeref-i  adrine oldu o meh n

Bir toĝuz pāyeli sellem felek-i n h-ţarem

39 İtse  olmazdı ĥayādan ruĝı  z[r]e derler

G l-i s rh oldu şanasın  atarāt-ı şebnem

40  avl-i Ĥaĝĝ’a ne nizā  kuvvet-i cism-ile daĝı

Çoĝ Eb  Cehl’ n id pd r elif  addini lem

41 Bir edā ile fütüvvet nice olurmuş gördi

 atlı olurken bu  adar kavm-ile ¹⁴² ĥātem

42 Ĥ ccet-i ĥatm-i R sul’d r a na şāhid-i Ĥaĝ’dan

Yetme mi zāhr-ı şerifindeki şekl-i ĥātem

43 Parmaĝı aralarından aĝıdup  eşmeleri

Zāhir oldu  ademinde nice yenb  -i ĥikem

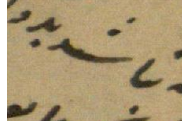
44 Ferşden   arşa degin ĥāşılı andan ef al

Yoĝdurur varısa Allāh Ta   lā    lem

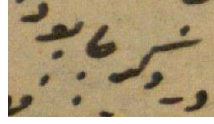
¹⁴² Bu kelime okunamamıştır.

ve lehu

45 Faḥr-i ʿālem ki

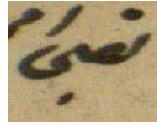
¹⁴³ güneş-i şānī

¹⁴⁴ Allāhu Taʿālā āʿlem

46 *Mā rameyt*¹⁴⁵ āyetinūñ sırrını fehm itdūñ ise
Bildūñ ol şāhı nedür añla dimekdür *fe fehem*¹⁴⁶

47 Almamışdı eline levḥ u qalem ammā kim
Levḥ-i maḥfūza qalem her neyi kim itdi raqam

48 ¹⁴⁷ ümmi idi ʿālim idi ʿārif idi
Levḥ-i maḥfūz idi levḥi qalemi idi qalem

49 Oldur ol yeke-süvār-ı reh-i mülk-i tecrīd
Kimse bu ʿāleme at şalmadı andan āqdem

50 Bāreka'llāh zihī cāzibe-i ḳuddūsī
Qoya bir demde ser-i ʿarş-ı berīn üz[r]e ḳadem

51 Ḥabbezā cevher-i ʿālī kim idüp aşla rücūʿ
Vaşf-ı imkân ile şâyeste-i evşāf-ı ḳıdem

52 Muʿcizātı nice taʿdād ola hīç ḳābil mi
Kül ola bu ʿızam ü vüsʿ ile baḥr-i muʿzam

¹⁴³ Bu kısım okunamamıştır.

¹⁴⁴ Bu kısım okunamamıştır.

¹⁴⁵ *Mā rameyt*: (Oku) attığında da sen atmadın, Allah attı. (8 Enfâl 17)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Enf%C3%A21-suresi/1177/17-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

¹⁴⁶ *fe fehem*: "... iyi anlamasını sağladık." (21 Enbiyâ 79)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Enbiy%C3%A2-suresi/2561/78-79-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

¹⁴⁷ Bu kısım okunamamıştır.

53 Harekāt ü sekānāt ü ‘amel ü kavli tamām
Mu‘ cizāt idi kerāmāt idi ta‘ lim-i hikem

54 Vechiyā mu‘terif ol ‘aczone hassān olsun
Vaşf mümkin degül ol şāhı ‘alā-vech-i etem

13a

ve lehu

55 Felek-i medh ü şenāsına ne mümkin irmek
Şaḥş-ı tab‘ eylese ne pāye sipihri sellem

56 Lāyık-ı pāye-i ‘uzmā-yı şefā‘ at oldur
Her nebīye yoḡ uyan aña oradan ola dem

57 Nice olurdu ‘aceb hāl-i ‘uşāt-ı ümmet
Aña tefvīz olunmasa bu emr-i mu‘zam

58 Dilde bir zaḥm idi kārı elem zıkr-i pesīn
Olmasaydı aña ümmīd-i şefā‘ at merhem

59 Halk kim cem‘ ola şahrā-yı kıyāmet-gāha
Elde olan naḡde havāle ola her dem ol dem

60 Devlet ol şaḥşa ki şadūqa-i ā‘ māli ola
‘Amel-i hālīş ile toḡtolu diyār-ı derem

61 Ol maḡalde benim ol h‘āce-i müflis ki olur
Müşterī gördüğine kisede yoḡ bir dirhem

62 Luḡfuñ ey şāh muḡaşsal bizi maḡrūr itdi
Yimedük zād-ı reh-i aḡiret-içün hīç ḡam

63 Hep bilürler niçe müflis niçe şāhib-i keremūñ
Sāyesinde irişür menzile şād u ḡurrem

64 Biz de pes ümmet olup saña tufeyl olduğumuz
Sebeb-i faħrimiz ey faħr-i ümem beyne'l ümem

ve lehu

65 Nefsine zālīm olan ehl-i hevāya ħadd yok
Benim ey kān-ı 'aṭā cümleden ammā azlem

66 Rūz-ı maḥşer bu ħacāletle mübārek yüzüñe
Giryeden 'aynım ola 'ayn-ı baķam nice baķam

67 Bende kim bu kesel ü şıķl u baṭālet vardur
Kūyuña dirler irem ħiç bilemem nice irem

68 Şıfat-ı mağfiret-i ħazret-i ğaffār-ı zünüb
Zenb-i müznib eger olmasa ķalurdı mübhem

69 Ger olaydı bu şıfat cins-i beşerden sākıṭ
Ķavm-i āħir getürürdüm dimiş o şāh-ı kerem

70 Rağbet olursa bu cinse o mübārek şıfatuñ
Bu ümīdim ki zuhūrına sebeb bir ben olam

71 *Yā Resūle'l-'Arabī ente kefilu'l-ümmeti*
Naħnu men cümlehum unzur ileyye ve'rḥam¹⁴⁸

72 Çār-yāri ile ħaķķa ki ħişār-ı şer' üñ
Cānib-i erba'asın eyledi ğāyet muħkem

73 Ġār-ı ğurbetde ma'ıyyet-i şerefin ħāşıl idüp
Şānī-işneyn idi tenhā o şafāya maħrem

¹⁴⁸ Ey Arap peygamber! Sen ümmetin kefilisin. Biz hepimize merhametle bak.

74 Zehr-i mār-ı siteme her sözi tiryāk olıcağ
Oldı ol erba' adan bir şeh-i Fārūğ-ı ilm

ve lehu

75 İki nūrıyla dil u dāde-i Zī'n-nūreyni
Rūşen u şāfi idüp hāturın itdi hurrem

76 *Ente minnī ene minke*¹⁴⁹ ile bülend itmiş-idi
İçlerinde şeref-i menzilet-i ibnü'l-‘am

77 Şıdğ u ‘adl ü edeb ü cūd-ı beyābānında
Her biri bir esed ü bebr ü hizebr ü zay‘am

78 Medğ-i Bū-bekr ü ‘Ömer midğat-i ‘Oşmān u ‘Alī
Ehl-i sünnet olanuñ oldı ehemminden ehem

79 Cümlesinden rağıya’llāhu ta‘ālā ‘anhüm
Severiz her birini ol on iki serveri hem

80 Āl ü aşğāba muğıbbüz umaruz rüz-ı cezā
Olmaya sāyeleri başımız üstünden kem

Temmet

¹⁴⁹ *Ente minnī ene minke*: Sen bendensin, ben sendenim. (Hadîs-i Şerîf) (Yılmaz, 1992, 42.)

[39. M 13b]¹⁵⁰

İlāhî

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 Eylerüz her laḫzada yüz biñ ḫaṭā
*Rabbenā yā Rabbenā fāğfirlenā*¹⁵¹
 Raḫmetüñdür derd-i ' işyāna devā
Rabbenā yā Rabbenā [fāğfirlenā]

2 Luṭfî çok iḫsānı çok Perverdigār
 Ḳullara eyle ' aṭāyı bî-şümār
 Yoḫsa cūd u faẓluña māni' mi var
Rabbenā yā Rabbenā [fāğfirlenā]

3 Ey Şekūrî faẓl-ı Mevlā'ya ṭayan
 Bulmaḫ isterseñ ' azābdan amān
 Böyle söyle görmeyem ben bî-ziyān
*Rabbenā yā Rabbenā [fāğfirlenā]*¹⁵²

Temmet

¹⁵⁰ Bu şiir Mecmûa-i İlâhiyât. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 2133. yk. 75b.'de ve Mecmûa-i Eşâr. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 4057. yk. 34a.'da beyitler halinde bulunmaktadır.

¹⁵¹ *Rabbenā yā Rabbenā fāğfirlenā*: “Rabbimiz! Günahlarımızı bağışla...” (3 Âl-i İmrân 193) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C3%821-i-%20%C4%B0mr%C3%A2n-suresi/485/192-194-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

Bu şiirin nakaratı olan bu mısranın “fāğfirlenā” kısmı mecmuada takip eden nakarat mısralarında yazılmamıştır. Mecmûa-i İlâhiyât. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 2133. yk. 75b.'de ve Mecmûa-i Eşâr. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 4057. yk. 34a.'da ise yazılmıştır.

¹⁵² [39. M 13b]

2. eyle: eyler (Mecmûa-i İlâhiyât. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 2133. yk. 75b.); ' aṭāyı: ' aṭānı; cūd u faẓluña: faẓl [u] cūduña (Mecmûa-i Eşâr. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 4057. yk. 34a.)

3. Bulmaḫ isterseñ ' azābdan amān: Tā ki cennet ola rūḫa āşiyān (Mecmûa-i İlâhiyât. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 2133. yk. 75b.; Mecmûa-i Eşâr. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 4057. yk. 34a.); Böyle söyle: Bu söyle (Mecmûa-i Eşâr. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 4057. yk. 34a.); ben bî-ziyān: derseñ ziyān (Mecmûa-i İlâhiyât. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 2133. yk. 75b.; Mecmûa-i Eşâr. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 4057. yk. 34a.)

[40. M 13b, N.D. 51-54]¹⁵³

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

- 1 Nūr-ı Faḥr-ı ' Ālem'e bir zerre olmaz āf-tāb
La' l-i nābuñdan numūne gevher-i yektāda tāb
- 2 Pāyına yüz sürmege müştāk ola ' arş-ı mec'īd
Var kıyās it kimdür ol Peygamber-i el-cenāb
- 3 Nūrdan bir tāze sünbüldür siyeh kākülleri
Ġamze-i şemşirūñe virmiş dilā āteşden āb
- 4 Āsitān-ı rif' atüñ dā'im melekler ḥıfz ider
Sidreden teşrīfine peyk-i celīl eyler şitāb
- 5 Mazḥar-ı nūr-ı tecellī ey Ḥudāvend-i ' azīm
Şāhid-i dīdār-ı Ḥaḳ şāhib-i ḥiṭāb-ı müsteṭāb
- 6 Ḥamdülillāh ravza-ı pākūñ ziyāret ideli
Oldı ey Naḳşī derūnum mülkine çok feth-i bāb¹⁵⁴

Temmet

¹⁵³ Bu şiir N.D.'de 40 beyittir. Mecmuada 1, 2, 5, 12, 22 ve 27. beyitleri bulunmaktadır. Ayrıca bu şiirin 3. beyiti divanda 22, 4. beyiti divanda 12, 5. beyiti divanda 27 ve makta ve mahlas beyiti olan 6. beyiti ise divanda 5. beyit olarak geçmektedir. N.D. 51-54

¹⁵⁴ [40. M 13b, N.D. 51-54]

1. La' l-i nābuñdan numūne gevher: La' line nisbet görünmez cevher N.D. 51
2. mec'īd: berīn N.D. 51; el-Cenāb: rif' at-me'āb N.D. 51
3. şemşirūñe: şemşirinūñe M 13b: şemşirine N.D. 53; dilā: dil N.D. 53; āb: [bir] āb N.D. 53
4. rif' atüñ: ' izzetin N.D. 52; teşrīfine: der-gāhına N.D. 52
5. ey Ḥudāvend: tecellī-i Ḥudāvend N.D. 53; Ḥaḳ şāhib-i ḥiṭāb-ı müsteṭāb: ' izzet cānib-i Ḥaḳ'dan meşāb N.D. 53

[41. M 13b-14a, B.H.D. 70: B.Ş.H.DVÇ. 81]¹⁵⁵

İlāhī

[14'lü hece ölçüsü]

- 1 Düşdüm yine bir derde gönlüm niçün eglenmez
Kararum yok bir yerde gönlüm niçün eglenmez
- 2 Şöhret gavgâsı degül zînet sevdâsı degül
‘İzzet da‘ vâsı degül gönlüm niçün eglenmez¹⁵⁶
- 14a 3 Yâ Rab[bi] sen kıl yâri görsem cemâlün bārī
Dün [ü] gün kı lup zârı gönlüm niçün eglenmez
- 4 Mü’minüm şükr iderem dâ’imâ zıkr iderem
Her zamân fikr iderem gönlüm niçün eglenmez
- 5 Himmet bir ‘âşık kuldur bu yol bir ‘aceb yoldur
Hâlümü bilen oldur gönlüm niçün eglenmez¹⁵⁷

Temmet

[42. M 14a]¹⁵⁸

- 1 Yâ seyyide’l-kevneyni yâ hādī (2)¹⁵⁹
Yâ kı rrete’l-‘ayni mevlāyī (1)
- 2 Fī leyleti’l-İşneyn yâ hādī (2)
Tülbetu’l-Maḳāmi’l-‘Āliyā mevlāyī (1)

¹⁵⁵ Bu şiir B.H.D. ve B.Ş.H.DVÇ.’de “dörtlük” nazım birimiyle bulunmaktadır. (B.H.D. 70, B.Ş.H.DVÇ. 81)

¹⁵⁶ Bu beyit B.H.D. ve B.Ş.H.DVÇ.’de şiirin 4. dörtlüğü olarak geçmektedir. (B.H.D. 70, B.Ş.H.DVÇ. 81)

¹⁵⁷ [41. M 13b-14a, B.H.D. 70: B.Ş.H.DVÇ. 81]

2. Şöhret: Şehvet B.Ş.H.DVÇ. 81

3 Rabbi: Rab M 13b: Rabbi B.H.D. 70

¹⁵⁸ Bu şiir Arapça olarak yazılmıştır ve şiirde mahlas bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

¹⁵⁹ Şiir beste olarak söylenirken her mısranın kaç kez tekrarlanacağı bu şekilde belirtilmiştir.

- 3 albi bi-medhıke t̄abe yā hādī (2)
Yā āhira'l-İnābi mevlāyī (1)
- 4 Ercūke yā Vehhāb yā Seyyid (2)
Taġfir limüznibi'l-Ĥāṭiyā mevlāyī (1)
- 5  Aleyke şalla'llāhu yā Muḥammed (2)
Yebne  Abdi'llāhi mevlāyī (1)
- 6 Mā-dāme Zıkr'ullāh yā hādī (2)
Meddü'z-zamāni'l- Āliyā mevlāyī (1)¹⁶⁰

Temmet

14b

Faşl-ı Dūgāh

[43. M 14b, Y.E.D. 825]¹⁶¹

İlāhī

[14'lü hece ölçüsü]

- 1  İşkuñ ile  aşıklar yansun yā Resūla'llāh
İçüp  işkuñ şarābın kıansun yā Resūla'llāh

¹⁶⁰

[42. M 14a]

1. Ey iki âlemin efendisi ey doğru yolu gösteren
Ey iki gözümün nuru olan efendim
2. Ey pazartesi gecesi doğan ey doğru yolu gösteren
En yüce makamın sahibi efendim
3. Övgünle kalbimi hoşnut eden ey doğru yolu gösteren
Ey temiz bir kalple Allah'a yönelen efendim
4. Ey bağışlayan ey kavminin önderi seni arzularım
Hataların günahkarı için af dile efendim
5. Allah'ın selamı üzerine olsun ey Muhammed
Ey Abdullah'ın oğlu olan efendim
6. Allah'ı anmak devam ettikçe ey doğru yolu gösteren
Bütün zamanların en yücesi efendim

¹⁶¹ Y.E.D.'de bu şiirin 2. beyiti 4. ve 4. beyiti 2. beyit olarak geçmektedir. Y.E.D. 825

2 ‘ Āşıkam ol dīdāra bülbülem ol gül-zāra
Seni sevmeyen nāra yansun yā Resūla’ llāh

3 Ol seni sevenlere kıl şefā‘ at anlara
Mü ’min olan tenlere cānsun yā Resūla’ llāh

4 Ol seni seven kişi vird[i] yoluña başı
İki cihān güneşi sensün yā Resūla’ llāh

5 Dervīş Yūnus’uñ cānı ‘ ilm [ü] şefā‘ at kānı
İki cihān sulţānı sensün yā Resūla’ llāh¹⁶²

Temmet

[44. M 14b, F.D. 452: F.C.M.E.D. 140-141]

İlāhī

[Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün]

1 Yā İlāhī āsitānuñ ħastaya dāru’ş-şifā
Şerbet-i vaşluñ içenler buldı her de[r]de devā

2 Baħr-ı rahmet kaçresı yanında cümle yoğ olur
Her ne deñlü çok olursa bizde cürm ile ħaṭā

3 Ger ziyā-yı şems-i zātuñ irmez ise sālīke
Nice kaç‘ ider menāzil kande irişür ‘ aṭā

4 Maħz-ı fażluñdan İlāhī vāķıf it esrāruña
İdelüm her ħāl ile sırr-ı Resül’e iķtidā

¹⁶² [43. M 14b, Y.E.D. 825]

2. ol: şol Y.E.D. 825; ol: şol Y.E.D. 825

3. Ol: Şol Y.E.D. 825

4. Ol: Şol Y.E.D. 825; vird[i] yoluña: kōmış yolına Y.E.D. 825

5. ‘ ilm [ü]: ‘ ālem Y.E.D. 825

5 Zerre görünmez Fenāyī işbu ʿālem ʿārifē
Bir demine vuşlatuñ iki cihān olmaz bahā¹⁶³

Temmet

[45. M. 14b-15a, Y.E.D. 780-781]¹⁶⁴

İlāhī

[Mefāʿ ilün/mefāʿ ilün/feʿ ülün]

1 Benem zārī kılan ol yāre qarşu
Göñülden cān viren dildāre qarşu

2 Geceler şubha dek hayrān [u] mestem
Oturup muntazır çün yāre qarşu

3 Seher-gāhı durup zārī kılıram
Şanasın bülbülem gül-zāre qarşu

15a 4 Bugün Manşūr benem ʿışkuñ yolında
Şoyunup çarḥ u ram ol yāre qarşu

5 ʿĀşık Yūnus bugün ğurbetde qaldı
Ki ʿışkı söyledi aġyāre qarşu¹⁶⁵

İlāhī temmet

¹⁶³ [44. M 14b, F.D. 452: F.C.M.E.D. 140-141]

1. Yā İlāhī āsitānuñ: Āsitānuñ yā İlāhī F.D. 452

2. yanında: qurbında F.C.M.E.D. 140; yoġ olur: yoġ u var F.D. 452, F.C.M.E.D. 140

3. qānde: qānden F.D. 452, F.C.M.E.D. 140

4. faẓluñdan: faẓluñla F.D. 452, F.C.M.E.D. 141; vākıf: ʿālim F.D. 452 F.C.M.E.D. 141

¹⁶⁴ Bu şiir Y.E.D.'de 9 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 7 ve 9. beyitleri bulunmaktadır. Y.E.D. 780-781

¹⁶⁵ [45. M. 14b-15a, Y.E.D. 780-781]

1. ol: şol Y.E.D. 780

2. Geceler: Giceler Y.E.D. 781; Oturup: Oluban Y.E.D. 781; çün yāre: didāre Y.E.D. 781

3. Seher-gāhı durup: Seher-gāhın şurup Y.E.D. 781

4. Şoyunup: Yürüyüp Y.E.D. 781; ol: şol Y.E.D. 781; yāre: dāre Y.E.D. 781

5. söyledi aġyāre: söyledür dildāre Y.E.D. 781

[46. M 15a, Y.N.D.1 128-132: Y.N.D.2 229-232]

Қыт'а¹⁶⁶

[Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün]

1 Vücūd-ı enbiyā tesbîh-i dürr gibi ser-âmeddür
O tesbîhe imāme cevher-i zāt-ı Muhammed'dür

2 Tecellî ideli nūr-ı aḥad dürr-i hüviyyetden
O nūrun cilve-gāhı tavk-ı çeşm-i mīm-i Aḥmed'dür¹⁶⁷

Temmet

[47. M 15a]¹⁶⁸

Münācāt-ı Ḥazret-i Monlā Cāmī Ḳuddise Sırruhu's-Sāmī

[Mef' ülü/mefā' ilün/mefā' ilün/fā']

[Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ül]¹⁶⁹

1 Ey sırr-ı tū ber sīne-i her şāhib-rāz
Peyveste der raḥmet-i tū ber-heme bāz
Herkes be-dergāh-ı tū āmed be-niyāz
Maḥrūm zi-dergāh-ı tū key gerded-bāz

Temmet

15b

Faşl-ı Şabā

¹⁶⁶ Şiirde mahlas bulunmamaktadır ancak şiir Yahya Nazim'e aittir ve divanında "kasideler" kısmında 45 beyitlik bir "na't" olarak geçmektedir. Mecmuada ise bu şiirin 1 ve 3. beyitleri "mukatta'āt" olarak yazılmıştır. Y.N.D.1 128-132, Y.N.D.2 229-232

¹⁶⁷ [46. M 15a, Y.N.D.1 128-132: Y.N.D.2 229-232]

1. cevher: gevher Y.N.D.1 128, Y.N.D.2 229

2. dürr: burc Y.N.D.1 128, Y.N.D.2 229

¹⁶⁸ [47. M 15a]

Ey senin sırrın, gizem sahiplerinin sinesindedir

Daima senin rahmetindedir, herkese açıktır

Herkes senin dergāhına bir hācet için geldiğinde

Senin dergāhından mahrūm (olarak) ne zamana kadar geri dönecektir

¹⁶⁹ Şiirin 1. ve 4. dizelerinde ilk kalıp, 2. ve 3. dizelerinde ikinci kalıp kullanılmıştır.

[48. M 15b, E.R.D.1 384-385: E.R.D.2 170-171]

İlāhī¹⁷⁰

[Fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilün]

1 Düşeli bu 'ışkuñ cānum eline
Beni düşürdi bu halkuñ diline

2 Akıtdı çeşmümden kanlı yaşları
İllā yaşum dökemezem siline

3 Hoş yaraşur 'āşıqlara göz yaşı
Her ki 'āşıkdur gözinden biline

4 Ben bu 'ışkdan bir nefes ayrılmazam
Ger yüregim şerha şerha diline

5 'Işk ile geçen bir demi virmezem
'Işksız geçen 'ömrümün biñ yılına

6 İsmi resmi Eşrefoglı Rūmī'nün
Kül olup şavruıldum 'ışkuñ yeline¹⁷¹

¹⁷⁰ Bu şiir E.R.D.2'de "Velehū eyzān rahmetu'llāhī 'aleyh" başlığıyla geçmektedir. E.R.D.2 170
Bu şiir E.R.D.1 ve E.R.D.2'de 8 beyittir. Mecmuada 1, 2, 4, 5, 6 ve 7. beyitleri
bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3 ve 8. beyitler şöyledir:

3 Zīrā aķduķça gözümde kanlı yaş
Hoş teselliler gelür ben kılına

8 Kalmadı nām u nişānı zerrece

Ġarķa virdi gitdi 'aşkıñ seline E.R.D.1 384-385, E.R.D.2 170-171

¹⁷¹ [48. M 15b, E.R.D.1 384-385: E.R.D.2 170-171]

1. bu 'ışkuñ: 'aşkuñ bu E.R.D.1 384, E.R.D.2 170; cānum: hānum E.R.D.2 170; eline: iline E.R.D.1 384; düşürdi: bıraķdı E.R.D.1 170

2. Akıtdı çeşmümden kanlı yaşları: Gözlerümden yaşıla kan aķıdır E.R.D.1 384; Gözlerimde yaş ile kan aķıdır E.R.D.2 170; dökemezem dilemezem E.R.D.1 384, E.R.D.2 170

3. 'āşıqlara göz yaşı: 'āşıķa gözü yaşı E.R.D.1 384, E.R.D.2 170; Her ki 'āşıkdur: Kim ki 'āşıķsa E.R.D.1 384; Kim ki 'āşıķa E.R.D.2 170

4. ayrılmazam: ayrılmayam E.R.D.2 170

5. 'Işk ile geçen bir demi: 'Aşķıla ben bir demümi E.R.D.1 384, E.R.D.2 170; geçen: olan E.R.D.1 384; 'Işksız geçen 'ömrümün biñ yılına: 'Aşķsız olan 'ömrüñ biñ biline E.R.D.2 170

6. İsmi resmi: İsm ü resmi E.R.D.1 384; şavruıldum: şavruıldı E.R.D.1 384, E.R.D.2 171; yeline: yiline E.R.D.1 384

Temmet

[49. M 15b, P.Ü.S.H.D. 68-69: E 98]¹⁷²

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

- 1 Gelmişem vaḥdet iline ' ışık ile cihāna ben
İçmişem cām-ı ezelden olmuşam mestāne ben
*Rabbenā vāġfirlenā zünūbenā*¹⁷³ *verḥam lenā*¹⁷⁴
- 2 Gönlüme nūr-ı tecellī dōst cemālinden doğar
Şem' ine pervāne oldum ' ışıkya yane yane ben
Rabbenā vāġfirlenā zünūbenā verḥam lenā
- 3 Çünkü bu sevdāyı yazdı dest-i kudret başuma
Anuñ için yok kararum düşmüşem devrāna ben
Rabbenā vāġfirlenā zünūbenā verḥam lenā
- 4 Ey Sinānī ' ışık maḳāmı bes rızā-yı Ḥaḳ durur
Pādişāhum hizmetinde durmuşam dīvāne ben
*Rabbenā vāġfirlenā zünūbenā verḥam lenā*¹⁷⁵

¹⁷² Bu şiir P.Ü.S.H.D.'de iki şekilde bulunmaktadır. Bunlardan biri mecmuadaki gibidir ancak 3. bendi eksik olarak bulunmaktadır. Diğeri ise “Rabbenā vāġfirlenā zünūbenā verḥam lenā” ifadesi olmadan beyitler halinde bulunmaktadır ve mecmuadaki şiir bu şiirin 1, 2, 5 ve 6. beyitlerine karşılık gelmektedir. Mecmuada bulunmayan beyitler şöyledir:

3 Çünkü “Kerremnā benî âdem” dedi Kur'an'da Hak
Ayine-veş sûret oldu cisimle canana ben

4 Can uyandı çün dilim müşkiller bes oldu ıyan

Açdı dost gönlüm gözüm basdım kademi irfāne ben P.Ü.S.H.D. 68-69

Yine bu şiir E'de beyitler halinde bulunmaktadır. Burada, mecmuada eksik olan ve P.Ü.S.H.D.'de bulunan iki beyitten sadece 3. beyit biraz farklı olarak bulunmaktadır, 4. beyit ise bu eserde de bulunmamaktadır. 3. beyit şöyledir:

Çünkü kerremnā benî âdem didi Kur'an'da Hak

Âyine veş suret oldum cism ile ol cana ben E 98

¹⁷³ *Rabbenā vāġfirlenā zünūbenā*: “Rabbimiz! Günahlarımızı bağışla...” (3 Âl-i İmrân 193)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C3%821-i-%20%C4%B0mr%C3%A2n-suresi/485/192-194-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

¹⁷⁴ *verḥam lenā*: “... ve bize acı...” (23 Mü'minûn 109)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/M%C3%BCmin%C3%BBn-suresi/2778/105-111-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

¹⁷⁵ [49. M 15b, P.Ü.S.H.D. 68-69: E 98]

Temmet

[50. M 15b-16a, E 203]¹⁷⁶

İlāhī

[Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün]

1 Hemīşe ' ışk ile ' âlemde şeydā Qādirīyiz biz
Bizi âteş eyler cezbe-i Mevlā Qādirīyiz biz

16a 2 Hābību'llāh'a ' aşıklarda ' ışkında şādıklarda
Müdamī kalb[i] yanıklar muşaffa Qādirīyiz biz

3 Cemī' āl [ü] āşhābuñ yolında cān fedā eyler
Maḥabbet ' arşasında bī-muḥābā Qādirīyiz biz

4 Girībān çāk ider dīvāneyüz meydān-ı ' ışk içre
Derūn-ı şıdk-ı pāk ile eḥıbbā Qādirīyiz biz

5 N'ola Ümnī fiğānuñ zārumuzla gülşen-i ḥālüm
Olursa rüz [u] şeb bir bülbül-āsā Qādirīyiz biz¹⁷⁷

Temmet

1. iline: elinden P.Ü.S.H.D. 68-69; vāğfirlenā: fağfirlena P.Ü.S.H.D. 68

2. dōst: Hak P.Ü.S.H.D. 69; pervāne: pervaz P.Ü.S.H.D. 68

3. yazdı: yazmış E 98; Çünkü bu sevdāyı yazdı dest-i kudret başuma: Ta ezelden dest-i kudret böyle yazmış başıma P.Ü.S.H.D. 69; için yok: çün yoktur P.Ü.S.H.D. 69; devrāna: cevelāna P.Ü.S.H.D. 69: cevlāna E 98

4. Ey Sinānī: Ümmi Sinan P.Ü.S.H.D. 68-69; bes rızā-yı Hāḫ durur: çün rıza-i Hak'tadır P.Ü.S.H.D. 68; Pādişāhum: Pādişāhın E 98

¹⁷⁶ Bu şiirin 3 ve 4. beyitlerinin sırası Sadeddin Nüzhet Ergun'un "*Türk Musikisi Antolojisi*" adlı eserinde tam tersidir. Yine 3 ve 4. beyitlerin 2. mısraları da söz konusu beyitlerde tam tersi olarak yer almaktadır. (Ergun, 2017, 203.)

¹⁷⁷ [50. M 15b-16a, E 203]

1. âteş: pür âteş E 203; cezbe: cezb E 203

2. Hābību'llāh'a ' aşıklarda ' ışkında şādıklarda: Hābībullaha aşıklar reh-i aşkında sādıklar E 203

3. eyler: kılan E 203

4. ider dīvāneyüz: idüb dīvāneyi E 203

5. fiğānuñ zārumuzla: figan ü zārımızla E 203; ḥālüm: âlem E 203

[51. M 16a]¹⁷⁸

İlâhî

[Mef' ülü/fâ' ilâtü/mefâ' ilü/fâ' ilün]

1 Her dem cānı bu ' ışk odına şaqlarum vāh
Bir cān ki şem' e yanmağa bes ya ne şaqlarum

2 Düşmüşüm kemend-i zülfine uslanmadı gönül vāh
' Ömrüm tükendi ben anı dīvāne şaqlarum

3 ' Azrā 'il amān vir amān alma şol cānumı āh
Döstuñ yolına ben anı cānāna şaqlarum

4 Cān bu Şemsî' nūñ yanında emānetdür gönül āh
Vallāh ben ol emāneti cānāna şaqlarum

İlâhî temmet

[52. M 16a]¹⁷⁹

1 Yā seyyide'l-kevneyni yā hādî (2)

Yā kıurrete'l-' ayni mevlāyî (1)

17b

Faşl-ı Çārgāh

[53. M 17b, N.M.D. 246]¹⁸⁰

İlâhî

[Fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilün]

1 Sālikūñ mürşidine hıżmeti şāhāne gerek

Eşigine kıoya başın diye şāhā ne gerek

¹⁷⁸ Bu şiir Mehmet Akkaya'nın hazırladığı Şemsî Paşa Divânı'nda ve Ş.S.D.'de bulunamamıştır. Şemseddîn Sivasî'ye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

¹⁷⁹ Sayfa 14a'daki 42 numaralı şiirin maṭla' beytidir.

¹⁸⁰ Bu şiir N.M.D.'de 7 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4, 6 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 5. beyit şöyledir:

5 Gemi sağ olsa anı ğasb ider emmāre-i nefis

Yeni dīvāra begüm baş eski virāne gerek N.M.D. 246

2 Giçe dünyā bile ‘ uqbāyı daḡı itme[ye] ‘ār
Bu yoluñ ḡizmetine ol atı merdāne gerek

3 Nā-murād olmaḡa ālīb ola kim menzil odur
Daḡı ḡalk ire adı ‘āil [ü] dīvāne gerek

4 Daḡı Mūsā gibi ḡıẓr’a gemisin deldire ol
Eski dīvārı yıup hem atlı-i oḡlāna gerek

5 Eger öldürmezse oḡlānı soñı fāsı olur
Bu bāḡuñ bülbüli ‘ı odına pervāne gerek

6 Bu yola kim ki Niyāzī gibi urbān ide cān
‘İd-i ekberdür aña vulat-ı cānāne gerek¹⁸¹

Temmet

[54. M 17b, N.M.D. 187]

İlāhī

[Mef’ ulü/mefā’ ilü/mefā’ ilü/fe’ ulün]

1 Esmā’-ı ilāhīde bī-ḡad hünerüm var
Her demde semāvāt-ı ḡurūfa seferüm var

2 Göñlüm göginüñ yıldızınıñ hī ‘adedi yo
Her burcda benüm biñ güne ü biñ amerüm var

3 ‘Ālimlere ebced ḡocası olma olur ‘ār
Ala görinen ebcede ‘ālī nazarum var

¹⁸¹ [53. M 17b, N.M.D. 246]

1. ḡizmeti: ḡıdmeti N.M.D. 246; Eigine: İigine N.M.D. 246

2. bile: ile N.M.D. 246; itme: itmeye N.M.D. 246; ḡizmetine: miḡnetine N.M.D. 246

3. odur: ala N.M.D. 246

5. öldürmezse: öldürmese N.M.D. 246; olur: olurdu N.M.D. 246

6. gibi: gire N.M.D. 246

4 ‘Arş u semāvāt ‘ulūmuñ budur el-ḥaḳ
Hem daḫı zemīninde dūkenmez güherüm var

5 Bunuñla bir oldı dem-i ‘İsā ile Mıṣrī
Göñlüme daḫı ne gelir ü ne giderüm var¹⁸²

İlāhī temmet

19b

Faşl-ı Hicāz

[55. M 19b, N.A.A.D. 340]

İlāhī¹⁸³

[Müfte‘ ilün/fā‘ ilün/müfte‘ ilün/fā‘ ilün]

1 Maḳşad[ı] ‘āşıkıların menzil-i cānān olur
İsmiñi yād eylesem velev ḫayrān olur

2 Ḥaḳ vire cünbüşlerin ‘afv ide kem işlerin
Menzil[i] dervişlerüñ küşe-i vīrān olur

3 Kimde ki ‘ışḳ buluna ‘azm ide Ḥaḳ yoluna
Sırrı anuñ biline ol anca pinhān olur

¹⁸² [54. M 17b, N.M.D. 187]

1. ilāhīde: ilāhiyyede N.M.D. 187

4. ‘Arş u semāvāt: ‘Arşı vü semāvātı N.M.D. 187

5. gelir ü: gelürüm N.M.D. 187

¹⁸³ Bu şiirin başlığı internet kaynağında “Nutm-ı Şerif” olarak geçmektedir.

Bu şiir N.A.A.D.’de 4 dörtlük olarak geçmektedir. Divandaki 1, 2 ve 4. dörtlükler mecmuada sırasıyla 1, 4 ve 8. beyitler olarak geçmektedir. Bu şiir internet kaynağında ise 9 beyit olarak geçmektedir. Bu kaynaktaki 1 ve 2. beyitlerin sırası mecmua ile aynıdır. Ancak mecmuadaki 3. beyit burada 4, 4. beyit 6, 6. beyit 5, 7. beyit 3 ve 8. beyit 9. beyit olarak geçmektedir. Mecmuadaki 5. beyit her iki kaynaktaki da bulunmamaktadır. Buna karşı divanda 3. dörtlük, internet kaynağında ise 8. beyit olarak geçen ve mecmuada bulunmayan kısım şöyledir:

3 Kılisa tecellî ezeli 8 Kılisa tecellî eğer vuslata erişe er
Vuşlata erişe ol Kâfire kılisa nazar mazhar-ı îmân olur
Kâfire kılisa nazar
Mazhar-ı îmân olur

Yine internet kaynağındaki 7. beyit hem divanda hem de mecmuada bulunmamaktadır:

7 Mürşidi hem kim görür Hazret-i Hızır’ı bulur

‘İlm-i ledünnü bilir sâhib-i ‘irfân olur N.A.A.D. 340, (<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2016/10/maksadi-asiklarin-menzil-i-canan-olur>) (02.05.2021)

4 Fānī cihāndan kesil āyīne-i albūñ sil
‘ Ara-ı maşerde bil bir ulu dīvān olur

5 ‘ Ārife her Őub-dem nār ola bā u irem
Tevbede Őābit adem zā‘ l-i nerīmān olur

6 Kim ide Ha’ı edā ‘ ış ile ıla nidā
Feyz-i Cenāb-ı Hūdā anda nūmāyān olur

7 ‘ IŞ ile kim āh ide albini āgāh ide
‘ Azmini dergāh ide ol ulu sulān olur

8 NaŐı-i ‘ āŐı saña ‘ ış haberin vir āña
Menıbe-i evliyā reŐ-i gūlistān olur¹⁸⁴

Temmet

[56. M 19b]¹⁸⁵

lāh

[Fā‘ ilātūn/fā‘ ilātūn/fā‘ ilātūn/fā‘ ilūn]

1 Zāhidān cennet-i rıdvān haberin Őöylerler
‘ ĀŐıān vuşlat-ı cānān haberin Őöylerler

2 Yine murgān cenā ur evc-i lāhūt[a]
Kūy-ı cānāndaki cevlāna Őöylerler

¹⁸⁴ [55. M 19b, N.A.A.D. 340]

1. eylesem velev: eyleyen vālih ü N.A.A.D. 340: eylese vālih u (<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2016/10/maksadi-asiklarin-menzil-i-canan-olur> (02.05.2021))

3. ol anca: ‘aŐ nice (<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2016/10/maksadi-asiklarin-menzil-i-canan-olur> (02.05.2021))

4. albūñ: albi N.A.A.D. 340; ‘ Ara-ı: Kendini N.A.A.D. 340

8. āña: baña N.A.A.D. 340

¹⁸⁵ Bu Şiir Halit Biltekin’in hazırladı Őeyh, Betül Dönmez Parlak’ın hazırladı Eirdirli Őeyh Mehmed Efendi, Oktay Nar’ın hazırladı Őeyh ve Alper Ay’ın hazırladı Abdlmecid SivāŐ Divanları’nda bulunamamıştır. Abdlmecid SivāŐ’ye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

3 Zümre-i ‘ār bi’llāh nedür ḥubb-i sivā
Şevḳ-i didār ile ‘irfān ḥaberin söylerler

4 Mıṣr’a sulṭān olana ḥayl ü ḥaşemden evvel
Ḳa‘ re cāh tehī zindān ḥaberin söylerler

5 Şeyḫiyā nūra şitā san zevāl-i‘ ālem
Zemīn-i mülk-i Süleymān’a ḥaber söylerler
İlāhī temmet

[57. M 20a, E 107-108]¹⁸⁶

20a

İlāhī

[Mef‘ ülü/mefā‘ ilün/mef‘ ülü/mefā‘ ilün]

1 ‘İşḳuñ meyine ḳanduñ n’olduñ a gönül n’olduñ
Yaḳduñ beni yandırduñ n’olduñ a gönül n’olduñ

2 Bir yerde ḳarār itmez hiç kimseden ‘ār itmez
Heḳimler tīmār itmez n’olduñ a gönül n’olduñ

3 Bu dil-i vīrāneyi yıḳduñ küle döndürdüñ
Ġam-gin dili şād eyle n’olduñ a gönül n’olduñ

4 Gel imdi ey ‘Azīzī sırrın dime ol epsem
Aḥvāle olup maḥrem n’olduñ a gönül n’olduñ

¹⁸⁶ Bu şiir E’de “dörtlük” nazım birimiyle geçmekte ve 5 dörtlük olarak bulunmaktadır. Buradaki 1, 3 ve 5. dörtlükler mecmuada sırasıyla 1, 2 ve 4. beyitler olarak geçmektedir. Mecmuadaki 3. beyitin 1. mısrası bu eserde mevcut değildir, 2. mısra ise 4. dörtlüğün son iki mısrası olarak geçmektedir. Adı geçen eserde bulunan ancak mecmuada bulunmayan ya da kısmen bulunan 2 ve 4. dörtlükler şöyledir:

2 Sordular pervāneye
Niçün böyle yanarsın
Dostdan haber mi geldi
Noldun a gönül noldun

4 Kalbini küşād eyle
Hem Mevlâ’yı yād eyle
Gamgin dili şād eyle
Noldun a gönül noldun E 107-108

İlāhī temmet

[58. M 20a]¹⁸⁷

1 ‘Accec ve’sme’l-bāni ve ḥālī ehlü vādī fi’l-‘avli
Ve inzil fi ecri‘ ve’l-cenbi bi vaḥdī

2 Lā ziltü fihim fī ṣecni muḡramin keṣīra’l-ḥavli
El-ḳalbü ḥamā yeḥkulu ‘inde mā sī sī cānım ve’l-ḥālü yebdī

3 Eḥbābü hümü ve’l-‘ıṣḳu emrun lā yütāḳu
Bi’l-bu‘ di kuvü ḳalbī ve’l-bu‘ dü firāḳun

4 El-‘aḳlu bihim ḳad selebā ve dema‘un bihim ḳad sekebā
Eṭ-ṭarafu keḥīylün ve’l-ḥaşra neḥīylün sī sī cānım ve’l-ḥālü yebdī

[59. M 20b]¹⁸⁸

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün]

20b 1 Ḥudāyā itme ḥālī bir nefes dilden ṣekūr ismüñ
Gözümden dūr ḳılma pertev-i envā[r]-ı nūr ismüñ
Enīs it dem-be-dem bu ḳalb-i bī-şabra şabūr ismüñ
Baña ḡayret müyesser¹⁸⁹
Ya maḥv it levḥ-i ‘ıṣyāndan bu ‘abd-i pūr-ḳuşūr ismüñ

¹⁸⁷ Bu şiirin başlığı yoktur ve Arapça’dır. Şiirde mahlas bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

[58. M 20a]

1. Alban Dağı ağacının etrafını dolaş dostum!
Benim feryadım ve feryat etme halim, bu vadi ehlinin hâli gibidir.
2. Tek başıma kaldığım bu toprakların kumlu tepelerine inin. (Korkuyorum.)
Hayatım aşkıma doğru değiştiğinde, çamurlu kalbimin sertleşmesi ve ağırlaşmasından dolayı her zaman kararsız bir aşk ve keder içindeyim.
3. Dostlarımın acıma gözyaşları hâlime akıyor ve aşk yorucu bir iş.
Mesafesi kalbimi ateşe verdi ve mesafesi kesinlikle ayrı.
4. Hikmet onlar tarafından çalınmış ve onlar tarafından gözyaşı dökülmüştür.
Sürme gözleri ve sisi palmye ağaçlarından oluşuyor ki bu çok açık.

¹⁸⁸ Bu şiirin başlığı yoktur ve şiirde mahlas bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

¹⁸⁹ Mısra eksiktir.

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün]

1 ‘Alilān-ı maḥabbe pek sezādur yā Resūla’llāh
Devā-cüyende olmaḳlık revādur yā Resūla’llāh
Der-i devlet-me’abuñdan cüdādur yā Resūla’llāh
Ġubār[1] ravzanuñ kuḥl-i cilādur yā Resūla’llāh
Gözümde ḥāk-i pāyuñ tütüyādur yā Resūla’llāh

2 Sevād-ı cürm [ü] ‘iṣyān ile olmuşken siyeh-çerde
Baña reng-i ḥacāletden çekildi rüyuma perde
Görünce ḥālümü ḥande iderler ehl-i maḥşer de
O deñlü mücrimem zerre şevābum varsa defterde
Ya sehv-i kātibān ya iftirādur yā Resūla’llāh

3 Düşerse şu‘le-i āh-ı nedāmet ḥār u ḥāşāke
Bu sūzişden gelür elbetde dehşet korḳaram ḥāke
Müjem ḥār-ı muḡaylān olsa şāyān çeşm-i nem-nāke
Ġubārum rūzgār atmazsa semt-i ravza-i pāke
Dem-i maḥşerde de kārüm hevādur yā Resūla’llāh

ve lehu

4 Ziyā vü nūr-ı ḳandīline ervāḥuñ hücümından
‘Araḳ-rīz-i ḥicāb olmaḳ anuñ dā’im rüsümından
Bu lafzuñ ma‘nī vü i‘rābını bilmek lüzümünden
Muḳaddem bir ḥaberdür maḳdem-i ‘İsā ḳudümünden
Velī zātuñ mu’ahḥar mübtedādur yā Resūla’llāh¹⁹¹

¹⁹⁰ Bu şiir H.A.E.D. ve H.D.’de “Taḥmīs-i Hātif Na‘t-ı Şerīf-i Kānī” başlığı ile geçmektedir. H.A.E.D. 568, H.D. 309-310

¹⁹¹ Tahmis edilen bu iki mısra T.K.D. ve K.D.’de yoktur. T.K.D. 4-5, K.D. 35-36

5 Bilürler kadar ü şân u devletün a' lā ile ednā
Siyeh-kār ümmetāna şefkatün çün ey melek-simā
Emîn-i vahy ile nazm-ı celîli eyledi imā
Egerçi âyet-i lā taḳnetū¹⁹² der-destdür ammā
Yine ümmîd-vârum hep saña yâ Resûla'llâh

6 Yapışdı halka-i bâb-ı recāya dest-i sâ'ilde
Faḳîr [ü] nâ-tüvân Hâtif ḳalınca rāh-ı müşkilde
Hep ef'âl-i ḳabîhüm yazması mümkün mi biñ cilde
Şefâ'at mücrime dirler meşeldür söylenür dilde
Ḳuluñ Kânî de bir mücrim gedâdur yâ Resûla'llâh¹⁹³

[61. M 22a, E 86]¹⁹⁴

22a

[Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün]

1 Esîr-i nefis-i emvârem 'aceb bed-kâr [u] bed-ḥâram
Ḥafîr-i ḳabre irişdüm hevâ ile henüz yâram
Giderüm zâd-ı rāhum yok ne yüz ile saña varam
Esirge ḳapuña geldüm didin yâ Rab ḡaffâram
Senüñ ḳapuñ durur iken ya varam kime yalvaram

¹⁹² lā taḳnetū: “Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin.” (39 Zümer 53)
<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Z%C3%BCmer-suresi/4111/53-ayet-tefsiri> (13.12.2021)

¹⁹³ [60. M 21a, H.A.E.D. 568-570: H.D. 309-310: T.K.D. 4-5: K.D. 35-36]

1. 'Alilân-ı: 'Alilân[a] H.A.E.D. 568; maḥabbe: maḥabbet H.A.E.D. 568; muḥibbe H.D. 309; cüyende: cüyında H.D. 309; ravzanuñ: ravzaññ T.K.D. 4, H.A.E.D. 568; ḥâk-i pâyuñ tütüyâdur: ḥâk-ı küyuñ tütüyâdır T.K.D. 4, K.D. 35

2. cürm [ü] 'işyân: cürm-i 'işyân H.D. 309; Baña: Benim H.A.E.D. 568, H.D. 309

3. rüzgâr atmazsa: rüzgâr itmezse H.D. 310; kârum: işim T.K.D. 5, K.D. 36

4. ḳandiline: ḳandiliñe H.A.E.D. 570; ma' nî vü i' rābını: ma' nî-i i' rābını H.A.E.D. 570, H.D. 310

5. şân u devletün: şân-ı devletiñ H.A.E.D. 570, H.D. 310; Emîn-i vahy: Emîn ü ḥayy H.D. 310; âyet: dâmen T.K.D. 5, K.D. 36; der-destdür: der-destidür H.D. 310; yine: benim H.A.E.D. 570, H.D. 310; hep saña: hep sañadır H.A.E.D. 570, H.D. 310; her hâlde ümmîdim sañadır T.K.D. 5, K.D. 36

6. Faḳîr [ü] nâ-tüvân: Faḳîr-i nâ-tüvân H.D. 310; mücrime: suçluya T.K.D. 5, K.D. 36, H.A.E.D. 570, H.D. 310; dilde: dâ'im T.K.D. 5, K.D. 36

¹⁹⁴ Bu şiirin başlığı yoktur. Süleyman Eroḡlu'nun “Mutasavvıf, Bestekâr Bir Şair: Zâkirî Hasan Efendî ve Yayınlanmamış Şiirleri” adlı makalesinde bu şiirin 4. bendi 2 ve 3. bendden önce geçmektedir. (Süleyman Eroḡlu, “Mutasavvıf, Bestekâr Bir Şair: Zâkirî Hasan Efendî ve Yayınlanmamış Şiirleri”, *Turkish Studies*, C. 9/S. 12, Sonbahar 2014, s. 251-252.) Yine Gülcan Alıcı'nın “Klasik Türk Şiiri Kaynaklarından Mecmua ve Sa'dedîn El-Mar'aşî'nin Şiir Mecmuası” adlı makalesinde bu şiirin 2 ve 3. bendlerinin yeri buradakinin tam tersidir. (Gülcan Alıcı, “Klasik Türk Şiiri Kaynaklarından Mecmua ve Sa'dedîn El-Mar'aşî'nin Şiir Mecmuası”, *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 13, S. 2, Bahar 2016, s. 402-404.)

2 Niçe yüz biñ günāh itsem ümīdüm kesmezem senden
Kelāmında muşarrahdur didin *lā taḳnetū*¹⁹⁵ benden
Mübeşşirlerle şād eyle bu rūḥum çıḳmadan tenden
Esirge [ḳapuña geldüm didin yā Rab ğaffāram
Senüñ ḳapuñ durur iken ya varam kime yalvaram]¹⁹⁶

3 Senüñ her kūşede zıkrin ider ‘ ubbād [u] zühhādın
Kimi ihfāya mazhardur kimi cehrī oḳur adın
Ne eksilür ḥayruñdan ğanī vehhāb iken adın
Esirge [ḳapuña geldüm didin yā Rab ğaffāram
Senüñ ḳapuñ durur iken ya varam kime yalvaram]

4 Ḥudāvendā sen ol Allāh [u] Raḥman [u] Raḥīm’ümsin
Ḳamu aḥvālūme ‘ ālim ḥabīrümsin başırümsin
*Eġışnā yā ğiyāşe’l-müstegīşin*¹⁹⁷ dest-gīrümsin
Esirge [ḳapuña geldüm didin yā Rab ğaffāram
Senüñ ḳapuñ durur iken ya varam kime yalvaram]

5 Ḳulındur Zākiri-i derdmend ey ‘ ālim [ü] dānā
Senüñ tevḥīdini eyler hevā ile ider amm
N’ola cürmini ‘ afv itsen saña şirk itmedi ḥāşā
Esirge ḳapuña geldüm didin yā Rab ğaffāram
Senüñ ḳapuñ durur iken ya varam kime yalvaram¹⁹⁸

¹⁹⁵ *lā taḳnetū*: “Allah’ın rahmetinden **ümit kesmeyin.**” (39 Zümer 53)
<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Z%C3%BCmer-suresi/4111/53-ayet-tefsiri> (13.12.2021)

¹⁹⁶ Nakarattır. 1 ve 5. bentte yazılmış 2, 3 ve 4. bentlerde tamamı yazılmamıştır. Bu şekilde verilmiştir.

¹⁹⁷ *Eġışnā yā ğiyāşe’l-müstegīşin*: “Yardım isteyenlerin yardımcısı.” (<http://mucizedualar.com/ya-giyasel-mustegisin-c-c.html>) (13.12.2021)

¹⁹⁸ [61. M 22a, E 86]

1. emvārem: emmārem (Eroġlu, 2014, 251.; Alıcı, 2016, 402.; E 86); bed-kār [u] bed-ḥāram: bed-hāl ü bed-kārem (Eroġlu, 2014, 251.; Alıcı, 2016, 402.; E 86); Ḥafir: Şefir (Eroġlu, 2014, 251.; E 86); zād-ı rāhum: rāha zādım (Eroġlu, 2014, 251.; Alıcı, 2016, 402.); ne yüz ile saña: sana ne yüz ile (Eroġlu, 2014, 251.; Alıcı, 2016, 402.); ḳapuña: ḳapıña (Alıcı, 2016, 403.); didin: dediñ (Alıcı, 2016, 403.); ḳapuñ durur: ḳapıñ turur (Alıcı, 2016, 403.); varam: ben (Alıcı, 2016, 403.); varup E 86: Senüñ ḳapuñ durur iken ya varam: Senin kapın dururken ben ya varıp (Eroġlu, 2014, 251.)

2. Niçe: Eger (Eroġlu, 2014, 251.; Alıcı, 2016, 403.); ümīdüm: recāmı (Eroġlu, 2014, 251.; Alıcı, 2016, 403.); Mübeşşirlerle şād: Mübeşşirle ḥaşr (Alıcı, 2016, 403.)

3. ider: oḳur (Alıcı, 2016, 403.); ‘ ubbād [u] zühhādın: zühhād [u] ‘ ubbādın (Eroġlu, 2014, 252.; Alıcı, 2016, 403.); ihfāya: aḥfāya (Alıcı, 2016, 403.); cehrī: cehren (Eroġlu, 2014, 252.; Alıcı, 2016,

Temmet

22b

Faşl-1 Nevā

[62. M 22b, E.R.D.1 247]¹⁹⁹

İlāhī

[Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilün]

1 N'ideyüm şabr idebilsem dil [ü] cān oda yanar
Velī āh eyler isem kevn [ü] mekān oda yanar

2 Boyadı yer yüzini āh ile zārum tütünü
Bu iñildüm zārına cümle cihān oda yanar

3 Beni vaşluñdan ırāk eyleyüp cennete kıoma
Bu iñildüm işidüp hūr-ı cinān oda yanar

4 Yārinüñ firķatüñ odına yanardı damu
Yine hicrān odına kevn [ü] mekān oda yanar

5 Kim ola şem' e yaķın olmağa da' vā idene
Nice yüz biñ per-i per[v]āne revān oda yanar

6 Vara derviş yana gör kūh-ı kenārında Hāķķ'üñ
Dimesünler Rūmī'ye ibn-i fülān oda yanar²⁰⁰

403.); oķur adın: kılur yādın (Eroğlu, 2014, 252.); eksilür: naks ola (Eroğlu, 2014, 252.); ĥayruñdan: ĥazīneñden (Eroğlu, 2014, 252.; Alıcı, 2016, 403.)

4. 'ālim: vāķıf (Eroğlu, 2014, 251.; Alıcı, 2016, 403.)

5. Zākiri-i derdmend ey: Zākiri hem derdmend-i (Alıcı, 2016, 403.); ider ammā: henüz envār (Alıcı, 2016, 403.); N'ola: Ne var E 86; N'ola cürmini 'afv itsen: Anın cürmünü affetsen (Eroğlu, 2014, 252.); N'ola cürmini 'afv itsen saña şirk itmedi ĥāşā: N'olur şuçunu 'avf etseñ saña şirk etmedim aşlā (Alıcı, 2016, 403.)

¹⁹⁹ Bu şiirin 4 ve 5. beyitlerinin ikinci mısralarının sırası E.R.D.1'de tam tersi durumdadır. E.R.D.1 247

²⁰⁰ [62. M 22b, E.R.D.1 247]

1. eyler isem: eylerisem E.R.D.1 247

2. Boyadı yer: Büridi yir E.R.D.1 247; cümle: işbu E.R.D.1 247

3. ırāk: ırağ E.R.D.1 247; hūr-ı cinān: hūrī cinān E.R.D.1 247

Temmet

[63. M 22b, A.N.D. 300-301]

İlāhî²⁰¹

[Mef' ūlü/mefā' ilün/mef' ūlü/mefā' ilün]

1 Yanmağdan uşanmazam pervāne miyem bilmem

Hiç şoñuñı şaymazam dīvāne miyem bilmem

2 Her şām [u] seher zārum gūş eylemez ol yārum

Bağmaz baña hünkārum bīgāne miyem bilmem

3 Dil-hāne harāb oldı yıkıldı türāb oldı

Her cānibi bāb oldı vīrāne miyem bilmem

4 Ķalbümde ocağum var sīnede dāğum var

Āteşde durağum var hep yana mıyam bilmem

5 Nūrī dem ü dehşetde baħr-i ğam-ı fūrkatde

Ķa' r-ı yem-i ħayretde dūr-dāne miyem bilmem²⁰²

Temmet

4. Yārinūñ: Yā Rabbi E.R.D.1 247 yanardı dāmū: yanardı tamu E.R.D.1 247; hicrān: hicrūñ E.R.D.1 247; kevn [ü] mekān: cümle cihān E.R.D.1 247

5. olmağa: olmağı E.R.D.1 247; idene: idine E.R.D.1 247

6. Vara derviş: Eşrefoğlı E.R.D.1 247; küh: kūy E.R.D.1 247; Dimesünler: Dimeyeler E.R.D.1 247
²⁰¹ A.N.D.'de bu şiirin başlığı "Der-Şekvā-yı Ħāl-i Firāk" olarak geçmektedir.

Bu şiir A.N.D.'de 6 beyittir. Burada 1, 2, 3, 4 ve 6. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 5. beyit şöyledir:

5 Bulup dem-i eşyāñı gül vire mi dil şāñı

Bu dünyede ben dañı uşlana mıyam bilmem A.N.D. 300-301

²⁰² [63. M 22b, A.N.D. 300-301]

1. şoñuñı: şoñını A.N.D. 300

2. sīnede: bu sīnede A.N.D. 301; durağum: turağum A.N.D. 301

5. dem ü: dem-i A.N.D. 301

[64. M 22b-23a, E 129-130]

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

- 1 Levh-i dilden okıyan 'ilm-i İlāhī'den sebağ
Zerrece yanında qalmaz mağv olur hep mā-sebağ
- 23a²⁰³ 2 Çün ledün 'ilm[i] dem-ā-dem qalbūñe ilhām olur
N'eyler ey dil 'ārif-i bi'llāh[a] yazmaq okumak
- 3 Baş u cān terkini ur Hāq[k'ı] severseñ ey gönül
*Len tenālū'l-birre hattā tünfīkūnā*²⁰⁴ dedi çü Hāq
- 4 Nūr-ı Hāq qalbūñ münevver eylesün dirseñ dilā
Āteş-i tevḥīd ile gel māsivāyı oda yak
- 5 Kīl [u] qālī terk idüp dilden tırāş it ḥubbuñı
'Adliyā yeter okursañ bāb-ı 'ışqdan bir varak

Temmet

[65. M 23a, T 153]²⁰⁵

İlāhī

[10'lu hece ölçüsü]

- 1 Bilmem n'ideyüm 'ışkuñ elinden
Qanda gideyüm 'ışkuñ elinden

²⁰³ Sayfanın kenarına kurşun kalemlerle:

Niyāzī

Dermān arardum derdüme

Derdüm bañā dermān imiş

şeklinde mecmū'anın 5b sayfasındaki ilāhī olarak geçen 16. şiirin ilk mısrası yazılmıştır. Bunun da altına "Gılmānī" ve "Reyhānī" diye iki mahlas not düşülmüştür.

²⁰⁴ tünfīkūnā: tünfīkū E 129: *Len tenālū'l-birre hattā tünfīkūnā*: "Allah yolunda sevdiğiniz şeylerden harcamadıkça iyiliğe asla eremezsiniz." (3 Âl-i İmrân 92) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C3%821-i-%20%C4%B0mr%C3%A2n-suresi/385/92-ayet-tefsiri> 13.12.2021)

²⁰⁵ Bu şiir T'de dördlükler halinde geçmektedir. T 153

2 Diñle zārumı ƣodum ƣārumı
Virdüm sırrumı ƣışkuñ elinden

3 Varum vireyüm ƣadre ireyüm
ƣUryān olayum ƣışkuñ elinden

4 Meskenüm dağlar göz yaşı çağlar
Tırmaz ƣan ağlar ƣışkuñ elinden

5 ƣaddüm yay oldı bağrum nāy oldı
İşüm vāy oldı ƣışkuñ elinden

6 Yūnus’uñ yüzi gönenmiş özi
ƣan ağlar gözi ƣışkuñ elinden²⁰⁶
Temmet

[66. M 23a-23b, T 116-117]²⁰⁷

İlāhī

[Müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün]

1 Mülk-i beƣādan gelmişem fānī cihānı n’eylerem
Ben dōst cemālūñ görmişem hūr-ı cinānı n’eylerem

2 Vaħdet meyin[üñ] cur’ asın ma’ şūƣ elinden içmişem
Ben dōst ƣoƣusın almışam misk-i Tatar’ı n’eylerem

²⁰⁶ [65. M 23a, T 153]

2. sırrumı: varumı T 153

4. Tırmaz: Durmaz T 153

5. vāy: zāy T 153

6. yüzi gönenmiş: sözi doğrudur T 153

²⁰⁷ Bu şiir T’de 8 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4, 5 ve 8. beyitleri bulunmaktadır. Ayrıca mecmuadaki 3. beyit bu eserde, mecmuadaki 4 ve 5. beyitlerin hemen sonrasında bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 6 ve 7. beyitler şöyledir:

6 Eyyüb’layın ma’ şūkanın cevrin tahammül çekmege
Cercis’leyin dost yolına çıkmayan cânı neylerem

7 Mūsâ olup koyun gütdüm çoban oldum Hak yolına
ƣĀşık ƣAbdü’r-rezzāk gibi dīn ü îmānı neylerem T 116-117

3 ‘İsā gibi dünyā koyup gökleri seyrān eylerem
Mūsā-yı dīdār olmışam ben *len terānī*²⁰⁸ n’eylerem

4 İbrāhim’em Cebrā’il’em hiç ihtiyācum kalmadı
Muḥammed dōsta giderem ben tercemānı n’eylerem

5 İsmā’il’em dōst yolına cānumı ḳurbān eylerem
Çünkü cānum ḳurbān imiş ben ḳoç ḳurbānı n’eylerem

23b 6 ‘Āşīḳ Yūnus ma’ şūḳına vuşlat bulınca mest olur
Ben şīşeyi çaldım taşā nāmūsı ‘ārı n’eylerem²⁰⁹
Temmet

[67. M 23b, N.M.D. 264]

İlāhī

[Fā’ ilātün/fā’ ilātün/fā’ ilātün/fā’ ilün]

1 Toğdı ol şadr-ı risālet başdı ‘arş üzre ḳadem
Şaldı ol nūr-ı nübüvvet pertevin fevḳa’l-ümem

2 Çalınup ṭabl-ı beşāret geldi şāh-ı enbiyā
Gülğule ṭoldı cihāna ḳondı ol şāhib-‘alem

3 Nūr-ı vechinden alındı encüm ü şems [ü] ḳamer
Baḫr-ı ‘ilminden bilindi ḫikmet-i levḫ u ḳalem

4 Merḫabā yā Muştafā yā nūr-ı ‘ayn-ı aşfiyā
Merḫabā ey şāhibü’l-mi‘rāc-ı fi dācü’z-zulem

²⁰⁸ *len terānī*: “Sen beni asla göremezsın.” (7 Araf 143)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/A'r%C3%A2f-suresi/1097/143-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

²⁰⁹ [66. M 23a-23b, T 116-117]

1. cemālūn: cemālin T 116

2. Vaḫdet meyin: Vaḫdet meyinün T 117; ḳoḳusın: kohusın T 117

3. gökleri: gülleri M 23a: gökleri T 117

4. Cebrā’il’em hiç: Cebrā’il’e hiç T 117; Muḥammed: Muhammed’üm T 117; giderem: gidem T 117

5. dōst: Hak T 117; eylerem: eyledüm T 117; cānum ḳurbān imiş: bu cān ḳurbān sana T 117

6. bulınca: olunca T 117

5 Gelmeyeyd[üñ] ‘āleme sen halk olınmazdı cihān
Dōstlığūña yaradıldı ey nebiyy-i muḥterem

6 Biz günehkār ümmete sen şāh[1] irsāl eyledi
Ḥamdülillāh saña ümmet eylemişem oldı kerem

7 Yā Resūla’llāh şefā‘ at kı1 Niyāzī mücrime
Şol zamān kim baş açık yalın ayak kan ağlayam²¹⁰

Temmet

²¹⁰ [67. M 23b, N.M.D. 264]

4. yā: ey N.M.D. 264; mi‘ rāc-ı fi dācü’z-zulem: mi‘ rācı fi dāci’z-zulem N.M.D. 264

5. Dōstlığūña: Dostlığına N.M.D. 264

6. eylemişem oldı kerem: eylemiş ol zî-kerem N.M.D. 264

[68. M 23b, C 125]²¹¹

İlâhî

[Müstef' ilâtün/müstef' ilâtün]

1 N'oldu bu gönlüm n'oldı bu gönlüm
Der[d ü] gamuñla tıldı bu gönlüm
Yandı bu gönlüm yandı bu gönlüm
Yanmada dermân buldı bu gönlüm

2 Gerçi ki yandı gerçeği yandı
Rengine ' ışkuñ cümle boyandı
Kendide buldı kendide buldı
Maṭlabını hoş buldı bu gönlüm

3 Sevād-ı a' zam sevād-ı a' zam
Belki olupdur ' arş-ı mu' azzam
Mesken-i cānān mesken-i cānān
Olsa ' aceb mi yār ile şimdi

²¹¹ Bu şiir Hasibe Mazıoğlu'nun "*Hacı Bayram Veli'nin Şiirleri Mektupları*" adlı sempozyum bildirisinde 7 dörtlüktür. Mecmuada 1, 3, 4 ve 6. dörtlükleri bulunmaktadır. Bu şiirin mecmuda özellikle şairin mahlasını içeren son dörtlüğünün bulunmadığı görülmektedir. Mecmuada bulunmayan 2, 5 ve 7. dörtlükler şöyledir:

2 Yan iy gönül yan yan iy gönül yan
Yanmadan oldu derdüne dermân
Pervâne gibi pervâne gibi
Şem'ine 'ışkun yandı bu gönlüm

5 Seyr bi'llâhdur seyr bi'llâhdur
Lî ma'a'llâhdur lî ma'a'llâhdur
Âyînesinde âyînesinde
Gerd-i sivâyı buldı bu gönlüm

7 Bayrâmî imdi Bayrâmî imdi
Bayrâm idersin yâr ile şimdi
Hamd ü senâlar hamd ü senâlar
Yâr ile Bayrâm kıldı bu gönlüm (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli>
(12.05.2021))

C'de ise son dörtlük beyitler halindedir ve şu şekildedir:

9 Bayramî imdi bayramî imdi
Yâr ile bayram eyledi şimdi

10 Hamd ü senâlar hamd ü senâlar
Yâr ile bayram etti bu gönlüm C 125

24a 4 *El-faḫru faḫrī el-faḫr[u] faḫrī*²¹²
Dimedi mi ol ‘āleme faḫrī
Faḫrini zıkr it faḫrini zıkr it
Maḫv[1] fenāda buldı bu gönlüm²¹³

İlāhī temmet

[69. M 24a, A.N.D. 299-300]

İlāhī²¹⁴

[Müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün]

1 Bāğ-ı cemāle çün irem vuşlat gülin anda direm
Haḫḫ’uñ tecellāsın görem ben hū direm yā hū direm

2 Ḥalvetde de celvetde de maḫşerde de cennetde [de]
Keş[et]de [de] vaḫdetde de ben hū direm yā hū direm²¹⁵

3 Cümle vücūdum mevcūd hū ile dirilmişdür ḫamu
Milk oldı baña çünki hū ben hū direm yā hū direm

4 Ayrılrsa cismümden bu cān yıķılrsa bu kevn [ü] mekān
Münkir olursa hep cihān ben hū direm yā hū direm

²¹² *El-faḫru faḫrī*: “Yoksulluk benim övüncümdür.” (Hadīs-i Şerīf) (Yılmaz, 1992, 49.)

²¹³ [68. M 23b, C 125]

1. N’oldu: N’oldı (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (12.05.2021); n’oldı: noldu C 125; ğamuñla ḫoldı: ğam ile doldı (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (12.05.2021); doldu C 125

2. gerçeği: gerçege C 125, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (12.05.2021); Kendide: Kendüde (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (12.05.2021)

3. sevād-ı a’zam: sevda-yı āzam C 125; Belki olupdur: Bana k’oluptur C 125; yār ile şimdi: şimdi bu gönlüm C 125, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (12.05.2021)

4. ‘āleme: ālemlerin C 125; ‘ālemün (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (12.05.2021); Faḫrini: Fakrını C 125; Maḫv[1]: Mahv u C 125; Fahri (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (12.05.2021)

²¹⁴ A.N.D.’de bu şiirin “Der-Terk-i Cemī’-i Hevā ve’z-Zıkrü Bi-Hū Fi’d-Dünyā ve’l-‘Uḫbā” başlığıyla ve “dörtlük” nazım birimiyle geçtiği belirtilmiştir. A.N.D. 299

²¹⁵ Bu beyit A.N.D.’de şöyle geçmektedir:

2 Gice vū gündüz ey dede
Keşretde de vaḫdetde de
Maḫşerde de cennetde de
Ben hū direm yā hū direm A.N.D. 300

5 ʿ Āşık̄lar içre olsa sūr bu Nūrīʿye ir[se] sūrūr
Anda tecellī itse nūr ben hū dir[em] yā hū direm²¹⁶
Yā Rab hū direm
Temmet

25b

Faşl-1 ʿ Uşşāk

[70. M 25b, E.R.D.1 386]²¹⁷

İlāhī

[Mefāʿ ilün/mefāʿ ilün/feʿ ülün]

- 1 Bu gön̄lüm şehrini seyrān iderken
Didi sırrum baña seyrān içinde
- 2 Derde düşdüñ niçün dermān ararsın
ʿ Āşık̄lar derd arar dermān içinde
- 3 Cānuñı terk eyle dōstuñ yolına
Bulasın cānānı ol cān içinde²¹⁸
- 4 İçüp ʿ ışkuñ meyin şöyle mest ol kim
Dīvāne disünler yārān içinde
- 5 Bu ʿ ışk meydānıdur bunda ʿ ār olmaz
Başuñı top eyle meydān içinde
- 6 Miḥneti rāḥat bil rāḥat arama
Rāḥat mı bulınur zindān içinde

²¹⁶ [69. M 24a, A.N.D. 299-300]

3. mevcūd: mū-be-mū A.N.D. 300; dirilmişdür: tolmişdur A.N.D.

²¹⁷ Bu şiir E.R.D.1’de 7 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 5, 6 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuadaki 3. beyit ise bu çalışmada bulunmamaktadır. Mecmuada bulunmayan 4. beyit şöyledir:

4 ʿ Āşık̄lara qarış ʿ āşık olı gör

Ne gevherler vardur ol kân içinde E.R.D.1 386

²¹⁸ Bu beyit E.R.D.1’de bulunmamaktadır. E.R.D.1 386

7 Aç gözüni Eşref Hakk'ı zıkr eyle

*Fezkurūnī*²¹⁹ didi Qur'an içinde²²⁰

Temmet

[71. M 25b, T 115-116]²²¹

İlāhī

[16'lı hece ölçüsü]

1 Her kaçan añarsam seni kararum kalmaz Allāh'um
Senden ğayrı gözüm yaşın kimseler silmez Allāh'um

2 Sensin ismiyle bākīnan sensin dillerde oķınan
Senūñ ' ışķuña doķınan kendisin bilmez Allāh'um

3 Oķunur dilde destānuñ açıldı bāğ [u] bostānuñ
Sen baķduĝuñ ğülistānuñ ğülleri şolmaz Allāh'um

4 Senūñ ' ışķuña dalmayan cānını fedā kılmayan
Senūñ cemālūñ görmeyen meydāna gelmez Allāh'um

5 Yūnus Emre'm seni ister luţf eyle cemālūñ göster
Dīdāruñ göreñ ' āşıkklar ebedī ölmez Allāh'um²²²

²¹⁹ *Fezkurūnī*: Artık siz beni anın. (2 Bakara 152) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/159/152-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

²²⁰ [70. M 25b, E.R.D.1 386]

2. Derde: ' Işķa E.R.D.1 386

4. yārān: akrān E.R.D.1 386

7. Aç gözüni Eşref: Eşrefoĝlı Rūmī E.R.D.1 386

²²¹ T'de bu şiir dōrtlükler halinde bulunmaktadır ve 7 dōrtlüktür. Mecmuada 1, 2, 4, 5 ve 7. dōrtlükleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3 ve 6. dōrtlükler şöyledir:

3 Sen yaratdun cism ü cānı

Sen yaratdun bu cihānı

Mülk senündür Kerem kânı

Kimsenün olmaz Allah'um

4 Zār olur ' āşıkun işi

Durmaz akar gözi yaşı

Senden ayru düşen kişi

Dīdārın görmez Allah'um T 115-116

²²² [71. M 25b, T 115-116]

1. ğayrı: ayruk T 115

2. ismiyle bākīnan: ismi bākī olan T 115; doķınan kendisin: tutulan kendini T 115

Temmet

[72. M 25b-26a, A.N.D. 319-320]

İlâhî²²³

[Mefâ' ilün/mefâ' ilün/fe' ülün]

1 Cemâlün nûrınıñ ' âşıklarına
Kerem eyle kerem sulţānum Allāh
Fırākuñ nārınıñ yanıklarına
Kerem eyle kerem sulţānum Allāh

26a 2 İderse ' âşık āh iñler felekler
Aña raḥm eyleyüp aḡlar melekler
Saña maḥfî degül gizli dilekler
Kerem eyle kerem ma' bûdum Allāh

3 Yoḡ oldu Nûrî'nüñ küllî vücudı
Ne ' aynı kaldı anuñ ne şühüdı
Efendim eyle aña luţf u cüdı
Kerem eyle kerem sulţānum Allāh²²⁴

Temmet

4. Senüñ ' ışkuña dalmayan: ' İşkun bahrine talmayan T 116; fedâ: kurbân T 116; cemâlün: cemalin T 116

5. Yûnus Emre'm: ' Âşık Yûnus T 116; luţf: lutuf T 116; cemâlün: cemâl T 116; Didâruñ: Cemâlin T 116

²²³ A.N.D.'de bu şiirin "Der-Ṭaleb-i Kerem Ez-Zü'l-Kerem" başlığıyla geçtiği belirtilmiştir.

Bu şiir A.N.D.'de 5 dörtlüktür. Mecmuada 1, 3 ve 5. dörtlükleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 2 ve 4. dörtlükler şöyledir:

2 Cigerler yandı ' ışkuñ âteşine
Cihân kandı efendi göz yaşına
Neler geldi neler ' âşık başına
Kerem eyle kerem sulţānum Allāh

4 Ne yüz var kim niyāza ide āḡāz
Ne söz var kim recāda ola demsāz
Nice itsün hevā-yı ' ışka pervāz
Kerem eyle kerem sulţānum Allāh A.N.D. 319-320

²²⁴ [72. M 25b-26a, A.N.D. 319-320]

2. ma' bûdum: sulţānum A.N.D. 320

3. eyle aña: aña eyle A.N.D. 320

[73. M 26a, A.N.D. 262-263]

İlâhî²²⁵

[Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün]

1 Tarîkat kırb-ı Rahmân’dur bu meydân özge meydândur
Haķıkat sırr-ı Sübhân’dur bu meydân özge meydândur

2 Bu yol cāndan ferāğ ister cigerde nice dāğ ister
Buña bir qalb[i] şāğ ister bu meydân özge meydândur

3 Bu meydānda şatılır cān bu meydānda şorılmaz qan
Olur bir demde biñ kırbān bu meydân özge meydândur

4 Gelür meydāna ‘āşıkklar vücūdı ‘ışqa yanıklar
‘Aceb münkir ne şayıklar bu meydân özge meydândur

5 Bu yola Nūrī serden geç bu erkān içre sırlar aç
Bu meydân içre qanlar şaç bu meydân özge meydândur

Temmet

²²⁵ A.N.D.’de bu şiir “Der-Beyān-ı Vūs‘at-i Fezā’i’t-Tevhîd ve ‘Ademi’l-İ‘tidā’i Li-İnkāri’l-‘Anîd” başlığıyla ve “dörtlük” nazım birimiyle geçmektedir. A.N.D. 262-263

[74. M 26a-26b, S 194: E 271]

İlāhī

[Mefā' ilün/mefā' ilün/fe' ülün]

1 Bu cān teşne vişāl-i ḥazretiñe
Efendüm maqşūdum maṭlūbum Allāh
Ne çāre nice irem vuşlatuña
Efendüm maqşūdum maṭlūbum Allāh

2 İlāhī dertliyem senden ' ināyet
Ḥabībüñ eyle[ye] baña şefā' at
Cemālüñ gösterüp eyle hidāyet
Efendüm maqşūdum maṭlūbum Allāh

3 Ḥudā fazluñ keremüñ eyle rehber
Vişālüñ Ka'be'sin eyle müyesser
Bu cān [u] dil cemālüñ görmek ister
Efendüm maqşūdum maṭlūbum Allāh

26b 4 Saña ' aşık olan cān buldı lezzet
Gözüm gözler cemāl-i nūr-ı ḥazret
Baña sensiz gerekmez ḥūr [u] cennet
Efendüm maqşūdum maṭlūbum Allāh

5 Be-Ḥaḳ-ı sūre-i Tā-Hā vü Yāsīn
Recāī'niñ kabül eyle dū' āsın
Gider ḳalbdeki ḥubb-ı sivāsın
Efendüm maqşūdum maṭlūbum Allāh²²⁶

Temmet

²²⁶ [74. M 26a-26b, S 194: E 271]

1. teşne vişāl-i ḥazretiñe: teşne-i vişāl hazretine S 194; Efendüm maqşūdum maṭlūbum Allāh: Efendim hâlıkım ma' bûdum Allah E 271

2. dertliyem: dilerim S 194; eyle: eyleye S 194

4. Gözüm gözler: Gözündedir S 194

5. ḳalbdeki ḥubb-ı sivāsın: kalbinden olan mâsivāsın E 271: kalbindeki S 194

[75. M 26b, Ş.S.D. 292]²²⁷

İlāhī

[Mef' ūlü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ūlün]

1 Cānān ilinüñ güllerinüñ bāğ[1] görindi

Dōst illerinüñ lālesinüñ dāğ[1] görindi

2 Ya' kūb'a bugün Yūsuf'ınüñ қоһusı geldi

Eyyüb'a dağı şıḥhatüñ[ün] çāğ[1] görindi²²⁸

3 Envār-ı Muḥammed doğuben tıtdı cihānı

Şakku'l-kamerinüñ mu' cize barmağ[1] görindi²²⁹

4 Kaygu gicesi gitdi qalması qorqu²³⁰

Vuşlat güninüñ gündüzinüñ ağ[1] görindi

5 Dil ḥastesinüñ derdinüñ tımār[1] irişdi

Şemsī'ye bugün dōstunuñ oṭāğ[1] görindi²³¹

Temmet

²²⁷ Bu şiir Ş.S.D.'de 6 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4 ve 5. beyitinin ilk mısrası ile 6. beyitinin ikinci mısrası 5. beyit olarak bulunmaktadır. Ş.S.D.'de 5 ve 6. beyit şu şekilde geçmektedir:

5 Dil ḥastesinüñ derdine dermānı irişdi

Var ise ḥayāt ābınuñ ırmağı görindi

6 'Aşk ile bugün Şemsī yine vecde irişdi

Var ise bugün dostunuñ oṭağı görindi Ş.S.D. 292

²²⁸ Bu beyit Ş.S.D.'de 3. beyit olarak geçmektedir. Ş.S.D. 292

²²⁹ Bu beyit Ş.S.D.'de 2. beyit olarak geçmektedir ve beyitin 2. mısrasının vezni bozuktur. Ş.S.D. 292

²³⁰ Bu mısranın vezni bozuktur.

²³¹ [75. M 26b, Ş.S.D. 292]

1. illerinüñ: iqliminüñ Ş.S.D. 292

2. şıḥhatüñ: şıḥhatinüñ Ş.S.D. 292

3. doğuben: çoğuben Ş.S.D. 292; kamerinüñ: kamerüñ Ş.S.D. 292; barmağ[1]: parmağı Ş.S.D. 292

4. gitdi: geçdi kamu Ş.S.D. 292; qorqu: qorğı Ş.S.D. 292

5. derdinüñ tımār[1]: derdine dermānı Ş.S.D. 292; Şemsī'ye: Var ise Ş.S.D. 292; oṭāğ[1]: oṭağı Ş.S.D. 292

[76. M 26b-27a, A.N.D. 289-290]

İlāhî²³²

Beste-i Çālāk Şeyh Aḥmed²³³ Uşūl-i Devr-i Revān

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 Ey beni ' ışk âteşine yanduran
' Işk senüñ ' aşık senüñ ma' şük senüñ
Hem seven hem sevilen hem sevdiren
' Işk senüñ ' aşık senüñ ma' şük senüñ²³⁴

2 Yanar ise ' ışk ile cānum tenüm
Geçer ise āh ile dünüm günüm
Hep senüñdür arada nem var benüm
' Işk senüñ ' aşık senüñ ma' şük senüñ²³⁵

27a

3 ' Āşıkun̄ ḳalbine ḳılsañ bir nazar
Māsivādan anda ḳalmaz bir eşer
Saña iren cenneti ḥūrī nider
' Işk senüñ ' aşık senüñ ma' şük senüñ

4 Maḥż-ı luṭfuñ ile ey Ḳādir İlāh
' Āşıkun̄ ḥāline eylegil nigāh
Bir gedādur Nūrī ḳuluñ pādişāh
' Işk senüñ ' aşık senüñ ma' şük senüñ²³⁶

²³² A.N.D.'de bu şiirin "Der-Beyān-ı ' Işk u ' Āşık u Ma' şük Ez-Ūst" başlığıyla geçtiği belirtilmiştir. A.N.D. 289

²³³ Çālāk Şeyh Aḥmed [Efendi (d. ?-ö. 1711/17.-18. yy.)]

²³⁴ Nakarat dizesi olan "' Işk senüñ ' aşık senüñ ma' şük senüñ" ifadesine birinci dörtlüğün dördüncü dizesinden itibaren ikinci ve üçüncü dörtlüklerde "eyzān" kelimesiyle işaret edilmiştir.

²³⁵ Mecmuada bu dizede bulunan "eyzān" kelimesinin iki yanına bu iki işaret (V) yazılmıştır ve sayfa sonuna şu bend aynı iki işaretin altına riḳ' a yazısıyla eklenmiştir. A.N.D.'de bu kısım 4. bend olarak geçmektedir. A.N.D. 289

V Luṭfuñ V

Luṭf ile diseñ aña ey derdmend

(diseñ aña: aña diseñ A.N.D. 289)

Niçe oldun ' ışkumuñ ḳaydında bend

(oldun: olduñ; ḳaydında: ḳaydına A.N.D. 289)

Niçedür ' ışkuñ saña itdigi fend

(' ışkuñ: ' ışkum; itdigi: itdügi A.N.D. 289)

²³⁶ [76. M 26b-27a, A.N.D. 289-290]

1. sevdiren: sevdüren A.N.D. 289

3. bir: hiç A.N.D. 289

[77. M 27a, R1 98: R2 125: E 273]²³⁷

İlâhî

Beste-i Dede²³⁸ Uşûl-i Devr-i Revân

[16'lı hece ölçüsü]

1 ' Āşık-ları ḥandān ider Ḥalvetîler dirler bize
Seḫerlerde efgān ider Ḥalvetî[ler] dirler bize

2 Giyerüz köhne libāsı silerüz gönül-den pası
Altun iden dil nuḫāsı Ḥalvetî[ler] dirler bize

3 Farḫ içinde bulduḫ farḫı gāhî cem' eylerüz ' ışḫı
Hem bulam bâṭın-ı zevḫi Ḥalvetîler dirler bize²³⁹

4 Olduḫ fenā-ender-fenā beḫā içindedür liḫā
Fenāyî Ḥalvetî ednā Ḥalvetîler dirler bize²⁴⁰

²³⁷ Bu şiir E'de dördlükler halinde geçmektedir. E 273

Bu şiir Seda Menteş'in hazırladığı yüksek lisans tezinde 5 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3 ve 5. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 4. beyit şöyledir:

4 Tarikat bir yerden gelür cümlesi bir yere varır

Âyîn-i Sinânî yürür Sinânîler dirler bize (Seda Menteş, *İBB Atatürk Kitaplığı OE YZ_0561 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir, 2019, s. 372-373.)

Aynı beyit E'de de 4. dördlük olarak şu şekildedir:

4 Tarikat bir yerden gelür

Cümlesi bir yere varır

Âyîn-i Sinânî budur

Sinânîler derler bize E 273

R1'de ise bu şiirin sadece mecmuadaki 1, 2 ve 4. beyitleri bulunmaktadır. R1 98

²³⁸ Dede [Dervîş Ali Şîruganî (d. ?-ö. 1714/17.-18. yy.)]

²³⁹ Bu beyit R1'de yoktur. R1 98; Seda Menteş'in hazırladığı yüksek lisans tezinde ise şu şekildedir:

3 Farḫ içinde bulduḫ farḫı hem bulan bâṭınî zevḫi

Gāhî cem' eylerüz ' aşḫı Sinânîler dirler bize (Menteş, 2019, 373.)

²⁴⁰ [77. M 27a, R1 98: R2 125: E 273]

1. ider: iden E 273, (Menteş, 2019, 372); Ḥalvetîler: Sinânîler R1 98, E 273, (Menteş, 2019, 372)

2. Giyerüz köhne: Kim dergehine R1 98; libāsı: palası R1 98, E 273, (Menteş, 2019, 372); pası: yası E 273; iden: ider E 273, (Menteş, 2019, 372); dil nuḫāsı: nuḫāsı R1 98

3. bulam bâṭın-ı zevḫi: bulan bâṭınî zevki E 273

4. Olduḫ: Bulduḫ R1 98, E 273, (Menteş, 2019, 373.); fenā-ender-fenā: fenā-ender-beḫā R1 98; içindedür liḫā: içinde liḫā R1 98: dürr-i liḫā R2 125

[78. M 27a, A.M.H.D.İ. 142-145]

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 Ey bu gönlüm şehrini biñ luṭf ile ābād iden

On sekiz biñ 'ālemi bir emr ile icād iden

2 Zāt-ı bī-çūnuñ mekānlardan münezzehdür senüñ

Bes seni ya ḳande bulsun ağlayup feryād iden

3 Ḳaşr-ı ḳurba irgürüp iḥsāna mazḥar olmağa

'Āşıḳa varlık ḥicābın gösterüp Ferhād iden

4 Kimseye ölmezden öñ göstermeyüp didārıñı

İrgürüp bāḳī ḥayāta līk şoñra şād iden

5 Sen 'ināyet sen hidāyet ḳıl Hüdāyī bendeñe

Çünkü sensin her murāda irgürüp irşād iden²⁴¹

²⁴¹ [78. M 27a, A.M.H.D.İ. 142-145]

1. Ey: İy A.M.H.D.İ. 142; emr ile: emriyle A.M.H.D.İ. 144

3. ḥicābın gösterüp: cibālin kesdürüp A.M.H.D.İ. 144

4. didārıñı: didārımı A.M.H.D.İ. 144

5. bendeñe: ḳuluña A.M.H.D.İ. 144

[79. M 27a-27b; E 271]²⁴²

İlâhî

[Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün]

- 1 Bırağdum ‘ışkuñ ile nām [u] ‘ārum yā Resūla’llāh
Unutdum şevķuñ ile cümle kārı yā Resūla’llāh
- 2 Bu gönüm bülbüli aşlā cihānuñ bāğına bakmaz
Yüzüñ görmek gülistānın ararum yā Resūla’llāh
- 27b 3 Gönül pervāne-veş döner vişālūñ şem‘ ine dā’im
Dükendi ħalmadı şabr-ı ħarārum yā Resūla’llāh
- 4 Bu Maḥvî bendeñe raḥm it firāķuñ nārına düşmüş
Ķatî ḥaylî zamān oldı yanarum yā Resūla’llāh²⁴³

[80. M 27b]²⁴⁴

İlâhî

- 1 Sırr-ı tevḥîd ile ...
Bunı baña ...

²⁴² E’de bu şiir 5 beyittir. Mecmuada 1, 2, 4 ve 5. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3. beyit şöyledir:

3 Enîn ü âh ü vâh ile tih-i firkatde Mecnûn’um

Yitirdim Leyli vü leyl ü nehârım yâ Resulallah E 271

Hamdi Birgören’in “İsa Mahvî Efendi”. *Bolu Vilayeti Salnamesi. Bolu Belediyesi Bolu Araştırmaları Merkezi. 390.*”adlı çalışmasında da bu şiir 5 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3 ve 5. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 4. beyit şöyledir:

4 Derûnum hânesi yandı duhânım çıktı eflâke

Dem-â-dem hadden aştı âh u zârım Yâ Rasûlallah (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi>) (22.05.2021)

E’deki beyit Hamdi Birgören’in eserinde, Hamdi Birgören’in eserindeki beyit de E’de bulunmamaktadır.

²⁴³ [79. M 27a-27b; E 271]

1. kārı: kārım E 271, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi>) (22.05.2021)

2. gülistānın: gülistanda E 271

3. döner: devvâr E 271: ditrer (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi>) (22.05.2021); Dükendi: Tükendi E 271, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi>) (22.05.2021); şabr-ı: şabr ü E 271, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi>) (22.05.2021)

4. düşmüş: yanmış (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi>) (22.05.2021)

²⁴⁴ Bu şiir eksiktir.

28a

İlāhī

[Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün]

1 Olursa devletüm hemdem kılsa ṭālī'üm yārī
Vişāle degşürem hecrin baña Ḥaḳ ırgüre yārī

28b

1 Olursa devletüm hemdem kılsa ṭālī'üm yārī
Vişāle degşürem hecrin baña Ḥaḳ ırgüre yārī

2 Hezārān dürlü şehvetden ṭama' kes yārī isterseñ
Özünden ürküdüp yārī naẓar kim olmaya ārī

3 Saña ol dōst için düşmen cefā kılsa taḥammül kı
Gülün [dī]dārına 'āşık gerek hoş göre her ḥārī

4 Görürseñ sen benüm ḥālüm eger zāhir eger bātın
Bizümle çün ḥarīf olduñ gider ḥātırdan inkārī

5 Maḥabbet sūz[1] cān içre ki cāndan daḥı nāzıkdür
Bulınmaz dünyede maḥrem şaḳuñ keşf itme esrārī

6 ' Aceb ḥaddince Mevlānā sözüñ Türkçe nazm eyler
Kelāmından olur ma' lüm kişinünñ kendi miḳdārī

7 Göñülleri şikār iden o gözlerde melāḥatdür

Ḳamu tenlerde cān olmaz n'iderler naḳş-ı dīvārī²⁴⁶

²⁴⁵ Bu şiirin matla' beyti bu sayfaya yazılmış fakat devamı bu sayfaya yazılmayıp 28b numaralı sayfaya kırmızı mürekkeple matla' beytinden başlanarak şiirin tamamı yazılmıştır.

E'de bu şiirin 7. beyiti bulunmamaktadır. E 361

S'de ise bu şiir 8 beyittir. Mecmuada bu şiirin 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 8. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuadaki 7. beyit S'de 5. beyit olarak geçmektedir. Mecmuada bulunmayan 7. beyit şöyledir:

7 Dedim aşkın makâmına nicesi erişem âhir

Dediler suya sal evvel tamâm et nâmus [u] âri S 206

²⁴⁶ [81. M 28a-28b, S 206: E 361]

1. kılsa: kılsa S 206: hecrin: hecri S 206, E 361

2. ürküdüp: ürküdür S 206, E 361

3. için: kün E 361: kılsa: itse E 361; dīdārına: dārına M 28b: dīdārına S 206, E 361

Temmet

[82. M 28b]²⁴⁷

[Fe' ilātün (Fā' ilātün)/fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilün (fā' ilün)]

1 Hâne-i kevni saña sanma beleşdür bedeli
Tatlu cānuñ vireceksin ...²⁴⁸

29b

Faşl-ı ' Acem

[83. M 29b, C 124-125]²⁴⁹

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün]

1 Çalabum bir şār yaratmış iki cihān arasında
Baķıcaķ dīdār görünür ol şāruñ kenāresinde

2 Nāgehān bir şāra vardum ol şārı yapılır gördüm
Ben daħı bile yapıldum taş [u] topraķ arasında

3 Şāgirdleri taş yonarlar yonup üstāda şunarlar
Allāh' uñ adın añarlar ol taşuñ her pāresinde

4. Görürseñ sen benüm hālüm: Budur hālīm görürsün sen S 206: Budur hālīm görür isen E 361

5. sūz[1]: sözü S 206; keşf: fāş S 206, E 361

6. sözüñ: sözü S 206, E 361

²⁴⁷ Bu şiir sayfa 28b'de tek beyit olarak yazılmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

²⁴⁸ Bu kısım siliktir.

²⁴⁹ Bu şiir Hasibe Mazıoğlu'nun "*Hacı Bayram Veli'nin Şiirleri Mektupları*" adlı sempozyum bildirisinde "şathiye" olarak geçmektedir. Yine bu bildiride ve C'de bu şiir 6 beyittir. Mecmuada her iki çalışmadaki şiirlerin 1, 2, 3, 4 ve 6. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 5. beyit her iki çalışmada ayrı ayrı şöyledir:

5 Ol şar didüğüm gönüldür ne ' âlimdür ne cāhildür

' Âşıklar kanı sebildür ol şarun kenaresinde (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli>) (23.05.2021)

5 Şār dedikleri gönüldür, ne âlimdür ne cāhildür

Âşıklar kanı sebildür ol şārın kenāresinde C 125

4 Şehirden oğlar atılır atılı[r] cāna batılır
‘ Ārifler sözi şatılır ol şāruñ bāzāresinde

5 ‘ Ārifler bu sözi añlar cāhiller bilmeyüp tañlar
Hācı Bayrām kendi bañlar ol şāruñ mināresinde²⁵⁰
Temmet

[84. M 29b, N.M.D. 230]²⁵¹

İlāhī

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/fe‘ ülün]

1 Gel ey şofī çıkar şofī kıl inşāf
Kō şūret düzmeyi kıl içini şāf

2 Ri‘ ā ile bu ‘ ömr-i nāzenīni
Nice bir şarf idüp idersin isrāf

3 Kırı da‘ vā mı sandın sen bu ‘ ilmi
Bu yola böyle mi gitdiler eşrāf

4 Dağı kāmıllığın bu mı nişānı
Saña dervīş ola eṭraf [u] eknāf

5 Hūrūfa bakma andan içerü bak
Nefesdür cān degüldür nūn ile kâf

²⁵⁰ [83. M 29b, C 124-125]

2. bir: ol C 124, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (23.05.2021)); ol şārī: anı ben C 124

3. Allāh’uñ: Tanrının C 124: Çalabun (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (23.05.2021)); adın: ismin (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (23.05.2021)); ol taşuñ her: her bir taşın C 124

4. Şehirden: Ol şārdan C 124, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (23.05.2021)); atılı[r] cāna batılır: gelür sīneme dokunur C 124: gelür cigere batılır (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (23.05.2021)); ‘ Ārifler sözi: Āşıklar cānı C 124

5. ‘ Ārifler bu sözi: Bu sözüümü ârif C 125: Bu sözi ‘ ârifler (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (23.05.2021))

²⁵¹ Bu şiir N.M.D.’de 11 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4, 10 ve 11. beyitleri bulunmaktadır. N.M.D. 230

6 Nefes baħrında lāl olmuş Niyāzī
Şadā vü ħarf içinde olan urur lāf²⁵²
Temmet

[85. M 30a, A.M.H.D.İ. 108-111]

30a

İlāhī

[10'lu hece ölçüsü]

1 İsteyen yārin ħāk ider varın
Bulsa dildārın şaqlar esrārın

2 Baħmayan cāna irdi cānāna
Girdi meydāna terk idüp 'ārın

3 Yā[r] elin tutdı birlige yetdi
Dōst ile etdi gizlü bāzārın

4 'Ārif ol ey dil ola gör kāmīl
Ben diyen ġāfil utanur yarın

5 'Işķ ile tolan arayup bulan
Nefsini bilen bildi Ğaffār'ın

6 Nāşı diñleme dōstdan iñleme
Gül den añlama bülbülün zārın

7 Gel Hüdāyī'den al ħaber erken
Ĥaķķ'ı isteyen ķosun inkārın²⁵³

²⁵² [84. M 29b, N.M.D. 230]

1. şofı: şofu N.M.D. 230; düzmeyi: düzmeği N.M.D. 230; içini: içüni N.M.D. 230

2. Ri'ā: Riyā N.M.D. 230

3. sandın: şanduñ N.M.D. 230

4. kāmīlligin: kāmīlligün N.M.D. 230

6. baħrında: baħrine N.M.D. 230; urur: urar N.M.D. 230

²⁵³ [85. M 30a, A.M.H.D.İ. 108-111]

2. idüp: ider A.M.H.D.İ. 108

3. etdi: itdi A.M.H.D.İ. 108

Temmet

[86. M 30a]²⁵⁴

İlāhî

Beste-i Yūsuf Çelebî²⁵⁵ Uşûl-i Devr-i Revān

[Mefâ' ilün/mefâ' ilün/fe' ülün]

1 Ziyā vir albe nū[r]-ı t̄ā' atüñden
Feyz-yāb eyle cenāb-ı azretüñden
Kerem eyle ayurma izmetüñden
Bizi redd itme sulānum apuñdan

2 Recā-yı vulat-ı cānāna geldük
Esir-i derd olup dermāna geldük
Gedāyuz yüz sürüp isāna geldük
Bizi redd itme sulānum apuñdan

3 Ğafürî yandı nār-ı asretüñle
ayāt-ı tāze bulsun vulatuñla
Ezelden āşināyuz azretüñle
Bizi redd itme sulānum apuñdan

4. ey: iy A.M.H.D.İ. 108

5. 'Iş ile: 'Işıla A.M.H.D.İ. 110

²⁵⁴ Yapılan araştırmalar sonucunda bu şiire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Şeyh Mahmud Ğafürî Efendi'ye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

²⁵⁵ Yūsuf (Hāfız Yūsuf Niznām) Çelebi (d. ?-ö. ?/17.-18. yy.)

[87. M 30b, E 311-312]

30b

İlâhî

Beste-i Tosun-zâde²⁵⁶ Uşûl-i Devr-i Revân

[Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün]

1 Kalmışuz deryâ-yı gaflet içre bî-tâb [u] tüvân

Yâ İlâhî kıl nesîm-i feyz ü ihsânuñ vezân

Olmuşuz üftâde-i girdâb-ı ' işyân el-amân

Yâ İlâhî kıl nesîm-i feyz ü ihsânuñ vezân

2 Künc-i târik-i güneşde koma ser-gerdân ü zâr

Gülşen-i tevfiķüñe irgür eyâ perverdigâr

Ğonce-i maķşûdumuz ħandân ide bu rûzgâr

Yâ İlâhî kıl nesîm-i feyz ü ihsânuñ vezân

3 Mâni' ü mu' ĩ çü sensin ğayrdan yokdur recâm

Genc-i bād-âverd-i luĥfuñla beni kıl şâd-kâm

Müstemen[d]dür Ħilmî-i nâ-şâda feyzüñdür merâm

Yâ İlâhî kıl nesîm-i feyz ü ihsânuñ vezân²⁵⁷

[88. M 30b, N.M.D. 280]²⁵⁸

İlâhî

Beste-i Ħâfîz Post²⁵⁹ Uşûl-i Devr-i Revân

[Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün]

1 Tende cânım cânda cânânumdur Allâh hû diyen

Dilde sırrum sırda Sübhân'umdur Allâh hû diyen

²⁵⁶ Tosun-zâde [(Abdullâh Efendi (d. ?-ö. 1715/17.-18. yy.)]

²⁵⁷ [87. M 30b, E 311-312]

3. ğayrdan: ğayrıdan E 311; beni: bizi E 312; Müstemem[d]dür: Müstememin E 312; feyzüñdür: lûtfundur E 312

²⁵⁸ Bu şiir N.M.D.'de 7 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4, 5 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 6. beyit şöyledir:

6 Kısve-i tenden mu' arrâ seyr ider bu gökleri

Raķş uran abdâl-ı ' uryânudur Allâh hû diyen N.M.D. 280

²⁵⁹ Ħâfîz Post (d. 1630-ö. 1694/17. yy.)

2 Dōst-ı ƣudretle yazılmıř yūzine āyāt-ı Hāƣ
Gōnlūmūñ tahtında sulţānumdur Allāh hū diyen

3 Cümle a‘ zādan gelür zıkr-i *ene’l-Hāƣ*²⁶⁰ na‘ rası
Cism içinde zār u efgānumdur Allāh hū diyen

4 Geceler tā şubḣ olınca iñledür bu derd beni
Derdimūñ içinde dermānumdur Allāh hū diyen

5 Yire göge sıgmayan bir mü ’minūñ ƣalbindedür
ƣaṣremūñ içinde ‘ummānumdur [Allāh] hū diyen

6 Her kişiye kendiden aƣreb olan dōst zātıdur
Ey Niyāzī dilde mihmānumdur Allāh hū diyen²⁶¹

[89. M 31a, S 263: E 269]

31a

İlāhī

Beste-i Dede²⁶² Güfte-i Sulţān Muřtafā²⁶³ Devr-i Revān
[Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün]

1 Şermsār itme Hūdāyā rüz-ı maḣşerde beni
Hürmetine ḣātemūñ yaƣdurma dūzaḣda beni
Mu‘terifüm ben günāhıma muƣırrüm cürmüme
Enbiyā vü mürselīn içre ḣacil itme beni

²⁶⁰ *ene’l-Hāƣ*: Hallāc-ı Mansūr’un söylediđi “ben hakkım” mânāsına söz.
(<https://www.kamusiturki.com/er-r%C4%B1zku%20al-Allah>) (13.12.2021)

²⁶¹ [88. M 30b, N.M.D. 280]

2. Dōst: Dest N.M.D. 280

4. Geceler: Giceler N.M.D. 280

5. ‘ummānumdur hū diyen: ‘ummānumdur Allāh hū diyen N.M.D. 280

6. kendiden: kendünden N.M.D. 280

²⁶² Dede [Derviş Ali Şiruganī (d. ?-ö. 1714/17.-18. yy.)]

²⁶³ Sultān II. Mustafa (d. 1664-ö. 1703/16. yy.)

2 Ümmet-i Aḥmed'de benden 'āṣī mücrim mi var
Müsteḥaḳ zecr [ü] ' itāba benden aḥsen ḳul mı var
Sen ' ināyet itmez iseñ hiç baña rāḥat mı var
Enbiyā vü mürselīn içre ḥacīl itme beni

3 Şimdilik İḳbāliyā daldum ' amīḳ-i ḥayrete
Luṭf ile destümi al yā Rab düşdüm kürbete
Dileriseñ ḳo caḥīme dileriseñ cennete
Enbiyā vü mürselīn içre ḥacīl itme beni²⁶⁴

[90. M 31a]²⁶⁵

İlāhī

Beste-i Şeyḫ Muştafā²⁶⁶ şūfiyān

[Müfte' ilün/fā' ilün/Müfte' ilün/fā' ilün]

1 Doldı gönül ' ışḳ ile çağururam dōst dōst
Derd [ü] ḡam [u] şevḳ ile çağururam dōst dōst

2 Āh [u] fiḡān her zamān itmededür murḡ-ı cān
Şām [u] seḫer el-amān çağururam dōst dōst

3 Dilde enīsüm budur hücre-celīsüm budur
Āh [u] enīnüm budur çağururam dōst dōst

4 ' Āşīḳ-ı şeydā benüm ' ışḳ ile rüsvā benüm
Ka' be-yi ' ulyā benüm çağururam dōst dōst

²⁶⁴ [89. M 31a, S 263: E 269]

1. yaḳdurma: yandırma E 269

2. 'āṣī: āsī vü S 263; ḳul: fert S 263; ' ināyet: şefāat S 263

3. destümi al: tut destimi E 269; düşdüm: düşürme E 269; Dileriseñ: Diler isen E 269

²⁶⁵ Bu şiir Serhat Çekim'in hazırladığı Şükrī ve Yaḡız Yalçınkaya'nın hazırladığı Kerküklü Seyyid Şükrī Divanları'nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

²⁶⁶ (Çālāk-zāde) Şeyḫ Muştafā [Efendi (d. ?-ö. 1757/18. yy.)]

5 Şanma bu remzi hayāl eyleme bî-hüde kâl
Kalmadı şabra mecâl çağururam dōst dōst

6 ‘Işık ile ‘āşık benüm şabr ile sâbık benüm
Şükrî-i şâdık benüm çağururam dōst dōst

[91. M 31b, S 259: E 111]²⁶⁷

31b

İlāhî

Beste-i Yūsuf Çelebî²⁶⁸ Devr-i Revān

[Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün]

1 Çün bahār irüp şecerler sebz ü revnağ-gîr olur
Āyet-i şun‘ -ı Hudā‘ yı her varağ tefsîr olur

2 Nūr-ı zikru’llāh ile kimüñ ki gönli oldu ağ
Şüretā ol şāb ise ma‘ nî yüzinden pîr olur

3 Bir zamān şabr it gönül maṭlūba isterseñ vuşul
Nice müddetler mürür itmekle demler şîr olur

4 Sicn-i tenden kırtulup irüp serāy-ı vaḥdete
Şaḥn-ı tevḥîd içre kim pā-beste vü zencîr olur

5 ‘Āşık-ı şâdık iseñ terk eyle ḥ‘āb u rāḥatı
Ey Ğafūrî ṭālib-i didār olan şeb-gîr olur²⁶⁹

²⁶⁷ E’de bu şiirin 2 ve 3. beyitlerinin sırası tam tersi şekildedir. E 111

Bu şiir Pervin Çapan’ın hazırladığı “*Mustafa Safayî Efendi Tezkire-i Safayî*” adlı eserde 7 beyittir. Mecmuada bu şiirin 1, 2, 3, 4 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuadaki 2. beyit burada mecmuadaki 3 ve 4. beyitlerin hemen peşinden 4. beyit olarak bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 5 ve 6. beyitler şöyledir:

5 Gevher-i esmâ ile dürc-i derûnı pür olan
Sâhib-i cezb-i kulûb ü mâlik-i teshîr olur

6 Cânib-i dünyâ-yı dûna iltifât etmez isen

Sana ey dil Hak Teâlâ’dan nice tevkîr olur (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi>) (06.06.2021)

²⁶⁸ Yūsuf (Hâfız Yūsuf Niznâm) Çelebi (d. ?-ö. ?/17.-18. yy.)

²⁶⁹ [91. M 31b, S 259: E 111]

32a

İlâhî

[Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün]

1 ' Âlem-i ârâyı buld[um] ' âlem-i ârâ benem

Mâlik-i kevn [ü] mekânım tâc ile Dârâ benem

2. kimüñ ki göñli oldı ağ: kalbi kimin ki oldı pâk S 259: kalbi kimin kim oldu dağ E 111: her kim ki kalbi oldı ak (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021)); Şüretâ: Sûreten (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021)); ma' nî: ma' nâ E 111, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021))

3. mañlûba: maksûda E 111, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021))

4. irüp: irer E 111: irdi (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021)); vañdete: vuslata (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021)); Şahn: Hısın E 111, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021)); pâ-beste vü: pâbeste-i E 111, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021))

5. tãlib: âşık (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021))

²⁷⁰ Mecmuada bu şiir eksiktir. Bu yüzden şiirin mahlas beyti de yoktur. Ancak bu şiir "Nutki"ye aittir. E'de bu şiir bazı farklarla iki şekilde bulunmaktadır:

-1-

1 Âlem-i ârâyı buldum âlem-i ârâ benem
Mâlik-i kevn ü mekân ü tâc ile Dârâ benem

2 Çün serîr-i izzete basdım pey-i irfan ile
Gel Süleymân-ı zamânım Kaf ile Anka benem

3 On sekiz bin âlemi seyr eyledim seyyâre var
Kabe Kavseyn'e erişdim sırr-ı ev ednâ benem

4 Ger vücûdum katre ise zâhidâ deryâ doğar
Serseri gezme cihanda lûtf ile ma' nâ benem

5 Bu rümûzu Nutkiyâ ancak yine irfan bilür
Vâdi-i eyvende gûyâ Tûr ile Mûsa benem E 205

-2-

1 Âlem-i ârâmı buldum âlem-i ârâ benem
Mâlik-i kevn ü mekânım tâc ile Dârâ benem

2 Çün serîr-i izzete basdım kadem irfan ile
Bil Süleymân-i zamânım Kaf ile Anka benem

3 On sekiz bin âlemi seyr eyledim seyyâre vâ
Kabe Kavseyn'e iriştim sırr-ı ev ednâ benem

4 Bu rumuzun nüktesin ancak yine arif bilür
Vâdi-i iklimde gûyâ Tûr ile Sînâ benem

5 Ger bu gün İsâ dem ü nutk-ı cihân-ı âlemim
Mürdeler zinde eder ol cân ile cânâ benem E 279

2 Çün serîr-i ʿizzete başdım ʿirfân ile
Zî Süleymân-ı zamânım ʿAnkâ benem

32b

Faşl-ı Segâh

[93. M 32b, A.M.H.D.İ. 158-161]²⁷¹

İlâhî

[16'lı hece ölçüsü]

1 Ağlamak göründi gönül ağlayalum senüñ ile
İnlemek göründi gönül inleyeyüm senüñ ile

2 ʒanı bu deñlü enbiyâ ʒanı Muḥammed Muḫtafâ
Çünki gitdi elden şafâ inleyelüm senüñ ile

3 Yüzümüz sürelüm ḫâke zârimuz çıksun eflâke
Tâ erince zât-ı pâke ağlayalum senüñ ile

4 ʿİşkuñ oldı âşikâre ʒaldı Hüdâyî âvâre
Tâ olunca derd[e] çâre ağlayalum senüñ ile²⁷²

Temmet

²⁷¹ Bu şiir A.M.H.D.İ.'de "dörtlük" nazım birimiyle geçmektedir. Yine aynı eserde bu şiir 7 dörtlük olarak bulunmaktadır. Mecmuada 1, 3, 5 ve 7. dörtlükleri bulunmaktadır. Ayrıca mecmuadaki 3. beyit divanda 7. dörtlük ve 4. beyit divanda 5. dörtlük olarak geçmektedir. A.M.H.D.İ. 158-161

²⁷² [93. M 32b, A.M.H.D.İ. 158-161]

1. inleyeyüm: inleyelüm A.M.H.D.İ. 158

2. inleyelüm: ağlayalum A.M.H.D.İ. 158

3. zârimuz: âhumuz A.M.H.D.İ. 160; erince: irince A.M.H.D.İ. 160; ağlayalum: âh idelüm A.M.H.D.İ. 160

[94. M 32b, S 530: E 285]²⁷³

İlâhî

[Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün]

1 Sivâ efkârınıñ cüdi gönül mülkin ħarâb itdi

Elim al düşmüşem ħaldur meded Mevlâ-yı Raĥmân[’ım]

Emel ârzüsünüñ odı yaĥup baĥrım kebâb itdi

Elim al düşmüşem ħaldur meded Mevlâ-yı Raĥmân[’ım]

2 Elest[te] rûĥ-ı insânı çün oldı ‘ahd [ü] peymânı

Nuzûl etdikde dünyâyâ ħuta ol emr ü fermânı

Gelince ‘âlem-i mülke unuttuñ ĥükm-i Yezdân’ı

Elim al düşmüşem ħaldur meded Mevlâ-yı Raĥmân[’ım]

3 İlâhî cümleñüñ ħaşdı rızâña olalar nâ’ıl

‘Înâyet senden olmazsa ya kimden maĥlaba vâşıl

Kerem bâbında devrânüñ yeridür Maĥvî-i sâ’ıl

Elim al düşmüşem ħaldur meded Mevlâ-yı Raĥmân[’ım]²⁷⁴

Temmet

²⁷³ Hamdi Birgören’in “İsa Mahvî Efendi”.Bolu Vilayeti Salnamesi. Bolu Belediyesi Bolu Araştırmaları Merkezi. 390.”adlı çalışmasında mecmuada bulunmayan şu bend vardır:

Hulûs üzre ‘ibâdetde teveccüh eylesem sana

Gelir kalbe sivâ fikri komaz hergiz beni bana

Dilimde kuvvetim yokdur cevâbın vermege ana

Elim al düşmüşem kaldır meded Mevlâ-yı Raĥmân’ım (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi>) (11.06.2021)

²⁷⁴ [94. M 32b, S 530: E 285]

1. Raĥmân: Raĥmân’ım S 530, E 285, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi>) (11.06.2021)

2. Elest: “Elest”te S 530; oldı: etti S 530; ħuta: tutar S 530; unuttuñ: unuttu S 530

3. kimden: kimdir S 530, E 285; devrânüñ yeridür: devândan biri de S 530; Kerem bâbında devrânüñ yeridür Maĥvî-i sâ’ıl: Recâ-yi afv ile Mahvî der-i lütfunda bir sâil E 285

[95. M 32b-33a, S 517]

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 Bilmeyen cān Yūsuf'ı Ken'ān'ı bilmez kıandedür
Öz vücūdı Mısr'ın sultānı bilmez kıandedür

2 İçmeyen vuşlat şerābın yār elinden her zamān
Beñzer ol māhiye kim 'ummānı bilmez kıandedür

3 Bilmeyen 'ilm-i ledünni dört kitābı okusa
Zāhirā 'ālimdür ol Qur'ān'ı bilmez kıandedür

4 Mübtelā-yı 'ışık oluben bilmeyen cānānı²⁷⁵
Derd ile devrān ider devrānı bilmez kıandedür

33a 5 Cān kulağıyla işit Muhyī Muḥammed nuṭkını
Kendi nefsin bilmeyen Raḥmān'ı bilmez kıandedür²⁷⁶

Temmet

[96. M 33a, B.H.D. 68: B.Ş.H.DVÇ. 79-80]²⁷⁷

İlāhī

[10'lu hece ölçüsü]

1 Vaqt-i seḫerde açılır perde
Düşdügüm derde dermān senüñdür

²⁷⁵ Bu mısradā vezin bozuktur.

²⁷⁶ [95. M 32b-33a, S 517]

1. Yūsuf'ı: Yūsuf'un S 517

3. dört: dürüst M 32b: dört S 517

4. bilmeyen cānānı: bulmayan cānānını S 517; devrān ider devrānı: ömrü geçer dermānı S 517

²⁷⁷ Bu şiir B.H.D. ve B.Ş.H.DVÇ.'de hece ölçüsüyle ve dörtlük nazım birimiyle geçmektedir. B.H.D. 68, B.Ş.H.DVÇ. 79-80

2 Düşmüşem kaldur minnetim oldur
Ağlaram güldür dermân senüñdür²⁷⁸

3 Benüm bî-çâre kaldım âvâre
Yürek pür-yâre dermân senüñdür²⁷⁹

4 Nefs-i zâlimi gözle hâlümü
Şundum elimi dermân senüñdür²⁸⁰

5 Dervîş Himmet'e çâre vuşlata
Derd-i firqate de[r]mân senüñdür²⁸¹

Temmet

[97. M 33a, N.M.D. 232]²⁸²

İlâhî

[Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün]

1 Zâhidâ şüret gözetme
İçerü gel câna baķ

2 Vech üzre gör ne yazmış
Defter-i Raḥmân'a baķ

²⁷⁸ 2 Düşmüşem kaldur
Ağlaram güldür
Minnetim oldur
Dermân sendendür B.H.D. 68

2. Düşmüşüm kaldır
Ağlarım güldür
Minnetim oldur
Dermân sendendir B.Ş.H.DVÇ. 79

²⁷⁹ Bu beyit B.H.D.'de 4. dörtlük olarak geçmektedir. B.H.D. 68

²⁸⁰ Bu beyit B.H.D.'de 3. dörtlük olarak geçmektedir. B.H.D. 68

²⁸¹ [96. M 33a, B.H.D. 68: B.Ş.H.DVÇ. 79-80]

1. Düşdügüm: Düşmüşem B.H.D. 68; düşmüşüm B.Ş.H.DVÇ. 79; senüñdür: sendendür B.H.D. 68; sendendir B.Ş.H.DVÇ. 79

4. gözle: gözler B.H.D. 68, B.Ş.H.DVÇ. 79

²⁸² Bu şiir N.M.D.'de 7 beyittir. Mecmuada, divandaki her beyit iki ayrı beyit olarak bulunmaktadır. Dolayısıyla bu şiirin mecmuada 1, 2, 6 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. N.M.D. 232

3 Muşhaf-ı hüsnünde yazmış

*Ḳul hüvallah*²⁸³ āyeti

4 Ger inanmazsan gir ü oḳu²⁸⁴

Mekteb-i ʿirfāna baḳ

5 Hep mülāzim ḳulluḡunda

Bu cihānuñ ŧehleri

6 Ḳapusında pādişehler

Ḳul olan sultāna baḳ

7 ʿĀlem anuñ ḡüsninüñ

Şerḡinde olmuş bir kitāb

8 Medḡin isterseñ Niyāzī

Şüret-i insāna baḳ²⁸⁵

Temmet

[98. M 33b, Ş.S.D. 273-274]²⁸⁶

33b

İlāhī

[Mefʿ ūlü/mefāʿ ilü/mefāʿ ilü/feʿ ūlün]

1 Ey ḡāfil uyan rıḡlet-i nāḡāh[1] unutmā

Yol ḳorḳulu[dur] ḳor[ḳu]su çoḳ rāhı unutmā

²⁸³ *Ḳul hüvallah*: “De ki: O, Allah’tır, tektir.” (112 İhlās 1)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0h1%C3%A2s-suresi/6222/1-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

²⁸⁴ Bu mısradā vezin bozuktur.

²⁸⁵ [97. M 33a, N.M.D. 232]

2. Vech: Vechi N.M.D. 232

4. Ger inanmazsan gir ü: Gel inanmazsañ gir N.M.D. 232

6. pādişehler: pādişāhlar N.M.D. 232

8. Medḡin: Metnin N.M.D. 232

²⁸⁶ Bu şiir Ş.S.D.’de 11. beyittir. Mecmuada 1, 3, 9 ve 11. beyitleri ve 2. beyitinin ilk mısrası ile 10. beyitinin ikinci mısrası bulunmaktadır. Ş.S.D. 273-274

2 Mağrūr oluben devlet-i dünyāya dayanma

Ol faqr ile faqr eyleyen²⁸⁷ řāh[1] unutma²⁸⁸

3 Hālīk'dan uřan rızkuñı halkdan şaşın umma

Bil Rabb'ũni *er-Rızk-ı 'Ala'llāh*²⁸⁹ [1] unutma²⁹⁰

4 Bu dār-ı fenā işe bugün n'etseñ elinde

Yarın varacağũ ol řāh[1] unutma²⁹¹

5 Bu dār-ı dünyā işe hevā yolları çoşdur

řemsī yũri sen Hāřř'a giden rāh[1] unutma²⁹²

İlāhī temmet

34a **Besmele Hāmede Faşlı**²⁹³

34b **Maşrem-i Hāvet-gāh**

1 **Lā ictinābe 'an muşarremin ma'a'l-şırşi**

Ya' nī ehl-i şırş kiřinũñ şer'an řarām olan nesnelerden řařınmağā iřtidārı yoşdur.

²⁸⁷ Bu ifade *el-fakru fahrī*: "Yoksulluk benim övüncümdür." hadisine işarettir. (Yılmaz, 1992, 49.)

²⁸⁸ Bu mısra ř.S.D.'de bu şiirin 10. beyitinin ikinci mısrası olarak geçmektedir. Dolayısıyla bu 2. beyit ve 10. beyit divanda şu şekildedir:

2 Mağrūr oluben devlet-i dünyā-yı deniye
şaşın yitürüp dīnũni Allāh'ı unutma

10 Ey çeşm-i hāřretle başan merd-i fakīre

Ol faqr ile faqr iden ulı řāh'ı unutma ř.S.D. 273-274

Ayrıca bu mısrada vezin bozuktur.

²⁸⁹ *er-Rızk-ı 'Ala'llāh*: "Rızkı veren Allah'tır." (<https://www.kamusiturki.com/er-r%C4%B1zku%20a-Allah>) (13.12.2021)

²⁹⁰ Bu beyit ř.S.D.'de bu şiirin 9. beyiti olarak geçmektedir. ř.S.D. 274

²⁹¹ Bu beyit ř.S.D.'de bu şiirin 3. beyiti olarak geçmektedir. Ayrıca beyitin 2. mısrasının vezni bozuktur. ř.S.D. 273

²⁹² [98. M 33b, ř.S.D. 273-274]

1. korşulu kor[şu]su: korşulıdır korşusı ř.S.D. 273

2. dünyāya dayanma: dünyā-yı deniye ř.S.D. 273; eyleyen: iden ulı ř.S.D. 274

4. N'etseñ elinde: n'titseñ elũnde ř.S.D. 273; ol řāh[1]: ulı dergāhı ř.S.D. 273

5. dār-ı dünyā: bāğ-ı cihān ř.S.D. 274

²⁹³ Başlık bu sayfaya yazılmış ancak içerik yazılmamıştır.

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1. Hırş insānı ḥarāma sevḳ idüp eyler zelil
Hırşı ḡālibler dūrūr iden ḥarāma irtikāb
2. Dileriñ kim ḥarām ile oda yanmayasın
Çek elüñ hırş u ṭama' dan eyle ḡāyet ictināb
Temmet

2 Lā şerefe me' a sū 'i'l-edebi

Ya' nī edebsizlik olan kişide 'ırz ve şeref ḥāleti olmaz.

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1. İsteriseñ ḥalḳ-ı 'ālem içre olasın şerīf
Dün [ü] ḡün kārūñ edeb ile ḥayādan olma dūr
2. Bī-edeb olan ululuk şadrına başmaz ayak
Fā 'ide etmez neseb zātında kim ola ḳuşūr

35a

3 Lā ziyārete me' a zi' āretin

Ya' nī ziyāret niyyetiyle varduḡuñ kişiye bed-ḥūyлуқ ve turşrülük etmek şevāba māni' dūr.

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1. Bir 'azīzi kim ziyāret etmege yüz ṭutasın
Ḥū[b]-rūy u ḥand-rū ol tā ki bulasın şevāb
2. Turşrū-yı telḡ-gūy olursañ ey ādemī

Ne ziyāret ne şevāb fi' lüñ ²⁹⁴ tebāb

²⁹⁴ Bu kısım okunamamıştır.

Temmet

4 Lā şavābe me‘ a terki‘l-meşvereti

Ya‘ nī meşveretsiz olan işde haṭā muḳarrer şavāb fāyitdür.

[Fā‘ ilātün/fa‘ ilātün/fā‘ ilātün/fa‘ ilün]

1. İsteriseñ kim haṭā urmaya tedbīrūñ yolın

Meşveret eyle işüñde tā ola fi‘ lūñ şavāb

2. Meşveret terk eylemek maḥz-ı haṭādur ādeme

Haḳ söze rāzı olan olur ‘ aziz [ü] müsteṭāb

Temmet

[99. M 36a]²⁹⁵

36a

[Fā‘ ilātün/fa‘ ilātün/fā‘ ilātün/fa‘ ilün]

1 Kehkeşān cedvel aña ser-levḫa mihr [ü] encüm nüh-ḳad

Nüh felek evşāfına ṭoḳuz varaḳlı bir kitāb

2 Rü‘yet-i iḳbāline çetr-i muraşsa‘ dur felek

Kim şu‘ ā‘ -ı āf-tāb olmuş aña zerrin tınāb

3 *Raḫmeten li‘l-‘ālemīn*²⁹⁶ itmiş senüñ zātuñ Ḥudā

Ḥazret-i Ḥaḳ eylemiş hem kām-bin [ü] kām-yāb

4 Tā-be-key heş-sār-ı zühd ile olam ben telḫ-kām

Bāde-i ‘ işḳuñla olsun bu gönül mest-i ḫarāb

²⁹⁵ Bu şiir Mustafa Uluocak’ın hazırladığı Çeşmî-zāde Reşid ve Ayşe Söylemez’in hazırladığı Reşid Paşa Divanları’nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

²⁹⁶ *Raḫmeten li‘l-‘ālemīn*: Ve seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik. (21 Enbiyâ 107) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Enbiy%C3%A2-suresi/2590/107-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

5 Bāb-ı luḡfindan Ḥudāvendā meded dūr eyleme
Eyle sulṭānum ṣefā' atle Reṣīd'i behr-tāb

Temmet

[100. M 36a, N.M.D. 174]

İlāhī

[14'lü hece ölçüsü]

- 1 Ey ṭarīkat erleri ey ḥaḳīkat pırleri
Bir niṣān virüñ baña ol bī-niṣān ḳandedür
- 2 Ḳandedür dōstuñ ili ḳande açılır güli
Dōst bağçesi bülbüli gül-i ḥandān ḳandedür
- 3 Aradum baḥr [u] berri bulmadum ben bu sırrı
Cism [ü] cāndan içeri gizli sulṭān ḳandedür
- 4 Bildüm ki cān tendedür ten cān ile zindedür
Ammā nidem bilmedüm cāna cānān ḳandedür
- 5 Bu Mıṣrī'ye yār olan sırrında sulṭān olan
Dīn [ü] hem imān olan ol bī-mekān ḳandedür²⁹⁷

Temmet

²⁹⁷ [100. M 36a, N.M.D. 174]

1. niṣān: ḥaber N.M.D. 174

5. Bu Mıṣrī'ye yār: Niyāzī'ye cān N.M.D. 174

[101. M 36a-36b, E 103, 217]²⁹⁸

İlāhī

[Müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün/müstef ilün]

1 Allāh Rabbi lā-yezāl yā vāhid [u] yā Zü'l-celāl

Ey pādişāh-ı bī-zevāl *yessir lenā hayre'l-umūr*²⁹⁹

2 Vaqt-i seher feryādımız ' arşa çıkar efgānımız

Cürm [ü] haţadur kārımız *yessir lenā hayre'l-umūr*³⁰⁰

3 Senden irişmezse amān kamu işler olur yamān

Yā şāhib-i kevn [ü] mekān *yessir lenā hayre'l-umūr*

4 Yā Hālīk-ı ferde's-selām olsun Hābib'ine selām

Budur hulūş üz[r]e kelām *yessir lenā hayre'l-umūr*

36b

5 İqbālī ' āşīdür garīb luţfindan itme bī-naşīb

Bākī-i hayyü'l-mucīb *yessir lenā hayre'l-umūr*³⁰¹

Temmet

[102. M 36b, E.R.D.1 223]³⁰²

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 Ey gönül bir derde düş kim anda dermān gizlidür

Gel qarış bir çatreye kim anda 'ummān gizlidür

²⁹⁸ Bu şiir E'de dörtlük nazım birimiyle geçmektedir. E 103, 217

²⁹⁹ *yessir lenā hayre'l-umūr*: "Bize işlerin hayırlısını nasip et." (Yılmaz, 1992, 184.)

³⁰⁰ Her beytin sonunda tekrar eden "yessir lenā hayre'l-umūr" ifadesine 2. beyitten itibaren "eyzān" kelimesiyle işaret edilmiştir.

³⁰¹ [101. M 36a-36b, E 103, 217]

2. Cürm [ü]: Her dem E 103

3. kamu işler olur: olur kamu işler E 103: oldu kamu işler E 217

5. Bākī-i hayyü'l-mucīb: Yā Bākī-i Hayy ü Mücīb E 103

³⁰² Bu şiir E.R.D.1'de 5 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3 ve 5. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 4. beyit şöyledir:

4 Muhib ise cān ü dil bulur hayāt-ı cāvidān

Dervişün her bir sözinde āb-ı hayvān gizlidür E.R.D.1 223

2 Terk it nāmūs [u] ‘ārı giy melāmet hırķasın
Bu melāmet hırķasında nice sulţān gizlidür

3 Dime bir dervīş faķire hōr diyü kılma nazar
Ķalbinüñ her kūşesinde ‘arş-ı Raĥmān gizlidür

4 Gör bu Eşrefoĝlu Rūmī baĥr-ı ‘ışķa n’eyledi
Cān [u] başı terk idüben cānda cānān gizlidür³⁰³

İlāhī temmet

37a³⁰⁴

5 Maĥzūrātu fi’l-me‘ādi³⁰⁵

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün]

1 Dü-şenbe şenbe günü gitme maşrıķa
Ne yek-şenbe ne cum‘a günü ĝarba

2 Se-şenbe çehār-şenbe günü zinhār
Şimāle gitmeyüñ ey şādık yār

3 Cenūba kılma penc-şenbede niyyet
Ķılıp Ĥazret-i ‘Alī böyle vaşıyyet

Temmet

³⁰³ [102. M 36b, E.R.D.1 223]

1. Ey: İy E.R.D.1 223

2. it nāmūs [u] ‘ārı: idüp ‘ārı nāmūsı E.R.D.1 223; melāmet: ferāĝat E.R.D.1 223; melāmet: ferāĝat E.R.D.1 223; nice: sırr-ı E.R.D.1 223

3. Dime bir dervīş faķire hōr diyü kılma nazar: Degme bir dervīş faķiri hōr görüp hōr baķma kim E.R.D.1 223; Ķalbinüñ: Gönliñüñ E.R.D.1 223

4. Eşrefoĝlu: Eşrefoĝlu E.R.D.1 223; başı terk idüben cānda: başından geçüp cānında E.R.D.1 223

³⁰⁴ 34a, 34b ve 35a sayfalarındaki “Maĥrem-i Ĥalvet-ĝāh” kısmının devamıdır.

³⁰⁵ Gidilecek yerlerin sakıncaları

6 Beyānu Eyyāmi Naḥsāt³⁰⁶

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 Her bir ayda yedi gün var ey kişi
Naḥs gündür işleme anda işi

2 Üçi beşi on üçü on altısı
Hem yigirmi biri vü dördü beşi

Temmet

Ekele'l-‘asele ḳable'l-‘aşri fî ramazāne şifā'en ḳāle
Resūlu'llāh şallā'llahu ‘aleyhi ve sellem men ḳāle allāhümme bāriklī
fî'l-mevti ve fî ba'de'l-mevti eḫade ve ‘işrīne merraten fî külli
yevmin deḫale'l-cennete bilā-ḫisābin³⁰⁷

38b

Faşl-ı Muḫayyer

[103. M 38b, N.D. 90]³⁰⁸

İlāhī

[Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilün]

1 Kūy-ı ‘ışḳuñ baña bir kūh-ı tecellī gö[r]inür
Ḳalbüme ‘id-ı vişālünle tesellī görünür

2 Cevher-i zıkr-i Ḥudā ile ser-ā-ser ‘ālem
Baña firdevs-i cinān pür-müteḫallī görünür

³⁰⁶ Uğursuz günlerin açıklaması

³⁰⁷ Peygamber ramazandan önce şifa niyetine bal yedi ve şöyle buyurdu: “Kim günde yirmi bir kere ‘Ey Allah’ım ölümümü ve ölümümden sonrasını bana mübarek kıl.’ derse hesapsız olarak cennete girer.”

³⁰⁸ N.D.’de bu şiirin mecmuadaki 3 ve 4. beyitleri aynı sırayla 5 ve 6; 5 ve 6. beyitleri ise 3 ve 4. beyitler olarak geçmektedir. N.D. 90

3 Rūz [u] şeb sâha-i vaḥdetde kıyām eylerler
Cümle eşcār ü çemen şānki muşallī görünür

4 Sālik-i Ḥaḳ olanuñ vaz^c ile eṭvārından
Cānib-i Ḥazret-i Allāh'um küllī görünür

5 Ṭoludur ^c ışk [u] maḥabbet ile bu kevn [ü] mekān
Ḳānde baḳsam baña her gūşede Leylā görünür

6 Şu gönül kim yedi esmādan ala feyz-i Ḥudā
Aña her müşkil işüñ keşf ile ḥallī görünür

7 Naḳşiyā ^c ālem-i bāḳide ülu'l-ebşār[a]
Herkesüñ ḥāl[i] mey ile muḥallī görünür³⁰⁹

Temmet

[104. M 38b, E 112, 334]³¹⁰

İlāhī

Mefā^c ilün/Mefā^c ilün/Fe^c ülün

1 İden rāh-ı maḥabbetden tekāpū
Gül-i gülzār-ı vuşlatdan alur bū
Gönül olsun o gülşende aḳar şu
Diyelüm şevḳ ile Mevlā'ya yā Hū

³⁰⁹ [103. M 38b, N.D. 90]

2. cinān pür: cinān-ı N.D. 90

3. eşcār ü: eşcār-ı N.D. 90

4. olanuñ: olunañ N.D. 90; Allāh'um küllī: Allāh'a tevellī N.D. 90

5. Ṭoludur: Ṭolıdur N.D. 90; Leylā: Leylī N.D. 90

6. Şu: Şol N.D. 90

7. ülu'l-ebşār[a]: üli'l-ebşāra N.D. 90; mey ile: maḳāliyle N.D. 90

³¹⁰ Bu şiir E'de 4 dörtlüktür. Mecmuada 1, 3 ve 4. dörtlükleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 2. dörtlük şöyledir:

2 Solar bir gün olur ömrün bahârı

Cihanı terk idersin ıztırâfı

Silüb âyîne-i dilden gubârı

Diyelim şevk ile Allah yâ Hû E 112

2 Nihāl-i bāğ-ı firdevs-i maḥabbet
Virür dā'im şemāl-i luṭf-ı zaḥmet
İrişün ol şemerden luṭf-ı raḥmet
Diyelüm şevḳ ile Mevlā'ya yā hū

3 İde cām-ı vişāle yāre çün nūş
O dem eyle sivāyı hep ferāmūş
Ġafūrī eylesün baḥr-ı şafā cūş
Diyelüm şevḳ ile Mevlā'ya yā hū³¹¹

Temmet

[105. M 38b-39a, N.M.D. 135]³¹²

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 İki ḳaşuñ arasında çekdi ḥaṭṭ-ı istivā
‘Alleme’l-esmāy³¹³ ta' līm itdi ol ḥaṭṭdan Ḥudā

39a 2 Zāt-ı ' ilme Muştafā esmāya Ādem'dür emīn
İkisinden zāhir olmışd[ur] ' ulūm-ı enbiyā

3 Zāt [u] esmā vü şifāt ef' āl [u] āşār cümletā
Her zamānda bir velīnūñ vaḥyine bunlar zīyā

4 Sūretā gördiler Allāh diyen olmuş faḳīr
Şandılar anlar faḳīrdür kendilerdür āğniyā³¹⁴

³¹¹ [104. M 38b, E 112, 334]

1. maḥabbetden: mahabbetde E 112; şevḳ ile Mevlā'ya: aşk ile Allah E 112

2. Virür dā'im şemāl-i luṭf-ı zaḥmet: Verir dāim semār-ı lūtf u rahmet E 112; luṭf-ı raḥmet: cana lezzet E 112

3. İde cām-ı vişāle yāre çün: İderse cām-ı vasl-ı yārı kim; İde cām-ı visāl-i yārı kim E 112, 334; eyle: eyler E 112

³¹² Bu şiir N.M.D.'de 9 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 5, 6 ve 9. beyitleri bulunmaktadır. N.M.D. 135

³¹³ ‘Alleme’l-esmā: “Ve Ādem’e bütün *isimleri öğretti.*” (2 Bakara 31) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/38/31-33-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

³¹⁴ Bu beyit N.M.D.'de 6. beyit olarak geçmektedir. N.M.D. 135

5 *Kenz-i lâ-yefnâ*³¹⁵[y1] bilmez kandedür illâ fakîr
Baħr-i bî-pâyânı bulmaz etmeyen terk-i sivâ

6 Kande bulur Haħk'ı inkâr eyleyen bu Mışrî'yi
Zâhir olmuşken yüzinde nûr-ı zât-ı kibriyâ³¹⁶

Temmet

[106. M 39a]³¹⁷

İlâhî

[16'lı hece ölçüsü]

1 Gele ey cānumuñ cānı gel zıkr idelüm Allāh'ı
Vücūduñ olmadan fānî gel zıkr idelüm Allāh'ı

2 Bir maħzarlık ħırmen iken kıl derdüñe dermān iken
Dilüñ saña fermān iken gel zıkr idelüm Allāh'ı

3 Hālimumız hoş hālde iken zıkr [ü] tesbîħ dilde iken
Kardaş fırsat elde iken gel zıkr idelüm Allāh'ı

4 'Azrā'ıl cānuñı alur māl [u] mülkin bunda ħalur
Bir gün dilün dönmez olur gel zıkr idelüm Allāh'ı

5 Zākiri zıkr eyle bunda ħalursun [yalıñuz sinde]³¹⁸
Yoldaşsız anda gel zıkr idelüm Allāh'ı³¹⁹

³¹⁵ *Kenz-i lâ-yefnâ*: “(Kanâ'at), tükenmez bir hazinedir.” (Hadîs-i Şerîf) (Yılmaz, 1992, 91.)

³¹⁶ [105. M 38b-39a, N.M.D. 135]

3. Zât esmâ: Zât u esmâ N.M.D. 135; ef' âl âşâr: ef' âl u âşâr N.M.D. 135; cümletâ: cümleten N.M.D. 135; vaħyine: vechine N.M.D. 135

4. diyen: diyeni N.M.D. 135; anlar: Allāh N.M.D. 135; kendilerdür: kendülerdür N.M.D. 135;

³¹⁷ Bu şiir Süleyman Eroğlu'nun “*Mutasavvıf, Bestekâr Bir Şair: Zâkirî Hasan Efendi ve Yayınlanmamış Şiirleri*” adlı makalesinde dörtlük nazım birimiyle bulunmaktadır. Ayrıca bu şiirin 2 ve 3. beyitleri bu makalede tam tersi şekilde geçmektedir. (Eroğlu, 2014, 244.)

³¹⁸ Mecmuada bu mısra eksiktir. Süleyman Eroğlu'nun makalesinden tamamlanmıştır. (Eroğlu, 2014, 244.)

³¹⁹ [106. M 39a]

1. Gele: Gel (Eroğlu, 2014, 244.)

Temmet

[107. M 39a-39b, A.N.D. 256]

İlâhî³²⁰

Beste-i Çālāk Şeyh Aḥmed³²¹ Uşûl-i Devr-i Revān

[Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/fe‘ ülün]

1 Vücūdum dārını ma‘ mūr iden yār

Beni zākır iken mezkūr iden yār

2 Celālī perdesin aġyāra çekmiş

Cemāliyle bizi mesrūr iden yār

3 Aradan kaldurur bir gün hicābı

Cemālūñ gösterüp pür-nūr iden yār

4 *Ene’l-Ḥaḳ*³²² sırrınıñ izhārı için

Nice ‘ aşıkıların Mansūr iden yār

39b

5 Tecellī gösterür Mūsā-yı rūḥa

Beden dāġın aña ol Ṭūr iden yār

6 Velāyet baḥrinūñ ṭāliblerine

Kerāmet gölini menşūr iden yār

7 Kimini irgürüp vaḥdet iline

Kimin keşret ilinde dūr iden yār

2. Bir maḥzarlık: Dil maḥşūli (Eroġlu, 2014, 244.)

4. mülkin bunda: mülküñ şöyle (Eroġlu, 2014, 244.); dilün: dilüñ (Eroġlu, 2014, 244.)

5. ḳalursun: ḳalursın (Eroġlu, 2014, 244.); Yoldaşsız: Yoldaş ister-iseñ (Eroġlu, 2014, 244.)

Bu beyitin 2. mısrasında vezin bozuktur.

³²⁰ A.N.D.’de bu şiirin “Fî-Zuhūri’l-Ḥaḳḳı ‘ An-Şecereti Vücūdiḥi Ḳuddise Sırruhū” başlığıyla geçtiği belirtilmiştir. A.N.D. 256

³²¹ Çālāk Şeyh Aḥmed [Efendi (d. ?-ö. 1711/17.-18. yy.)]

³²² *Ene’l-Ḥaḳ*: Hallāc-ı Mansūr’un söylediği “ben hakkım” mânāsına söz. (<https://www.kamusiturki.com/er-r%C4%B1zku%20al-Allah> (13.12.2021))

8 Devāsın luṭf ider ey Nūrī bir gün
Seni derdi ile meşhūr iden yār³²³

Temmet

[108. M 39b, A.M.H.D.İ. 124-127]³²⁴

İlāhī

Uşūl-i Devr-i Revān

[Mefā' ilün/mefā' ilün/fe' ülün]

1 Yeter olduñ fenā bāğında nālān
Yüri bülbül yüri dōst illerine
İdüp ṭāvūs-ı kudsīlerle cevlān
Yüri bülbül yüri dōst illerine

2 Güli şanma ki derdine devādur
Sivā ḥubbı çü bī-hūde hevādur
Ḳo ğayrı maḳşad-ı āḳşa Ḥudā'dur
Yüri bülbül yüri dōst illerine

3 O gül rengine aldanma geçe gör
Bu keşret murğ-ı bāğından uça gör
Varup vaḥdet şarābından içe gör
Yüri bülbül yüri dōst illerine

³²³ [107. M 39a-39b, A.N.D. 256]

3. Cemālūñ: Cemālin A.N.D. 256

4. Nice 'āşıḳlaruñ: Niçe 'āşıḳları A.N.D. 256

5. dāğın: ṭağın A.N.D. 256

6. gölini menşūr: lü'lü'in menşūr A.N.D. 256

³²⁴ Bu şiir A.M.H.D.İ.'de 5 dōrtlük olarak bulunmaktadır. Mecmuada 1, 2, 3 ve 5. dōrtlükleri bulunmaktadır. Ayrıca mecmuadaki 2. dōrtlük divanda 3. dōrtlük ve 3. dōrtlük divanda 2. dōrtlük olarak geçmektedir. Mecmuada bulunmayan 4. dōrtlük şöyledir:

4 Görüp pervāneyi andan sebāḳ al

Göyündür nār-ı 'aşḳa per ile bāl

Mecāzı ḳo ḥaḳīkat baḥrine ṭal

Yüri bülbül yüri dost illerine A.M.H.D.İ. 124-127

4 Gönül virme Hüdāyī kā 'ināta
Geçüp fāniden ir bākī hayāta
Şafā bul ğark olup envār-ı zāta
Yüri bülbül yüri dōst illerine³²⁵

[109. M 39b-40a, N.M.D. 139]³²⁶

İlāhī

Beste-i Aheni³²⁷ Uşul-i Devr-i Revān

[Müstef' ilün/müstef' ilün]

1 Ey çarḡ-ı dūn n'etdüm saña
Hīç virmedüñ rāḡat baña
Güldürmedüñ öñden şoña
Āh miḡnetā vāh miḡnetā

40a

2 Bendinden āzād itmedüñ
Feryādıma dād itmedüñ
Bir dem beni şād itmedüñ
Āh veyletā vāh veyletā

3 İrişmedi dōsta elüm
Raḡmān'a varmadı elüm
Çıkmadı başa menzilüm
Āh ğurbetā vāh ğurbetā

³²⁵ [108. M 39b, A.M.H.D.İ. 124-127]

1. olduñ: olduḡ A.M.H.D.İ. 124

2. derdine: derdüñe A.M.H.D.İ. 124

3. O gül: Gülüñ A.M.H.D.İ. 124; murḡ-ı bāğından: murḡ-ı zārından A.M.H.D.İ. 124

4. Geçüp: Geçün M 39b: Geçüp A.M.H.D.İ. 124

³²⁶ Bu şiir N.M.D.'de "beyit" nazım birimiyle geçmektedir ve 7 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3 ve 7. beyitleri "dörtlük" halinde bulunmaktadır. N.M.D. 139

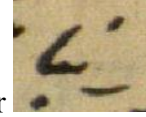
³²⁷ Ahenî [Mehmed Çelebi (d. ?-ö. 1700/16. yy.)]

4 Ya[nar] Niyāzī derd ile
Hiç kimse yok hālüm bile
Nālān olup girdi yola
Āh rihletā vāh rihletā³²⁸

[110. M 40b]³²⁹

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün]

40b 1 Hudāyā itme hālī bir nefes dilden şekür ismüñ
Gözümdeñdür kıılma pertev-i envār-ı nūr ismüñ
Enīs it dem-be-dem bu kalb-i bī-şabra şabūr ismüñ
Baña ğayret müyesser³³⁰
Ya maḥv it levḥ-i ‘ işyāndan bu ‘ abd-i pür-kuşūr ismüñ
Ve ya esmā-yı ḥüsnādan çıkar yā Rab ğafūr ismüñ

2 Geleden ‘ ālem-i mülke kabāḥatdūr³³¹ heb-kār
‘ İbādet kıılmağa koymaz heves bu kalb-i nā-hemvār
Nādım olup iderken bir günāha biñ kez istiġfār

Ercū min’ allāhi Te‘ ālā fi ‘ azemte³³²

Bu kāl her kim bir işe şürü‘ iderse gerekdür ki Merḥūm Şeyḥ Şehābü’ d-dīn-i Sühreverdī Ḥazretleri’nüñ rüḥına bir kere süre-i Fātiḥa okuyup andan soñra niyet idüp açā Merḥūm Ḥanefī Efendi’nüñ ekşer kitābında bu kāl meşūrdur her mahālinde buña mürāca‘ at ider idi.

³²⁸ [109. M 39b-40a, N.M.D. 139]

2. Bendinden: Bendüñden N.M.D. 139; Feryādıma: Feryāduma N.M.D. 139

3. elüm: yolum N.M.D. 139

4. Ya[nar] M 40a: Yanar N.M.D. 139; hālüm: hālın N.M.D. 139;

³²⁹ Bu şiirin mahlas beyti yoktur. Sayfa 20b’deki 59. şiirle aynıdır.

³³⁰ Bu mısra mecmuada eksiktir.

³³¹ Bu kısım okunamamıştır.

³³² Allah’ım! Senden işlerimde kararlı olmayı dilerim.

Lā eflāḥa men zaleme ve ā^ç dele fi umūrike³³³

[111. M 41b, E 209]

İlāhī

[Mefā^ç ilün/mefā^ç ilün/mefā^ç ilün/mefā^ç ilün]

1 arīn-i bezm-i erbāb-ı hevāyum yā Resūla'llāh
arīm-i kūy-ı urbından cüdāyum yā Resūla'llāh

2 Yeter oldum yeter ar-āb-ı gird-āb-ı yemm-i hicrūñ
Ezelden azretūñle āşināyum yā Resūla'llāh

3 umār-ı asretūñle dil arāb andan arāb oldu
Meded muḥtāc-ı şaḥbā-yı liāyum yā Resūla'llāh

4 Şerār-ı āteş-i hicrān ile baġrum kebāb itme
Ki ben pervāne-i şem^ç -i vefāyum yā Resūla'llāh

5 Vücūdum tīġ-ı ^ç işuñla ser-ā-pā āk āk olsun
Yoluñda āfiz'um muḥliş gedāyum yā Resūla'llāh³³⁴

Temmet

³³³ Kim zulmederse ve işlerinde adaletli olmazsa kurtuluşa eremez.

³³⁴ [111. M 41b, E 209]

3. andan: ender E 209

4. Şerār: Şirār E 209; itme: oldu E 209

5. muḥliş: mahlas E 209

[112. M 41b, S 150: M.T.Ü.DVÇ. 10-11: E 102]

İlâhî

[11'li hece ölçüsü]³³⁵

1 Fetḥ olunca Ḥaḳ'dan yaña yolumuz
Göñül şükr eyle şükr eyle bir zamân
Açılınca dōst bāğında gülümüz
Göñül şabr eyle şabr eyle bir zamân

2 Ḥaḳ'dan iriše ḳula bir gün sa'âdet
Ḳalmaz yolda lâye olur hidâyet
İrişince cezbe ile 'inâyet
Göñül şükr eyle şükr eyle bir zamân

3 Menâzile merâtibe irince
Ma'âniye dürlü dürlü görünce
Dōst iline cezbe ile varınca
Göñül şabr eyle şabr eyle bir zamân

4 N'ola 'ışḳuñ ile Ṭâlib yanarsa³³⁶
Şarâb-ı vaşluña her dem ḳanarsa
İki 'ışḳ âteşi sînem yaḳarsa
Göñül şükr eyle şükr eyle bir zamân³³⁷

Temmet

³³⁵ Bu şiir “koşma” nazım biçimiyle yazılmıştır.

³³⁶ Nûr-ı Hak'la Tâlib irer murâda

Gide hicâb kalmaya hiç arada

Yetişince ol hazretten irâde

Gönül sabr eyle sabr eyle bir zaman S 150, M.T.Ü.DVÇ. 11, E 102

Gönül şükreyle şükreyle her zaman S 150

³³⁷ [112. M 41b, S 150: M.T.Ü.DVÇ. 10-11: E 102]

1. Göñül şükr eyle şükr eyle bir zamân: Gönül sabreyle sabreyle bir zaman S 150, M.T.Ü.DVÇ. 10, E 102

2. iriše: erse S 150, M.T.Ü.DVÇ. 10: irse E 102; bir gün: her gün S 150: bu gün E 102; lâye olur: lâbüd bulur S 150, M.T.Ü.DVÇ. 10: lâbüd olur E 102; cezbe ile: ol hazretten S 150; Göñül şükr eyle şükr eyle bir zamân: Gönül sabreyle sabreyle bir zaman S 150, M.T.Ü.DVÇ. 11, E 102

3. Ma'âniye: Maânî E 102: Ma'âniye dürlü dürlü görünce: Maânî dürrlerin bulup derince M.T.Ü.DVÇ. 11; Ma'âniye dürlü dürlü: Makâmâtı türlü dolu S 150; görünce: görölünce E 102; Dōst iline cezbe ile: Cezbe ile ol hazrete S 150

[113. M 41b-42a]³³⁸

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 'Işk şarābın nūş idüp mestān olan añlar bizi
Sırr-ı tevḥīde irüp 'irfān olan añlar bizi

42a 2 Varlığın terk itmeyenler añlamaz aḥvālimiz
Öz vücūdın maḥv idüp insān olan añlar bizi

3 Dār-ı dünyā cāhını terk eyleyüp dervīş-veş
Şol vücūdı mülkine sulṭān olan añlar bizi

4 Cān göziyle *şemme vechu'llāh*³³⁹ görüp rüz [u] şeb
Her nefesde muntazır cānān olan añlar bizi

5 Kend[i] ḥālin 'alleme'l-esmāya³⁴⁰ maḥzar eyleyüp
Şükriyā şol cāmi'ü'l-Ḳur'ān olan añlar bizi

Temmet

³³⁸ Bu şiir Yağız Yalçinkaya'nın hazırladığı Kerküklü Seyyid Şükrî ve Serhat Çekim'in hazırladığı Şükrî Divanları'nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

³³⁹ *şemme vechu'llāh*: “Nereye dönerseniz **Allah'ın zâtı oradadır.**” (2 Bakara 115) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/122/115-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

³⁴⁰ 'alleme'l-esmā: “Ve Âdem'e bütün **isimleri öğretti.**” (2 Bakara 31) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/38/31-33-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

[114. M 42a, N.A.A.D. 202]³⁴¹

İlāhī

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün]

1 Eyā sen şanma kim senden bu güftārı dehān söyler
Veyā terkīb olan ‘unşur yāhūd lahm-ı zebān söyler

2 Seni ol saña bildürmek murādın kaçd ider Mevlā
‘Anāşırdan giyüp bir don yüzünden tercemān söyler

3 Şuyklar kim bilmedi nefsün ‘arefden³⁴² almadı dersün
Degildür Haqq’a ‘ārifler özin bilmez yalān söyler

4 Hayāl-i zıll yeter ‘ibret görinen hayme-i tenden
Degildür nuṭk iden şüret derūnuñda devrān söyler

5 *Seḳāhüm Rabbühüm*³⁴³ ḥamrın içen ‘āşıklar ey Naḳşī
İrer ma‘ şūḳına anlar mekāndan lā-mekān söyler³⁴⁴

Temmet

³⁴¹ Bu şiir N.A.A.D.’de 7 beyit olarak geçmektedir. Mecmuada 1, 2, 4, 6 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3 ve 5. beyitler şöyledir:

3 Yaratdı cümle eşyâyı özin setr eyleyüp anda
Göründi niçe biñ yüzden veli kendi nihān söyler

5 Kimiñdür bunca cünbüşler kimindür nuṭk iden gevher

Öziñden olmaduñ ‘ārif ki senden özge kân söyler N.A.A.D. 202

³⁴² ‘aref: Men ‘arefe nefsehu fekad ‘arefe Rabbehu: Kendini bilen kuşkusuz Rabb’ini de bilir. (Hadīs-i şerīf) (Yılmaz, 2013, 492.)

³⁴³ *Seḳāhüm Rabbühüm*: “Rableri onlara tertemiz bir içecek verir.” (76 İnsan 21) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0ns%C3%A2n-suresi/5602/11-22-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

³⁴⁴ [114. M 42a, N.A.A.D. 202]

2. ider: idüp N.A.A.D. 202; don: ũon N.A.A.D. 202

3. Şuyklar: Olar N.A.A.D. 202; almadı dersün: almayup dersin N.A.A.D. 202

4. görinen: görünen N.A.A.D. 202; tenden: tende N.A.A.D. 202

5. İrer ma‘ şūḳına: Olurlar bī-mekān N.A.A.D. 202

[115. M 42a, S 230]

İlāhī

[Mef' ūlū/mefā' ilün/mef' ūlū/mefā' ilün]

1 'Işkuñ dādı gönümde hiç gülmedüm 'ömrümde
Muḥammed'i seyrümde gāyet göresüm geldi

2 N'eyleyüm dünyāyı n'idem gayr[1] sevdāyı
Muḥammed Muştafā'yı gāyet göresüm geldi

3 Dōstum göster yüzini işideyüm sözünü
Ḥāk-i pāya yüzümü gāyet süresüm geldi

4 Vuşlat için çok ağla olsun 'ömrüñ çün hedā
Yolına cānlar fedā her dem idesüm geldi

5 Müştākum cemāline irgür sen vişālūñe
Luṭf it 'Aziz bendeñe amān göresüm geldi³⁴⁵
Temmet

42b El-'abdu yuraşu'l-ferce ve'l-'aceletu yuraşu'ş-şerre³⁴⁶

[116. M 42b, Y.E.D. 736]

İlāhī

[Fā' ilātün/fa' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 Eyyüb'am [dil] mübtelāyam derde dermān isterem
'Āşıkam dil-ḥasteyem cānuma cānān isterem

³⁴⁵ [115. M 42a, S 230]

1. gülmedüm: görmedim S 230

2. N'eyleyüm: Terk eyledim S 230; gāyet: amān S 230

3. gāyet: her dem S 230

4. için çok ağla olsun 'ömrüñ çün hedā: için sen âna ömrünü kıldım hebâ S 230; cānlar fedā her dem idesüm: cānım fedā dâim göresim S 230

5. sen: hem S 230; amān: gāyet S 230

³⁴⁶ Allah'a kul olana ferahlık miras kalır, acele edene zarar miras kalır.

2 Ya‘kūb’am ađlaram Yūsuf için kıldum karar
Yūsuf’am zindān içinde fazl-ı Raḥmān isterem

3 Mūsā’nuñ Tūr’ına vardum dōst cemālūñ görmege
Gitti ‘aqlum nā-geh ol dem sırr-ı Sübhān isterem

4 Bir mekāna gelmişem ki ol benüm yurdum degül
Hızr ile zulmete irdüm āb-ı ḥayvān isterem

5 Defter-i a‘mālūmi yüklendüm itdüm ‘azm-i rāh
Menzil-i maḫşūd[a] Ḥaḫ’dan emr [ü] fermān isterem

6 Yūnus Emre’m bilmedi hiç kimseler ḥālūñ senūñ
Ḥālūmi ‘arz itmege bir merd-i ‘irfān isterem³⁴⁷

Temmet

[117. M 42b, N.D. 172-173]

İlāhī³⁴⁸

Beste-i Gonca-zāde³⁴⁹ Devr-i Revān

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün]

1 Derūnuñ maḫzen-i rāz-ı Ḥudā’dur yā Resūla’llāh
Kelāmuñ ‘aşıḫa ḥālet-fezādur yā Resūla’llāh

2 Görinür sırr-ı esmā cevher-i mir’āt olur zātuñ
Zer-i āyine-i ‘ālem-nümādur yā Resūla’llāh

³⁴⁷ [116. M 42b, Y.E.D. 736]

1. Eyyüb’am: Eyyüb’am dil Y.E.D. 736; cānuma: cāna Y.E.D. 736

2. ağlaram: ağladum Y.E.D. 736; kıldum karar: çekdüm firāḫ Y.E.D. 736

3. görmege: görmeyi Y.E.D. 736

4. gelmişem: varmışam Y.E.D. 736

6. bilmedi hiç kimseler ḥālūñ senūñ: kimseler hiç bilmedi ḥālüm benüm Y.E.D. 736

³⁴⁸ Bu şiir N.D.’de “gazeller” bölümünde geçmektedir ve 9 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4, 8 ve 9. beyitleri bulunmaktadır. Ayrıca bu şiirin 3. beyiti divanda 4, 4. beyiti divanda 3. beyit olarak geçmektedir. N.D. 172-173

³⁴⁹ Gonca-zāde (d. ?-ö. ?/? yy.)

3 Vücūduñ Hıa Te‘ ālā kā’inātuñ mefharı kılmıř
Cenābuñ muķtedā-yı enbiyādur yā Resūla’llāh

4 Mu‘ teber kākülün bād-ı řabā ile seherlerde
Meřām-ı ‘āleme bŷy-ı řafādur yā Resūla’llāh

5 Der-i devlet-i ‘ālem-me’ābuñ melce’-i řāhān-ı ‘ālemdür
Saña hākān-ı dŷnyā hāk-i pādur yā Resūla’llāh

6 Cenābuñdan řefā‘ at-hāh olupdur Naķřı-i ‘āřık
Nigāh-ı merħamet kılm kim gedādur yā Resūla’llāh³⁵⁰

43a

[118. M 43a]³⁵¹

Vechī Efendi Merħūmuñ

[Fe‘ ilātün (Fā‘ ilātün)/fe‘ ilātün/fe‘ ilātün/fe‘ ilün (fā‘ ilün)]

1 Bŷbŷl-i gŷl-bŷn-i nazma budur evlā her dem
Ėonca-veş medħ-i resŷl-i řaķaleyne aça fem

2 İde bir perdeden āġāz-ı fŷrŷd işit kim
Lāl ola gŷř idicek bŷlbŷl-i gŷlzār naġam

3 Gŷher-i *inne mine ř-şı’ri’l-ħikmene*³⁵² revā
Ola zībende-i her ġāfil řāyeste-i zemem

4 Medħ o sultāna sezādur ki ola cā’izesi
Sebeb-i maġfiret [ŷ bā’iş-i envā‘ -ı ni‘am]³⁵³

³⁵⁰ [117. M 42b, N.D. 172-173]

2. olur: olup N.D. 172; Zer: Der N.D. 172

4. Mu‘ teber: Mu‘ anber N.D. 172

5. devlet-i ‘ālem-me’ābuñ: devlet-me’ābŷñ N.D. 173

³⁵¹ Bu şiir sayfa 11b’deki 38 numaralı şiirle aynıdır fakat eksiktir.

³⁵² *inne mine ř-şı’ri’l-ħikme: inne mine ř-şı’ri’l-ħikme*: “şiirde, mutlak bir hikmet vardır.” (Hadis-i şerif) (Yılmaz, 1992, 84)

³⁵³ Mısra eksiktir.

Hazā emrun ‘āfiyetün hayrun ve sa‘ādetün³⁵⁴

[119. M 43b-44a]³⁵⁵

[Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün]

- 1 Şanma meşhūduñ felekde mäh u kevkebdür bu şeb
 Kıdsiyān iclāl ile şaff-ı mürettebdür bu şeb
 Cebra’ıl peyk-i peyem-berle mülaqqabdur bu şeb
 Faħr-ı ‘ālem maħrem-i rāz oldığı şebdür bu şeb
 Kā’ināt envār-ı raħmetle leb-ā-lebdür bu şeb
- 2 Kātibeyn olsa eger rüz-ı hisāb da‘vā-girüñ
 Harf-be-ħarf olsa me‘āşīyle muħarrer defterüñ
 Sen hemān dīvān-ı luţfuñda bulun peygamberüñ
 Nāme-i a‘māl-i ümmet ol şefī‘-i maħşerüñ
 Ziver-i imzā-yı ‘afvıyla müzehhebdür bu şeb
- 3 Nüh-ķıbāb-ı çarħ kim yek ħayme-i şevket olup
 Bezm-gāh-ı kıdsiyān-ārām-geh-i ħazret olup
 Zümre-i kerrūbiyān āmāde-i ħıdmet olup
 Ĥān-ı dīdāra o maħbūb-ı Ĥudā da‘vet olup
 Bezm-i ħurb esbāb-ı vuşlatla mürettebdür bu şeb
- 4 Şu‘lesi olmuş füzün gördüm çerāğ-ı devletüñ
 Şānı artmaķda o şāha nisbet eyle şevketüñ
 Bir siyeh-rū çāker-i dergāhı iken ħazretüñ
 Nūr-ı teşrīfiyle ol mihr-i sipihr-i ‘izzetüñ
 Bir hümāyün-ṭāli‘ [ü] ferħunde-kevkebdür bu şeb

³⁵⁴ Bu sağlıklı iş hayır ve mutluluk getirir.

³⁵⁵ Bu şiir Mehmet Elaldı’nın hazırladığı Nazîf, Murat Darıcık’ın hazırladığı Nazîf Divanları’nda ve Mehmet Yusuf Yıldız’ın hazırladığı Divan-ı Nazîf adlı çalışmada bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

5 Derd-i bî-dermân-ı ‘ işyâna olanlar mübtelâ
Ser-be-bâlîn-i nedâmet haste-i fikr-i cezâ
Çâre-cüyâ-yı necât iken irişdi bir nidâ
Müjdeler ey mağfîret-cüyân Hâbîb-i Kibriyâ
Meclis-i hâş-ı İlâhî’de muhâtabdur bu şeb

6 Zebûr-ı bezm-i Hudâ’dur şoḥbet-i ehl-i niyâz
Bâ’ iş-i keşf-i liḳâdur himmet-i ehl-i niyâz
Şıdḳ-ıla terk-i riyâdur ḥaşlet-i ehl-i niyâz
Müstecâb olsa revâdur da’ vet-i ehl-i niyâz
Kim zemîn ü âsmân pür-şit-i yâ Rab’dur bu şeb

7 Pertev-i mihriyle buldı nüh-felek zîb ü ferî
Zerre-veş cünbiş-nümün olmaḳdadur ins ü perî
Kâ’inâta şöyle feyz itdi ki vech-i enveri
Her mübârek şu’le-i ḳandîl-i râḫat-güsteri
Şevḳ-baḫş-ı ḫâṭır-ı her teng-meşrebdür bu şeb

8 Dûd-ı ‘ anber-sâ-yı âh-ı ‘ âşîḳân olsa n’ola
Ya süveydâ-yı derûn-ı ‘ ârifân olsa n’ola
Şâhid-i ma’nâya yaḫûd ḫüsn ü ân olsa n’ola
Vesme-i ebrû-yı ḫavrâ-yı cinân olsa n’ola
Sürme-i çeşm-i sürûşâna muḳarrebdür bu şeb

44a³⁵⁶

9 Ehl-i derd sırr-ı mezâhirden tesellî fehm ider
Nev’ -i eşyâda hezâr-günâ tecellî fehm ider
Feyz-i bezm-i âḳdesi elbetde ehli fehm ider
Ḳadrini şeb-zinde-dârân-ı tecellî fehm ider
Ṭâlib-i didâr olan bîdâra maṭlabdur bu şeb

³⁵⁶ Mecmuanın 44a numaralı varaḡındaki 120 numaralı şiirin sonuna kurşun kalemle şu not düşülmüştür: “75’inci şaḫîfede Nedîm merḫûmuñ da bu ğazeli taḫmîs itmişdür.” Ancak mecmuanın söz konusu sayfasında ya da başka bir sayfasında böyle bir tahmis bulunmamaktadır.

10 Bezm-gāh-ı kurb-ı *ev-ednāda*³⁵⁷ ol zāt-ı kerīm
Mağfired-cūy-ı ʿ uşāt ümmete oldur muķīm
Olma ālām-ı maʿ āşī-le Nazīf-āsā elīm
Vaķtidür miʿ rāc-ı ümmīde ʿ urüc eyle Nazīm
Vāşıl-ı maķşūd olur herkes mücerrebdür bu şeb

[120. M 44a]³⁵⁸

[Mefʿ ülü/mefāʿ ilü/mefāʿ ilü/feʿ ülün]

1 Yā Rab suḫanum gevher-i genc-i hüner eyle
Ehl-i suḫana feyzüñ ile tāc-ı ser eyle

2 Kıl ıdmet-i naʿ t-i nebevīyle beni mesrūr
Bu maķşada vuşlatla dilüm pür-ḫaber eyle

Temmet

44b

Faşl-ı Kürdī

En-naşru minaʿllāhi Teʿ ālā fetevekkel ʿ aleʿllāhi kefāke³⁵⁹

³⁵⁷ *ev-ednā*: “Öyle ki, iki yay kadar *hatta daha yakın oldu.*” (53 Necm 9)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

³⁵⁸ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

³⁵⁹ Yardım Allahu Teala’dandır. Allah’a dayan ki o sana yeter.

İzā ‘ azemte fetevekkel ‘ ale’ llāhi Te‘ ālā³⁶⁰

[121. M 45b, E 294]

İlāhī

Beste-i Yūsuf Çelebî³⁶¹ Uşūl-i Devr-i Revān

[Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün]

- 1 Hāḫḫ’a teslīm itmeyen cān u dilin
Cān göziyle görmeden cānān ilin
Şıdḡ ile bir kāmīlūñ var ʈut elin
Bulmaḡ isterseñ eger Mevlā yolın
- 2 Gülşen-i zıkrı diküp bāḡ-ı dile
Ġonca-i maḡşūduñı Hāḫ’ dan dile
Ḳalb [ü] rūḡa vir şafā tevḫīd ile
Dirmek isterseñ eger ‘ irfān gülin
- 3 Ḳo hevāyı ey gönül inşāfa gel
Tā bekey bu ḡaflet [ü] sehv [ü] zeled
Ey Ġafūrī oldı esrāra maḡal
İrgüren vuşlat iline menzilin³⁶²

Temmet

³⁶⁰ Karar verince de Allah’a güven. (3 Âl-i İmrân 159) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C3%821-i%20%C4%B0mr%C3%A2n-suresi/452/159-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

³⁶¹ Yūsuf (Hâfız Yūsuf Niznām) Çelebi (d. ?-ö. ?/17.-18. yy.)

³⁶² [121. M 45b, E 294]

1. görmeden: görmedi E 294; ilin: elin E 294
2. Gülşen: Gülbün E 294; Hāḫ’ dan dile: var Hak’ dan dile E 294
3. oldı: oldur E 294; iline: eline E 294

[122. M 45b, N.M.D. 177]³⁶³

İlâhî

Uşûl-i Devr-i Revân

[Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün]

1 Ey ğarîb bülbül diyâruñ kandedür

Bir haber vir gül' izâruñ kandedür

Sen bu ilde kimseye yâr olmaduñ

Var senüñ elbetde yâruñ kandedür

2 Artdı günden güne efgânuñ senüñ

Āh [u] efgân oldı mu' tâduñ senüñ

'Işık içinde kimdür üstâduñ senüñ

Bu senüñ şabr u qarâruñ kandedür

3 Gökde uçarken seni indirdiler

Cân 'unşur bendlerine urdılar

Nürî iken aduñ Niyâzî didiler³⁶⁴

Şol ezelki i' tibâruñ kandedür³⁶⁵

Temmet

³⁶³ Bu şiir N.M.D.'de 5 dörtlüktür. Mecmuada 1, 2 ve 5. dörtlükleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3 ve 4. dörtlük şöyledir:

3 Bir enisün yok 'aceb hasretdesin
Râhatı terk eyledüñ miñnetdesin
Gice gündüz bilmeyüb hayretdesin
Yâ senüñ leyl ü nehâruñ kandedür

4 Ne görüñdi güle karşı gözine
Ne bürüñdi baqduñca özine
Kimse maħrem olmadı hiç râzına
Bilmediler şeh-süvârun kandedür N.M.D. 177

³⁶⁴ Mısrada vezin bozuktur.

³⁶⁵ [122. M 45b, N.M.D. 177]

1. elbetde: elbette N.M.D. 177

2. efgânuñ: feryâdun N.M.D. 177

3. Cân: Çâr N.M.D. 177; Nürî: Nür N.M.D. 177; didiler: qodılar N.M.D. 177

[Fā' ilātün/fa' ilātün/fā' ilātün/fa' ilün]

1 İştirābı terk it ey dil Hakk'ı dā'im eyle yād
 Şakınup ihsān-ı 'abd-ı 'āciz ile olma şād
 İrişür luḫf-ı Hudā bir gün olursuñ ber-murād
 Geldi bir pīr-i Hudā bu beyti kıldı gūşa yād
 Bir apuyı bend iderse biñ apu eyler küşād
 Hāzret-i Allāh efendi *fātiḫü'l-ebvābdur*³⁶⁷

2 K ul eger ihsānını at' eylese ekme elem
 Ol daḫı muḫtāc-ı bāb-ı z 'l-'atā v  z 'l-kerem
 Baḫlanup bāb-ı Hudā'ya oma dilde ğam u hemm
 Vird idin şubḫ u mesā bu beyti gel sen dem-be-dem
 Bir apuyı bend iderse biñ apu eyler küşād
 Hāzret-i Allāh efendi *fātiḫü'l-ebvābdur*

3 Fī's-semā-yı rız kim naşş-ı kerīm mev' d iken
 Ğayb ḫāzīnesinde ısmet itdiĝi mevc d iken
 C mleye rızın virici o ğanī ma' b d iken
 K uluna muḫtāc ider mi yāradan ḫoşn d iken
 Bir apuyı bend iderse biñ apu eyler küşād
 [Hāzret-i Allāh efendi *fātiḫü'l-ebvābdur*]³⁶⁸

³⁶⁶ Bu Şiir Murat Ali Karavelioĝlu'nun hazırladıĝı Prizrenli Şem'  Divanı'nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda Şiire ve Şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

³⁶⁷ *fātiḫü'l-ebvāb*: "apıların aıcısı; Tanrı." (<https://www.kamusiturki.com/t%C3%A2tiḫ-%C3%BCI-ebv%C3%A2b>) (13.12.2021)

³⁶⁸ Bu mısra sayfanın sütun sonuna denk geldiĝi iin yazılmamıştır.

4 Hâlık'ıñ itdigi kısmet bil tehallüf eylemez
Eylese vaḳti ḫulül aṣlā tevakkuf eylemez
Ḥaḳḳ'a teslīm-i vücūd iden te'essüf eylemez
Öyle bir kân-ı keremdir va' dine ḫalef eylemez
Bir ḳapuyı bend iderse biñ ḳapu eyler küşād
Ḥazret-i Allāh efendi *fātiḫü'l-ebvābdur*

5 Maṭbaḫ-ı iḫsānın açmıṣ on sekiz biñ 'āleme
Bezı idüp elṭāf ḫ'ānın 'āleme vü ādeme
Hem ğinā ile seḫāvet baḫş iden ol Ḥātem'e
Her gedā u şāh anuñ muḫtācıdur sen ğam yeme
Bir ḳapuyı bend iderse biñ ḳapu eyler küşād
Ḥazret-i Allāh efendi *fātiḫü'l-ebvābdur*

6 Zāhir ü bāṭın tecellī zāt-ı a' lādan gelür
Cümle ef'āl ü şu'ūnuñ sırrı esmādan gelür
Şanma kim erzāḳ-ı 'ālem şāh u Dārā'dan gelür
Herkesüñ rızḳı hele *naḫnü ḳasemnādan*³⁶⁹ gelür
Bir ḳapuyı bend iderse biñ ḳapu eyler küşād
Ḥazret-i Allāh efendi *fātiḫü'l-ebvābdur*

46b 7 Mevc-i deryā gibidür esbāba şarf etseñ şu'ūr
Biri maḫv olur birisi der-'aḳab eyler zuḫūr
'Aynı degül maḫv olanuñ mişlīdür bulan nüşūr
Ṭarfetü'l-'aynda naẓar ḳıl gör ne seyrānlar olur
Bir ḳapuyı bend iderse biñ ḳapu eyler küşād
Ḥazret-i Allāh efendi *fātiḫü'l-ebvābdur*

³⁶⁹ *naḫnü ḳasemnā*: “Dünya hayatında onların geçimliklerini biz paylaştırdık.” (43 Zuhrüf 32)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Zuhruf-suresi/4354/29-32-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

8 Rızık için efkâra düşüp Şem‘iyâ etme telâş
Çün muḳadderden ziyâde olamaz etme şavâş
Sâ‘y ile mümkün degüldür ḥâşılı ‘aql-ı ma‘âş
Sen tevekkül eyle bâb-ı Ḥaḳḳ’a teslîm eyle baş
Bir ḳapuyı bend iderse biñ ḳapu eyler küşâd
Ḥazret-i Allâh efendi *fâtihü’l-ebvâbdur*

Ente mes‘ûdun fi ḥarekâtike yâ fâtiḥa’l-gâli ebşir bi’l-ḥayri³⁷⁰

47b

Faşl-ı Nevrûz

Haze’l-emru fihi şu‘ûbetün lâ te‘cel tefrah³⁷¹

[124. M 47b, B.M.M.E.D. 109-110: E 84]

İlâhî³⁷²

[Fâ‘ilâtün/fa‘ilâtün/fâ‘ilâtün/fa‘ilün]

1 Cümleñ maḥbûbı sensin ey Ḥabîb-i ezeli
Cümle Yûsuf lar içinde ey güzeller güzeli

2 Cümle ‘âlem ḳapuña yalvarı geldi ey şefî‘
Hep ḳabûl oldı dilekler min eḥad lem-yezeli

3 *Küntü kenzeñ*³⁷³ sañadur maṭlab-ı a‘lâsın
Maḫzar-ı zât-ı Ḥudâ’sın naḳş o vech-i ezeli

4 Cümle ümmet ‘âşık oldı saña ey seyyid-i ḥalk
Himmatünle gitdi ḡayrı bâḡ-ı vaḥdet gezeli

³⁷⁰ Ey gafleti kaldıran Rabbim! Sen davranışlarında mesutsun. Bizlere hayrı müjdele.

³⁷¹ Bu işte acele etme ki mutluluḡa eresin.

³⁷² Bu şiirin E’de 4. beyiti mecmuada 2. beyit; 2. beyiti 3. beyit; 3. beyiti ise 4. beyit olarak geçmektedir. E 84

Bu şiir B.M.M.E.D.’de “Lâ İlâhe İllallâh Muhammedün Rasûlullâh” başlığıyla ve 9 beyit olarak geçmektedir. Mecmuada 1, 2, 4, 5 ve 9. beyitleri bulunmaktadır. Ayrıca mecmuada 2. beyit burada 5. beyit; 3. beyit burada 2. beyit; 5. beyit de burada 9. beyit olarak geçmektedir. B.M.M.E.D. 109-110

³⁷³ *Küntü kenzeñ*: Ben gizli bir hazine idim. (Hadîs-i kudsi) (Yılmaz, 1992, 98)

5 Oldı ‘uṣṣāk gözi giryān dili vīrān ey Ḥabīb
Oldı Mecnūn [u] dīvāne Muḥyī ḥüsnuñ sezeli³⁷⁴

Temmet

[125. M 47b]³⁷⁵

İlāhī

Beste-i Dede³⁷⁶ Uṣūl-i Devr-i Revān

[Mefā‘ ilūn/mefā‘ ilūn/fe‘ ulūn]

1 Vişālin şerbetin şun cāna yā Rab
Düşüp yine firāka oldum ‘aṣṣān

2 Efendim cürmüme bakma kerem it
Senüñ şāniña lāyık ‘afv u ğufrān

3 Gedāña pādişāhım eyle ‘izzet
Ki olsun kişver-i kurbında sulṭān

4 Gözüm yaşı aḳar vaḳt-i seḫerde
Kimini lü’lü’ anuñ kimi mercān

5 Esüp ‘ıṣṣuñ nesīmi ḳula itsün
Vücūdum ḳaṭresin bir baḫr-ı ‘ummān

6 Tılısm-ı ma‘nevīdür çünki Fethī
Vücūduñ anı feth it b’ism-i Raḫmān

Temmet

³⁷⁴ [124. M 47b, B.M.M.E.D. 109-110: E 84]

3. a‘lāsın: alâ sensin B.M.M.E.D. 110, E 84; naḳş o vech-i ezeli: naḳş-ı rūḫuñ yezeli B.M.M.E.D. 110: naḳş-i ruhın yazalı E 84

4. ḫalk: ḫulḳ E 84; bāğ-ı vaḫdet: bāğ u vaḫdet B.M.M.E.D. 110

5. vīrān: biryan B.M.M.E.D. 110, E 84

³⁷⁵ Bu şiir Yeliz Yasak Peran’ın hazırlamış olduğu Fethī Hüdâyî Dīvānı’nda bulunamamıştır. Bolbolcu-zāde/Bübülcü-zāde Şeyh Abdülkerim Fethî Efendi’ye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

³⁷⁶ Dede [Dervîş Ali Şîruganî (d. ?-ö. 1714/17.-18. yy.)]

El-emru sehlun ve fihi hayrāni izheb ve lā teḥaf teslem³⁷⁷

[126. M 48b, E 254]

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 Dergeh-i Ḥaḳḳ'a yüzün sür berdevām
Bermurād olmaḳ dilersen ey gönül
Bāb-ı hizmetde muḳīm ol şubḥ u şām
Bermurād olmaḳ dilersen ey gönül

2 Her murāda dest açup ' arz-ı recā
Eyle Ḥaḳḳ'a itme ğayre ilticā
Ṭālib-i Ḥaḳ ol yeter ḥubb-ı sivā
Bermurād olmaḳ dilersen ey gönül³⁷⁸

3 Zikr-i Ḥaḳ ile dem-ā-dem fikr anı
' Ālem-i lāhūta irgür özüni
Eyle iḥyā giceñi gündüzüni
Bermurād olmaḳ dilersen ey gönül³⁷⁹

4 İster isen luḫf ide Rabb-ı Ğafūr
Dök nedāmet eşkin ol merd-i şabūr
Gel ' Aṭūfi ola gör ' abd-ı şekūr
Bermurād olmaḳ dilersen ey gönül³⁸⁰

³⁷⁷ Bu iş kolaydır. Onda iki hayır vardır. Git ve korkma, güvende ol.

³⁷⁸ Nakarat dizesi olan “Bermurād olmaḳ dilersen ey gönül” ifadesine ikinci ve üçüncü dörtlüklerde “eyzān” kelimesiyle işaret edilmiştir.

³⁷⁹ Bu dörtlüğün Topkapı Sarayı Bağdat Kütüphanesi Mecmua No. 402'de şu şekilde geçtiği belirtilmiştir:

3 Zikr-i Hak ile olanlar bişever

Rāh-i Hak'ta eylediler terk-i ser

Ālem-i kesrette kalma kıl güzer

Bermurād olmak dilersen ey gönül (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atufi/> (09.08.2021))

³⁸⁰ [126. M 48b, E 254]

1. hizmetde: hidmette (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atufi/> (09.08.2021))

Temmet

[127. M 48b, B.H.D. 62: B.Ş.H.DVÇ. 74-75]³⁸¹

İlâhî

[Mefâ' ilün/mefâ' ilün]

1 Sivâdan albũni pk it
Gõnũl mir 'at-1 Ramandur
afadan sineni k it
Gõnũl mir 'at-1 Ramandur

2 Eger  l eger emcd
Gõnũlden eyler istimdd
Bu sırrı begũm eyle yd
Gõnũl mir 'at-1 Ramandur

4. luf: afv E 254; luf ide Rabb-1 afũr: ire lũtf-i Rab Gafũr (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atufi/>) (09.08.2021); ekin ol merd-i abũr: egini ol gıl sabũr E 254; ola gr: gibi ol E 254, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atufi/> (09.08.2021)

³⁸¹ Bu iir B.H.D.'de "beyit" nazım birimiyle ve 5 beyit olarak bulunmaktadır. Mecmuada bu iirin B.H.D.'deki 1, 2 ve 5. beyitleri drtlũkler halinde bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan kısım yledir:

3 Bu lem nũa-i ura nedũr bil nũa-i kũbra
ekilmũ ura-i arra gnũl mir 'at-1 Ramandur

4 Sũrersen msiva'llh bulursun Hı bi'llh
aleb ıl vech-i Allh gnũl mir 'at-1 Ramandur B.H.D. 62
B.Ş.H.DVÇ.'de ise bu iir "8'li hece lũsũ", mecmuada olduu gibi "drtlũk" nazım birimi ve 5 drtlũk olarak bulunmaktadır. Mecmuada bu iirin B.Ş.H.DVÇ.'deki 1, 2 ve 5. drtlũkleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan kısım yledir:

3 Bu lem nũa-i ura
Nedir bil nũa-i kũbra
ekilmũ ura-i arra
Gõnũl mir 'at-1 Ramandır

4 Sũrersin msiva'llh
Bulursun Hı bi'llh
aleb ıl vech-i Allh
Gõnũl mir 'at-1 Ramandır B.Ş.H.DVÇ. 74-75

3 Gel ey Himmet şikâr eyle
Göñülden özge kâr eyle
Bu sırrı âşikâr eyle
Göñül mir'ât-ı Raḥmândur³⁸²

Temmet

49b

Faşl-ı Nühüft

Haze'l-emru fîhi nedâmetun el-fâ' ilu fe' alehu ecrahu³⁸³

[128. M 49b, E 195]

İlâhî

[Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün]

1 Sâyesi düşmez yere bir böyle naḥl-ı Tûr'sun
Mihr-i 'âlem-gîrsin başdan ayağa nûrsun

2 Târik-i gülzâr-ı 'âlem mâlik-i mülk-i 'adem
Münkirine maḥz-ı mâtem mü'mîn-i şûrsun

3 Sensin ol şâh Süleymânlar kapuñda mûrdur
On sekiz biñ 'âleme ḥükm etmege me'mûrsun

4 El benim dâmen senüñ ey *Raḥmeten li'l-'âlemîn*³⁸⁴
Şöhret-i 'işyân benim sen 'afv ile meşhûrsun

5 Pâdişâh-ı evvelîn u kıblegâh-ı âḥirîn
Evvel-i âḥir imâm-ı enbiyâ mezkûrsun

³⁸² [127. M 48b, B.H.D. 62; B.Ş.H.DVÇ. 74-75]

2. â' lâ: ednâ B.H.D. 62, B.Ş.H.DVÇ. 75; Göñülden eyler istimdâd: Göñül mir'ât-ı Raḥmândır B.Ş.H.DVÇ. 75; sırrı: ma' nâyı B.H.D. 62, B.Ş.H.DVÇ. 75; eyle: kıl B.H.D. 62, B.Ş.H.DVÇ. 75

³⁸³ Bu işte pişman olmak vardır. Yapan karşılığını görür.

³⁸⁴ *Raḥmeten li'l-'âlemîn*: “Ve seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (21 Enbiyâ 107) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Enbiy%C3%A2-suresi/2590/107-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

6 Yā Resūla'llāh umarım diyesin rūz-ı cezā
Gerçi cürmũn çoğdur ammā ' İt̄riyā mağfursun³⁸⁵

Temmet

50b

Faşl-ı Gül' izār

Haze'l-emru fīhi sa' dun ve feraħun li-fā' ilihī inşā'allāhu Te' ālā³⁸⁶

[129. M 50b, A.N.D. 317]

İlāhī³⁸⁷

[Mefā' ilün/mefā' ilün/fe' ülün]

1 Eser ' ışkuñ yeli eshāra karşı

Öter bülbülleri gülzāra karşı

2 Cemālũn şu' lesinden tābdāram

Yanar pervāneyem ol nāra karşı

3 Ne şabra tākātüm var görmez isem

Ne görsem göz döyer envāra karşı

4 Bu gün yār olmayan ' ışkıyla yārin

Utanur yarın [ol] Ğaffār'a karşı

5 Görürsün Nūriyā ' āşıklarına

Neler ihsān ider āgyāra karşı³⁸⁸

³⁸⁵ [128. M 49b, E 195]

2. mü'mīn-i: mü'mīnīne E 195

3. şāh: şah kim E 195

4. Şöhret-i: Şöhretim E 195

5. Evvel-i āhir imām-ı enbiyā: Evvel ü āhir imāmü'l-enbiyā E 195

³⁸⁶ Bu işi yapan için inşallah mutluluk ve sevinç vardır.

³⁸⁷ A.N.D.'de bu şiirin "Der-İhtirāk-ı Āteş-i ' Işk-ı Düst" başlığıyla geçtiği belirtilmiştir. Yine bu şiir A.N.D.'de 8 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 5 ve 8. beyitleri bulunmaktadır. A.N.D. 317

³⁸⁸ [129. M 50b, A.N.D. 317]

4. yārin: yāruñ A.N.D. 317; Ğaffār'a: ol Ğaffār'a A.N.D. 317

5. Görürsün: Görürsin A.N.D. 317

Temmet

51b

Faşl-1 İşfahān

Haze'l-emru fīhi rāhatu'l-ḳalbi ve'z-zihni³⁸⁹

[130. M 51b, S 115]³⁹⁰

İlāhī

[Fe' ilātün (Fā' ilātün)/fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilün (Fā' ilün)]

1 Vire mi derd-i şanem derdime dermān vire mi
Vaḳtidür yüregimüñ dem-be-dem artar veremi

2 Görebilmem yüzüni müdde' iler[den] şanma
Ey kızıl gül saña kim çekdi dikenden ḫaremi

3 Yüzümi göklere tütup geceler yalvarayım
Kāfire virdi murāduñ ya benim virmeye mi

4 Yazayım dirse ḳalem kirpiginüñ şerḫini [ben]
Yarayım bıçağ ile başdan ayağa ḳalemi

5 Ḫaylī demdür ben anuñ gözlerinüñ ḫastasıyım
Süre gelse yüzümüñ üstüne başşa ḳademi

6 Fazlī sen māhı dilerseñ gözüñi göklere tüt
Böyle maḫrūm mı ḳoyar ḳoḳdur Allāh' uñ keremi³⁹¹

Temmet

³⁸⁹ Bu işte kalp ve akıl ferahlığı vardır.

³⁹⁰ S'de bu şiirin mecmuadaki 3. beyiti 5. beyit; 5. beyiti ise 3. beyit olarak geçmektedir. S 115

³⁹¹ [130. M 51b, S 115]

2. Görebilmem: Görebilmesem S 115; müdde' iler: müddeilerden S 115

3. yalvarayım: yalvarırım S 115; virdi: vere S 115; benim: bana S 115

4. kirpiginüñ şerḫini: kaşlarının şerhini ben S 115; bıçağ: hançer S 115

6. gözüñi: yüzünü S 115; ḳoyar: koya S 115; Allāh' uñ: ilāhın S 115

[131. M 51b, E 133]

İlâhî

[Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün]

1 Zehî cân kim münevverdür bu gün nür-ı tecellâdan
Zehî dil kim mu'attardur hevâ-yı 'ışk-ı Mevlâ'dan

2 Hârâbât içre 'uşşâkı görüp ta' n itme ey zâhid
Ki ol rüsvâ-yı 'ışk olmuş yanar derd-i dilârâdan

3 Göñül dildâre virenler cihânda kılmadı ârâm
Budur âvâre sergerdân geçer dünyâyı 'uqbâdan

4 Temâşâsın duyan 'âşîkuñ nazar kılmadı ağıyâre
Ki dâim 'ışk [u] şevk ister uşanmaz ol bu sevdâdan

5 Cihânuñ mâverâsından kurupdur hayme-i 'âlem
Dü-'âlemde haber bilmez dağı ol 'arş-ı a' lâdan

6 Hudâ'nuñ 'âşîkı çokdur Velî Akşemse'd-dîn gibi
Kanı bir gerçek 'âşîk kim yanupdur derd-i Mevlâ'dan³⁹²

Temmet

³⁹² [131. M 51b, E 133]

2. yanar: yanubdur E 133; dilârâdan: Mevlâ'dan E 133

3. dünyâyı: dünyâ vü E 133

4. 'âşîkuñ: aşkın E 133

5. mâverâsından: maverasında E 133; hayme-i 'âlem: haymeyi âşık E 133; ol: hem E 133

6. gerçek: derdli E 133; yanupdur derd-i Mevlâ'dan: yana aşk-ı dilârâdan E 133

[132. M 51b-52a]³⁹³

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

- 1 Ehl-i 'irfān arasında kurulur bāzār-ı 'ışk
Açılır şöbet deminde 'āşıkā gülzār-ı 'ışk
- 2 'Āşikuñ seyr [ü] sülükine varılmaz bir kadem
Çünkü olmadı derūnında anuñ didār-ı 'ışk
- 3 'Işk durur 'āşıkları meydānda bī-bāk eyleyen
İsm u resmin tārūmār eyler 'aceb bu zār-ı 'ışk

52a

- 4 Yār ile gelse n'ola bu 'ālemūñ gülzārına
'Işk ile kılsa temāşā görünür āsār-ı 'ışk
- 5 Sırr-ı 'ışkı añlayanlar irdi kāmīl hem-deme
Kāmīl insānuñ elinden keşf ola esrār-ı 'ışk
- 6 Serserī gezme cihānda Bahriyā gel aç gözūñ
Dōst cemālūñ 'ışkı ile gör bu dār-ı 'ışk

Temmet

[133. M 52a, Y 721-722]

İlāhī³⁹⁴

[Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün]

- 1 Eger Rūm'ūñ revānından görürsem ben dil-ārāyı
Revāniye revān idem Semerķand'ı Buḡārā'yı

³⁹³ Bu şiir İvona Stojanovska'nın hazırladığı Bahrī Divanı'nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

³⁹⁴ Bu şiir Y'de "Medḡ-i Muḡammed Muştafā şalla'llāhu 'aleyh" başlığı ile ve 13 beyit olarak geçmektedir. Mecmuada 1, 2, 7, 9, 10 ve 12. beyitleri bulunmaktadır. Y 721-722

2 Dil-ārādan tutan hurrem gözüm gönüm cihānı anı³⁹⁵

Ve illā nice bulaydı dil-ārāyı dil arayı

3 Meger ben cennet içinde gezerem kim bu ʿālemdede

ʿ Acebdür görmek isterem şehā sen yüzi tuğrāyı

4 Baña bāğ [u] gülistānuñ güli servi şafā virmez

Teferrüc sensin açarsañ cemāl-i ʿālem-ārāyı

5 Çü sen ol sırr-ı ekbersin gelen nūr-ı İlāhī'den

Çü sen ol rūh-ı āʿ zamsın kılan ğāyāt-ı büşrāyı

6 Çü gördi Yazıcıoğlu ki sensin ʿāşık u maʿ şük

Be-küllī sende maḥv oldı kodı tedbīr ile rāyı³⁹⁶

Temmet

52b

Faşl-ı Sünbüle

Haze'l-emru fihi rızā-u'llāhi Te'ālā felā tetruk fe ente fihi reşīdun³⁹⁷

[134. M 52b, Ş.S.D. 246-247]

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 Cümle ʿālem āşinā ben arada bī-gāneyem

Her işüm āğyār ile gör ki ʿaceb dīvāneyem

³⁹⁵ Bu mısradaki vezin bozuktur.

³⁹⁶ [133. M 52a, Y 721-722]

1. revānından: revānında Y 721; Revāniye: Revānına Y 721; Semerqand'ı: Semerqand u Y 721

2. cihānı anı: cihānını Y 721

3. ben: bir Y 721

4. güli: gül ü Y 721; virmez: vermez bāğ Y 721

5. āʿ zamsın: ekbersin Y 721

³⁹⁷ Bu işte Allah'ın rızası vardır. Akıllı kişi isen bu işi terketme.

2 Teşneyem zülmetde kaldum āb-ı hayvān isterem
Girmedin deryā-yı ʿ ışka ʿalib-i dürdāneyem

3 Zāt-ı Mutlak çünkü yüz gösterdi kaydı n'eylerem
Kayda ger [di]l kayd idem hüküm eyle kim büthāneyem

4 Bilmeyüp ta' mîr-i cismüm itdi velî kalbüm harāb³⁹⁸
Hey medet mi' mār-ı ʿ ālem kıll nazar vîrāneyem³⁹⁹

5 Mey-furūş oldum şalādur ehl-i ʿ ışka Şemsiyā
Bendedür hamr-ı ezel gelsün gelen meyḥāneyem⁴⁰⁰

İlāhî temmet

53b

Faşl-ı Beste-Nigār

İḥzeri'l-cehle ve ehlehu fefîhi ʿ ademu'l-felāhi⁴⁰¹

[135. M 53b, E 279]

İlāhî

[Mefā' ilün/mefā' ilün/fe' ülün]

1 Sürüp dergāhına rüy-ı siyāhım
Umarım ʿ afv ola cürm [ü] günāhım
Penāhım Ḥālîk'im Rabb'im Allāh'im
Ḥudāvend'im efendim pâdişāhım

³⁹⁸ Bu mısradaki vezin bozuktur.

³⁹⁹ Bu beyit Ş.S.D.'de 2. beyit olarak geçmektedir.

⁴⁰⁰ [134. M 52b, Ş.S.D. 246-247]

1. ki: kim Ş.S.D. 246

3. kaydı: ğayrı Ş.S.D. 246; Kayda: Ğayra Ş.S.D. 246

4. cismüm itdi: cism itdüm Ş.S.D. 246; Hey: Hay Ş.S.D. 246

⁴⁰¹ Cahilden ve onun çevresinden uzak dur. Çünkü onda başarısızlık vardır.

2 Eger sen eylemezseñ derde dermān
Ne etsüñ n’eylesüñ ne çäre insān
Yine sende olur her derde dermān
Hudāvend’im efendim pādişāhım

3 Ğafūrī’nüñ idüp derdine tīmār
Cemālün nūrına eyle sezāvār
Keremler luţuflar eyle her bār
Hudāvend’im efendim pādişāhım⁴⁰²
Temmet

[136. M 54a-54b, Y.N.D.2 172-174]⁴⁰³

54a

Nazım Dede⁴⁰⁴

[Fā’ ilātün/fā’ ilātün/fā’ ilātün/fā’ ilün]

1 Āf-tāb-ı şubḥ-ı *mā-evḥā*⁴⁰⁵ Ḥabīb-i Kibriyā
Māh-tāb-ı şām-ı *ev-ednā*⁴⁰⁶ Ḥabīb-i Kibriyā

2 Cevher-i kül tāb [u] sūz-ı mihrinüñ pervānesi
Şem’ -i bezm-i *leyletü’l-İsrā*⁴⁰⁷ Ḥabīb-i Kibriyā

3 ‘Aql-ı evvel kayd-bend-i ‘ışkınuñ dīvānesi
Nāzenīn-i ḥazret-i Mevlā Ḥabīb-i Kibriyā

⁴⁰² [135. M 53b, E 279]

1. Allāh’ım: İlāhım E 279

2. ne çäre: biçäre E 279; sende: senden E 279

3. luţuflar: eyleyüb lûtf E 279

⁴⁰³ Bu şiir sayfa 3a’daki 4. şiirle aynıdır ve tam halidir. Bu şiirin Y.N.D.2’nin kasideler bölümünde “Na’ t-ı Laţif Der-Ḥaqq-ı Sultān-ı Enbiyā vü Resūl-i Kibriyā ‘Aleyhi’ş-şalavāt Ve’t-taḥiyyāt” başlığı ile geçtiği belirtilmiştir. Ayrıca divandaki 14, 15, 16, 17, 18 ve 19. beyitler mecmuada 6. beyitten hemen sonra gelmektedir. Y.N.D.2 172-174

⁴⁰⁴ (Yahyâ) Nazım (d. 1651-52-ö. 1727/17.-18.yy)

⁴⁰⁵ *mā-evḥā*: “Böylece Allāh, kuluna **vahyini ilettili.**” (53 Necm 10)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁰⁶ *ev-ednā*: “Öyle ki, iki yay kadar **hatta daha yakın oldu.**” (53 Necm 9)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁰⁷ *leyletü’l-İsrā*: “Bir **gece**, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm’dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ’ya götüren Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir. (17 İsrâ 1)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2030/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

4 *Ve'd-duhâ*⁴⁰⁸ vaşf-ı güli *ve'l-leyl*⁴⁰⁹ şerh-i sünbüli
Bağ-ı Yāsīn ravza-i Tā-Hā Ḥabīb-i Kibriyā

5 Bülbül-i *levlāk*⁴¹⁰-i zātı *lī-ma'allāh*⁴¹¹ lānesi
Bezm-i k̄urba t̄ūtī-i gūyā Ḥabīb-i Kibriyā

6 Şıdk u 'adl ü ḥilm ü 'ilm[i] zātına maẓhar olup
Viridi çār-erkāna fer ḥaqqā Ḥabīb-i Kibriyā

7 Cūybār-ı cūdınıñ māh-ı münevver-i kūzesi
Teşnesi dünyā vü mā-fihā Ḥabīb-i Kibriyā

8 Mihr-i envār çeşme-sār-ı luṭfinuñ peymānesi
Feyz-baḥş-ı 'ālem-i bālā Ḥabīb-i Kibriyā

9 'Arş cāy-ı kadrinüñ evc-āşinā-yı rif' ati
Ḥusrev-i kürsī-i istignā Ḥabīb-i Kibriyā

10 Çarḥ bāğ-ı şānınıñ bir sebze-i biğānesi
Gülşen-i k̄urba çemen-pirā Ḥabīb-i Kibriyā

11 K̄ulzüm-i esrār [u] ḥikmetde dūr-i k̄udret-şadef
Kān-ı kevne gevher-i yektā Ḥabīb-i Kibriyā

12 Genc ü 'irfān [u] kemālüñ gevher-i yek-dānesi
Baḥr-i rāza lū 'lū '-yi lālā Ḥabīb-i Kibriyā

13 Çār-yār-ı bā-şafādır hem-dem-i kāşānesi
Şāhibü'l-Mi' rāc-ı Mevlānā Ḥabīb-i Kibriyā

⁴⁰⁸ *Ve'd-duhâ*: “Yemin olsun, kuşluk vaktine;” (93 Duhâ 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Duh%C3%A2-suresi/6080/1-3-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁰⁹ *ve'l-leyl*: “Yemin olsun geceye...” (74 Müddesir 33, 81 Tekvîr 17, 84 İnşıkak 17, 89 Fecr 4, 91 Şems 4, 92 Leyl 1, 93 Duhâ 2) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/>) (13.12.2021)

⁴¹⁰ *levlāke lemā*: “**Sen olmasan** felekleri yaratmazdım.” (Hadîs-i Kudsî) (Yılmaz, 1992, 113.)

⁴¹¹ *lī-ma'allāh*: “**Benim Allah ile** öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir.” (Hadîs-i şerîf) (Yılmaz, 1992, 115)

- 14 Ebrū-yı iqbālinüñ mihr-i felek hasret-keşi
Bedr-i tabān-ı cihān-ārā Ḥabīb-i Kibriyā
- 15 Gīsū-yı iclālinüñ mihr-i münevver şānesi
Neyyir-i raḥşān-ı bī-hemtā Ḥabīb-i Kibriyā
- 16 Bezm-gāh-ı sāğar-ı ʿışkı dil-i şūrīdegān
Neşʿe-baḥş-ı ʿāşık-ı şeydā Ḥabīb-i Kibriyā
- 17 Kālb-i ʿāşıkdur şarāb-ı şevkinüñ ḥum-ḥānesi
Sīne-çāk[1] her dil-i dānā Ḥabīb-i Kibriyā
- 18 Kāse-i inʿāmınüñ şāh [u] gedā dil-teşnesi
Mest-i ʿışkı Ḥızr ile ʿĪsā Ḥabīb-i Kibriyā
- 19 Bāde-i iḥsānıñ ins ü melek mestānesi
Şadr-ı bezm-i şüret [ü] maʿnī Ḥabīb-i Kibriyā
- 20 Ḥilḳat-ārā-yı *leʿamrük*⁴¹² tāc-dār-ı ıştıfā
Faḥr-i dünyā mefḥar-i ʿuqbā Ḥabīb-i Kibriyā
- 21 Taht-gāh-ı ʿarş-ı aʿlā mesned-i şāhānesi
Zīb-i şadr-ı Yeşrib [ü] Baḥḥā Ḥabīb-i Kibriyā
- 54b 22 Kuḥl-i *mā-zāğāʿl-başar*⁴¹³ maḥşuş-ı çeşm-i ekḫeli
Ḥāk-i pāyı sürme-i ḥavrā Ḥabīb-i Kibriyā
- 23 İns ü cānuñ maḥlab-ı aʿlā olan cānānesi
Kāʿināta maḳşad-ı aḳşā Ḥabīb-i Kibriyā

⁴¹² *leʿamrük*: “(Ey resulüm!) Hayatına yemin olsun ki” (15 Hier 72)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Hicr-suresi/1869/67-72-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴¹³ *mā-zāğāʿl-başar*: “Göz ne kaydı ne de hedefinden şaştı.” (53 Necm 17)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

24 Mest-i ser-germ-i ma' aşīdir bu gün şeydā Nazīm
Eyleye şefkat meger ferdā Ḥabīb-i Kibriyā

25 Umarım ma' zūr ola evzā' -ı küstāhānesi
Bağma noqşān-ı Nazīm'e yā Ḥabīb-i Kibriyā⁴¹⁴

Temmet

Faşl-ı Zingüle

Ḳıf 'ani'l-emri'llezī 'azemte⁴¹⁵

⁴¹⁴ [136. M 54a-54b, Y.N.D.2 172-174]

6. olup: idüp Y.N.D.2 172

8. envār: enver Y.N.D.2 173

9. cāy: cāh Y.N.D.2 173

12. Genc ü: Genc-i Y.N.D.2 173

14. mihr: mäh Y.N.D.2 172

16. şūrīdegān: 'uşşâkdır Y.N.D.2 172

17. 'aşıkdur: 'ârifdir Y.N.D.2 173

19. ma' nî: ma' nâ Y.N.D.2 173

20. Ḥilkat: Ḥil' at Y.N.D.2 173

25. Umarım: İsterim Y.N.D.2 174

⁴¹⁵ Karar verdiğin işte azimli ol.

Leyse fi te'ḥıyrike ḥayrun fe inne'l-ḥayra te'cilhu⁴¹⁶

[137. M 55b, A.N.D. 232]

İlāhî⁴¹⁷

[Fā' ilātün/fā' ilātün/Fā' ilātün/fā' ilün]

1 Eş-şalā gelsün gelen meydān-ı ıṣṣka eş-şalā

Cān [u] başa baqmayan merdān-ı ıṣṣka eş-şalā

2 İbn-i Edhem gibi tāc [u] taḥtını terk eyleyüp

Ḳul olan gelsün beri sulṭān-ı ıṣṣka eş-şalā

3 Āşık-ı şādıkların bezmine da' vet eylemiş

Bāb açık yol doğrudur eyvān-ı ıṣṣka eş-şalā

4 Aklı ıṣṣkuñ kaydına bend eyleyenler ḳandadır

Gelsün ol dīvāneler dīvān-ı ıṣṣka eş-şalā

5 Ṭālî' oldı burc-ı nārîde bu gün şems-i cemāl

Cism eridüp cān yaḳan sūzān-ı ıṣṣka eş-şalā

6 Baḥr-i ıṣṣkuñ çünki her bir ḳaṭresi deryā olur

Hezmine ḳādir olan yārān-ı ıṣṣka eş-şalā

7 Ka' be-i vaşla irüp Nūrî yoluñda sa'y ile

Cān[ı] ihzār eyledi ḳurbān-ı ıṣṣka eş-şalā⁴¹⁸

Temmet

⁴¹⁶ Hayırlı işi geciktirmek iyi değildir. Hayırlı işte acele edilir.

⁴¹⁷ A.N.D.'de bu şiirin "Der-Da' vet-i Ḥāşş [u] Āmm Bi'l-Ḳurbi'l-Meliki'l-'Allām" başlığıyla geçtiği belirtilmiştir. A.N.D. 232

⁴¹⁸ [137. M 55b, A.N.D. 232]

1. Cān [u] başa: Baş u cāna A.N.D. 232

3. doğrudur: doğrudur A.N.D. 232

6. Hezmine: Hażmına A.N.D. 232

7. Cān: Cānı A.N.D. 232

Ḥayrun fi haze’l-emri ḥayrun ve surūrun⁴¹⁹

[138. M 56b, H.A.E.D. 232-236: H.D. 141-143]⁴²⁰

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün]

1 Felek atlāsuñ ey meh ferş ider mihrāba seccāde

O şems-i nūr-ı ‘irfānı görünce zühd ü taḫvāda

2 Vücūdı gevher-i gencīne-i dürr sırr-ı ḥaḳīḳatde⁴²¹

O dürri görmemiş çeşm-i şadef tā ḳa‘ r-ı deryāda

3 Derinde sāye-i müjgānını çārüb ider her şeb

Şu‘ ā‘ -ı şem‘ inüñ pervānesidür şimdi darāda

4 Ne lāzım dāde-i giryānıma ḥ‘āb u ḥarām etmek

O ta‘ bir ü teselliyi görür yok şimdi rü’yāda

5 Ṭarīḳ-i Naḳşibendān içre var mı söyle aḳrānı

O bir nūr-ı mücessemdür muḥibbān-ı eḥibbāda

6 Bulunduḳça ḥuzur-ı cem‘ iyyet zıkrinde şevḳ ile

Ser-i engüşt-i ḥayret ber-dehen ḳalmış temāşāda

7 Kim inkār eyler āyā söylesün ḳuṭbiyyetüñ gelsün

Cihān içre bilürler ḥāşılı a‘ lā vü ednāda

8 Ḥudāverdi Efendi nām-dāş-ı sırr-ı Aḥmed’dür

Nüvişte dest-i ḳudret ile tā çarḥ-ı mu‘ allāda

⁴¹⁹ Bu işte hayır ve sevinç vardır.

⁴²⁰ Bu şiir H.A.E.D. ve H.D.’de “Ṭarīḥ-i Merşiyeye” başlığı ile geçmektedir. H.A.E.D. 232, H.D. 141

⁴²¹ Bu mısradaki vezin bozuktur.

- 9 İdince muşhaf-ı ‘ ömrüñ tamāma şu gibi ezber
Rivāyāt-ı hıfz üzre kırā ’at itdi me ’vāda
- 10 Yine mihrāba virmiş meşhedinde arkasuñ aña
İmām-ı cāmi’-i ‘ ilm-i ledüdüdür evc-i a’ lāda
- 11 Şadā-yı *irci’*⁴²² sem’ ine vāşıl olıcağ nā-gāh
Kāfeşden murğ-ı cān oldı ne çāre şimdi āzāde
- 12 Bilindi *küllü şey’in hālikun*⁴²³ tahtındadır ‘ ālem
Kimi qor rüzgār kām almağa bu dār-ı dünyāda
- 13 Kefen-ber-düş görüp hayretde qalma rüz-ı rüst-aḫīr
Bu iqlimüñ bahār u hem şitāsı geydürür sāde
- 14 İdüp terk ḫān-qāh-ı ‘ ālemi yā hū diyüp göçdi
Mürīdān-ı maḫabbet qaldılar leyle-i zulmāda
- 15 Didı tārīḫ-i cevher-dārını Hātif çıqup rıdvān⁴²⁴
Ḥudāverdi bu qaşır u gülşen ‘ aden içre ‘ uqbāda⁴²⁵

Sene 1225

⁴²² *irci’*: “Sen O’ndan hoşnut, O da senden hoşnut olarak rabbine **dön.**” (89 Fecr 28)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Fecr-suresi/6020/27-30-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴²³ *küllü şey’in hālikun*: “O’nun zatından başka **her şey yok olacaktır.**” (28 Kasas 88)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Kasas-suresi/3338/86-88-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴²⁴ Bu beyit H.A.E.D. ve H.D.’de mecmuadan farklı olarak şu şekilde geçmektedir:

15 Tamāmen söyledim tārīḫ-i cevher fevtine Hātif

Ḥudāverdi Efendi tutdı mesken burc-ı me’vāda H.A.E.D. 236, H.D. 143

⁴²⁵ [138. M 56b, H.A.E.D. 232-236; H.D. 141-143]

2. gencīne-i dürr: gencīnedir H.A.E.D. 232, H.D. 142

3. darāda: Dārā da H.A.E.D. 232

4. ḫ’āb u: ḫ’ābı H.A.E.D. 234, H.D. 142; ta’ bir ü: ta’ bir-i H.A.E.D. 234, H.D. 142

5. var mı söyle: söyle var mı H.A.E.D. 234, H.D. 142; muḫibbān-ı: muḫibbān [u] H.A.E.D. 234

6. ḫuzur-ı cem’ iyyet zikrinde: Ḥızır cem’ iyyet-i zikrinde H.A.E.D. 234; engüşt-i: engüşt H.A.E.D. 234; ber-dehen: bir dehen H.D. 142

9. tamāma: tamāmen H.A.E.D. 234; hıfz: ḫafız H.A.E.D. 234; me’vāda: ‘ uqbāda H.A.E.D. 234, H.D. 142

13. rüst-aḫīr: rüst-ā-ḫız H.A.E.D. 234, H.D. 142; bahār u: bahārı H.A.E.D. 234; geydürür: giydilir H.D. 142

14. leyle-i zulmāda: hep leyl-i zalmāda H.A.E.D. 236; heb leyl-i zulmāda H.D. 143

57a Hüdāverdī karīn-i Muşţafā'dur şübhesiz añla⁴²⁶

57b Faşl-1 Būselik

Bi sūr' atike fī haze'l-emri sa' ādetun⁴²⁷

[139. M 57b, E 313]

İlāhī

[Mefā' ilün/mefā' ilün/fe' ülün]

1 Göñül olsun nevalünle muţayyeb
Bizi luţfuñla mesrūr eyle yā Rab
İki ' ālemde luţfuñdur çü maţlab
Bizi [luţfuñla mesrūr eyle yā Rab]⁴²⁸

2 Serāser cürm [ü] ' işyān-ı haţāyız
Esīr-i nefis [ü] mağlūb-ı hevāyız
Velī senden ' ināyet müdde' āyız
Bizi [luţfuñla mesrūr eyle yā Rab]

3 Dil-i Vaḫyī giriftār-ı hevādur
Velī dā'im talebkār-ı rehādur
Çuluñ kārı temennā-yı ' aţādur
Bizi [luţfuñla mesrūr eyle yā Rab]⁴²⁹

Temmet

⁴²⁶ Bu mısra 57a sayfasında müfred olarak yazılmıştır. Söz konusu bu mısra bu sayfada, 56b sayfasındaki 10. beytin ilk mısrasının karşısına denk gelmektedir. Müfred halindeki bu mısra H.A.E.D. ve H.D.'de geçmemektedir. H.A.E.D. 232-236, H.D. 141-143

⁴²⁷ Bu işi hızlıca yapman sana saadet getirir.

⁴²⁸ Nakarat mısrasıdır. Mecmuada bu şekilde kısa olarak yazılmıştır. İlk dörtlüğün ikinci mısrası ile aynıdır.

⁴²⁹ [139. M 57b, E 313]

2. ' işyān-ı: isyan ü E 313; müdde' āyız: mültecâyız E 313

3. temennā-yı ' aţādur: temenna vü recādır E 313

[140. M 57b, A.M.H.D.İ. 394-395]⁴³⁰

İlâhî

[Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün]

1 *Câhidû fi'llâhi yâ ehle's-şalâh*

*İnne 'umre'l-mer'i yemdi ke'r-riyâh*⁴³¹

2 'Aqla baqma ir tecellî nûrına

Şem'e hâcet kıalmaz olduqda şabâh

3 *Yâ 'ibâda'llâhi kûmû vâ'budû*

*Ve'z kurûhu bi'l-ğuduvvi ve'r-revâh*⁴³²

4 Cennet ehline gerek 'ilm [ü] 'amel

Lâ cerem lâzımdur uçmağa cenâh

5 Ey Hüdâyi'den naşîhat isteyen

Haqq'a kul ol bulmaq dilersen felâh⁴³³

Temmet

⁴³⁰ A.M.H.D.İ.'de bu şiirin mecmuadaki 2. beyiti 4. beyit ve 4. beyiti 2. beyit olarak geçmektedir. A.M.H.D.İ. 394

⁴³¹ 1 Ey doğru yolda olanlar! Çalışın Allah yolunda.

Zira kişinin ömrü geçer rüzgar gibi. (Musa Yıldız, "Azîz Mahmud Hüdâyi'nin Arapça ve Farsça Manzûmeleri", *Üsküdar Sempozyumu-III: Uluslararası Aziz Mahmud Hüdâyi Sempozyumu (23-25 Mayıs 2005) Bildiriler*, C. I, İstanbul: Üsküdar Belediye Başkanlığı Üsküdar Araştırmalar Merkezi Yayınları, 2006, s. 399-422.)

⁴³² 3. Ey Allah'ın kulları! Kalkın ve ibadet edin.

Sabah akşam Allah'ı zikredin. (Yıldız, 2006, 399-422.)

⁴³³ [140. M 57b, A.M.H.D.İ. 394-395]

3. bi'l-ğuduvvi: fi'l-ğuduvvi A.M.H.D.İ. 394

4. lâzımdur uçmağa: uçmağa lâzımdur A.M.H.D.İ. 394

5. Ey: İy A.M.H.D.İ. 394; dilersen: istersen A.M.H.D.İ. 394

[141. M 57b-58a, Y.E.D. 666-667]⁴³⁴

İlāhī

[14'lü hece ölçüsü]

1 Çalap nürdan yaratmış cānını Muḥammed'üñ
‘Āleme raḥmet saçmış cānını Muḥammed'üñ
Yā Resūla'llāh [amān] sen şefā' at kı1 bize yā Ḥabība'llāh⁴³⁵

2 Dōstum dimiş yaratmış hem anuñ kaydın dimiş
Ümmetden yaña koymuş nūrını Muḥammed'üñ
Yā Resūla'llāh⁴³⁶ amān sen şefā' at kı1 bize yā Resūla'llāh

58a 3 Tañrı arslanı ‘Alī şağında Muḥammed'üñ
Ḥasan ile Ḥüseyn'i yā Şafiyu'llāh şolında Muḥāammed'üñ
Yā Resūla'llāh amān sen şefā' at kı1 bize yā Ḥabība'llāh

4 Yūnus Emre'm ‘ışıkludur bī-çāredür miskīndür
Her kim yemez maḥrūmdur ḥūnını Muḥammed'üñ
Yā Resūla'llāh⁴³⁷ amān sen şefā' at kı1 bize yā Ḥabība'llāh⁴³⁸

Temmet

⁴³⁴ Bu şiir Y.E.D.'de 7 beyittir. Mecmuada 1, 2, 5, ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Y.E.D. 666-667

⁴³⁵ Bu mısra divanda bulunmamaktadır; mecmuada bu şiirin her beyitinin sonunda nakarat olarak geçmektedir. Bu mısrada eksik olan “amān” ifadesi diğer nakarat mısralarında bulunduğu için buraya eklenmiştir.

⁴³⁶ Mısra başındaki “Yā Resūla'llāh” ifadesi mecmuada bir önceki mısranın sonuna yazılmıştır. Hem bir önceki nakarat mısrasının mecmuadaki yazılış şeklinden hem de şiirin divanda bulunan şeklinden hareketle bu ifade buraya alınmıştır.

⁴³⁷ Mısra başındaki “Yā Resūlu'llāh” ifadesi mecmuada bir önceki mısranın sonuna yazılmıştır. Hem ilk nakarat mısrasının mecmuadaki yazılış şeklinden hem de şiirin divanda bulunan şeklinden hareketle bu ifade buraya alınmıştır.

⁴³⁸ [141. M 57b-58a, Y.E.D. 666-667]

1. cānını: adını Y.E.D. 666

2. dimiş: yemiş Y.E.D. 666; koymuş nūrını: kōmiş yönini Y.E.D. 666

3. Ḥüseyn'i yā Şafiyu'llāh: Ḥüseyn Y.E.D. 667

4. bī-çāredür: eksiklidir Y.E.D. 667; yemez: yimez Y.E.D. 667; ḥūnını: ḥ'önünü Y.E.D. 667: hânını (Tatçı, 2020, 306.)

[142. M 58a, Y.E.D. 755-756]⁴³⁹

İlâhî

[14'lü hece ölçüsü]

1 Sen cānuñdan geçmedin cānān ārzū kılırsın
Bildēn zūnnār kesmedin imān ārzū kılırsın

2 *Men 'arefe nefsehu*⁴⁴⁰ dirsın illā degülsın
Melā'ikden yukāru seyrān ārzū kılırsın

3 Tıfl-ı nev-reste gibi etecügin at idüp
Meydān ele girmedin cevlan ārzū kılırsın

4 Bilmezsin hiç sen seni şadefde ne gevhersın
Mısr'a sulţān olmadın Ken'ān ārzū kılırsın

5 'Āşık Yūnus her derde Eyyüb'layın şabr eyle
Derde sen kıtılmadın dermān ārzū kılırsın⁴⁴¹

Temmet

⁴³⁹ Bu şiir Y.E.D.'de 9 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4 ve 9. beyitleri bulunmaktadır. Y.E.D. 755-756
⁴⁴⁰ *Men 'arefe nefsehu*: Kendini bilen kuşkusuz Rabb'ini de bilir. (Hadis-i şerif) (Yılmaz, 2013, 492.)

⁴⁴¹ [142. M 58a, Y.E.D. 755-756]

3. etecügin: etegin Y.E.D. 756; idüp: idinüp Y.E.D. 756; Meydān ele girmedin cevlan: Ele çevgān almadın meydān Y.E.D. 756

4. Bilmezsin hiç: Bilimedün Y.E.D. 756; Mısr'a: Mısr'a Y.E.D. 756: Mısır'da (Tatçı, 2020, 375.); olmadın: iken Y.E.D. 756

5. 'Āşık Yūnus her: Yūnus düşdün bu Y.E.D. 756; sen kıtılmadın: kıtlanımsın Y.E.D. 756

[143. M 58a, T 41]⁴⁴²

İlâhî

[16'lı hece ölçüsü]

- 1 Ey şehir-i nuzûl-i sûre bâ^c iş oldı çok surûra
Ğarķ eyledi bizi nûra mâh-ı mübârek elvedâ^c
- 2 Gökden yire rahmet iner albimize şefkat iner
Yarın bize şefî^c olur mâh-ı mübârek elvedâ^c
- 3 Mü 'mînleriñ bayrâmısın dertlilerin dermânısın
Haķķ'uñ bize ihsânısın mâh-ı mübârek elvedâ^c
- 4 On bir aylık yoldan gelür bir ay bize mihmân olur
Yarın bize şefî^c olur mâh-ı mübârek elvedâ^c ⁴⁴³

İlâhî temmet

⁴⁴² Bu şiirde mahlas beyti yoktur ancak şiir Bursalı Âşık Yûnus'a aittir. T'de bu şiir bentler halinde bulunmaktadır ve 6 benttir. Mecmuada 3, 4, ve 5. bentleri beyitler halinde bulunmaktadır. Bu eserdeki 3. bent mecmuada 3. beyit; 4. bent ise mecmuada 1. beyit olarak bulunmaktadır. Ayrıca mecmuada 2. beyit bu çalışmada geçmemektedir. Yine bu eserdeki "Şehr-i Ramazân merhabâ" mısrası mecmuada bulunmamaktadır. Mecmuada bulunmayan 1, 2 ve 6. bentler şöyledir:

1 Müştâk olup özlediğim
Şehr-i Ramazân merhabâ
Bakıp yolun gözlediğim
Şehr-i Ramazân merhabâ
Mâh-ı mübârek merhabâ

2 Safâ geldin 'izzet ile
Dahi 'azîm ni' met ile
Mü 'minlere rahmet ile
Şehr-i Ramazân merhabâ
Mâh-ı mübârek merhabâ

6 Dervîş Yûnus söyler özden
Kan yaş döker iki gözden
Hoşnut olsun cümlemizden
Şehr-i Ramazân merhabâ
Mâh-ı mübârek merhabâ T 41

⁴⁴³ [143. M 58a, T 41]

1. oldı: oldun T 41; eyledi: eyledin T 41; elvedâ: merhabâ T 41
3. bayrâmısın dertlilerin dermânısın: bayramıdır on bir ayın sultânıdır T 41; ihsânısın: fermânıdır T 41; elvedâ: merhabâ T 41
4. Yarın bize şefî^c: Müzniblere gufrân T 41; elvedâ: merhabâ T 41

[144. M 58b, E 257]⁴⁴⁵

İlāhî

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 Cilvegāh-ı sīnede devrān ider efkār-ı Hū

Tūr-ı dilden zāhir ola şu' le-i envār-ı Hū

2 Vuşlatuñ dildār-ı cānān eyledikçe 'ārzü

'Āşıkuñ sermāyesidür dāimā tekrār-ı Hū

3 Hecr ile eyler derūn-ı sīnede çün ney figān

Mevlevî eyler semā'ı gūş idüp esrār-ı Hū

4 Şūfi-i şāfuñı vecd [ü] ḥālet ile devr ider

Şan melekdür 'arş-ı a' lāda ider güftār-ı Hū

5 Cehr ile tevḥīdine 'Abdu'l-ḥayy'uñ daḥl eyleme

Hişşedār olan tecellīde ider ızhār-ı Hū⁴⁴⁶

İlāhî temmet

⁴⁴⁴ Onların (kötülüklerini) açığa vurma ve sabret çünkü huzurda hayır ve selamet vardır.⁴⁴⁵ E'de bu şiirin mecmuadaki 3. beyiti 4. beyit; 4. beyiti ise 3. beyit olarak geçmektedir. E 257⁴⁴⁶ [144. M 58b, E 257]

1. dilden: dilde E 257; ola: olur E 257

2. Vuşlatuñ dildār: Vuşlāt-ı didār E 257

4. şāfuñı: sâfi ki E 257

5. tecellīde: tecellīden E 257

Sa' ādetūke fī seyrike ibn-i yemlū cihete li-vechi⁴⁴⁷

[145. M 59b, E 293]⁴⁴⁸

İlāhī

Beste-i Yūsuf Çelebi⁴⁴⁹ Devr-i Revān

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 Ey cemāl-i maṭla' -ı hūrşid-i iḳbāl [ü] kerem

Vey cebīniñ āfitāb-ı hādī-i huld-ı irem

2 Öyle Mecnūn-ı vişāl olmuş ki dīvāne gönül

Va' d-ı vāşl[1] añlamaz fark eylemez lā vü na' am

3 Bir gubār-ı kemter-āsā ḥāk-i pāyñ olmağa

Ḳan döker ḥasretle çeşmim intizārım dem-be-dem

4 Anuñ için ḳadri 'ālī oldı 'arş-ı ā' zamuñ

*Leyle-i İsrā*⁴⁵⁰ da anı eyledüñ zır u ḳadem

5 Yā Resūla'llāh beni şāyān-ı dest-i luṭfuñ it

Kim esir-i derd-i 'işyānım hevā āmādeyem

6 Cān u başım daḫı ḳurbānuñ Selīm-āsā benim

Hep fedā olsun yolında cümle varın biş ü kem⁴⁵¹

Temmet

⁴⁴⁷ (Hayatının) gidişatındaki mutluluğun Allah için her şeyi tam yapmandadır.

⁴⁴⁸ Bu şiirin mecmuadaki 5. beyiti E'de geçmemektedir. E 293

⁴⁴⁹ Yūsuf (Hâfız Yūsuf Niznâm) Çelebi (d. ?-ö. ?/17.-18. yy.)

⁴⁵⁰ *Leyle-i İsrā*: “Bir gece, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir. (17 İsrâ 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2030/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁵¹ [145. M 59b, E 293]

1. cemāl-i: cemālın E 293

3. çeşmim: çeşm-i E 293

4. zır u: zır-i E 293

6. varın: varım E 293

[146. M 59b, N.D. 203]⁴⁵²

İlāhî

[10'lu hece ölçüsü]

1 ' Āleme ' ıŝkuñ oldı çün peydā
Olalum dā'im ' āŝık-ı ŝeydā
Zāt-ı bî-çūnuñ Vāhid [ü] Ferdā
Olalum dā'im ' āŝık-ı ŝeydā

2 Feyz-i luṭfuñla cān[ı] nūr eyle
Kālb-i vīrānum pūr-sürūr eyle
Nūr-ı ' ıŝkuñla cism[i] Ṭūr eyle
Olalum dā'im ' āŝık-ı ŝeydā

3 Hāne-i luṭfuñ fetḥ-i bāb eyle
Her dem iḥsānuñ bî-ḥesāb eyle
Nūr-ı zātuñla āfitāb eyle
Olalum dā'im ' āŝık-ı ŝeydā

4 Rūz-ı maḥşerde Naḫşî-i zārı
Eyleyüp mağfūr ol güneḥ-kārı
Gösterüp ol demde āna dīdārı
Olalum dā'im ' āŝık-ı ŝeydā⁴⁵³

İlāhî temmet

⁴⁵² Bu şiir N.D.'de 5 dörtlüktür. Mecmuada 1, 2, 4 ve 5. dörtlükleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3. dörtlük şöyledir:

3 Dostlaruñ ile bizi hem-dem kıl
Ehl-i esrāra yār u maḥrem kıl
Dem-be-dem ŝevküñ ile bî-ğam kıl
Olalum dā'im ' āŝık-ı ŝeydā N.D. 203

⁴⁵³ [146. M 59b, N.D. 203]

2. Feyz: Maḥz N.D. 203

3. Nūr-ı zātuñla: Nūr ile sīnem N.D. 203

4. Gösterüp: Göster N.D. 203; dā'im: her dem N.D. 203

[147. M 60a, F.D. 398-399: F.C.M.E.D. 213-214: E 317]⁴⁵⁴

60a

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 Cān u dil şehrin ezelden eyledi yağmā-yı ' ışk
Ol vecihden düşdi bu ' älemlere ğavġā-yı ' ışk

2 Derde düşenler bilir ehl-i derdüñ hālını
Gör nice ' aşıkları Mecnūn ider Leylā-yı ' ışk

3 Gel gülistān seyrin eyle çık kafesden ey hezār
Cennet-i ħudse ' urūc it bulasın me 'vā-yı ' ışk

4 Zāhir olup sırrımız ' älemlere fāş eyledi
Hemdem olaldan bu sırrı noġta-i sevdā-yı ' ışk

5 Çünki mevcūd nuġk imiş ' älemde ' ışk kâ 'im-maġām
Bize bildürdi Fenāyī rehber-i Mevlā-yı ' ışk⁴⁵⁵

Temmet

[148. M 60a, N.M.D. 193]⁴⁵⁶

İlāhī

[Müfte' ilün/fā' ilün/müfte' ilün/fā' ilün]

1 Dervīş olan kişinüñ sözlere ' umrān olur
Sālik-i Ħaġ olanuñ rāhına burhān olur

⁴⁵⁴ Bu şiirin 2 ve 3. beyitlerinin sırası divanda tam tersi şekildedir. F.D. 399, F.C.M.E.D. 213

⁴⁵⁵ [147. M 60a, F.D. 398-399: F.C.M.E.D. 213-214: E 317]

1. eyledi: eyledüñ F.D. 398, F.C.M.E.D. 213

2. düşenler bilir: düşendür bilenler F.D. 399, F.C.M.E.D. 213, E 317; ' aşıkları: ' arifleri F.D. 399, F.C.M.E.D. 213: ākilleri E 317

4. olaldan: olanlar E 317; sırrı: sırta F.D. 399, F.C.M.E.D. 214, E 317

5. kâ 'im: ālî E 317; rehber-i: dehri çün E 317

⁴⁵⁶ Bu şiirin 4 ve 6. beyitleri mecmuada makta beytinden sonra yazılmıştır ancak bulunmaları gereken yerler "3 ve 4" rakamlarıyla gösterilmiştir.

- 2 ‘İlm-i ledün dersini ‘ārif olan kişiler
Haste-dil olanların derdine dermān olur
- 3 Her seher efgān idüp bülbüli hayrān idüp
Dide vü giryān idüp sinesı püryān olur
- 4 Beyt-i dili pāk olur zıkr-i Hakk’ı işiden
Şabr u qararı gider işleri vīrān olur
- 5 Şem‘ -i cemāle döner pervānedür ‘āşıkūn
Zan ider ol cāhilūn devr ile ‘ işyān olur
- 6 Münkirleri ider kime söziñüz dimez
Yine işi anlara luḡ ile ihsān olur
- 7 Şanma Niyāzī özün dervīş olupdur senün
Dervīş olan kişiler şöylece sulṭān olur⁴⁵⁷

Temmet

[149. M 60a]⁴⁵⁸

[Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün]

- 1 Mest olup hergiz qarār itmez döner çarḥ-ı felek
İñledür deryāları yā Hū vü vāveylā-yı ‘ ışḳ
- 2 Sīm [ü] zer geçmez bu bir bāzārdır ey ḥ̣ace kim
Naḳd-i cān-ı nāzenīndür kıymet-i kālā-yı ‘ ışḳ

⁴⁵⁷ [148. M 60a, N.M.D. 193]

2. dermān: Loḳmān N.M.D. 193

3. idüp: ider N.M.D. 193; Dide vü: Dideyi N.M.D. 193; püryān: biryān N.M.D. 193

4. vīrān: devrān N.M.D. 193

5. ‘āşıkūn: ‘āşıkūñ N.M.D. 193; cāhilūn: cāhilūñ N.M.D. 193

6. ider: daḥl ider N.M.D. 193

⁴⁵⁸ Bu şiirin mahlas beyti yoktur. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

3 Şāh-ı ‘ālem olmağa itmez tenezzül şol gedā
Kim ola anuñ maqāmı küh-ı istignā-yı ‘ışk

60b

Faşl-ı Nikrız

El-‘izzu ve’s-sa‘ādetu fī’l-kanā‘ati ütruki’z-ziyādete⁴⁵⁹

[150. M 60b, Ü.D. 100-101]⁴⁶⁰

İlāhī

[Müstef’ ilün/müstef’ ilün/müstef’ ilün/müstef’ ilün]

1 Ey tarīkat ırleri dōst elinüñ serverleri

Ṭāliblerinüñ rehberleri dōstdan haber virüñ baña

2 Düşdi yüregime firāk dōstumdan oldum ben irāk

İdemezem hergiz yarağ dōstdan haber virüñ baña

3 Hicrān içinde qalmışam derd [ü] gamuñla dolmuşam

Çoğ guşşalara dalmışam dōstdan haber virüñ baña

4 Varam vişālūñe irem anda cemālini görem

Şādıkların yoluñ görem dōstdan haber virüñ baña

5 Miskīn faqīr Üftāde’yi içi taşu pür-yāreli

Terk itmezem bī-çāreyi dōstdan haber virüñ baña⁴⁶¹

⁴⁵⁹ İzzet ve saadet kanaattedir. Aşırılığı terk et.

⁴⁶⁰ Bu şiir Ü.D.’de “dörtlük” nazım birimiyle geçmektedir ve 7 dörtlüktür. Mecmuada 1, 2, 3, 6 ve 7. dörtlükleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 4 ve 5. dörtlükler şöyledir:

4 Bulımayan bunda añı
Şād olmaz anuñ hīç cānı
Benlikden alsun ol beni
Dostdan haber virüñ baña

5 Anuñ ile ben bulam anı
Terk eylerem cān ü teni
Yol açvire ol Ğanī
Dostdan haber virüñ baña Ü.D. 100-101

⁴⁶¹ [150. M 60b, Ü.D. 100-101]

Temmet

[151. M 60b, Y.E.D. 565]⁴⁶²

İlāhī

[14'lü hece ölçüsü]

- 1 Benem ol ʿ ışk bahresi deñizler hayrān baña
Deryā benüm kaçremdür ʿ ışk oldu seyrān baña
- 2 Yoğ iken bu bār-gāh sen var idüñ ey pā[di]şāh
Āh bu ʿ ışk elinden [āh] derd oldu dermān baña
- 3 Dōsta giderken yolum mülke irişdi elüm
ʿ Işkdan söyler bu dilüm ne kul ne sulţān baña
- 4 Şerīʿ at ehli irāk iremez bu menzile
Ben kuş dilin bilürem söyler Süleymān baña
- 5 Yūnus bu halk içre eksüklüdür Hāk bilür⁴⁶³
Dīvāne olmuş çağırur dervişlik bühtān baña⁴⁶⁴

İlāhī temmet

1. Ey tarikat irleri: İy haķikat erenleri Ü.D. 100; elinüñ: ilinüñ Ü.D. 100; Tāliblerinüñ: Tāliblerüñ Ü.D. 100

2. yüregime: yüregüme Ü.D. 100; İdemezem: İdemedüm Ü.D. 100

3. gamuñla dolmuşam: gam ile tolmüşam Ü.D. 100; dalmışam: talmışam Ü.D. 100

4. anda: güzel Ü.D. 101; Şadıqların yoluñ görem: Tağıqlarımı hep direm Ü.D. 101

5. taş: tışı Ü.D. 101; yāreli: yāreyi Ü.D. 101; itmezem: itmeñüz Ü.D. 101

⁴⁶² Bu şiir Y.E.D.'de 10 beyittir. Mecmuada 1, 3, 4, 9 ve 10. beyitleri bulunmaktadır. Ayrıca mecmuadaki 2. beyit divanda mecmuadaki 3. beyitten sonra gelmekte ve 4. beyit olarak geçmektedir. T 565

⁴⁶³ Bu mısradaki vezin bozuktur.

⁴⁶⁴ [151. M 60b, Y.E.D. 565]

1. bahresi: bahrişi Y.E.D. 565; ʿ ışk oldu seyrān: zerreler ʿummān Y.E.D. 565

2. Yoğ iken bu bār-gāh sen var idüñ ey: Yoğıdı bu bārigāh varıdı ol Y.E.D. 565; derd: āh derd Y.E.D. 565

3. Dōsta giderken yolum mülke irişdi elüm: Çün dosta gider yolum mülk-i ezeldür ilüm Y.E.D. 565; ʿ Aşkdan: Hāk'dan Y.E.D. 565

4. Şerīʿ at ehli irāk iremez bu menzile: ʿ Āşık dilin bilmeyen yā delüdür yā dehrī Y.E.D. 565

5. Yūnus bu halk içre eksüklüdür Hāk bilür: Yūnus Emre'm bu yolda eksüklüğü bildürür Y.E.D. 565; Dīvāne olmuş: Mest oluban Y.E.D. 565

[152. M 61a-61b-62a, H.A.E.D. 374-384: H.D. 331-336: Y.N.D.2 172-174]⁴⁶⁵

[Fā' ilātün/fa' ilātün/fā' ilātün/fa' ilün]

- 61a 1 Zib-bağş-ı Yeşrib [ü] Baḥḥā Ḥabīb-i Kibriyā
Pertevidür Cennetü'l-Me'vā Ḥabīb-i Kibriyā
Meş'al-i nūr-ı cihān-ārā Ḥabīb-i Kibriyā
Āfitāb-ı şubḥ-ı *mā-evḥā*⁴⁶⁶ Ḥabīb-i Kibriyā
Māhitāb-ı şām-ı *ev-ednā*⁴⁶⁷ Ḥabīb-i Kibriyā
- 2 Şu'le-i nūr-ı nübüvvet zīnet-i kāsānesi
Maḥzenü'l-esrār-ı *mā-evḥā*⁴⁶⁸ dil-i şāhānesi
Mevçe-i gīsūsunuñ dürr-i şadef yek-dānesi
Cevher-i kül tāb [u] sūz-ı mihrinüñ pervānesi
Şem'-i bezm-i *leyletü'l-İsrā*⁴⁶⁹ Ḥabīb-i Kibriyā
- 3 *Ḳābe ḳavseyn-i ev-ednā*⁴⁷⁰ oldı şimdi ḥānesi
Añlasun ehl-i semā kimdür kimüñ cānānesi
Bezm-i vaḥdetde sürüşānuñ budur efsānesi
'Aḳl-ı evvel ḳayd-bend-i 'ışḳınuñ dīvānesi
Nāzenin-i ḥazret-i Mevlā Ḥabīb-i Kibriyā

⁴⁶⁵ Bu şiir H.A.E.D.'de "Na't-ı Şerif-i Nazım Taḥmīs-i Hātif Der-Sitāyiş-i Şāhibü't-tāc ve'l-Mi' rāc-ı Resülü's-şāḳaleyn" ve H.D.'de "Na't-ı Şerif-i Nazım Taḥmīs-i Hātif Der-Sitāyiş-i Şāhibü't-tācü'l-Mi' rāc Resülü's-şāḳaleyn (şallallahu te'ālā 'āleyhi vesellem)" başlığı ile geçmektedir. H.A.E.D. 374, H.D. 331

⁴⁶⁶ *mā-evḥā*: "Böylece Allāh, kuluna **vahyini ilettiler.**" (53 Necm 10) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁶⁷ *ev-ednā*: "Öyle ki, iki yay kadar **hatta daha yakın oldu.**" (53 Necm 9) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁶⁸ *mā-evḥā*: "Böylece Allāh, kuluna **vahyini ilettiler.**" (53 Necm 10) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁶⁹ *leyletü'l-İsrā*: "Bir **gece**, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah eksikliklerden münezzehdir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir. (17 İsrâ 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2030/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁷⁰ *Ḳābe ḳavseyn-i ev-ednā*: "Öyle ki, **iki yay kadar** hatta daha yakın oldu." (53 Necm 9) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

4 Lafz-ı bismi'llāha nokta oldu hāl-i fülfuli
Harf-be-harf tefsire şāyān eylemiş reng-i güli
Āyet-i ruhsārınuñ Cibril-i ma' nī bülbüli
Ve'd-*duhā*⁴⁷¹ vaşf-ı güli ve'l-*leyl*⁴⁷² şerh-i sünbüli
Bāğ-ı Yāsīn ravza-i Tā-Hā Habīb-i Kibriyā

5 Habbeye degmez cihānuñ ma' nī vü efsānesi
Añladır zehr-i helāhildür anuñ bir dānesi
Ümmete zīr-i cenāhuñdur behişt kāşānesi
Bülbül-i *levlāk*⁴⁷³-i zātı *lī-ma' allāh*⁴⁷⁴ lānesi
Bzm-i kurba tūṭi-i gūyā Habīb-i Kibriyā

6 Şāni' i *levlāk*⁴⁷⁵ lafzı ile midhat-kār olup
İns ü cinine şebān-rüz hādī-i rehber olup
Cevher-i ' aql-ı küle tevfiḳ-i Haḳ yāver olup
Şıḳ u ' adl ü ḫilm ü ' ilm[i] zātına maḫhar olup
Viridi çār-erkāna fer ḫaḳḳā Habīb-i Kibriyā

7 Tercemānü'l-ğayb oldu mün' im-i kāşānesi
İrdi ber-vefḳ-i murāda maḫrem-i kāşānesi
Encümen-gāh-ı felekde ḫurrem-i kāşānesi
Çār-yār-ı bā-şafādur hem-dem-i kāşānesi
Şāhibü'l-Mi' rāc-ı Mevlānā Habīb-i Kibriyā

⁴⁷¹ *Ve'd-*duhā**: “Yemin olsun, kuşluk vaktine;” (93 Duhâ 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Duh%C3%A2-suresi/6080/1-3-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁷² *ve'l-leyl*: “Yemin olsun geceye...” (74 Müddesir 33, 81 Tekvîr 17, 84 İnşıkak 17, 89 Fecr 4, 91 Şems 4, 92 Leyl 1, 93 Duhâ 2) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/>) (13.12.2021)

⁴⁷³ *levlāke lemā*: “**Sen olmasan** felekleri yaratmazdım.” (Hadîs-i Kudsi) (Yılmaz, 1992, 113.)

⁴⁷⁴ *lī-ma' allāh*: “**Benim Allah ile** öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir.” (Hadîs-i şerîf) (Yılmaz, 1992, 115)

⁴⁷⁵ *levlāke lemā*: “**Sen olmasan** felekleri yaratmazdım.” (Hadîs-i Kudsi) (Yılmaz, 1992, 113.)

8 Oldı havz-ı cevher-i nā-yāba zīver kūzesi
Eyledi sīr-āb-ı ebrū çarhı hoş-ter kūzesi
Dīde-i hūrşīde şekker necme Kevşer kūzesi
Cūybār-ı cūdınıñ mäh-ı münevver kūzesi
Teşnesi dünyā vü mā-fihā Ḥabīb-i Kibriyā

9 Vüs' at-i lafz-ı ' ināyet şahı-ı dīvān-ḥānesi
Kıble-gāh-ı Beyt-i ma' mūr menzil [ü] kâşānesi
Gülsitān-ı ' Adn içinde cūylar dīvānesi
Mihr-i enver çeşme-sār-ı luḫfinuñ peymānesi
Feyz-baḫş-ı ' ālem-i bālā Ḥabīb-i Kibriyā

10 Sensin ancaḫ enbiyānuñ serde tāk-ı rif' ati
Şarḫdan tā ğarba dek virdi ḫudūmuñ zīneti
Kāleb-i ādem senüñ nūruñla buldı tīneti
' Arş cāy-ı ḫadrinüñ evc-āşinā-yı rif' ati
Ḥusrev-i kürsī-i istiğnā Ḥabīb-i Kibriyā

61b⁴⁷⁶

11 Sünbül-i gīsūsunuñ būy-ı feraḫdur şānesi
Ġonça-i reng-i ḫaḫīkat bülbül-i mestānesi
Serv-i sebz-endāmınıñ hūrşīd ü meh dīvānesi
Çarḫ bāğ-ı şānınıñ bir sebze-i bīgānesi
Gülşen-i ḫurba çemen-pīrā Ḥabīb-i Kibriyā

12 Zāde-i ḫab' uñ ne mümkindür ola ḫayrū'l-ḫalef
Fehm ider mi *kenz-i lā-yefnāy*⁴⁷⁷ mi' yār-ı selef
Kıymetüñ baḫşinde ' aḫl-işrāḫiyān oldı telef
Ḫulzüm-i esrār [u] ḫikmetde dūr-i ḫudret-şadef
Kān-ı kevne gevher-i yektā Ḥabīb-i Kibriyā

⁴⁷⁶ Sayfanın ortasına “İzā ' azemte'l-ḫayra ' accil yekfike'llāhu Te' ālā” yazılmıştır. Anlamı şudur: İyilik yapmaya karar verdiğinde acele et. Allah sana yeter.

⁴⁷⁷ *kenz-i lā-yefnā*: “(Kanā' at), tükenmez bir hazinedir.” (Hadis-i Şerif) (Yılmaz, 1992, 91.)

13 Zāhir ü bāṭın havāsuñ maṭla[‘]-ı cānānesi
Oldı aḥkām-ı şerī[‘] at mesned-i şāhānesi
Maḳṭa[‘]-ı baḥr u muḥīṭ u[‘] ilm-i Ḥaḳ efsānesi
Genc-i[‘] irfān [u] kemālūñ gevher-i yek-dānesi
Baḥr-i rāza lū[’]lū[’]-yi lālā Ḥabīb-i Kibriyā

14 Bāb-ı elṭāfında Mirrīḡ bir ğulām u Ḥabeşī
Eylesün taḥrīr[‘] Uṭārid vaşfın ol māh-veşi
Şu[‘] le-i envārınuñ şubḡ-ı şafaḳ olmaz eşi
Ebrū-yı iḳbālınūñ mihr-i felek ḥasret-keşi
Bedr-i tābān-ı cihān-ārā Ḥabīb-i Kibriyā

15 Ğonça-i nūr-ı nübüvvet ğülşen-i kāşānesi
Rūḡ-baḡş-ı bū-yı Firdevs sünbül-i vīrānesi
Oldı rīzān uçlarından toḡm-ı[‘] anber dānesi
Ġisū-yı iclālınūñ mihr-i münevver şānesi
Neyyir-i raḡşān-ı bī-hemtā Ḥabīb-i Kibriyā

16 Öyle huş-yār-ı mey-i[‘] ışkıım ğözümde yoḳ cihān
Sāye-āsā düşmüşüm ḡāk üzre bī-nām [u] nişān
Fehm idüp mest-i *elst*⁴⁷⁸ şāyān ider ise fiġān
Bezm-ġāh-ı sāġar-ı[‘] ışkı dil-i şūrīdegān
Neş[’]e-baḡş-ı[‘] āşık-ı şeydā Ḥabīb-i Kibriyā

17 Çarḡd[ur] ehl-i ḡarābāt-ı ġamuñ vīrānesi
Şubḡa dek encüm-şümār olmuş bu şeb mestānesi
Māh-ı sākīsi ğül-i ḡūrşīd olur peymānesi
Ḳalb-i[‘] ārifdür şarāb-ı şevḳinūñ ḡum-ḡānesi
Sīne-çāk[ı] her dil-i dānā Ḥabīb-i Kibriyā

⁴⁷⁸ *elst*: “Ben sizin rabbiniz değil miyim?” (7 A[‘] rāf 172)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/A'r%C3%A2f-suresi/1126/172-173-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

18 Bezm-i vaḥdetde mey-i ‘ıŝkuñ ŝabā dil-teşnesi
Cür‘ asınuñ ‘ālem-i feyz-i beḳā dil-teşnesi
Ŗu‘ lesinüñ cevher-i lafz-ı ‘aṭā dil-teşnesi
Kāse-i in‘ āminuñ ŝāh [u] gedā dil-teşnesi
Mest-i ‘ışkı Hızır ile ‘İsā Ḥabīb-i Kibriyā

19 Revnaḳ-ı nūr-ı ḥaḳıḳatle ṭolar peymānesi
Böyle keyfiyetle Hızır olmuş gezer dīvānesi
Ol sebebden Cebrā’ıl’dür şem‘ inüñ pervānesi
Bāde-i iḥsānınuñ ins ü melek mestānesi
Şadr-ı bezm-i şüret [ü] ma‘ nī Ḥabīb-i Kibriyā

62a

20 Āfitāb-ı ŝāh-ı *levlāk*⁴⁷⁹ ŝāfi‘-i rüz u cezā
Cāmi‘-i ŝems-i ŝerī‘ at nūr-ı miḥrāb-ı recā
Mālik-i mülk-i sa‘ ādet mazḥar-ı luṭf-ı Ḥudā
Ḥil‘ at-ārā-yı *le‘amrük*⁴⁸⁰ tāc-dār-ı ıŝtıfā
Faḥr-i dünyā meḥḥar-i ‘uḳbā Ḥabīb-i Kibriyā

21 Vaḥy-ı Ḥaḳ’dur hep nikāt-ı ma‘ nī vü efsānesi
Zib-i evreng-i risālet şu‘ le-i kāŝānesi
Enbiyā vü evliyānuñ gevher-i yek-dānesi
Taḥt-gāh-ı ‘arş-ı a‘ lā mesned-i ŝāhānesi
Zib-i şadr-ı Yeşrib [ü] Baḥḥā Ḥabīb-i Kibriyā

22 Süre-i nūr-ı ŝefā‘ at oldı rāh-ı meş‘ ali
Buldı ervāḥ-ı nebī el-ḥaḳḳ ṭarīḳ-i esheli
Ŗu‘ le-i ḳandīlidür kevneynüñ ancaḳ evveli
Kuḥl-i *mā-zāḡa’l-başar*⁴⁸¹ maḥşuş-ı çeşm-i ekḫeli
Ḥāk-i pāyı sürme-i ḥavrā Ḥabīb-i Kibriyā

⁴⁷⁹ *levlāke* lemā: “**Sen olmasan** felekleri yaratmazdım.” (*Ḥadīs-i Kudsi*) (Yılmaz, 1992, 113.)

⁴⁸⁰ *le‘amrük*: “(Ey resulüm!) Hayatına yemin olsun ki” (15 Hier 72)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Hicr-suresi/1869/67-72-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁸¹ *mā-zāḡa’l-başar*: “**Göz ne kaydı ne de hedefinden şaştı.**” (53 Necm 17)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

23 Oldı pür-naqş-ı tecelliyât sa' âdet-hânesi

Maṭla' -ı nürdur der [ü] dīvārinuñ bigānesi

Tā ezel maḥbūbı Haḫḫ'uñ sevgili birdānesi

İns ü cānuñ maṭlab-ı a' lā olan cānānesi

Kā'ināta maḫşad-ı aḫşā Ḥabīb-i Kibriyā

24 Yāverim ola şebān-rüz sırr-ı Ḳur'an-ı Kerīm

Eyleme yā Rab beni şāyeste-i nār u caḫīm

Bezm-i keşretde düşüp pā-māl iken ṭab' -ı selīm

Mest-i ser-germ-i ma' āşidür bu gün şeydā Naẓīm

Eyleye şefkat meger ferdā Ḥabīb-i Kibriyā

25 Rişte-i nazma dizildi gūyiyā dūr-dānesi

Cevher-i elfāzınuñ kevneyn deger yek-dānesi

Ma' nī-i vaşfında varsa Hātif'üñ efsānesi

Umarım ma' zūr ola evzā' -ı küstāḫānesi

Baḫma noḫşān-ı Naẓīm'e yā Ḥabīb-i Kibriyā⁴⁸²

Temmet

⁴⁸² [152. M 61a-61b-62a, H.A.E.D. 374-384; H.D. 331-336; Y.N.D.2 172-174]

3. sürüşānıñ: ser-i şānıñ H.D. 332

5. degmez: dökmez H.D. 332; Añladır: İnledir H.A.E.D. 376; cenāḫuñdur: ḫāḫıñdır H.D. 332

6. midḫat-kār: midḫat-ger H.A.E.D. 376, H.D. 332; cinine: cinnīye H.A.E.D. 376; şebān-rüz: şabān-rüz H.D. 332; ḫilm: ḫükm H.A.E.D. 376; olup: idüp Y.N.D.2 172

7. mün' im: mün' am H.A.E.D. 376; ber-vefḫ: bir vefḫ H.D. 332

8. cevher: gevher H.A.E.D. 378, H.D. 333; sır-āb: serāb H.D. 333; ebrü: ebr-i H.A.E.D. 378, H.D. 333; şekker: şükr-i H.D. 333

10. cāy: cāh Y.N.D.2 173

12. Zāde: Rādde H.A.E.D. 378

13. maṭla' -ı cānānesi: gevher-i yek-dānesi H.A.E.D. 380; bāṭın ḫavāsuñ maṭla' -ı cānānesi: bāṭın-ı ḫāsiñ gevher-i yek dānesi H.D. 334; baḫr u muḫit u: baḫr-ı muḫit-i H.A.E.D. 380, H.D. 334

14. ḡulām u: ḡulām-ı H.A.E.D. 380, H.D. 334; mihr: māh Y.N.D.2 172

15. nūr: bāḡ H.A.E.D. 380

16. huş-yār: hoşyār H.D. 334; elest: elesti H.D. 334; şūrīdegān: 'uşşâḫdır Y.N.D.2 172

19. ma' nī: ma' nā Y.N.D.2 173

20. rüz u: rüz-ı H.A.E.D. 382, H.D. 335

21. ma' nī vü: ma' nī-i H.A.E.D. 382, H.D. 335

22. el-ḫaḫ: el-ḫaḫ H.A.E.D. 382, H.D. 336

23. nürdur der [ü]: nūr-ı der-i H.D. 336

24. nār u: nār-ı H.A.E.D. 384, H.D. 336

25. dizildi: düzüldü H.A.E.D. 384; düzüldi H.D. 336; deger: diger H.D. 336; Umarım: İsterim Y.N.D.2 174

Men tevekkel ‘alā’līlāhi Te‘ālā izheb ilā mā-kaşadte⁴⁸³

[153. M 62b, N.M.D. 242]⁴⁸⁴

İlāhī

[Mef‘ ūlū/mefā‘ ilün/mef‘ ūlū/mefā‘ ilün]

1 Derd-i Haqq’a ol t̄alib dermāna irem dirseñ
Miḥnetlere ol rāğib āsāna irem dirseñ

2 ‘Işq yolu belālīdur her kārı cefālīdur
Cānuñdan ümīdin kes cānāne irem dirseñ

3 Oda yaq sīneñi çāk it şu gibi özüñ pāk it
Yüzüñ yire sür ḥāk it ‘ummāna irem dirseñ

4 Bu yolu bil andan gel deryāyı bul andan al
Ka‘rına irüp el şal dürdāne irem dirseñ

5 Şabr itmede Eyyüb ol ğam çekmede Ya‘küb ol
Yūsuf gibi maḥbūb ol Ken‘ān’a irem dirseñ

6 Terk it qurı ğavgāyı hem ‘ucb ile riyāyı
Mışrī қо bu sevdāyı Sübhān’a irem dirseñ⁴⁸⁵

Temmet

⁴⁸³ Allahu Teala’ya tevekkül ettiysen niyet ettiğın şeye yönel.

⁴⁸⁴ Bu şiir N.M.D.’de 7 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4, 5 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 5. beyit şu şekildedir:

5 Pîrūñle olan ‘ahdi güt ne’ñ varısa hep қо git

Bildüklerini terk it ‘irfāna irem dirseñ N.M.D. 242

⁴⁸⁵ [153. M 62b, N.M.D. 242]

1. ol t̄alib: t̄alib ol N.M.D. 242; ol rāğib: rāğib ol N.M.D. 242

3. Oda: Od N.M.D. 242

4. al: tal N.M.D. 242; dürdāne: dür-kāna N.M.D. 242

6. ğavgāyı: da‘vāyı N.M.D. 242; bu: o N.M.D. 242

[154. M 62b]⁴⁸⁶

İlāhî

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

1 Tā ezelden tā ebetden giryān [u] nālān olmuşum
‘Arz-ı hāl-i hācetimde merd-i meydān olmuşum

2 Çünkü seyr itdük cihānı ser-te-ser ‘ālem gezer
On sekiz biñ ‘ālem içre gevher-i kān olmuşum

3 Āb-ı rüyum dem-be-dem ırmağ gibi tırmaz açar
Hālini vecd-i Hūdā’da tende seyrān olmuşum

4 Şeş cihetden vecd-i vuşlat demlerini seyr ide⁴⁸⁷
Hağ yolında nice demdür hāk-i giryān olmuşum

5 Her tarafda halk-ı ‘ālem çağırurlar hāy hūy
Çün şadā-yı cūş irüben ‘arşa hayrān olmuşum

6 Baħr-i bî-pāyāna düşdüm ‘ışk yolında Şeyhiyā
Kāna irdükde ol dem āb-ı hayvān kān olmuşum

⁴⁸⁶ Bu şiir Halit Biltekin’in hazırladığı Şeyhî, Betül Dönmez Parlak’ın hazırladığı Eğirdirli Şeyhî Mehmed Efendi, Oktay Nar’ın hazırladığı Şeyhî ve Alper Ay’ın hazırladığı Abdülmecid Sivâsî Divanları’nda bulunamamıştır. Abdülmecid Sivâsî’ye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

⁴⁸⁷ Bu mısra mecmuada şiirin kenarına yazılmıştır ancak ait olduğu yer “3” rakamı ile belirtilmiştir.

[Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün]

- 1 Nesīm-i şubḥ ile ne āşināyum yā Resūla'llāh
 Ne berg [ü] bārıma bŷy-ı vefāyum yā Resūla'llāh
 Gül-i ne-şküfeme ḥayret-fezāyum yā Resūla'llāh
 Bu gülşende hezār-ı bī-nevāyum yā Resūla'llāh
 Velī āzürde-i ḥār-ı cefāyum yā Resūla'llāh
- 2 Bu sırr-ı ḥikmetüñ fehminde 'āciz 'aql[ı] insānuñ
 Marīz-i ḥasta-i 'işyān olanlar bildi noḡşānuñ
 Ṭabīb-i 'illet-i cān-ı ümem olmaḡ senüñ şānuñ
 N'ola olsam devā-cüyende-i dārū-yı iḥsānuñ
 Esīr-i derd-i 'işḡa mübtelāyum yā Resūla'llāh
- 3 Tehī dest-i siyeh-kār bī-mecāl güftār[ı] dūr itme
 Mu'allā dergehinden sâ'il-i düşvār[ı] dūr itme
 Faḡīr-i nā-tüvān bī-kes zelīl nā-çarı dūr itme
 Nigāh-ı şefḡatinden ben ḡarīb [ü] zārı dūr itme
 Ḳulındur bende kem-ter ḡāk-i pāyum yā Resūla'llāh
- 4 Beni şermende itme taḡt-gāh-ı ḥaşre vardıḡda
 Hezārān bend[e] olur āzād şāh-ı ḥaşre vardıḡda
 Güm itdim maṭlab-ı ümmīdi rāh-ı ḥaşre vardıḡda
 Yüzüm yoḡ 'arz-ı ḡāle 'arşa-gāh-ı ḥaşre vardıḡda
 Güneh-kārım giriftār-ı hevāyum yā Resūla'llāh

⁴⁸⁸ Bu şiir H.A.E.D. ve H.D.'de "Na' t-ı Şerīf-i Naḡīfī Taḡmīs-i Hatīf" başlığı ile geçmektedir. H.A.E.D. 570, H.D. 330

5 Menem ol ye's ile ehl-i caḥīmüñ şimdi bî-^ç ārı
Bilindi Hātif^{üñ} fi^ç l-i ḳabīḥi ḳadr [ü] miḳdārı
Meded-res ol meded ey kân-ı ^ç afvuñ dürr-i şeh-vārı
Kerem ḳıl luḫ u iḥsānuñla dil-şād eyle ben zārı
Naḥīfi'yim ḳapuñda bir gedāyum yā Resūla'llāh⁴⁸⁹
Temmet

63b

Faşl-ı Baba Ṭāhir

Eş-şabru leke ecmelu fi hāze'l-emri fe in fe^ç alte fefihi ḥayrun⁴⁹⁰

[156. M 63b, E 209]

İlāhī

[Fā^ç ilātün/fā^ç ilātün/fā^ç ilātün/fā^ç ilün]

- 1 Mest-i ^ç ışkuñ şabırımız yok sīnemiz çāk eyleriz
Derd-i ^ç ışık ile dem-ā-dem çeşm-i nemnāk eyleriz
- 2 Görmek için şāhid-i maḳşūdı cism-i cān ile
Māsivādan ḳalbimiz āyīnesin pāk eyleriz
- 3 Teşne-i cām-ı maḥabbet viridi bir ḥālet bize
Gözümüz yumup açınca seyr-i eflāk eyleriz
- 4 Bir ^ç aceb ḥālet virür keyfiyyet-i şaḥpā-yı ^ç ışık
Gāhī ḥāki zer idüp gāhī zerri ḥāk eyleriz
- 5 Cām-ı ^ç ışkı dest-i sāḳī-i ezelden içmişiz
Lüṫfiyā anuñ için güftarı bî-pāk eyleriz⁴⁹¹

⁴⁸⁹ [155. M 63a, H.A.E.D. 570-572: H.D. 330-331]

2. noḳşānuñ: ^ç işyānuñ H.D. 330; ^ç ışka: ^ç aşḳam H.A.E.D. 572

3. Ḳulındur bende: Yoluñda ben de H.A.E.D. 572

4. Güm: Kem H.D. 330

5. meded: midādı H.D. 331

⁴⁹⁰ Senin için bu işte sabretmek güzeldir. Eğer (bu işi) yaparsan onda hayır vardır.

⁴⁹¹ [156. M 63b, E 209]

1. ^ç ışkuñ: aşkız E 209

2. cism: çeşm E 209

Temmet

[157. M 63b, T 43]⁴⁹²

İlāhī

[11’li hece ölçüsü]⁴⁹³

1 Cānum kırbān olsun senüñ yoluña
Adı güzel kendi güzel Muḥammed Aḥmed⁴⁹⁴
Şefā’ at eyle bu kemter kıluña
Adı güzel kendi güzel Muḥammed Aḥmed⁴⁹⁵

2 Mü ’min olanlaruñ çoıdır cefāsı
Olu[r] āḥretde zevk [u] şafāsı
On sekiz biñ ‘ālemüñ Muştafā’sı
Adı güzel kendi güzel Muḥammed Aḥmed

3 Derviş Yūnus n’eyler dūnyāyı sensüz⁴⁹⁶
Sen ḥaı peyğambersin şeksüz gümānsuz
Saña uymayanlar gider imānsuz
Adı güzel kendi güzel Muḥammed Aḥmed⁴⁹⁷

3. Teşne: Neşe E 209

4. şaḥpā: sahbā E 209; Gāhī: Gāh E 209; idüp: eder E 209

5. güftārī: eş’ārī (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lutfi-lutfullah-hocazade> (03.09.2021); bī-pāk: bī bāk E 209

⁴⁹² Bu şiir T’de 5 dōrtlük olarak bulunmaktadır. Mecmuada 1, 2 ve 5. dōrtlükleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3 ve 4. dōrtlükleri şu şekildedir:

3 Yidi kat gökleri seyrān eyleyen
Kürsünün üstinde cevlan eyleyen
Mi’rācında ümmetini dileyen
Adı güzel kendü güzel Muhammed

4 Dört çarıyār anun gökçek yâridür
Anı seven günâhlardan beridür
On sekiz bin ‘ālemün sultânıdır
Adı güzel kendü güzel Muhammed T 43

⁴⁹³ Bu şiir “koşma” nazım biçimiyle yazılmıştır.

⁴⁹⁴ “Aḥmed” kelimesi T’de bulunmamaktadır. T 43

⁴⁹⁵ Nakarat dizesi olan “Adı güzel kendi güzel Muḥammed Aḥmed” ifadesine bu mısra da “eyzān” kelimesiyle işaret edilmiştir.

⁴⁹⁶ Bu mısra T’de bu dōrtlüğün 3. mısrası olarak geçmektedir. T 43

⁴⁹⁷ [157. M 63b, T 43]

1. kendi: kendü T 43; Şefā’ at: Gel şefā’ at T 43; bu kemter: kemter T 43

2. Olu[r] āḥretde: Âhretde olur T 43

İlāhī temmet

64b

Faşl-1 ' Irāk

Lā tefirru ve lā teruḥu fī mekānike ve ente bi ḥayri'llāhi Te' ālā⁴⁹⁸

[158. M 64b, E 302]

İlāhī

[Mef' ūlū/mefā' ilū/mefā' ilū/fe' ūlün]

1 Maḥbūb-1 Ḥudā zāt-1 şerefbār-1 Muḥammed
Maḥbūl-1 İlāhī dūrūr eṭvār-1 Muḥammed

2 Hep ' ālem [ü] ādem anuñ için yaradıldı
Pes ' illet-i gā'ibedür ızhār-1 Muḥammed

3 ' Ālemlere rahmet olıcaḡ zāt-1 şerīfi
Bu ümmete ḥod maḥz-1 kerem-kār-1 Muḥammed

4 Ol gör ki o şems-i şerefi görmege efsūs
Pür itmiş iki ' ālem[i] envār-1 Muḥammed

5 Bir bende-i maḥbūl-i Ḥudā'sın saña müjde
Girdiyse ele serrişte-i āşār-1 Muḥammed

6 Ā' mālını āḥvālını düstūru'l-' amel it
Tā keşf ola Nazmī saña āşār-1 Muḥammed⁴⁹⁹

Temmet

3. Derviş: ' Âşık T 43;

⁴⁹⁸ Yerinden ayrılıp kaçma. Allah'ın lütfu seninle beraberdir.

⁴⁹⁹ [158. M 64b, E 302]

2. gā'ibedür: gaiyyedir E 302

4. gör: göz E 302; şems-i şerefi: şemü's-şerefi E 302; Pür itmiş iki: Parlatmış iken E 302

5. Girdiyse ele: Girse ele E 302

6. düstūru'l-' amel it: düstūr-i amel kıl E 302; āşār: esrâr: E 302

[159. M 64b, N.M.D. 217-218]⁵⁰⁰

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

- 1 Tā ezelden biz bu 'ışk içre rüsvāy olmuşuz
İsmimizdür söylenen ma' nāda ' anķā olmuşuz
- 2 Gerçi kesret ' āleminde şandılar keŝretdeyüz
Keşret içre bilmediler ferd ü tenhā olmuşuz
- 3 Mantıku't-Tayr' uñ lügāt-i muğlaķından söylerüz
Herkes añlamaz bizi bizler mu' ammā olmuşuz
- 4 Lafz u şavt u cism ile añlamak isterler bizi
Biz ne elfāz u ne şavt cümle ma' nā olmuşuz
- 5 Kātreler ırmaĝa ırmaĝ irdi baħr[e] cem' olup
Karıŝup birbirine ħālā o deryā olmuşuz
- 6 Ŝofinuñ ŝol hūy [u] hāy-ı na' rasından almazuz
Vaşl-ı deryāyuz biz ol senden müberrā olmuşuz
- 7 'Alleme'l-esmāya⁵⁰¹ mażhar ister iseñ gel beri
Ādem [u] hem aña ta' līm olan esmā olmuşuz
- 8 Ten göziyle Mıŝrī'yi ŝüretde görsem dime kim
Zīrā biz ol kāf-ı şüret içre ' anķā olmuşuz⁵⁰²

⁵⁰⁰ Bu şiir N.M.D.'de 12 beyittir. Mecmuada 1, 2, 4, 5, 6, 10, 11 ve 12. beyitleri bulunmaktadır.
N.M.D. 217-218

⁵⁰¹ 'alleme'l-esmā: "Ve Ādem'e bütün isimleri öğretti." (2 Bakara 31)
(<https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/38/31-33-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁰² [159. M 64b, N.M.D. 217-218]

1. içre rüsvāy: içinde rüsvā N.M.D. 217

2. kesret: şüret N.M.D. 217

4. şavt u: şüret N.M.D. 217; elfāz u ne şavt: elfāzuz ne şüret N.M.D. 217

5. Kāriŝup: Kāvıŝup N.M.D. 217

7. beri: berü N.M.D. 218

Temmet

[160. M 64b-65a, S.D. 371: H.S.D. 422-423: E 337-338]

İlāhī

[Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün]

- 1 Zülfün içre vechüni cānā çü pinhān eyledün
Ehl-i imān[1] o vech ile perişān eyledün
- 65a 2 Eyledün envār-ı hüsniñ tā[r]-ı zülfünden 'ayān
Beste-i zünnāra ya' nī ' arz-ı imān eyledün
- 3 Pertev-i işkuñ hidāyet oldı inkār ehline
Kāfir-i hüsniñ olanları müslimān eyledün
- 4 Çekdüñ erbāb-ı dili zencir-i zülfün kaydına
Pādişehsin mülket-i hüsniñde dīvān eyledün
- 5 Genc-i ' işkuñ kañğı dillerde ezel kılduñ nihān
' Ākıbet o dilleri ' ālemde vīrān eyledün
- 6 Muşhaf-ı rūyuñda hüsniñ haţtuñı kim oqudı
Vākıf etdüñ anı esrārīña hayrān eyledün
- 7 Haţtuñ ile gösterüp cānā Sezāyī'ye ruĥuñ
Haţt-ı cāna zulmet içre āb-ı hayvān eyledün⁵⁰³

Temmet

⁵⁰³ [160. M 64b-65a, S.D. 371: H.S.D. 422-423: E 337-338]

2. hüsniñ: hüsniñ S.D. 371

3. müslimān: müselmān S.D. 371, H.S.D. 422: müslimān E 337

4. Çekdüñ: Çekdi S.D. 371

5. o: ol S.D. 371, H.S.D. 422, E 337

6. hüsniñ: hüsniñ H.S.D. 422; etdüñ: itdüñ S.D. 371, H.S.D. 422

7. ruĥuñ: rūĥın S.D. 371; Haţt: Hızr S.D. 371, H.S.D. 423, E. 338

[161. M 65a, S 498: E 351-352]⁵⁰⁴

İlāhî

[Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün]

1 Cemālūñ gösterüp güldür dil-i maḥzūnları şād it
Kerem-kārā medet 'aşıklarūñ bir güle gel yād it

2 Ḥarāb oldum ğam-ı hecrūñle sulṭānım medet senden
Vişālūñle kerem kıl bendeñi ma' mūr [u] ābād it

3 Ne deñlü rû-siyehsem yüz sürüp dergāhına geldim
Beni de bendelerden yā Resūla'llāh ta' dād it

4 Qarār itme Sa' idā Gülşenî bülbüllerindensin
Dem-ā-dem na' t-ı pāk-i Muştafā' da durma feryād it⁵⁰⁵

Temmet

[162. M 65a, S.D. 411: H.S.D. 442]

İlāhî

[Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün]

1 İlāhî dide-i cānı münevver kıl tecellādan
Seni görsün nazār itdükde 'aşık cümle eşyādan

2 Nedür dünyā nedür 'uqbā nedür cennet nedür ḥavrā
Saña 'aşık olan Mevlā geçermiş ğayr[ı] sevdādan

⁵⁰⁴ Bu şiir E'de 5 beyittir. Mecmuada bu şiirin 1, 2, 3 ve 5. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 4. beyit şöyledir:

4 Mücerred aşk u şevkın bî ser ü pâ kıldı uşşakı

Tehî püyân-ı rāh-i vasla hân-i lûtfunu zād et E 351-352

Mecmuada ve E'de bulunmayan 5. beyit de şöyledir:

5 Semender veş yandı firākın nārına diller

Vişâlin gülşenine gel efendim anı ezâ et S 498

⁵⁰⁵ [161. M 65a, S 498: E 351-352]

1. 'aşıklarūñ: âşıkları E 351; güle: gülle E 351

3 Vücūduñ kenzini açduñ cevāhir ‘āleme şaçduñ
Niçün şarrāfdan kaçduñ nedür kaçduñ bu ihfādan

4 Seni sensiz bilir ancak ki senden ğayr[1] yokdur Hāķ
Budur bildigümüz muṭlaķ gelür esmāñ müsem mādan

5 Unudup bildigin cümle yetişdür ‘ilmüñi cehle
Pes andan var oķı añla Sezāyī ‘ilm-i Mevlā’dan⁵⁰⁶

Temmet

65b **Yüftike fi mā türīdu fe inne fihi ḥayrun cezilun⁵⁰⁷**

[163. M 65b, Y.B.D. 360: E 107]

İlāhī⁵⁰⁸

[Fā’ ilātün/fa’ ilātün/fā’ ilātün/fa’ ilün]

1 Gel vücūduñ perdesin kaldur cemāl-i yār[1] gör
Cān gözinden sil ğubārı çehre-i dildār[1] gör

2 Murġ-ı cānuñ rūḥ-ı kudsīlerle seyrān eylesün
Çıķ bu zulmāt-ı kafesden ‘ālem-i envār[1] gör

3 Oyalanma aldanup ārāyiřine ‘ālemüñ
Menzil-i maķşūdīña bir gün öñürdi varı gör

⁵⁰⁶ [162. M 65a, S.D. 411: H.S.D. 442]

2. ğayr[1]: cümle S.D. 411, H.S.D. 442

3. ihfādan: aḥfādan H.S.D. 442

4. sensiz bilir: sensin bilen S.D. 411, H.S.D. 442; bildigümüz: bildüğümüz S.D. 411

5. Unudup bildigin: Unut bildüġiñi S.D. 411, H.S.D. 442; oķı: oķu H.S.D. 442

⁵⁰⁷ Yapmak istediġin işte istişare etmende çok hayır vardır.

⁵⁰⁸ Bu şiir Y.B.D.’de “gazeller” bölümünde geçmektedir ve 7 beyittir. Mecmuada bu şiirin 1, 2, 3, 4 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Yine mecmuadaki 2 ve 3. beyitlerin yeri burada tam tersi şekildedir. Mecmuada bulunmayan 5 ve 6. beyitler şöyledir:

5 Mā-taķaddemden ḥaber vir ‘ayn-ı ḥadiřdür cihān
Maḥşer-i evvelde manzūr-ı ülü’l-ebşārı gör

6 Çeşmüñe kuḥl-i başar men kāne fi’d-dünyā yeter
Gözi açuķlardan ol her laḥza bu esrārı gör Y.B.D. 360

4 Dāmenin elden koma hergiz h̄arābāt ehlinūñ
Şüret-i inkārda maḥfi olan ikrārı gör

5 Beyt-i ma‘ mūr oldı Yaḥyā’nuñ bu beyt-i dil-keşi
‘ Ayn-ı ‘ ibretle yine ma‘ mūra baḡ mi‘ mārı gör⁵⁰⁹

İlāhī temmet

[164. M 65b, K 24]

Ḳıṭ‘ a⁵¹⁰

[Mef‘ ülü/fā‘ ilätü/mefā‘ ilü/fā‘ ilün]

1 Allāh birdür iki cihān vaḥdet üzeredür
‘ İbret göziyle baḡ hele bir kerre yek ten ol

2 Terk eyle māsivāyı gözet sırr-ı vaḥdeti
Benlik ḥayālin eyleme zinhār sen sen ol⁵¹¹

[165. M 66a-66b, H.A.E.D. 544-548: H.D. 337-339: Y.N.D.2 634-635]⁵¹²

[Fā‘ ilätün/fā‘ ilätün/fā‘ ilätün/fā‘ ilün]

66a 1 Şāh-ı kevneyn-i risālet zīb-i kevkebdür bu şeb
Cebre ’il pā-der-rikāb ile mürettebdür bu şeb
Taḥt-gāh-ı ‘ arş-ı a‘ lā olsa ensebdür bu şeb
Faḥr-i ‘ ālem maḥrem-i rāz oldığı şebdür bu şeb
Kā’ ināt envār-ı raḥmetle leb-ā-lebdür bu şeb

⁵⁰⁹ [163. M 65b, Y.B.D. 360]

2. seyrān: pervāz Y.B.D. 360; zulmāt: zulmānī Y.B.D. 360

3. maḡşūduña: maḡşūduña Y.B.D 360; öñürdi: ulaşup E 107

5. beyt: şı‘ r Y.B.D. 360

⁵¹⁰ Bu kıṭ‘ a Kazasker Hâcî Mustafâ İzzet Efendi’ye aittir.

⁵¹¹ [164. M 65b, K 24]

1. göziyle: üzere K 24

⁵¹² Bu şiir H.A.E.D.’de “Na‘t-ı Naẓīm Taḥmīs-i Hâtif Der-Medḥ-i Şeb-i Mi‘ rāc-ı Resül-i Ḥaḡḡ” ve H.D.’de “Na‘t-ı Naẓīm Taḥmīs-i Hâtif Der-Medḥ-i Şeb-i Mi‘ rāc-ı Resülü’ş-şakāleyn (şallallahu te‘ ālā ‘ āleyhi vesellem)” başlığı ile geçmektedir. H.A.E.D. 544, H.D. 337

2 ‘Arz-ı hâle ol şeh-i kevneyne var mı rehberün
Da’vî-i ‘ışkı sebâta düşdi kayd-ı defterün
Kalmadı hâcet güvâh-ı ‘âdil olsun yâverün
Nâme-i a‘mâl-i ümmet ol şefî‘-i maşherün
Zîver-i imzâ-yı ‘afvıyla müzehhebdür bu şeb

3 Mâ-ğazar oldı melâ’ik hizmete ruşsat olup
Bir yemeklik çün bu cây-ı dil-keşe rağbet olup
Sâye-i ‘arş bâr-gâh-ı hazret-i ‘izzet olup
Hûân-ı dîdâra o maḥbûb-ı Hudâ da‘vet olup
Bezm-i kurb esbâb-ı vuşlatla mürettebdür bu şeb

4 Şu‘le şaldı ‘âlem-i ekvâna şân u şevketün
Necm-i gîsû-dârınuñ fikri peyâm-ı midḥatün
Ey hoş ol şeb başına gün toğdı mâh-ı hayretün
Nûr-ı teşrîfiyle ol mihr-i sipihr-i ‘izzetün
Bir hümâyün tâlî‘-i ferḥunde kevkebdür bu şeb

5 Tehniyet kerrûbiyân ile idüp ehl-i semâ
‘Âlem-i gaybdan irişdi gûş-ı hûşa bir nidâ
Bu peyâma muntazırken enbiyâ vü evliyâ
Müjdeler ey mağfîret-cüyân Ḥabîb-i Kıbriyâ
Meclis-i hâş-ı İlâhî’de muḥâtabdur bu şeb

6 Zîr-i pâ fersûde olmaz şöḥbet-i ehl-i niyâz
İntisâb-ı dergehüñdür gayret-i ehl-i niyâz
Vaḳtidür itmek recâ-yı ḥaşlet-i ehl-i niyâz
Müstecâb olsa revâdur da‘vet-i ehl-i niyâz
Kim zemîn ü âsmân pür-şît-i yâ Rab’dur bu şeb

7 ʿ Ālem-i lāhūta yaq̄dı māh-tāb-ı enveri
Naʿ t-ḥ̄ān olduḡca ḥāme Ḥāzret-i Peyḡamberi
Şemʿ inüñ pervānesi oldu bu gün ins ü perī
Her mübārek şuʿ le-i ḡandīl-i rāḡat-güsteri
Şevḡ-baḡş-ı ḡāḡır-ı her teng-meşrebdür bu şeb

8 Sübḡa-i endīşeye zıkrüñ nişān olsa nʿola
Maʿ nī-i vaşfında veche lafza ān olsa nʿola
Beyt-i maʿ mūr-ı felekde rāygān olsa nʿola
Vesme-i ebrū-yı ḡavrā-yı cinān olsa nʿola
Sürme-i çeşm-i sürüşāna muḡarrebdür bu şeb

66b 9 Tāb-ı ʿ ışḡı sīnede lafz-ı temennī fehm ider
Noḡta-i mevḡūmeyi esrār-ı maʿ nī fehm ider
Cevher-i vaşfuñ suḡūr-ı dilde maʿ nī fehm ider
ḡadrini şeb-zinde-dārān-ı tecellī fehm ider
ḡālib-i dīdār olan bīdāra maḡlabdur bu şeb

10 Hātif-āsā bāl [ü] per açdı yine ḡabʿ -ı selīm
Oldı bu rāh-ı ḡalebde peykimiz feyz-i nesīm
Maḡşaduñ kerrūbiyāna olmaḡ isterse nedīm
Vaḡtidür miʿ rāc-ı ümmīde ʿ urūc eyle Naḡīm
Vāşıl-ı maḡşūd olur herkes mücerrebdür bu şeb⁵¹³

Temmet

Faşl-ı Ḥüzzām

⁵¹³ [165. M 66a-66b, H.A.E.D. 544-548: H.D. 337-339: Y.N.D.2 634-635]

1. Taḡt-gāh-ı: Taḡt-gāhı H.D. 337; olduḡı: olduḡu H.A.E.D. 544: olduḡı Y.N.D. 635

2. yāverüñ: rehberiñ H.D. 337; ʿ afvıyla: afv ile H.D. 337

3. ḡidmete: ḡizmete H.A.E.D. 544, H.D. 337; yemeklik: yemiñlik H.D. 337

5. kerrūbiyān: kird-i beyān H.D. 338; semā: simā H.D. 338; ḡuş-ı ḡūşa: ḡuş u ḡūşa H.D. 338; nidā: şadā H.A.E.D. 546, H.D. 338

6. pūr-şīt-i yā Rabʿdur: şīt-i yā Rabʿdır H.A.E.D. 546: bir şıyt-ı yāridir H.D. 338

8. Sübḡa: Saḡba H.D. 338; veche: vech-i H.A.E.D. 546, H.D. 338; ḡavrā-yı cinān: ḡūrā-yı ḡubān H.D. 338; sürüşāna: sır u şāna H.D. 338: sürüşān-ı Y.N.D.2 635

9. temennī: temennā H.D. 338; maʿ nī: daʿ vī H.A.E.D. 546: daʿ vā H.D. 338; maʿ nī: maʿ nā H.D. 338

10. kerrūbiyāna: gird-i beyāna H.D. 339

Ceddid niyeteke bi'l-ḥayri ve ḳanni' yuḳassimu'llāhu Te' ālā⁵¹⁴

[166. M 66b, S 571]⁵¹⁵

[Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün]

1 Enīsūñ *ḳul huva'llāhu eḥaddur*⁵¹⁶ yā Resūla'llāh
Celīsūñ dāḥı *Allāhu's-şameddür*⁵¹⁷ yā Resūla'llāh

2 Şifātuñ *lem yelid*⁵¹⁸ zātuñ *ve lem yuledde*⁵¹⁹ maḥfīdür
Mişālūñ *lem yekun kufūven eḥaddur*⁵²⁰ yā Resūla'llāh

67a

Allāhümme innā nes'elūke imānen dā'imen ve nes'elūke
ḳalben ḥāşī'ān ve nes'elūke 'ilmen nāfī'ān ve nes'elūke yaḳīnen
şādiḳān ve nes'elūke dīnen ḳayyimen ve nes'elūke'l-'āfiyete min
külli beliyetin ve nes'elūke tamāme'l-'āfiyeti ve nes'elūke
devāme'l-'āfiyeti ve nes'elūke's-şükra 'ale'l-'āfiyeti ve nes'elūke'l
ğınā 'ani'n-nāsi⁵²¹

İş bu du'ā-ı şerīfe ḥadīşde vārid olmuşdur. Şabāḥda ve
āḥşāmda üçer kerre ḳırā'at olınmasınūñ fażīleti ḥizbu'l-'aru'l-beşer
ḥatde beyān olınmuşdur. Fażīleti ma'nāsından münfehım olur.
Ġaflet olınmaya. Erḥāme ḥāvṫa Muḥammed Şālīḥ
Fī 18 Receb Sene 231

⁵¹⁴ Allahu Teala'nın rızıkı dağıtmasında kanaatkar ol. İyilik etmede niyetini yenile.

⁵¹⁵ Bu şiir S'de "Taksım" başlığı altında mecmuada olduğu gibi mahlassız olarak geçmektedir. S 571

Yapılan araştırmalar sonucunda şiirin şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁵¹⁶ *ḳul huva'llāhu eḥad:* "De ki: O, Allah'tır, tektir." (112 İhlās 1)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6222/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵¹⁷ *Allāhu's-şamed:* "Allah sameddir." (112 İhlās 2)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6223/2-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵¹⁸ *lem yelid:* "Doğurmamış" (112 İhlās 3)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6224/3-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵¹⁹ *ve lem yuled:* "ve doğmamıştır." (112 İhlās 3)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6224/3-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵²⁰ *lem yekun kufūven eḥad:* "O'nun hiçbir dengi yoktur." (112 İhlās 4)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6225/4-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵²¹ Duanın anlamı: Ey Allah'im senden devamlı bir iman, huşulu bir kalp, faydalı bir ilim, (imanımda) kesin bir tasdik, sağlam bir inanç, bütün belalardan huzur, tam bir rahatlık, sağlığın devamı, nimetlere şükür, insanlara muhtaç olmamayı dilerim.

[167. M 67a]⁵²²

[Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün]

1 Da' i'l-hırşa 'ani'd-dünyā ve tūle'l-ıyşı lā tetma'
Felā tecma' mine'l-māli ve lā tedrī li men tecma'
Fe inne'r-rızka maqsūmun sū'i'z-zanni lā yenfa'
Faķirun küllü zī hırşin ğanıyyun küllü men yeķna'⁵²³

[168. M 67a]

Burc-ı sır⁵²⁴

[Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün]

1 Muḥammed'den deġer yoķ dāḫil olmuş *ķābe ķavseyn'*⁵²⁵
Gürūh-ı enbiyādan girmemiş bir ferd mābeyne

2 Ḥarem-ġāh-ı vişāle Aḫmed'i tenhā alup Mevlā
O ḫalvet oldı maḫşūş Ḥāzret-i Sultān-ı Kevneyn'e

67b

Faşl-ı Māye

İzheb ilā mātūrīdū ve teşā'ü⁵²⁶

⁵²² Bu şiir Arapça'dır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁵²³

[167. M 67a]

1. Dünya hırsını terk et ve uzun yaşamaya tamah etme.

Mal biriktirme ve mal biriktirmeyi de düşünme.

Rızık (Allah tarafından) dağıtılmıştır. Kötü düşünce fayda vermez.

Bütün hırs sahipleri fakirdir. Bütün kanaat sahipleri de zengindir.

⁵²⁴ Sayfanın sağ alt köşesine "burc-ı sır" yazılmıştır muhtemelen hemen altındaki bu şiirin başlığıdır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁵²⁵ *ķābe ķavseyn'*: "Öyle ki, *iki yay kadar* hatta daha yakın oldu." (53 Necm 9) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵²⁶ İstedigin yere ve şeye yönel.

[169. M 67b, Ş.M.Z.D. 256-257: Z.D. 14]

Na‘t-ı şerîf⁵²⁷

[Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün]

1 Mu‘allâ dergehüñ evc-i semâdan yâ Resûla’llâh
Mu‘azzam kadri ‘arş-ı kibriyâdan yâ Resûla’llâh

2 Ta‘ayyün buldı künh-i lâ ta‘ayyünden velî zâtuñ
Seni farq eylemem Bâr-i Hudâ’dan yâ Resûla’llâh

3 Hezârân İbn-i Edhem gibi şâhı mürşid-i ‘ışkūñ
Geçirdi bir nefesde mâsivâdan yâ Resûla’llâh

4 İrişdi devlete hep sâ’ilân-ı bâb-ı ihsânuñ
Mükerrerem hâk-i pâyuñ kîmiyâdan yâ Resûla’llâh

5 Ğubâr-ı âsitânuñ ref‘ ider yüz biñ hicâbâtı
Çekilse çeşmüme ol tütüyâdan yâ Resûla’llâh

6 Kemâl-i medh ile vaşşâfuñ ancak Hâlık-ı ‘âlem
Seni maḥlûk ‘âcizdür şenâdan yâ Resûla’llâh

7 Dirîğ itme nigâh-ı iltifâtuñ rûz-ı maḥşerde
Zekâyî-i bî-kes-i miskîn gedâdur yâ Resûla’llâh⁵²⁸

⁵²⁷ Bu şiir Ş.M.Z.D.’de “kasideler” bölümünde ve Z.D.’de mecmuada olduğu gibi “na‘t-ı şerîf” başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 256-257, Z.D. 14

⁵²⁸ [169. M 67b, Ş.M.Z.D. 256-257: Z.D. 14]

1. kadri: kadriñ Ş.M.Z.D. 256

3. Geçirdi: Geçirdi Ş.M.Z.D. 256

7. gedâdur: gedâdan Ş.M.Z.D. 257, Z.D. 14

[170. M 67b, Ş.M.Z.D. 250: Z.D. 3]

Na‘t-1 şerîf⁵²⁹

[Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün]

1 Vücûduñ maẓhar-ı nūr-ı hüviyyet yâ Resûla’llâh
Zuhûruñ kâşif-i esrâr-ı vaḥdet yâ Resûla’llâh

2 Görenler zât-ı Hâkḳ’ı gördiler mir’ât-ı vechüñde
Bu sırra eyledi âyet delâlet yâ Resûla’llâh

3 ‘Avâlümde ḳamû eşyâ senüñ zâtuñla ḳâ’imdür
Hâḳâyıḳda hemîn sensin ḳaḳîḳat yâ Resûla’llâh

4 Dil-i vîrânumı ‘ışḳuñla sūzân-ı ma‘mūr eyle sulṫânım
Senüñ derdüñle yanmaḳdur sa‘âdet yâ Resûla’llâh

5 Nigâhuñ ‘ayn-ı iḥsândur gönül derdine dermândur
Benüm ḫâlüm perîşândur şefâ‘at yâ Resûla’llâh

6 Zekâyî’nüñ iki ‘âlemde maḳşûdı hemân sensin
Umar dergâh-ı luṫfuñdan ‘inâyet yâ Resûla’llâh

Temmet

⁵²⁹ Bu şiir Ş.M.Z.D.’de “kasideler” bölümünde ve Z.D.’de mecmuada olduğu gibi “na‘t-1 şerîf” başlığı ile geçmektedir. Yine Z.D.’de bu şiirin 3. beytinin ilk mısrası ile 4. beytinin ilk mısrası yer değiştirmiş şekilde bulunmaktadır. Ş.M.Z.D. 250, Z.D. 3

[171. M 67b, Ş.M.Z.D. 250-251: Z.D. 4]⁵³⁰

[Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün]

1 Vücūduñ maẓhar-ı sırr-ı ezeldür yâ Resūla'llāh

Dilūñ mir'ât-ı nūr-ı lem yezeldür yâ Resūla'llāh

2 Seni Haḡ nūr-ı zātından yaratdı ḡubb-ı zātıyla

Anuñçün zāt-ı pākūñ bî-bedeldür yâ Resūla'llāh

3 Cihāna gerçi teşrîfūñ sa' âdetle mū'aḡḡhardur

Velikin bā'ış-i ḡalk-ı evveldür yâ Resūla'llāh

4 Sezāvār-ı şefâ' at olmaz ise rüz-ı maḡşerde

Zekāyî oda yanmaḡ muḡtemeldür yâ Resūla'llāh⁵³¹

Temmet

68a [172. M 68a, Ş.M.Z.D. 368: Z.D. 16]

Ḳıı' a⁵³²

[Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün]

1 Ḳapundur melce'-i cümle ḡalā'ıḡ yâ Resūla'llāh

Türāb-ı āsitānuñ 'arşa fā'ıḡ yâ Resūla'llāh

2 Ne dirsem zāt-ı pākūñ andan a' lādur fazîletden

Sañā Haḡ didi zîrā vaşf-ı lâ'ıḡ yâ Resūla'llāh⁵³³

Temmet

⁵³⁰ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde ve Z.D.'de "na't-ı şerîf" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 250, Z.D. 4

⁵³¹ [171. M 67b, Ş.M.Z.D. 250-251: Z.D. 4]

3. Velikin: Velākin Ş.M.Z.D. 251; evveldür: evvelidür Ş.M.Z.D. 251

⁵³² Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "nazmlar" bölümünde "Ḳıı' aāt-ı Ḥazret-i Zekāyî Ḳuddise Sırrahü'l-'Azîz" başlığı altında mecmuada olduğu gibi "Ḳıı' a" olarak ve Z.D.'de ise "na't-ı resûl" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 368, Z.D. 16

⁵³³ [172. M 68a, Ş.M.Z.D. 368: Z.D. 16]

2. fazîletden: fazîletde Ş.M.Z.D. 368, Z.D. 16; lâ'ıḡ: lâyıḡ Ş.M.Z.D. 368

[173. M 68a, Ş.M.Z.D. 255: Z.D. 2]

Na‘t-ı şerîf⁵³⁴

[Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün]

1 Cemâlün nūr-ı zāt ile münevver yâ Resûla’llâh
Kaşuñ mihrâbına Allâhu ekber yâ Resûla’llâh

2 *Ehâd*⁵³⁵ nûrına mazhar sırr-ı pāküñ *kenz-i maḥfîdür*⁵³⁶
Vücûduñ vâhidyyetden muşavver yâ Resûla’llâh

3 Kelâmuñ vaḥy-ı Hâk vechüñde zâhir nūr-ı *vechu’llâh*⁵³⁷
Kamu zât u şifâtuñ Hâkḳ’a mazhar yâ Resûla’llâh

4 Cebînüñ âyet-i *Allâhu nûr*⁵³⁸ ile münevverdür
Lebüñ vaşfında cārî nazm-ı kevşer yâ Resûla’llâh

5 Livâ-yı nuşretüñ *innâ fetahñâ*⁵³⁹ ile fetḥ oldı
Zamân-ı haşre dek dâ’im mużaffer yâ Resûla’llâh

6 Vireydüm yoluña biñ cānum olsa şevḳ-i rüyuñla
Vişâlüñ bir nefes olsa müyesser yâ Resûla’llâh

7 ‘İnâyet eyle luḫfuñla nigâh-ı iltifât eyle
Zekâyî bî-kesüñ ḥâli mükedder yâ Resûla’llâh⁵⁴⁰

Temmet

⁵³⁴ Bu şiir Ş.M.Z.D.’de “kasideler” bölümünde ve Z.D.’de “na‘t-ı resûl ‘aleyhi’s-selâm” başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 255, Z.D. 2

⁵³⁵ *Ehâd*: “De ki: O, Allah’tır, **tektir.**” (112 İhlâs 1)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6222/1-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

⁵³⁶ *kenz-i maḥfî*: “Gizli hazîne” (Yılmaz, 1992, 91)

⁵³⁷ *vechu’llâh*: “Nereye dönerseniz **Allah’ın zâtı oradadır.**” (2 Bakara 115)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/122/115-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

⁵³⁸ *Allâhu nûr*: “Allah göklerin ve yerin nûrudur.” (24 Nûr 35)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/N%C3%BBr-suresi/2826/35-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

⁵³⁹ *innâ fetahñâ*: “Sana apaçık bir fetih ihsan ettik.” (48 Fetih 1)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Fetih-suresi/4584/1-7-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

⁵⁴⁰ [173. M 68a, Ş.M.Z.D. 255: Z.D. 2]

6. Vireydüm: Verirdüm Ş.M.Z.D. 255

7. eyle: ile Ş.M.Z.D. 255

[174. M 68a, Ş.M.Z.D. 251-252: Z.D. 5]

Na‘t-ı şerîf⁵⁴¹

[Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün]

1 Göñül sevdâ-yı ‘ışka mübtelâdur yâ Resûla’llâh
Velîkin âsitânuñdan cüdâdur yâ Resûla’llâh

2 Cihâna sırr-ı Hağ zât-ı şerîfüñdür zuhûr itdi
Vücûduñ mazhar-ı feyz-i Hudâ’dur yâ Resûla’llâh

3 Harâb itdi göñül şehrin efendim leşker-i ‘işyân
‘İnâyet-i cânibüñden mültecâdur yâ Resûla’llâh

4 Nazar kıl kalb-i mecrûhum ğam-ı hicrâna düş oldı
Ümîdüm zât-ı pāküñden ‘atâdur yâ Resûla’llâh

5 Ne rütbe ümmetüñ müstağrağ-ı bağr-ı günâh olsa
Cenâbuñ şâfi‘-i rûz-ı cezâdur yâ Resûla’llâh

6 Zekâyî bî-kesi dergâh-ı luţfuñda kabûl eyle
Türâb-ı âsitânuñ kîmiyâdur yâ Resûla’llâh⁵⁴²

Temmet

⁵⁴¹ Bu şiir Ş.M.Z.D.’de “kasideler” bölümünde ve Z.D.’de mecmuada olduğu gibi “na‘t-ı şerîf” başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 251-252, Z.D. 5

⁵⁴² [174. M 68a, Ş.M.Z.D. 251-252: Z.D. 5]

1. Velîkin: Velâkin Z.D. 251

2. şerîfüñdür: şerîfiñden Ş.M.Z.D. 251, Z.D. 5

[175. M 68a, Ş.M.Z.D. 368: Z.D. 6]

Ve lehu kıt‘ a⁵⁴³

[Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün]

1 Yā Resūla’llāh cemālūñ *kul huva’llāhu eḥad*⁵⁴⁴

Ketb olunmuş levḥ-i ruḥsāruñda *Allāhu ’ş-şamed*⁵⁴⁵

2 *Lem yelid*⁵⁴⁶ zātuñ *ve lem yuled*⁵⁴⁷ şıfātuñ vaşfidur

N’ola şānuñda denilse *lem yekun kufuven eḥad*⁵⁴⁸

Temmet

68b

Faşl-ı Ḥorasānī

El-kanā‘ atu kenzün lā yefnā ve’ş-şabru sa‘ ādetun⁵⁴⁹

[176. M 68b, Ş.M.Z.D. 251: Z.D. 7]

Na‘ t-1 şerif⁵⁵⁰

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün]

1 Ğarīḳ-i baḥr-ı ‘ işyānum şefā‘ at yā Resūla’llāh

Esīr-i nefis-i nādānum şefā‘ at yā Resūla’llāh

2 Reh-i ğurbetde nā-çārum ğam-ı hicrūñle bī-zārum

‘ Aceb derde giriftārum şefā‘ at yā Resūla’llāh

⁵⁴³ Bu şiir Ş.M.Z.D.’de “nazmlar” bölümünde “Kıt‘ aat-ı Ḥazret-i Zekāyī Ḳuddise Sırrahū’l-‘ Aziz” başlığı altında ve Z.D.’de ise “na‘ t-1 şerif” başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 368, Z.D. 6

⁵⁴⁴ *kul huva’llāhu eḥad*: “De ki: O, Allah’tır, tektir.” (112 İhlās 1) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6222/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁴⁵ *Allāhu ’ş-şamed*: “Allah sameddir.” (112 İhlās 2) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6223/2-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁴⁶ *lem yelid*: “Doğurmamış” (112 İhlās 3) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6224/3-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁴⁷ *ve lem yuled*: “ve doğmamıştır.” (112 İhlās 3) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6224/3-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁴⁸ *lem yekun kufuven eḥad*: “O’nun hiçbir dengi yoktur.” (112 İhlās 4) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6225/4-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁴⁹ Kanaat bitmeyen bir hazinedir. Sabır mutluluktur.

⁵⁵⁰ Bu şiir Ş.M.Z.D.’de “kasideler” bölümünde ve Z.D.’de “na‘ t-1 resül” başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 251, Z.D. 7

3 Benüm cürm-i firāvānum ḥarāb itdi dil ü cānum
‘İnāyet eyle sulṭānum ṣefā‘ at yā Resūla’llāh

4 Zekāyī hicr ile maḥzūn anı vaşluñla ḳıl memnūn
Yoluñda cān fedā olsun ṣefā‘ at yā Resūla’llāh

Temmet

[177. M 68b, Ş.M.Z.D. 369: Z.D. 185]

Ve lehu⁵⁵¹

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün]

1 Ṭarīḳ-i ḥalvetinūñ pertevi nūr-ı celidendür
Kemālāt-ı velāyet anlara sırr-ı ‘Alī’ dendür

2 Görüp ḥālāt ile devrānımız daḥl itme ey zāhid
Bize feyz-i ilāhī Şeyḥ-i Şa‘ bān-ı Velī’ dendür⁵⁵²

Temmet

[178. M 68b, Ş.M.Z.D. 374: Z.D. 185]

Ve lehu beyt⁵⁵³

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün]

1 Maḳām-ı evliyādur menba‘ -ı feyz-i fütūḥidür
Edeble dāḥil ol şūfi bu dergāh-ı Naşūḥi’ dūr⁵⁵⁴

Temmet

⁵⁵¹ Bu şiir Ş.M.Z.D.’de “nazmlar” bölümünde “Ḳıṭ‘aāt-ı Ḥazret-i Zekāyī Ḳuddise Sırrahü’l-‘Azīz” başlığı altında “ḳıṭ‘a” olarak ve Z.D.’de ise “ḳıṭ‘a-i Zekāyī” başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 369, Z.D. 185

⁵⁵² [177. M 68b, Ş.M.Z.D. 369: Z.D. 185]

2. feyz: ḳabz Z.D. 185

⁵⁵³ Bu şiir Ş.M.Z.D.’de “müfredler” bölümünde “Müfrezāt-ı Ḥazret-i Zekāyī-i Ḳuddise Sırrahu” başlığı altında ve Z.D.’de ise “beyit” başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 374, Z.D. 185

⁵⁵⁴ [178. M 68b, Ş.M.Z.D. 374: Z.D. 185]

1. evliyādur menba‘ : evliyā der-memba‘ Z.D. 185

[179. M 68b, Ş.M.Z.D. 253: Z.D. 8]

Na‘t-ı şerif⁵⁵⁵

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün]

1 Göñül ceş-i sivādan pür-fitendür yā Resūla’llāh
Felāket dīde-i derd ü mihendür yā Resūla’llāh

ve lehu

2 Nesīm-i iltifātuñ intizāriyla gözüm giryān
Fırākuñla yerüm beytü’l-ḥüzündür yā Resūla’llāh

3 Derūnum sūziş-i ‘ışkuñla āteşler gibi yansun
Ne āteş kim şafā-yı cān ü tendür yā Resūla’llāh

4 Cebīnūñ mihr-i enver ṭal‘atun māh-ı ziyā-küster
Cemālūñ gül’izāruñ yāsemendür yā Resūla’llāh

5 Şu göz kim iştiyākuñla sirişk-efşān olur dā’im
Anuñ her kaçresi dürr-i ‘Aden’dür yā Resūla’llāh

6 Zekāyī bendeñi eyle civār-ı ḥazrete lāyık
Ġarīb-ḥāne-i ber-düş-ı vaṭandur yā Resūla’llāh⁵⁵⁶

Temmet

⁵⁵⁵ Bu şiir Ş.M.Z.D.’de “kasideler” bölümünde mecmuada olduğu gibi “na‘t-ı şerif” ve Z.D.’de ise “na‘t-ı resül” başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 253, Z.D. 8

⁵⁵⁶ [179. M 68b, Ş.M.Z.D. 253: Z.D. 8]

2. ḥüzündür: ḥazandır Z.D. 8

5. her: bir Ş.M.Z.D. 253

[180. M 68b-69a, Ş.M.Z.D. 258-259: Z.D. 10]

Na‘t-1 şerif⁵⁵⁷

[Mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/mefā‘ ilün]

1 Ham itdi qaddümi bār-ı günāhum yā Resūla’llāh
Hacil itdi beni rūy-ı siyāhum yā Resūla’llāh

2 Hevā vādilerinde hāke düşdüm dest-girüm ol
Ġarib ü bī-kesüm yoqdur penāhum yā Resūla’llāh

3 Derūnumda yanar hicr ü firākuñ āteşi dā’im
N’ola eflāke çıksa dūd-ı āhum yā Resūla’llāh

4 Egerçi mücrim isem bende-i nāçiz-i dergāhum
Seni taşdıqıma haqdur güvāhum yā Resūla’llāh

69a

ve lehu

5 Tūrāb-ı maqdemüñle çeşm-i cānum rüşenā ancaq
Mu‘ allā āsitānuñ kıble-gāhum yā Resūla’llāh

6 Mübeyyen zātuñı esmā-i hüsni hülkuñı Qur’an
Haqāyık kānısın yoq iştibāhum yā Resūla’llāh

7 Gözi pür-eşk-i hasretdür Zekāyī dem-be-dem aqlar
N’olur āyā diyü hāl-i tebāhum yā Resūla’llāh⁵⁵⁸

Temmet

⁵⁵⁷ Bu şiir Ş.M.Z.D.’de “kasideler” bölümünde ve Z.D.’de de “na‘t-1 şerif” başlığı ile geçmektedir.
Ş.M.Z.D. 258, Z.D. 10

⁵⁵⁸ [180. M 68b-69a, Ş.M.Z.D. 258-259: Z.D. 10]

6. Mübeyyen: Mübeyyin Z.D. 10; hüsni: hüsni Ş.M.Z.D. 258, Z.D. 10

7. diyü: deyü Z.D. 10

[181. M 69a, Ş.M.Z.D. 257-258: Z.D. 11]

Na‘t-ı şerîf⁵⁵⁹

[Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün]

- 1 Füzün oldı firâkuñla eninüm yâ Resûla’llâh
Yanup yaqılmada qalb-i hazinüm yâ Resûla’llâh
- 2 Derünümde ğam-ı dil-süz-ı hierün cāna kār itdi
Çıkar eflâke āh-ı âteşinüm yâ Resûla’llâh
- 3 Yoluñda rüyümü mālîde-i ħāk ü türāb itsem
İlüñde yirlere sürsem cebinüm yâ Resûla’llâh
- 4 İrişdür büy-ı ğīsü-yı laṭifün cāna şoñ demde
Anuñ her tārıdur ḥabl-i metinüm yâ Resûla’llâh
- 5 Esir-i dām-ı nefis oldum zebün u ‘āciz ü zārum
Giriftār eyledi sū’-i qarınüm yâ Resûla’llâh

ve lehu

- 6 Şefâ‘ at eyler iseñ ehl-i ‘işyān evvel ü āḥir
Qamusı kırtulur vardur yaqınüm yâ Resûla’llâh
- 7 Zekâyî dergehüñden ğayre ‘arz-ı ihtiyāc itmez
Hemişe bi-kesāndur hem-nişinüm yâ Resûla’llâh⁵⁶⁰

Temmet

⁵⁵⁹ Bu şiir Ş.M.Z.D.’de “kasideler” bölümünde ve Z.D.’de mecmuada olduğu gibi “na‘t-ı şerîf” başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 257, Z.D. 11

⁵⁶⁰ [181. M 69a, Ş.M.Z.D. 257-258: Z.D. 11]

4. laṭifün: luṭfuñ Z.D. 11

5. zebün u: zebün-ı Ş.M.Z.D. 258

[182. M 69a, Ş.M.Z.D. 254: Z.D. 12]⁵⁶¹

[Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün]

1 Perişân hâli bu hâtır-ğarābuñ yâ Resûla'llâh
Hücümü var telâş u ıztırābuñ yâ Resûla'llâh

2 Ümîd-vâr-ı ' aţâyum bir bölük kavm ü kabîlemler
Kapuñda cümlemüz âhğar kilābuñ yâ Resûla'llâh

3 Ziyâyı zerre-i nūruñdan alur mihr ü mâh ancak
Ne deñlü şu' lesi var āfitābuñ yâ Resûla'llâh

4 Muğaşşal şerh-i evşāfuñda nāzil bunca āyetler
Müfād-ı kāmîlisin dört kitābuñ yâ Resûla'llâh

5 Firāk u hicr odıyla kalb-i mağzūnum yanar dā'im
Meger nüş eyleyem kevşer şarābuñ yâ Resûla'llâh

6 Civār-ı ravzada āğir bu miskîni kabûl eyle
Ki müştākıyım ol ħayru'l-me'ābuñ yâ Resûla'llâh

7 Zekāyî'yi ümîd-i iltifātuñ şād ider yoğsa
Yeter endişesi rüz-ı ħesābuñ yâ Resûla'llâh⁵⁶²

Temmet

69b

Faşl-ı Sultān-ı ' Irāk

İzā ' azemte lâ teħaf min mekrūhin⁵⁶³

⁵⁶¹ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde mecmuada olduğu gibi "na' t-ı şerîf" ve Z.D.'de ise "na' t-ı resûl" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 254, Z.D. 12

⁵⁶² [182. M 69a, Ş.M.Z.D. 254: Z.D. 12]

1 telâş u: telâş-ı Z.D. 12

4. Muğaşşal: Ma-ğaşşal Ş.M.Z.D. 254

5. Firāk u: Firāk-ı Ş.M.Z.D. 254

7. yoğsa: yoksa Z.D. 12

⁵⁶³ Kesin karar verdiğinde sonunun kötü olmasından korkma.

[183. M 69b, Ş.M.Z.D. 252: Z.D. 22]⁵⁶⁴

[Fā' ilātün/fa' ilātün/fā' ilātün/fa' ilün]

1 Yā Resūla'llāh cürmüm çok yüzüm gāyet siyāh

Ḥāk-i pāy-i devletüñden ğayrı yok cāy-ı penāh

2 Bir ğarībüm cürm-i bisyār ile geldüm қаpuña

Maḥz-ı luḫfuñdan beni redd eyleme ey pādişāh

3 Mu' cizātuñ oldu tā evc-i felekde āşikār

Āsitāna bir işāret eyledi şaḫḫ oldu meh

4 'İzz ile teşrīf-i bezm-i *ḳābe ḳavseyn*⁵⁶⁵ eyledüñ

Pāyuña sürdi yüziñ şad şevḳ ile 'arş-ı ilāh

5 Nūr-ı esmādur mezāhirde tecellī eyleyen

Sende zāt-ı Ḥaḳ tecellī eyledi bī-iştibāh

6 Yā Resūla'llāh Zekāyī bendeñi eyle ḳabül

Rāh-ı 'ışḳuñda dem-ā-dem eylesün feryād u āh⁵⁶⁶

Temmet

⁵⁶⁴ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde ve Z.D.'de "na' t-ı resül" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 252, Z.D. 22

⁵⁶⁵ *ḳābe ḳavseyn*: "Öyle ki, *iki yay kadar* hatta daha yakın oldu." (53 Necm 9) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁶⁶ [183. M 69b, Ş.M.Z.D. 252: Z.D. 22]

2. қаpuña: қатuna Ş.M.Z.D. 252

3. Āsitāna: Āsumāna Ş.M.Z.D. 252, Z.D. 22; eyledi: eylediñ Ş.M.Z.D. 252, Z.D. 22; meh: mäh Ş.M.Z.D. 252, Z.D. 22

[184. M 69b, Ş.M.Z.D. 260: Z.D. 20]

Na‘t-ı Şerîf⁵⁶⁷

[Mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün/mefâ‘ ilün]

1 Hâbîb-i Kibriyâ Aḥmed risâlet mülkünün şâhı
Nübüvvet hâtemidür taht-ı *levlâkûn*⁵⁶⁸ şehenşâhı

2 Vücūdın ‘âlemine rahmet irsâl eyledi Allâh
Hidâyet kıldı râh-ı müstaḳîme niçe gümrâhı

ve lehu

3 ‘Urûc itdi semevâta irişdi ‘arş-ı Raḥmân’a
Serây-ı vaḥdete girdi göziyle gördi Allâh’ı

4 Serîr-i *lî-ma‘ allâh*’uñ⁵⁶⁹ odur sulṭân-ı zî-şânı
Mu‘allâ dergehîdür dâ‘imâ Ḥaḳḳ’uñ nazargâhı

5 Giderdi zûlmet-i şirki hidâyet kıldı tevḥîdi
Tecellî zâta irgürdi ḥaḳîḳat burcınıñ mâhı

6 Zekâyî ‘âciz ü mücrüm ḳuluñdur ey kerem-kânı
Yüzi ḳara dili maḥzûn firâḳuñla ider âhı⁵⁷⁰

Temmet

⁵⁶⁷ Bu şiir Ş.M.Z.D.’de “kasideler” bölümünde başlıksız olarak ve Z.D.’de mecmuada olduğu gibi “na‘t-ı şerîf” başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 260, Z.D. 20

⁵⁶⁸ *levlâke lemâ*: “**Sen olmasan** felekleri yaratmazdım.” (*Hadîs-i Kudsî*) (Yılmaz, 1992, 113.)

⁵⁶⁹ *lî-ma‘ allâh*: “**Benim Allah ile** öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir.” (Hadîs-i şerîf) (Yılmaz, 1992, 115)

⁵⁷⁰ [184. M 69b, Ş.M.Z.D. 260: Z.D. 20]

3. semevâta: semedâta Ş.M.Z.D. 260

5. tevḥîdi: tevḥîde Ş.M.Z.D. 260, Z.D. 20

[185. M. 69b, Ş.M.Z.D. 249: Z.D. 18]

Na^ct⁵⁷¹

[Fā^c ilātün/fā^c ilātün/fā^c ilātün/fā^c ilün]

1 Ey nübüvvet tahtınuñ şāhı Resül-ı Kibriyā

Vey risālet evcinüñ māhı Ḥabīb-i Kibriyā

2 Cilvegāhuñ kırb-ı *ev-ednā*⁵⁷² maķāmuñ lā-mekān

Ḳābe *ķavseyñ*⁵⁷³ şeñşāhı Resül-ı Kibriyā

3 Bezm-i *ev-ednāya*⁵⁷⁴ vardı ħil^c at-i *levlāk*⁵⁷⁵ ile

Giydi tāc-ı *lī-ma^callāh*⁵⁷⁶ Ḥabīb-i Kibriyā

4 Da^c vet-i Ḥaķ irişüp ħalvet-serā-yı vaĥdete

Baş göziyle gördi Allāh'ı Resül-ı Kibriyā

5 İrdi zāt-ı Ḥaķķ'a ħā'ıl olmadı yüz biñ ħicāb

Ḳat^c idüp bir demde ol rāhı Ḥabīb-i Kibriyā

6 Cürmi çok ammā Zekāyī şübhesiz mağfūr olur

Dilese Ḥaķ'dan o gümrāhı Ḥabīb-i Kibriyā⁵⁷⁷

Temmet

⁵⁷¹ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde ve Z.D.'de "na^ct-ı resül" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 249, Z.D. 18

⁵⁷² *ev-ednā*: "Öyle ki, iki yay kadar **hatta daha yakın oldu.**" (53 Necm 9) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁷³ *ķābe ķavseyñ*: "Öyle ki, **iki yay kadar** hatta daha yakın oldu." (53 Necm 9) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁷⁴ *ev-ednā*: "Öyle ki, iki yay kadar **hatta daha yakın oldu.**" (53 Necm 9) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁷⁵ *levlāke lemā*: "**Sen olmasan** felekleri yaratmazdım." (*Hadīs-i Kudsi*) (Yılmaz, 1992, 113.)

⁵⁷⁶ *lī-ma^callāh*: "**Benim Allah ile** öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir." (Hadīs-i şerif) (Yılmaz, 1992, 115)

⁵⁷⁷ [185. M. 69b, Ş.M.Z.D. 249: Z.D. 18]

1. Resül: Ḥabīb Ş.M.Z.D. 249, Z.D. 18

2. Resül: Ḥabīb Ş.M.Z.D. 249, Z.D. 18

4. Resül: Ḥabīb Ş.M.Z.D. 249

- 1 Göñül ‘ışk-ı Hâbîb-i Kibriyâ’ya âşinâ olsun
Dil-i zulmet-serâyım ol ziyâdan rûşenâ olsun
- 2 Varup şevkıyle yâ Rab yüz süreydüm ravza-i pâke
Türâb-ı âsitânı çeşm-i câna tütüyâ olsun
- 3 Hezârân cân deger ol buğ‘ anuñ her zerre-i hâki
İrersem Yeşrib ü Baḥḥâ iline cân fedâ olsun
- 4 Ğubâruñ ol ilüñ çüp-ı muğaylânıyla kuḥl idem
Küdûret zâ’il olsun çeşm-i cânım pür-ziyâ olsun
- 5 Şefîr-i ḳabrüm olsa hâk-i pâyuñ yâ Resûla’llâh
O a‘lâ cevhere sermâye-i cânım bahâ olsun
- 6 Ğam-ı hicrûñ dil-i vîrânımı âteşlere yaḳdı
Nigâh-ı iltifâtuñla derûnum pür-ziyâ olsun
- 7 Sevâd-ı vech ile ‘âşî güneh-kârı ḳabûl eyle
Zekâyî cân-fedâ-yı ḥânedân-ı Muştafâ olsun⁵⁷⁹

Temmet

⁵⁷⁸ Bu şiir Ş.M.Z.D.’de “kasideler” bölümünde başlıksız olarak ve Z.D.’de ise “na‘t-ı resûl” başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 253, Z.D. 23

⁵⁷⁹ [186. M 70a, Ş.M.Z.D. 253-254: Z.D. 23]

2. şevkıyle: şevk ile: Ş.M.Z.D. 253

4. çüp: çüb Ş.M.Z.D. 254, Z.D. 23; idem: itdüm Ş.M.Z.D. 254

5. Şefîr: Şafir Ş.M.Z.D. 254; bahâ: fedâ Ş.M.Z.D. 254

6. ziyâ: şafâ Z.D. 23

[187. M 70a, Ş.M.Z.D. 255-256: Z.D. 21]⁵⁸⁰

[Fā' ilātün/fa' ilātün/fā' ilātün/fa' ilün]

1 Gel vücūduñ āteş-i ' ışık-ı Habību'llāha yaq
Çeşm-i kalbi ol ziyādan feth idüp Mevlā'ya yaq

2 Sineñ içre nūr-ı zıkr ile uyandır bir çerāğ
Ol çerāğūñ şu' lesiyle görine dīdār-ı Haq

ve lehu

3 Nūr-ı fahr-ı ' āleme eyle teveccüh dā'imā
Māh-ı kalbūñ ide engüşt-i ' ināyet iki şakq

4 Maḥrem-i sırr-ı Hudā peygamber-i āḥir-zamān
Kümmel-i ehl-i ḥaḳīkat andan aldılar sebaq

5 Mu' cizātı şubḥ-ı şādık gibi zāhir bā-ḥuşūş
Ḥazret-i Qur'an'ı inzāl eyledi *Rabbu'l-felaq*⁵⁸¹

6 Şems-i Haq'dan irişüp nūr-ı ' ināyet bir nefes
Dilerüm kalb-i Zekāyī açıla mişl-i şafaq⁵⁸²

Temmet

⁵⁸⁰ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde ve Z.D.'de "na't-ı şerīf" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 255, Z.D. 21

⁵⁸¹ *Rabbu'l-felaq*: "De ki: "Sabahın rabbine sığırım;" (113 Felak 1) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Felak-suresi/6226/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁸² [187. M 70a, Ş.M.Z.D. 255-256: Z.D. 21]

1. yaq: baq Z.D. 21

[188. M 70a-70b-71a, Ş.M.Z.D. 275-278: Z.D. 24-26]⁵⁸³

[Fâ' ilâtün/fa' ilâtün/fâ' ilâtün/fa' ilün]

1 Gel muharremdür Necef vâdilerün yâd it dilâ

Yâreler aç sîneñ üzre tâ bilinsün mâcerâ

2 Karalar giy ehl-i imānuñ ğazāsı vaqtidür

Mâtem-i şâh-ı şehîdânı tutup eyle bükâ

3 Eşkiyâdur şübhesiz âl-i ' abāya zulm iden

Ol ' adûlardan teberrî farz-ı ' ayn saña

4 Fikr idüp bu hâli inşâf eyle Allâh ' ışığına

Zerre imānı olan kalbinde virir mi rızâ⁵⁸⁴

5 Güş iden bu kışsa-i cân-sûzı ' aklıñ aldurur

Niçe cānuñ virmeye bu derd ile ehl-i vefâ⁵⁸⁵

6 Ben şehîd-i Kerbelâ' nuñ yoluna cân vireyüm

Tek o şāhuñ hâk-i pây-ı devletine ireyüm⁵⁸⁶

70b

Faşl-ı Zāvîl

În şabertüm fehüve hayrun li'ş-şâbirîn⁵⁸⁷

1 La' net ol kavm-i pelîde bunca efsûs eyledi

Rahmetinden anları Allâh me'yûs eyledi

⁵⁸³ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde "mersiye-i şerîfe" ve Z.D.'de ise "mersiye-i şâh-ı şehîd-i Kerbelâ" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 275, Z.D. 24

⁵⁸⁴ Bu beyit Z.D.'de 5. beyit olarak geçmektedir. Z.D. 24

⁵⁸⁵ Bu beyit Z.D.'de 4. beyit olarak geçmektedir. Z.D. 24

⁵⁸⁶ [188. M 70a-70b-71a, Ş.M.Z.D. 275-278: Z.D. 24-26]

2. bükâ: baña Ş.M.Z.D. 275

3. ' adûlardan: ' adüvlerden Z.D. 24; teberrî: teberrâ Z.D. 24; beteri Ş.M.Z.D. 275; farz-ı ' ayn: farz-ı ' ayn oldu Ş.M.Z.D. 275, Z.D. 24

4. hâli: hâle Ş.M.Z.D. 275

⁵⁸⁷ Eğer sabrederseniz, o sabredenler için hayırlıdır.

2 Dāğlardur sīnesinde çarḡ-ı ğaddāruñ nücūm
Şol nedāmetden ki ḡaddūñ bükdi ma‘ kūs eyledi

3 Şem‘ -i bezm-i ḡānedānı ḡaşre dek yansun diyü
Ḳubbe-i gerdūnı zāni‘ ḡekl-i fānūs eyledi

4 Sen ḡatīl-i tīġ-i ā‘ dā itdūñ ey zālīm felek
Ol šehi kim faḡr-ı ‘ālem gerdenūñ pūs eyledi

5 Ḳanı yirde ḡalmadı irišdi seyf-i intiḡām
Ḥamduli’llāh devlet-i Mervān’ı menkūs eyledi

6 Sīnesinde cevher-i imān olan ehl-i yakīn
Miḡnet-i āl-i Resūlu’llāh’ı añsın aġlasın⁵⁸⁸

1 Çekdiler sancaḡlar ‘āšıḡlaruñ ey zū’l-kerem
Pādišehsin devletūñde oldılar šāḡīb-i ‘ālem

2 Ḥaşr olunca ḡalb-i ‘āšıḡdan çerāġuñdur yanar
Nār-ı ġayret šu‘le-i dem āteš-i cān-süz-ı ġam

3 Cūš iderse šübhesiz nār-ı caḡīmi söndürür
Rüz-ı mātem Kerbelā’da dökülen ešk ile dem

4 N’ola taḡrīk eylese mehd-i šerīfūñ Cibrīl
Nūr-ı Ḥaḡ’dur ḡurretü’l-‘ayn⁵⁸⁹-ı Ḥabīb-i Muḡterem

5 Yaralanmıš Kerbelā ḡākinde nūr olmuš yatur
Güller açmıš cism-i pāki šanma mecrūḡ-ı sitem

⁵⁸⁸ [188. M 70a-70b-71a, š.M.Z.D. 275-278: Z.D. 24-26]

3. ḡānedānı: ḡānedānuñ š.M.Z.D. 276; diyü: deyü Z.D. 24; zāni‘ : šāni‘ š.M.Z.D. 276, Z.D. 24

4. pūs: būs š.M.Z.D. 276, Z.D. 25

5. Mervān’ı: merdānı š.M.Z.D. 276

⁵⁸⁹ ḡurretü’l-‘ayn: “O, senin ve benim göz aydınlıġımız.” (28 Kasas 9)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Kasas-suresi/3259/7-9-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

6 Şerha şerha sînemi mecrûh ider bu ğam benüm
Rûz-ı mâtem gözlerümden kan aķar her dem benüm⁵⁹⁰

1 Sâ 'ilân-ı dergehüñ kıldı güşâde şad livâ
Çağrışurlar rûz-ı mâtem yâ Hüseyn-i Kerbelâ

2 Her biri bir mâlik-i üştür önünde cenk ider
Bendegânuñ kıldılar â' dâ ile niçe ğazâ

3 Ehl-i beytüñ serveri âl-i Resül'üñ seyyidi
Serv-i bâĝ-ı *lâ-fetâ*⁵⁹¹ sıbt-ı Habîb-i Kibriyâ

4 Âl ü evlâduñ ğamıyla yandı mecrûh oldu dil
Ben daħı yansam yaķılsam sîne-çâk olsam n'ola

5 Cânına la' net o ķavmüñ kim Hüseyn'e kıydılar
Kûfe şehri yire geķsün itmediler iķtidâ

6 Âh dest-i zâlîme düş oldu ol şâh-ı harem
Bî-vefâlardan irişdi ' aķıbet cevri u sitem⁵⁹²

71a 1 Âb-ı rûyı hürmetine yaradılmışken cihân
Bir içim şu virmediler ehl-i beyte zâlimân

2 Bir içim şu içmedi bî-hüde aķsun aķmasun
Kâşki nehr-i Fırât'üñ yirine kan aķsa kan

⁵⁹⁰ [188. M 70a-70b-71a, Ş.M.Z.D. 275-278: Z.D. 24-26]

1. zû'l-kerem: zevi'l-kerem Z.D. 25; ' alem: ' ilm Z.D. 25

2. ' aşıkdan: ' aşıkda Ş.M.Z.D. 276, Z.D. 25

4. Cibrîl: Cebrâ'il Ş.M.Z.D. 276

⁵⁹¹ *lâ-fetâ*: "Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur." (Yılmaz, 1992, 100)

⁵⁹² [188. M 70a-70b-71a, Ş.M.Z.D. 275-278: Z.D. 24-26]

1. güşâde: küşâd Z.D. 25

2. mâlik-i üştür önünde cenk ider: mâlik ister o gün cenk itmede Ş.M.Z.D. 277

4. Âl ü evlâduñ: Âl-i evlâduñ Ş.M.Z.D. 277

6. sitem: elem Ş.M.Z.D. 277

3 ‘ Āşıkānuñ dūd-ı āhıdur ki eflāke çıkar
Şanma ebrū yā şehāb oldu semāda sāyebān

4 Gözi yaşı olsa eflākuñ n’ola inen maţar
Ağladı ol mātem için cümleten kerrūbiyān

5 Cān fedā eyle Zekāyī şāh-ı merdān ‘ ışkına
Cümle erbāb-ı himem terk itdiler bu yolda cān

6 Şehr-i ‘ ilmüm didi çün ol mefĥar-ı ins ü melek
Ol şehen-şāhuñ ħapusı kelbiyüm bī-reyb ü şek⁵⁹³

Temmet

[189. M 71a-71b, Ş.M.Z.D. 273-275: Z.D. 27-30]⁵⁹⁴

[Mef’ ūlü/fā’ ilātü/mefā’ ilü/fā’ ilün]

1 Āyā ne gūne devr ideyor çarĥ-ı bī-vefā
Ehl-i derūna eyledügi ħavr-ı nā-sezā

2 Mir’āt-ı ĥāţırumda şafā olsa rü-nümā
Taşvīr iderdi şāhid-i ma’ nāyı şüretā

ve lehu

3 Keşf eylesem bu rāzı ki fetĥ ola mācerā
Ķaldı gönülde ‘ uĥde-i serbeste mücmelā

4 Zāhid bu remzi ĥal idemez söylesem aña
Olmaz bu sırr-ı mübheme bī-gāne āşinā

⁵⁹³ [188. M 70a-70b-71a, Ş.M.Z.D. 275-278: Z.D. 24-26]

3. ebrū yā: ebr u yā Z.D. 26

4. cümleten: cümle-i Z.D. 26; kerrūbiyān: kerrıbiyān Ş.M.Z.D. 277

⁵⁹⁴ Bu şiir Ş.M.Z.D.’de “kasideler” bölümünde “merşıye-i şerif” ve Z.D.’de ise “merşıye” başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 273, Z.D. 27

5 Metn-i murādı şerh idemem n'eyleyem saña
Üstād-ı ı̇şka ı̇ arz ideyüm müşkilüm dilā

6 Müslim midü[r] ı̇ Ali'ye cefā iden eşkiyā
Mü 'min midür ħalīfe-i Ħağ'dan iden ibā⁵⁹⁵

1 Şir-i Ħudā ki şāh-ı velāyet degül midür
Dāmād-ı ħāş-ı faħr-ı nübüvvet degül midür

2 Rüz-ı ħazāda şāhib-i kuvvet degül midür
Ħayber-güşā-yı pençe-i ħudret degül midür

3 Düldül-süvār-ı arz-ı şecā ı̇ at degül midür
Māh-ı münir-i evc-i kerāmet degül midür

4 Müşkil-güşā-yı ı̇ ilm-i şerī ı̇ at degül midür
Gencīne-i rumüz-ı ħağıħat degül midür

5 Mesned-nişin-i taht-ı ħilāfet degül midür
Sultān-ı bārgāh-ı imāmet degül midür

6 Müslim midür ı̇ Ali'ye cefā iden eşkiyā
Mü 'min midür ħalīfe-i Ħağ'dan iden ibā⁵⁹⁶

71b

Faşl-ı Müberka ı̇ a

İn sáferte fa'llāhu ħayrun ħāfızun ve hüve erħamu'r-raħimin⁵⁹⁷

⁵⁹⁵ [189. M 71a-71b, Ş.M.Z.D. 273-275; Z.D. 27-30]

1. güne: güne Ş.M.Z.D. 273; ideyor: idiyor Ş.M.Z.D. 273, Z.D. 27; eyledügi: eyledigi Ş.M.Z.D. 273, Z.D. 27; tavr-ı: tavr Ş.M.Z.D. 273

6. cefā iden: ı̇ adū olan Ş.M.Z.D. 273

⁵⁹⁶ [189. M 71a-71b, Ş.M.Z.D. 273-275; Z.D. 27-30]

1. ħāş-ı: ħāş Ş.M.Z.D. 273

2. güşā-yı: güşā mı Ş.M.Z.D. 273

6. cefā iden: ı̇ adū olan Ş.M.Z.D. 274

⁵⁹⁷ Yolculuğa çıkarsan Allah koruyanların en hayırlısıdır ve o merhametlilerin en merhametlisidir.

1 Maḥbūb-ı kibriyā [vü] Ḥasan müctebādur ol
Sırr-ı Ḥudā vü mefḥar-ı āl-i ‘abādur ol

2 Ḳurbān olam Ḥüseyn’e şeh-i Kerbelā’dur ol
Nūr-ı çeşm-i pādişeh-i *lā-fetādur*⁵⁹⁸ ol

3 Zeyne’l-‘abā ki Ḥaḳ yolına reh-nümādur ol
Bāḳır İmām-ı Ca‘fer-i kân-ı vefādur ol

4 Mūsā-yı Kāzım ile ‘Alī Rızā’dur ol
Sırr-ı Taḳī Naḳīde ‘ayān rû-nümādur ol

5 Ḥaḳḳā ki ‘Askerī kerem-i kibriyādur ol
Āl-i Resûl-i Mehdî-i şāhib-livādur ol

6 Müslim midü[r] ‘Alī’ye cefā iden eşḳiyā
Mü’min midü[r] ḥalīfe-i Ḥaḳ’dan iden ibā⁵⁹⁹

1 Bir gün gelür o nūr-ı velāyet zuhūr iden
Āfāḳa şems-i ‘adlī ile baḥş-ı nūr iden

2 Luṭfuyla ehl-i māteme bezl-i sürür iden
Sufyāniyānī tu‘me-i şemşir-i rûz iden

3 ‘Ayn-ı ‘adüyü ḥaṅçer-i ḳahr ile kūr iden
Ref‘-i fesād ü fitne idüp def‘-i şūr iden

⁵⁹⁸ *lā-fetā*: “Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur.” (Yılmaz, 1992, 100)

⁵⁹⁹ [189. M 71a-71b, Ş.M.Z.D. 273-275: Z.D. 27-30]

1. kibriyā: kibriyā (vü) Ş.M.Z.D. 274; kibriyā-yı Z.D. 28

2. çeşm: dü çeşm Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 28

3. İmām-ı: imām Ş.M.Z.D. 274; Ca‘fer-i: Ca‘fer [ki] Z.D. 28

4. ‘Alī Rızā: ‘Aliyyü’l-Rızā Ş.M.Z.D. 274; ‘Aliyyen Rızā Z.D. 28; Taḳī Naḳīde ‘ayān: Takiy Nakiyde ‘ayān Z.D. 28

6. cefā iden: ‘adū olan Ş.M.Z.D. 274

4 Elbet gelen bu dehr-i deniden ‘ubür iden
Bir cısr-i köhnedür ki kamu kes mürür iden

ve lehu

5 ‘Uşşâk-ı hânedân-ı eleme bî-ğuzür iden
Dilden hayâl-i zînet-i dünyâyı dür iden

6 Müslim midür ‘Alî’ye cefâ iden eşkiyâ
Mü’min midür halîfe-i Hâk’dan iden ibâ⁶⁰⁰

1 Mâh-ı muharrem oldu niçe cân nişâr ola
N’ider Zekâyî derd ile bî-ihtiyâr ola

2 Gülzâr iken sezâ mı şehidâna zâr ola⁶⁰¹
Hâk-i Necef bu dem dem ile lâle-zâr ola

3 Yâ Rab ne bād-ı fitneden rûzgâr ola
Güller fütâde-i yem-i hûn u ğubâr ola

4 Bir âh idem ki çarğ-ı felek târ u mâr ola
Devri dönüp niżâmı dağı bî-ğarâr ola

5 Lâyık mı ehl-i beyt-i Nebî rahne-dâr ola
La‘net-revân-ı Yezîd’e vü Şimr hezâr ola

⁶⁰⁰ [189. M 71a-71b, Ş.M.Z.D. 273-275; Z.D. 27-30]

1. iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29; Āfâka: Āfâk-ı Ş.M.Z.D. 274; iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29

2. iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29; Süfyâniyânî: Süfyâniyân Z.D. 29; rûz: zür Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29; iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29

3. kûr: kör Z.D. 29; iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29; iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29

4. iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29; iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29

5. hânedân-ı: hânedân Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29; iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29; iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29

6. cefâ iden: ‘adû olan Ş.M.Z.D. 274

⁶⁰¹ Bu mısradaki “sezâ mı şehidâna” ifadesinin hemen altına aynı hizada olacak şekilde “revâ mı seha” yazılmıştır.

6 Müslim midür ‘ Alî’ye cefâ iden eşkiyâ
Mü ’min midür ḥalîfe-i Ḥaḳ’ dan iden ibâ⁶⁰²

Temmet

[190. M 71b-72a-72b, Ş.M.Z.D. 270-272: Z.D. 35-37]⁶⁰³

[Mefâ’ ilün/mefâ’ ilün/mefâ’ ilün/mefâ’ ilün]

1 Bu dâr-ı miḥneti zan itme cāy-ı istirâḥatdür
Cihân içre sa’ âdet ‘ âḳil iseñ terk-i rāḥatdür

2 Denî dünyānuñ âḫir mülki fānî ḥükmi zâ’ildür
Sürürü ḡam şafâsı bā’ iş-i renc [ü] meşâḳḳatdür

72a

ve lehu

3 Ḳomaz baḡ-ı fenâda ‘ âḳıbet bir serv-i âzâde
Bu köhne rûzgâr-ı bî-vefâ pür-zür u şiddetdür

4 Perişân itdi bārân-ı muşibet yaḡdırup kevne
Ne dehr-i fitne-perverdür ne çarḡ-ı bî-mürüvvetdür

5 Ḳıyâmet ḳopdı dünyâda muḫâlif devr idüp gerdün
Diger-gün oldı aḫvâl-i ḫalâ’iḳ gör ne ḫâletdür

6 ‘ Aceb mi ḫâki ḫünîn olsa deşt-i Kerbelâ’nuñ hep
Döşenmiş pister-i sürḡ ile meydân-ı şehâdetdür

⁶⁰² [189. M 71a-71b, Ş.M.Z.D. 273-275: Z.D. 27-30]

2. şehîdâna: şehîdân-ı Ş.M.Z.D. 275, Z.D. 30

3. fîtneden: fitne denî Ş.M.Z.D. 275, Z.D. 30

4. nizâmı: nizâm Z.D. 30

5. revân-ı: revân Z.D. 30; Yezîd’e vü Şimr: Şimr ü Yezîd’e Ş.M.Z.D. 275, Z.D. 30

6. cefâ iden: ‘ adû olan Ş.M.Z.D. 275

⁶⁰³ Bu şiir Ş.M.Z.D.’de “kasideler” bölümünde “merşiyeye-i ḫazret-i imâm ‘aleyhimi’s-selâm” ve Z.D.’de ise “merşiyeye-i ḫazret-i imâmân” başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 270, Z.D. 35

- 7 Görinen ser-te-ser encüm degüldür sîne-i eflāk
Hüseyn'üñ mātemiyle dāğ dāğ-ı derd ü miḥnetdür
- 8 Ecel cāmuñ şusuz nüş itdügünden ol dem ol mazlüm
Fırākuñ tā-be-maḥşer dökdüğü eşk-i nedāmetdür
- 9 Felek lerzān olur ehl-i dilüñ āh u figānından
Siyeh-püş oldı imān ehl[i] yā Rab ne muşibetdür
- 10 Belā şahrāsına düşdi Resül'üñ *ḳurretü'l-aym*⁶⁰⁴
Ḳamu 'āḳillerüñ bu dem yeri vādī-i ḥayretdür
- 11 Hicābından kızardı vechi gerdünuñ ḥacāletle
Semāda nev-be-nev peydā olan ḥumret o ḥumretdür
- 12 N'ola tēc-ı ḥilāfetle imām-ı evliyā olsa
O şāhen-şeh ki cedd-i pāki sultān-ı risāletdür
- ve lehu
- 13 Sezādur şānına el-ḥaḳ emīrū'l-mü'min'in olmaḳ
Anuñ kim nesl-i pāk-i ḥazret-i şāh-ı velāyetdür
- 14 Denilse zātına nūr-ı Ḥudā lāyıḳdur ol māhuñ
Nihāl-i ḳāmeti serv-i gülistān-ı nübüvvedür
- 15 Ḳazā kim ḥānedān-ı Muştafā'yı raḥnedār itdi
Bozuldı hey'et-i mecmū'a-i 'ālem ne ḥikmetdür
- 16 Giriftār oldılar zūlmüyle ḥayfā cevr-i a' dā
Şular kim āsitān-ı dergehi dār-ı selāmetdür

⁶⁰⁴ *ḳurretü'l-ayn*: “O, senin ve benim göz aydınlığımız.” (28 Kasas 9)
(<https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Kasas-suresi/3259/7-9-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

- 17 Degül ebr u şehāb ol āl ü evlāduñ firāķınla
Semevāta çekildi dūd-ı āh-ı ehl-i ğurbetdür
- 18 Şehīdān kanı da‘ vāsın nice faşl ide kādīler
Bu özge müdde‘ ā vābeste-ı rüz-ı kıyāmetdür
- 19 Resül-i Kibriyā sulţān-ı kevneyne hīlāfetle
‘Aliyyü’l-Murtażā gencīne-ı nūr-ı haķīķatdür
- 20 Hüseyin ile Ḥasan nūr-ı cemāl-i ḥazret-i Ḥaķ’dur
Biri şems-i hidāyetdür biri māh-ı sa‘ adetdür
- 21 İmām-ı evliyā Zeyne’l-‘abā sırr-ı Ḥudā’dur ol
Şeref-baḥş-ı imāmet maṭla‘ -ı nūr-ı kerāmetdür
- 22 Muḥammed Bāķır oldur pādişāh-ı ‘ālem-i ma‘ nī
Riyāz-ı ḥānedānı menba‘ -ı feyz-i siyādetdür
- 23 İmāmü’l-‘ārifin el-ḥaķ cenāb-ı Ca‘ fer-i Şādīķ
Türāb-ı āsitānı secde-gāh-ı ehl-i vuşlatdur

72b

Faşl-ı Ḳarcıġār

İşbir tecidü’r-raḥmete ve’s-surūra ve’l-keramete⁶⁰⁵

ve lehu

- 24 Kerem-kānı velāyet mazḥarı Mūsā-yı Kāzım’dur
Dil-i āgāhı mir’āt-ı cemāl-i pāk-i ḥazretdür
- 25 ‘Alī Mūsā’r-Rıżā’nuñ yolına cānum fedā olsun
Melāz ü melce’im ‘ālemde ol kān-ı mürüvvetdür

⁶⁰⁵ Sabret ki merhamet, sevinç ve saygınlık bulasın.

- 26 Taķī'dür āl-i peygamber Naķī'dür vāriş-i Hıydar
Hudā'nuñ sırrına mazhar meh-i evc-i hüviyyetdür
- 27 İmām-ı ' Askerī kevn ü mekānuñ pādişāhidur
Anuñ zāt-ı şerīfi mesned-ārā-yı imāmetdür
- 28 Hılāfet Mehdī-i āl-i Resūl'üñdür iṭā' at kıl
Zuhūrı ol velinüñ kā'ināta ' ayn-ı raḥmetdür
- 29 Şalāt olsun Hudā'dan ehl-i beyt-i Muşafā üzre
Cemī' ān ḥānedān-ı devlet-i kān-ı şefā' atdür
- 30 Ma' āşī eyleyüp dergāh-ı faḥr-ı ' āleme düşdüm
Şıgındum şol der-i iḥsāna kim dār-ı ' ināyetdür
- 31 Ümīd-i ' afv idüp bāb-ı recāya geldi bir miskīn
Ne deñlü cürm ile şāyeste-i zecr ü ' uķūbetdür
- 32 Libās-ı faķr ile künc-i fenāda fāriģü'l-bāl ol
Zekāyī bende-i āl-i ' abāyız biz ne devletdür⁶⁰⁶

Temmet

⁶⁰⁶ [190. M 71b-72a-72b, Ş.M.Z.D. 270-272: Z.D. 35-37]

4. çarḥ-ı: çarḥ Ş.M.Z.D. 271

5. dünyāda: dünyāya Ş.M.Z.D. 271

8. Firāķuñ: Firāt'ın Z.D. 35

12. şāhen-şeh: şehenşeh Z.D. 36

15. Muşafā'yı: Muşafā'ya Ş.M.Z.D. 271; hey'et-i: hey'ete Ş.M.Z.D. 271

16. zulmüyle: zulmetle Ş.M.Z.D. 271; a' dā: a' dāya Ş.M.Z.D. 271, Z.D. 36

17. ebr u: ebr-i Ş.M.Z.D. 271; firāķınla: firāķıyla Ş.M.Z.D. 271, Z.D. 36; dūd: derd Ş.M.Z.D. 271

18. müdde' ā: madda' -ı Ş.M.Z.D. 271

19. ' Aliyyü'l-Murtezā: ' Alī el-Murtezā Z.D. 36

21. Zeyne'l-' abā: Zeyne'l-' ibād Z.D. 36

22. ma' nī: ma' nā Ş.M.Z.D. 272, Z.D. 36; ḥānedānı: ḥānedān u Z.D. 36

26. Taķī'dür: Taķiydir Z.D. 37; Naķī'dür: Naķiydir Z.D. 37

31. zecr ü: zecr-i Ş.M.Z.D. 272

32. künc: genc Z.D. 37

[191. M 72b-73a, Ş.M.Z.D. 268-270: Z.D. 38-40] ⁶⁰⁷

[Fā' ilātün/fa' ilātün/fā' ilātün/fa' ilün]

1 Bî-vücūd ol ey gönül ehl-i fenāya hem-dem ol
Bezm-i hāş-ı şoḥbet-i erbāb-ı 'ışka maḥrem ol

ve lehu

2 Geç bu fānide kamu ālāyiş ü lezzātdan
Terk-i şuret eyle ma' nî 'āleminde ādem ol

3 Ārzū-yı mā-sivā kayduñ gönülden kaç' idüp
Hırka-i faqr u fenāda fāriğ-i dü-'ālem ol

4 Hāk olunsun var ise sineñde āşār-ı sürür
Gel muḥarremdür bu günde sine-çāk ol pür-gam ol

5 Māh-ı nev şanma felek kıldı küşāde bir 'ālem
Sen de derd-i āl ü evlād ile ehl-i mātem ol

6 Dāğ dāğ oldı Hüseyn'ün mātemiyle sīneler
Çāk çāk oldı dil-i 'uşşāk çün āyīneler⁶⁰⁸

1 Ey sipihr-i bî-vefā cevri firāvān eyledüñ
Kerbelā hākinde zūlm ile niçe kan eyledüñ

2 *Ḳurretü'l-'ayn*⁶⁰⁹-ı Resül'[ü] teşne-leb kılduñ şehīd
Ehl-i beyt-i Muştafā'yı zār u giryān eyledüñ

⁶⁰⁷ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde "mersiye-i ḥazret-i Ḥasaneyn 'aleyhimi's-selām" ve Z.D.'de ise "mersiye-i imām-ı Hüseyn Raḍiyyallāh 'anh" başlığı ile geçmektedir. Ayrıca mecmuada 12 beyiti eksik olarak bulunmaktadır. Ş.M.Z.D. 268, Z.D. 38

⁶⁰⁸ [191. M 72b-73a, Ş.M.Z.D. 268-270: Z.D. 38-40]

2. ma' nî: ma' nā Ş.M.Z.D. 268, Z.D. 38; ādem: hemdem Ş.M.Z.D. 268

4. Hāk: Hāḳ Z.D. 38

5. 'ālem: 'ālem Z.D. 38, derd-i āl ü: derd-ālūd-ı Z.D. 38

6. çün: için Ş.M.Z.D. 268

⁶⁰⁹ *Ḳurretü'l-'ayn*: "O, senin ve benim göz aydınlığımız," (28 Kasas 9) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Kasas-suresi/3259/7-9-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

- 3 Eyledüñ nehr-i Fırât'ı anlara 'ayn-ı serāb
Sākıyān-ı kevseri dünyāda 'aṣṣān eyledüñ
- 4 Eyleyüp pejmurde gülzār-ı kerāmet goncasın
Ḥayf kim dest-i melāmetle perīṣān eyledüñ
- 5 Nā-murād itdüñ dü-kevnüñ pādiṣāhuñ ey felek
Sen bu keç-rev devr ile ammā ki 'iṣyān eyledüñ
- 6 Dāğ dāğ oldu Ḥüseyn'üñ mātemiyle sīneler
Çāk çāk oldu dil-i 'uṣṣāk çün āyīneler⁶¹⁰

73a

- 1 Gör o maḥbüb-ı Ḥudā'ya neyledi bu rüzgār
Ser-güzeṣtüñ söylesem her dem olurduñ zār zār
- 2 Nūr-ı 'ayn-ı 'ālemi zālīm ḳatīl-i cevri idüp
Ehl-i imānuñ derūnuñ eyledi ihrāk-ı nār
- 3 Çekdi evlād-ı Resūlu'llāh'a seyf ehl-i dālāl
Eylediler 'ākıbet küfr ü nifākı āṣikār
- 4 Girdiler zulm eyleyüp āl-i Resūl'üñ ḳanına
La' net olsun cānına ḳavm-i Yezīd'üñ ṣad-hezār
- 5 Āteṣ-i ḡamdur gönül mülkin perīṣān eyledüñ
Ḳalb-i mecrūḥ-ı Zekāyī nār-ı ḡayretle yanar
- 6 Dāğ dāğ oldu Ḥüseyn'üñ mātemiyle sīneler
Çāk çāk oldu dil-i 'uṣṣāk çün āyīneler⁶¹¹

⁶¹⁰ [191. M 72b-73a, Ş.M.Z.D. 268-270: Z.D. 38-40]

2. Muṣṭafā'yı: Muṣṭafā'ya Ş.M.Z.D. 269

5. keç-rev: gec-rev Z.D. 39; devr: dūr Ş.M.Z.D. 269

6. çün: için Ş.M.Z.D. 269

⁶¹¹ [191. M 72b-73a, Ş.M.Z.D. 268-270: Z.D. 38-40]

1. o maḥbüb: maḥbüb Ş.M.Z.D. 270

3. dālāl: zālāl Ş.M.Z.D. 270; küfr: zulm Z.D. 40

[192. M 73a-73b, Ş.M.Z.D. 265-268: Z.D. 41-44]⁶¹²

[Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün]

1 Dü-çeşm hâk-i pây-ı Muştafâ'dan rüşenâ oldı
Göñül esrâr-ı *mâ-zâğa'l-başar*⁶¹³dan âşinâ oldı

2 Muhammed rûh-ı â' zamdur ' avâlüm kâ'im anuñla
Eger eflâk eger emlâk eger ' arş-ı Hudâ oldı

3 O zât-ı Haqq'a mazhardur şifât ile zühür itdi
Anuñçün zâtı mir 'ât-ı Cenâb-ı Kibriyâ oldı

ve lehu

4 Serîr-i *lî-ma' allâh*'a⁶¹⁴ geçüp tâc-ı nübüvvetle
Risâlet kişverinde şâh-ı cümle enbiyâ oldı

5 Zuhûrıyla cihâna rahmet-i Haqq'dur Resûlu'llâh
Haqqîkatde vücûdı mağz-ı nûr-ı ıştîfâ oldı

6 O bir nûr-ı hüviyyetdür ki toğdı burc-ı vağdetden
Hidâyet eyledi halk-ı cihânı reh-nümâ oldı

7 Bu nûr-ı sırr-ı Haqq'dan âl ü aşhâb iktibâs itdi
Velîkin vâriş-i ekmel ' Aliyyü'l-Murtażâ oldı

8 ' Alî nûr-ı velâyetdür ' Alî şems-i haqqîkatdür
Şeh-i taht-ı hilâfetdür imâm-ı evliyâ oldı

4. zulm: cevr Z.D. 40

5. eyledüñ: eyledi Ş.M.Z.D. 270

6. çün: için Ş.M.Z.D. 270

⁶¹² Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde "merşiye-i hazret-i imâm Hasan ü hazret-i imâm Hüseyin 'aleyhimi's-selâm" ve Z.D.'de ise "velehu imânân Rağyallâhu 'anhum" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 265, Z.D. 41

⁶¹³ *mâ-zâğa'l-başar*: "**Göz ne kaydı ne de hedefinden şaştı.**" (53 Necm 17) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶¹⁴ *lî-ma' allâh*: "**Benim Allah ile** öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir." (Hadis-i şerif) (Yılmaz, 1992, 115)

9 ‘Alī kân-ı me‘âlîbdür melâz-ı cümle tâlibdür
O leysu’llâh-ı gâlibdür ki şâhı *lâ-fetâ*⁶¹⁵ oldu

10 Hüseyin ile Hasan evc-i hilâfet mâhıdur el-ḥaḳ
Cenâb-ı şâh-ı kevneyne bular âl-i ‘abâ oldu

11 Cihânuñ şâhı bunlardur hilâfet mâhı bunlar
Ḳulüb-ı ehl-i imâna bular nûr u ziyâ oldu

12 Biri nûş eyledi cevri ü sitemle zehr-i a‘dâyı
Birisi dest-i zâlimden şehîd-i Kerbelâ oldu

13 O zâlimler ki ehl-i beyte bunca zulm ü cevri itdi
İki ‘âlemde şeksiz la‘net-i Ḥaḳḳ’a sezâ oldu

14 Muḥibbân encümen eyler fedâ-yı cân ü ten eyler
Yerin beytü’l-ḥüzün eyler zamân-ı ibtilâ oldu

73b

Faşl-ı Gerdâniyye

İsteceze’llâhu Te‘âlâ min emrin teveccehte bi’ş-şalâhi⁶¹⁶

ve lehu

15 Niçün çarḫ-ı denî-perver yıkılmaz yine devri eyler
Bu gün evlâd-ı peygamber giriftâr-ı belâ oldu

16 Bu gün ‘âşık figân eyler bu yolda terk-i cân eyler
Fedâ-yı ḥânedân eyler şehîdâna şalâ oldu

17 Yüzüñ sür ḥâk-i pây-ı âl ü evlâda sa‘âdet bul
Bularuñ bende-i dergâhı sulṫân-ı beḳâ oldu

⁶¹⁵ *lâ-fetâ*: “Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur.” (Yılmaz, 1992, 100)

⁶¹⁶ Allahu Teala bir işi kısa tutmak istediğinde kurtuluş yoluna ulaşırsın.

18 Mürüvvet kânı Zeyne'l-‘Ābidîn ol mazhar-ı rahmân
İmâm-ı evliyâdur muhtedâ-yı aşfiyâ oldı

19 Resûl’üñ sırrına vâriş Muhammed Bâkır olmuşdur
Hilâfetle iki ‘âlemde şânı müntehâ oldı

20 İmâmum Ca‘fer-i Şâdıķ gönül dîdârına ‘âşık
Melâz ü melce ‘im oldur ki dîne muhtedâ oldı

21 Biri Mūsâ-yı Kâzım’dur Hâbîb-i Hâyı-ı dâ’imdür
Ledün ‘ilmine ‘âlimdür aña Hâķ’dan ‘atâ oldı

22 Yüzi mir’ât-ı vech-i Hâķ vücûdı nûr-ı Hâķ muṭlak
Dü-kevne pâdişâh ancak ‘Alî Mūsâ‘r-Rızâ oldı

23 Takî nûr-ı ilâhîdür Naķî dînüñ penâhıdur
Cenâb-ı Hâķ güvâhîdür şebât-ı müdde‘â oldı

24 Hâsan’dur adı ol mâhuñ İmâm-ı ‘Askerî şâhuñ
Tecellî-gâhı Allâh’uñ o zât-ı müctebâ oldı

25 Velâyetle hilâfetle zühürü ‘ayn-ı rahmetdür
İmâm-ı Hâķ Muhammed Mehdî-i şâhib-livâ oldı

ve lehu

26 Gelür bir gün zühür eyler cihâna baḡş-ı nûr eyler
Gürûh-ı Hâricîler rahmet-i Hâķ’dan cüdâ oldı

27 Gel imdi diñle esrârı saña keşf ideyüm bârî
Murâd-ı Hâzret-i Bârî Cenâb-ı Muştafâ oldı

28 Tecellî eyledüñ bi’z-zât aña nûr-ı cemâliyle
Şifât ef‘âl ü esmâ cümleten cilve-nümâ oldı

29 Bu sırruñ vārişi Ḥaydar kamu evlād aña mazhar
Denildi sākī-i kevşer için ehl-i liķā oldı

30 Ḥadīs-i *men ‘aref*⁶¹⁷dür bu ki mevrūs-ı ḥalefdür bu
Ḥiṭāb-ı *lā teḥaf*⁶¹⁸dür bu rumūz-ı enbiyā oldı

31 Özüñ bil terk-i āgyār it seni senden ḥaberdār it
Dilūñ mir’āt-ı dīdār it maḥall-i incilā oldı

32 Şalāt ile selām olsun Resūl’e āl ü evlāda
Zekāyī-i faķire ḥānedānı mültecā oldı⁶¹⁹

Temmet

⁶¹⁷ *Men ‘arefe nefsehu*: Kendini bilen kuşkusuz Rabb’ini de bilir. (Hadīs-i şerif) (Yılmaz, 2013, 492.)

⁶¹⁸ *lā teḥaf*: “Tut onu ve *korkma*.” (20 Tâhâ 21)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/T%C3%A2h%C3%A2-suresi/2357/9-24-ayet-tefsiri>
(13.12.2021)

⁶¹⁹ [192. M 73a-73b, Ş.M.Z.D. 265-268; Z.D. 41-44]

1. çeşm: çeşmim Ş.M.Z.D. 265, Z.D. 41

5. Zuhūriyla: Zuhūr ile Z.D. 41

6. ḥalk: ḥulķ Ş.M.Z.D. 266; cihānı: cihāna Ş.M.Z.D. 266, Z.D. 41

7. Velīkin: Velākin Ş.M.Z.D. 266; ekmel: ekmāl Ş.M.Z.D. 266; ‘Aliyyü’l-Murtażā: ‘Alī el-Murteżā Z.D. 41

8. velāyetdür: veliyetdür Ş.M.Z.D. 266

9. leysu’llāh: seyfu’llāh Ş.M.Z.D. 266

11. bunlar: bunlardur Ş.M.Z.D. 266; bunlardı Z.D. 42; bular: bunlar Z.D. 42

13. cevri: cevri Z.D. 42

14. ḥüzün: ḥazan Z.D. 42

18. evliyādur: evliyā vü Ş.M.Z.D. 267, Z.D. 42

20. İmāmum: İmām-ı Ş.M.Z.D. 267

23. Taķī: Taķiy Z.D. 43; Naķī: Naķiy Z.D. 43

24. Tecellī-gāhı: Tecellī-gāh-ı Z.D. 43

25. Velāyetle: Vilāyetle Ş.M.Z.D. 267; raḥmetdür: Raḥmāndır Z.D. 43

28. eyledūñ: eyledi Ş.M.Z.D. 267, Z.D. 44; Şifāt: Şifāt u Z.D. 44; cümleten: cümle-i Z.D. 44

29. liķā: beķā Ş.M.Z.D. 268

30. mevrūs: müriş Z.D. 44; teḥafdur: tuḥfedür Ş.M.Z.D. 268

32 Şalāt ile: Şalavātla Ş.M.Z.D. 268

[193. M 73b-74a-74b, Ş.M.Z.D. 263-265: Z.D. 45-47]⁶²⁰

[Mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün/mefâ' ilün]

1 Bu gün şol mest-i hayrānum şu' urum kalmadı aşlā
Görünmez dīde-i giryānuma dünyā vü mā-fi-hā

2 Şafā-yı hātīrum yokdur beni söyletme ey zāhid
Yağar bir āh-ı sūzānum cihān mülkini ser-tā-pā

3 Cefākār olduğıuñ bildüm sipihr-i bī-amānuñ ben
Ne hikmetdür ider her ehl-i dilde 'ādetuñ icrā

4 Bozulsun intizām-ı devri çarhuñ bī-devām olsun
Esāsı lerze-nāk olsun yıķılsun künbed-i mīnā

74a

ve lehu

5 Felek 'izz eyleduñ āteş birağduñ kalb-i 'uşşāka
Gürūh-ı hānedāna nā-sezā devr eyleduñ hayfā

6 Aķıt seyl-i sirişküñ dem-be-dem māh-ı muħarremdür
Dilā çāk-ı girībān eyle kim eyyām-ı mātemdür⁶²¹

1 Bu gün erbāb-ı 'ışkuñ nāle vü zārı zamānidur
Degüldür māh-ı nev çarhuñ o tīg-i bī-amānidur

2 Şehādet cāmını nūş itdi evlād-ı Resūlu'llāh
Beķāsı yok bu dünyā-yı denīnuñ gerçi fānīdür

3 Perişān oldı 'ālem bunda hikmet n'idügin bilmem
İrişdi ehl-i beyte bir każā-yı nā-gehānīdür

⁶²⁰ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde "mersiye-i hazret-i imāmeyn 'aleyhi's-selām" ve Z.D.'de ise "mersiye" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 263, Z.D. 45

⁶²¹ [193. M 73b-74a-74b, Ş.M.Z.D. 263-265: Z.D. 45-47]

2. Yağar: Yıkar Ş.M.Z.D. 263

5. 'izz: 'özl Ş.M.Z.D. 264: ğadr Z.D. 45

4 Ezelden ketb olunmuş levh-i taq̄d̄ir-i efāz̄ılda
Çekerler cevr-i a' dāyı belā-yı āsumānīdür

5 Fedā olsun yolında cān u başum āl ü evlāduñ
Maḥabbet anlara ehl-i derūnuñ ḥırz-ı cānıdur

6 Ziyā-yı çeşm-i cānum ḥāk-i pāy-ı Muştafā'dandur
Bu nūr-ı Ḥaḳ baña vech-i ' Aliyyü'l-Murtażā'dandur⁶²²

1 Resül'üñ *ḳurretü'l-'aym*⁶²³ Ḥabīb-i Ḥazret-i Bārī
Ḥasan'dur cismümün cānı cihānı tutdı envārı

2 Ḥüseyn-i Kerbelā cānum benüm hem dīnüm imānum
Göñül tahtında sulṭānum anuñçün iderüm zārı

ve lehu

3 Bular nūr-ı velāyetdür gül-i bāğ-ı risāletdür
Giriftār-ı şehādetdür gel imdi gör bu esrārı

4 Biri mäh-ı sa' ādetdür biri şems-i hidāyetdür
Zuhūr iden ḥaḳıḳatdür bulardan itme inkārı

5 Ğumūm-ı dehre lāyık mı giriftār oldılar bunlar
Ola ḳavm-i Yezīd'e la' net-i Ḥaḳḳ' uñ sezāvārı

6 Yanar dā'im bu ğam ehl-i dilün göñlünde āteşdür
Gürüh-ı Ḥāriciler'le işimiz hep küşāyişdür⁶²⁴

⁶²² [193. M 73b-74a-74b, Ş.M.Z.D. 263-265; Z.D. 45-47]

3. n'idügin bilmem: niddügin bildüm Ş.M.Z.D. 264

4. cevr-i: cevr ü Z.D. 46

6. ' Aliyyü'l-Murtażā'dandur: ' Alī el-Murteżādandır Z.D. 46

⁶²³ *ḳurretü'l-'ayn*: "O, senin ve benim göz aydınlığımız," (28 Kasas 9)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Kasas-suresi/3259/7-9-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶²⁴ [193. M 73b-74a-74b, Ş.M.Z.D. 263-265; Z.D. 45-47]

2. dīnüm: dīn ü Ş.M.Z.D. 264

5. Yezīd'e: Yezīd'i Ş.M.Z.D. 264; Yezīdi Z.D. 46

1 Velāyet mazhar-ı ‘ālemde Zeyne’l-‘Ābidīn oldı

‘İnāyet ma‘ deni ‘uşşāka ol sulţān-ı dīn oldı

2 Muḥammed Bākır ol şāhum gönül burcındaki māhum

Anuñçün na‘ra-ı āhum çıķup ‘arşa ķarīn oldı

3 İmām-ı Ca‘fer-i Şādık ḫilāfet şānına lāyık

O şāhuñ mezhebi ‘āşık baña ḫabl-i metīn oldı

4 Dil-i Mūsā-yı Kāzım’da tecellī ķıldı nūr-ı zāt

O zātuñ pertev-i ḫüsni baña nūr-ı mübīn oldı

5 Rızā şāh-ı cihānum āsitānı ķible-gāhumdur

Ḫarem-gāh-ı vişāli beyt-i Rabbü’l-‘ālemīn oldı

6 Dü-‘ālemde ‘ināyet ḫānedān-ı Muşţafā’dandur

Mürüvvet ehli bunlardur kerem āl-i ‘abādandur⁶²⁵

74b

Faşl-ı Şūrī

İsra‘ fī seyrike tecidu’s-surūra⁶²⁶

ve lehu

1 İmām-ı evliyā el-ḫaķ Taķī ol şāh-ı ekremdür

Eñ ednā bende-i der-gāhı bir sulţān-ı ‘ālemdür

2 Naķīnūñ ḫāk-i pāyıdur benüm derdime dermānum

Türāb-ı āsitānı şübhesiz iksīr-i ā‘zamdur

6. Ḫāriciler’le: Ḫāricilere Ş.M.Z.D. 264; küşāyişdür: keş-ā-keş Ş.M.Z.D. 264, Z.D. 46

⁶²⁵ [193. M 73b-74a-74b, Ş.M.Z.D. 263-265; Z.D. 45-47]

3. İmām-ı: İmāmım Ş.M.Z.D. 265, Z.D. 47; ḫabl: hayl Ş.M.Z.D. 265

⁶²⁶ Yaşantında hızlı ol ki mutluluk bulasın.

3 Cenāb-ı ‘Asker[ı] maḥbūb-ı Ḥaḫ’dur ol ḫamer-tal’ at
Yüzi nūri ziyā-baḫş-ı dūr ü pūr-hem ü ğamdur

4 İmām-ı Ḥaḫ Muḫammed Mehdī-i şāḫib-zamān oldı
Tecellī-gāh-ı ‘ışkı ol şehūñ firdevs-i sīnemdūr

5 Selām olsun cemī’ an ḫānedān-ı şāh-ı kevneyne
Bu bābuñ bende-gānı bār-gāh-ı Ḥaḫ’da mūkerremdūr

6 Zekāyī ehl-i beyte cānını ḫurbān idüp geldi
Der-i şāh-ı velāyetde fedā-yı cān idüp geldi⁶²⁷

Temmet

[194. M 74b-75a, Ş.M.Z.D. 261-263: Z.D. 31-34]⁶²⁸

[Mef’ ūlü/fā’ ilātü/mefā’ ilü/fā’ ilün]

1 Ey mecma’ -ı meḥāsin-i aḫşāb-ı bā-şafā
Vey menba’ -ı mekārım-i erbāb-ı ıḫşıfā

2 Sensin cihānda vāriş-i [sırr-ı] Muḫammedī
Zātuñda mūnderic heme esrār-ı Muḫtafā

3 Ehl-i niyāza n’ola ḫapuñ ḫible-gāh ise
Vechūñde zāhir oldı senūñ nūr-ı Kibriyā

4 Sırruñ sirāyet eyledi kevn ü mekāna hep
Feyzüñden iktisāb-ı vüçüd itdi mā-sivā

⁶²⁷ [193. M 73b-74a-74b, Ş.M.Z.D. 263-265: Z.D. 45-47]

1. Taḫı: Taḫiy Z.D. 47

2. Naḫīnūñ: Naḫiyiñ Z.D. 47

3. dūr ü: derün-ı Ş.M.Z.D. 265, Z.D. 47

4. Mehdī-i şāḫib-zamān: Mehdī şāḫib-i zamān Ş.M.Z.D. 265

5. bār-gāh: bār-geh Z.D. 47; mūkerremdūr: mūkremdūr Ş.M.Z.D. 265

⁶²⁸ Bu şiir Ş.M.Z.D.’de “kasideler” bölümünde “na’ t-ı ‘Alī kerremallahu veche raḫiyallahu ta’ala anhu” ve Z.D.’de ise “na’ t-ı ‘Alī el-Murtezā kerremallāhu vecheh” başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 261, Z.D. 31

ve lehu

5 Ey ma‘ den-i ‘ ināyet ü cūd u kerem ‘ Alī
Vey kişver-i şecā‘ ate sulţān-ı *lā-fetā*⁶²⁹

6 Nūr-ı velāyetüñ ile ğumūm seyenceli⁶³⁰
Edrik nidā’ e ‘ abdike yā Murtażā ‘ Alī⁶³¹

1 Kılduñ küşāde đarbuñ ile bāb-ı Hıyber’i
İtdüñ şikeste tığuñ ile Hāriciler’i

2 A‘ dā-yı dīni hāk ile yeksān idüp tamām
Kahr itd[i] seyf-i kudret ile đarb-ı Hıyderī

3 Pejmürde kıldı pençe-i Hıyber-ġüşā ile
Cem‘ iyyet-i ‘ adūyı Hıudā’nuñ ġazanferi

4 Ol pādīşeh ki şems ü kamer oldı rüz u şeb
Dergāh-ı ‘ arş-pāyesinüñ iki çākeri

5 Cān dīdesine hāk-i rehīn-i tütıyā kılan
Her zerresinde ġördi ‘ ayān mihr-i enveri

6 Nūr-ı velāyetüñle ğumūm seyenceli
Edrik nidā’ e ‘ abdike yā Murtażā ‘ Alī⁶³²

⁶²⁹ *lā-fetā*: “Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur.” (Yılmaz, 1992, 100)

⁶³⁰ [194. M 74b-75a, Ş.M.Z.D. 261-263: Z.D. 31-34]

1. mecmā‘: mecmū‘ Z.D. 31

2. vāriş-i: vāriş-i sırr-ı Ş.M.Z.D. 261, Z.D. 31; Zātuñda: Zātuñla Ş.M.Z.D. 261

5. ‘ ināyet ü cūd u: ‘ ināyet-i vücūd Ş.M.Z.D. 261; ‘ Alī: ‘ ulā Ş.M.Z.D. 261; şecā‘ ate: şecā‘ at-i Ş.M.Z.D. 261

6. Edrik: Üdrik Ş.M.Z.D. 261

⁶³¹ “Yetiş yâ Ali!” anlamındadır.

⁶³² [194. M 74b-75a, Ş.M.Z.D. 261-263: Z.D. 31-34]

1. küşāde đarbuñ: küşā-yı đarbeñ Ş.M.Z.D. 261

3. ‘ adūyı: ‘ adūya Ş.M.Z.D. 262

4. rüz u şeb: rüz şeb Ş.M.Z.D. 262; ‘ arş-pāyesinüñ: ‘ arş-ı pāyesiniñ Ş.M.Z.D. 262

6. Edrik: Üdrik Ş.M.Z.D. 262

1 Hakkā ki s̄abit oldu o şahuñ hilāfeti
Āfākı rüşen eyledi nūr-ı velāyeti

2 Şāh-ı velāyet olsa n'ola muḳtedā-yı dīn
Ehl-i kemāle gün gibi zāhir imāmeti

3 Rūz-ı ğazāda düşmen eger ḳahramān ise
Lerzān iderdi şīr-i Hūdā'nuñ mehābeti

4 Ḳaṭ' itdi zū'l-fiḳār ile küfrüñ esāsını
Ḳahr itdi müşrikini hirās-ı şecā' ati

75a

ve lehu

5 Luṭf itse bir gedāya hemān pādişāh olur
Cüş eyleyince baḫr-ı muḫīṭ-i ' ināyeti

6 Nūr-ı velāyetüñle ğumūm seyenceli
Edrik nidā'e ' abdike yā Murtażā ' Alī⁶³³

1 Ey bā' iş-i vücūd-ı zemīn ü zamān ' Alī
Vey mebd-e-i ḫaḳīḳat-i kevn ü mekān ' Alī

2 Zātuñla āsumān-ı vücūd oldu rüşenā
Ey āfitāb-ı ' ālem ü cān-ı cihān ' Alī

3 Mihr ile meh ki düldülünüñ naḳş-ı na' lıdur
Ey ḫāk-i pāyı secde-geh-i ins ü cān ' Alī

4 Eyler ṭavāf ravża-ı pāküñ melā' ike
Ey āsitānı ḳible-i kerrūbiyān ' Alī

⁶³³ [194. M 74b-75a, Ş.M.Z.D. 261-263: Z.D. 31-34]

2. olsa n'ola: olsa Ş.M.Z.D. 262

6. Edrik: Üdrik Ş.M.Z.D. 262

5 Rāh-ı şavāb-ı Ka‘be-i vaşluñda cān fedā
Ey hānedān-ı devleti dārü’l-amān ‘Alī

6 Nūr-ı velāyetüñle ğumūm seyenceli
Edrik nidā’ e ‘abdike yā Murtażā ‘Alī⁶³⁴

1 Yā Rāḥimu’l-‘uşāt u yā melce’i’l-ümem
Eyle nigāh-ı luṭf ile ben zārı muğtenem

2 Ol nūr-ı ‘ayn-i ehl-i yaqīn iki şāh için
Cürmüm bāğışla bende-i nā-çiz ü bī-kesem

3 Sürsem ğubār-ı pāyuña rüy-ı siyāhumı
Ref‘ ola tā ki hāne-i dilden ğubā[r]-ı ğam

ve lehu

4 Rüz-ı cezāda ḥāk-i mezellet-nişin iken
Bir kāse āb-ı kevşer ile eyle muhterem

5 Şād eyle vaşluñ ile Zekāyī ğarībüñi
Cānum yoluñda şevk ile qurbān idem o dem

6 Nūr-ı velāyetüñle ğumūm seyenceli
Edrik nidā’ e ‘abdike yā Murtażā ‘Alī⁶³⁵

Temmet

⁶³⁴ [194. M 74b-75a, Ş.M.Z.D. 261-263: Z.D. 31-34]

1. vücūd-ı: vücūd Ş.M.Z.D. 262

2. rüşenā: aşinā Z.D. 33; ‘ālem ü cān-ı: ‘ālem-i cān ü Ş.M.Z.D. 262, Z.D. 33

6. Edrik: Üdrik Ş.M.Z.D. 263

⁶³⁵ [194. M 74b-75a, Ş.M.Z.D. 261-263: Z.D. 31-34]

1. melce’i’l-ümem: melcem’ü’l-imem Ş.M.Z.D. 263

4. ḥāk-i: ḥāke Z.D. 33

6. Edrik: Üdrik Ş.M.Z.D. 263

[195. M 75a-75b, Ş.M.Z.D. 278-280: Z.D. 48-50]⁶³⁶

[Mef' ülü/fā' ilātün/mef' ülü/fā' ilātün]

- 1 Toğdı muharrem ayı çarh açdı kanlı rāyet
Mātem günidür ' aşık lāzım bu günde gayret
- 2 Ol server-i şehidān bu günde oldı mazlūm
Şād olmasun şu dil kim anda ola hamıyyet
- 3 Kıldı o gül' izārı ol serv-ğadd nigārı
Āhir sipihr-i zālīm üftāde-i melālet
- 4 Lā' net o kavme olsun kaçd itdi hānedāna
Evlād-ı Muştafā' ya lāyık mıdur ihānet
- 5 Ol şāh-ı ' ālem-ārā ' azm itdi Kerbelā'ya
Ehl-i belā saçıldı yā Rab nedür bu hikmet
- 6 Şerh ile sineñi del mātem güninde ' aşık
Bu yolda cān nişār it tā ola cāna rāhat
- 7 Ol gün ki çarh-ı zālīm devr-i muhālif itdi
Lāyık idi ki ancağ ol dem çopa kıyāmet
- 8 Cisminde güller açmış yer yer yatur şehidān
Şahrā-yı Kerbelā mı yā gülşen-i şehādet

75b

Faşl-ı Kūçek

Men şabera veşale murādehu ve zafere bi'l-' adli⁶³⁷

⁶³⁶ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde başlıksız olarak ve Z.D.'de ise "mātem-i Şāh-ı Hüseyin-i Kerbelā rađiyallāhu ' anhu" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 278, Z.D. 48

⁶³⁷ Sabreden isteğine kavuşur ve adil olarak zafere ulaşır.

ve lehu

9 Sen cān-ı ‘ālem idūñ ḥayf itdi bī-vefālar
Cānlar fedā yoluñda ey maẓhar-ı velāyet

10 Gülzār-ı Murtaẓā’da nevreste serv [ü] ẓaddūñ
Ceddūñ Ḥabīb-i Ekrem şāhenşeh-i risālet

11 Şir u Ḥudā ‘Alī’dür nūr-ı Hüdā ‘Alī’dür
Sırr-ı velā ‘Alī’dür ol ma‘den-i kerāmet

12 Zātındadır şecā‘at şānındadır ḥilāfet
Evlād-ı Murtaẓā’ya vācib dūrür iṭā‘at

13 Sultān-ı *lā-fetā*dur⁶³⁸ maḥbūb-ı Kibriyā’dur
Dāmād-ı Muştafā’dur şāh-ı serīr-i ‘izzet

14 Bildūñ mi şehsüvārı ol merd-i zü’l-vaḳārı
Çekdikde zü’l-fiḳārı ḥaşma virir hezīmet

15 Düldül süvār-ı şafdur sākī-i ḥavz-ı kevşer
Nāmiş ‘Alī vü Ḥaydar müşkil-güşā-yı ümmet

16 Anlar ki muḳtedādur sıbteyn-i Muştafā’dur
Evlād-ı Murtaẓā’dur ḥaḳḳındadır ḥilāfet

17 Nesl-i ‘Alī’dür bunlar lāzım ki ola bunlar
Hem ḥāmil-i ḥilāfet hem vāriş-i imāmet

18 Sen ey sipihr-i ğaddār vey zālīm-i sitem-kār
Olduñ ḥilāfa devvār zūlm eyledūñ be-ġāyet

⁶³⁸ *lā-fetā*: “Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur.” (Yılmaz, 1992, 100)

19 Şehzāde-i hümāmı ol nūr-ı Hāḡ imāmı
Zehr-i cefā içirdüñ virdüñ ‘ adūya ruḡşat

20 N’iddüñ o nūr-ı ‘ ayn[1] şāh-ı cihān Hüseyn’i
Şahrā-yı Kerbelā’da kılduñ ġarīk⁶³⁹-i miḡnet

ve lehu

21 Sulṡān odur cihāna hem kevn ü hem mekāna
Hāk-i deridür ancaḡ sermāye-i sa‘ ādet

22 Ol şeh ki āsitānı mānend-i ‘ arş-ı a‘ lā
Dergāhınuñ türābı maḡşül-i bāġ-ı cennet

23 Āh ey Yezīd-i mel‘ ün yıḡduñ esās-ı dīni
Olsun saña Hūdā’dan her dem hezār la‘ net

24 Veyl ola yiri yā Rab Mervān-ı ḡalṡabānuñ
Çün eyledi o merdūd şerr ü fesāda raġbet

25 Ey Hāricī-i bī-dīn vey kāfir-i bed-āyīn
Dūzaḡ mekānuñ olsun ey Şimr-i bī-diyānet

26 Lāyık mıdur a zālīm bir loḡma cīfe içün
Kelb-i ‘ aḡūra döndüñ ey ‘ ömr ü bī-mürüvvet

27 Ḳa‘ r-ı cehennem olsun İbn-i Ziyād’a mesken
Hiç kılmadı o kāfir āl-i Resül’e ḡürmet

28 Gör Şiḡ-ı mürde-cānı ol şüm-ı bed-zebānı
Bāḡī şanup cihānı kıldı niçe ḡaşāret

⁶³⁹ Bu mısradā “ġarīḡ” kelimesinin altına “esīr” yazılmıḡtır.

29 Geçdi o gün senānuñ cāna sinān-ı cevri
Nā-merd idi ki itdi bu fitneye cesāret

30 Vācib saña taḥarrī bunlardan it teberri
Āl-i ‘abāya itmez mü’min olan ‘adāvet

31 Dā’im budur niyāzum Bārī Ḥudā’dan olsun
Ervāḥ-ı ehl-i beyte her demde biñ taḥiyyet

32 Her kim olur cihānda āl-i Resūl’e bende
Ol merd-i Ḥaḫ Zekāyī bulur hemīşe devlet⁶⁴⁰

Temmet

76a

[196. M 76a]⁶⁴¹

[8’li hece ölçüsü]

1 Bu günlerde neş’elendim
Ey benim serv-i bülendim
Ben seni gāyet begendim
Ey benim serv-i bülendim⁶⁴²

⁶⁴⁰ [195. M 75a-75b, Ş.M.Z.D. 278-280; Z.D. 48-50]

1. Toğdı: Doğdu Ş.M.Z.D. 278, Z.D. 48

5. saçıldı: seçildi Ş.M.Z.D. 278

6. ile: eyle Z.D. 48; del: dil Z.D. 48; güninde ‘aşık: gününde Z.D. 48

8. yer yer: bir bir Ş.M.Z.D. 278

10. Murtażā’da: Murtażā’ya Ş.M.Z.D. 278; şāhenşeh: şāhenşāh Z.D. 48

11. Şir u: Şir-i Ş.M.Z.D. 278, Z.D. 49; Ḥudā: Ḥudā Ş.M.Z.D. 278; velā: dilā Ş.M.Z.D. 278

15. şafdur: şaff-der Z.D. 49; Nāmiş: Nāmeş Z.D. 49

17. bunlar: anlar Ş.M.Z.D. 279, Z.D. 49

20. N’iddüñ: N’ittin Ş.M.Z.D. 279; N’itdiñ Z.D. 49

21. kevn ü: kevn Ş.M.Z.D. 279

24. Mervān: Merdān Ş.M.Z.D. 279

26. ‘ömr ü: ‘Amrū Z.D. 50

27. kāfir: zālim Z.D. 50

28. ḥaşāret: ḥasāret Ş.M.Z.D. 280, Z.D. 50

29. senānuñ: Sinān’ıñ Z.D. 50

⁶⁴¹ Bu şiir Turgut Karacan’ın hazırladığı Sâbit Divanı’nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁶⁴² Nakarat dizesi olan “Ey benim serv-i bülendim” ifadesine birinci, ikinci ve üçüncü dörtlüklerin dördüncü mısralarında “eyzān” kelimesiyle işaret edilmiştir.

2 Buyur meclis müheyyâdır
Saña vârim hep fedâdır
Hırâmîñ başka edâdır
Ey benim serv-i bülendim

3 Beni zemm itme âgyâre
Sâbit kâdem bu bî-çâre
Merhamet kıl dil-i zâre
Ey benim serv-i bülendim
Temmet

[197. M 76a]⁶⁴³

Şarkı-yı şabâ

[Mefâ' ilün/mefâ' ilün]

1 Seni âgyâr ile görmek
Hilâf-ı meşrebimdir pek
Baña böyle elem virmek
Hilâf-ı meşrebimdir pek

2 Raķible ülfeti böyle
İdecekseñ kuzum söyle
Cefâ-yı resmi terk eyle
Hilâf-ı meşrebimdir pek⁶⁴⁴

3 Görünce kaynadı kanım
O zâlîme benim cânım
Raķible gezme sulţânım
Hilâf-ı meşrebimdir pek
Temmet

⁶⁴³ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁶⁴⁴ Nakarat dizesi olan “Hilâf-ı meşrebimdir pek” ifadesine ikinci ve üçüncü dörtlülüklerde “eyzân” kelimesiyle işaret edilmiştir.

[198. M 76a, K 303-304]⁶⁴⁵

Şarkı-yı şevk [u] tarab

[Müstef ilün/müstef ilün]

1 Ey gül-nihāl-i ‘işve-zā
Aç gönlünü kesb it şafā
Virdūñ dil [ü] cāna devā
Ey nāz-perver-i dilberā

2 Gör hūsn ü ānuñ el-amān
Mihr-i felekden bir nişān
Kılmaz mı dehri şād-mān
Her şubh-dem tal‘ at-nümā

3 Bir dilber-i gül-pīrehen
Reşk-āver-i serv-i semen
Āh ya naşıl nāzik suhan
Tūḫi gibi şīrīn edā

4 Kılısam n’ola vaşlıñ emel
Kudretle çeşmi mūkaḫḫal
Mektūm iken sırr-ı ezel
Olmuş nigāhı āşinā

5 Açılmadık bir verd-i āl
Açmış be-gāyet penbe şāl
Āgyāra itmez imtişāl
‘Uşşākına eyler vefā⁶⁴⁶

⁶⁴⁵ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Ancak şiir Adlī (II. Mahmut)’ye aittir. K’da “Şarkı-yı Dal” başlığı ile mecmuada olduğu gibi mahlassız olarak; ancak 4 bend olarak geçmektedir. Mecmuadaki 3. bend K’da bulunmamaktadır. K 303-304

⁶⁴⁶ [198. M 76a, K 303-304]

1. Virdūñ: Derdīñ K 303; perver-i dilberā: pürdür dil-rubā K 303
2. hūsn ü ānuñ: hūsn-i anın K 303; tal‘ at-nümā: tal‘ at-i nemā K 304
4. çeşmi mūkaḫḫal: çeşm-i mükteḫil K 304; sırr-ı ezel: şerri-i al K 304
5. imtişāl: imtiyāl K 304

Temmet

[199. M 76a, K 61-62]

Şarķı-yı rāst⁶⁴⁷

[Müstef' ilün/müstef' ilün]

1 Ey dilber-i ' ālī-neseb
Kimlerle hem-demsin bu şeb
Fikrim budur benim ' aceb
Kimlerle hem-demsin bu şeb

2 Üftādeni zār eyleme
Cevriñle āzār eyleme
Gel söyle inkār eyleme
Kimlerle hem-demsin bu şeb⁶⁴⁸

3 Bunca niyāz itdim saña
Gūş itmedin sen dilberā
Yalvarırım dā'im saña
Kimlerle hem-demsin bu şeb

4 Hicr [ü] firāķıñla hemān
Eyler isem āh u fiğān
Üzme beni söyle amān
Kimlerle hem-demsin bu şeb⁶⁴⁹

Temmet

⁶⁴⁷ Bu şiir K'da "Şarķı-yı Hāfız" başlığı ile Besim (Enderunlu, Başkullukçu Besim Bey) adına ve mecmuada olduğu gibi 4 bend olarak geçmektedir. K 61-62

⁶⁴⁸ Nakarat dizesi olan "Kimlerle hem-demsin bu şeb" ifadesine ikinci, üçüncü ve dördüncü dörtlüklerde "eyzān" kelimesiyle işaret edilmiştir.

⁶⁴⁹ [199. M 76a, K 61-62]

1. benim: ey meh K 61

3. itmedin sen: itmiyorsañ K 61; dā'im: bildir K 61

4. isem: Besim K 62

[200. M 76a]⁶⁵⁰

Şarkı

[Mefā' ilün/mefā' ilün]

1 İşitdik ey ruĥ-ı gül-zār
Beni geçmiş saña āġyār
İderdim ĥālimi izĥār
Bu gün dursun merāķım var

2 Kemāl-ile gcendimdi
Bilrm ben sebep kimdi
Hele vaķtı degil şimdi
Bu gün dursun merāķım var⁶⁵¹

3 Dimez miydim saña evvel
Ne söylerse yalandır el
Diñle beni yarın sen gel
Bu gün dursun merāķım var

4 Düşürdün řābit'i derde
řaķın sırr açma bir yerde
Baña şor vaķt-i āĥirde
Bu gün dursun merāķım var

Temmet

⁶⁵⁰ Bu şiir Turgut Karacan'ın hazırladıġı Sābit Divanı'nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁶⁵¹ Nakarat dizesi olan "Bu gün dursun merāķım var" ifadesine ikinci, üçüncü ve dördüncü dörtlüklerde "eyzān" kelimesiyle işaret edilmiştir.

[201. M 76a, K 252]

Şarkı-yı diger⁶⁵²

[8'li hece ölçüsü]

1 Bu dil seni pek beyendi
Kimse bilmez sen dil-bendi
Yoğdur ' âlemde menendi
Kimse bilmez sen dil-bendi⁶⁵³

2 Selvî sehî nâzik teni
Helâk itdiñ dilber beni
Sever ' âşıkların seni
Kimse bilmez sen dil-bendi

3 Eglencedir ' ışkıñ baña
Gideyim senle dâ'imâ
Rağm eyle geldim ben saña
Kimse bilmez sen dil-bendi⁶⁵⁴

Temmet

⁶⁵² Bu şiir K'da "şarkı" başlığı ile mecmuada olduğu gibi mahlassız olarak ve 4 dörtlük olarak geçmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda şiirin şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Mecmuada bu şiirin 1 ve 2. dörtlükleri bulunmaktadır. Mecmuadaki 3. dörtlük K'da bulunmamaktadır. K'da bulunan ancak mecmuada bulunmayan 3 ve 4. dörtlük şöyledir:

3 Dil vuşlatıñ eyler dilber
Ğâyet ile şüh-ı seniñ
Görmüş degil çeşm-i felek
(eyzân)

4 ' Āşıkça bî-hemtâ tâ güzel
Meşrebince nazik bî-bedel
Siyehdir çeşm-i dilber el
(eyzân) K 252

⁶⁵³ Nakarat dizesi olan "Kimse bilmez sen dil-bendi" ifadesine birinci, ikinci ve üçüncü dörtlüklerin dördüncü mısralarında "eyzân" kelimesiyle işaret edilmiştir.

⁶⁵⁴ [201. M 76a, K 252]

1. beyendi: begendi K 252; Kimse bilmez: Kim sevmez K 252

2. Selvî: Serv-i K 252

1 Senüñ ‘ışkuñ kamu derde
Devâdur yâ Resûla’llâh
Senüñ kapuñda hâcetler
Revâdur yâ Resûla’llâh

2 Senüñ yüziñ gören gözler
Ne ay görür ne yıldızlar
Nûrından gece gündüzler
Ziyâdur yâ Resûla’llâh

3 Şatdılar Yûsuf-ı Ken‘ân
Şanasın gizlidür pinhân
Seni görmeklige biñ cân
Fedâdur yâ Resûla’llâh

4 Seni sevenlerüñ yüzi
Geçer maqbûl olur sözi
Seni sevmeyenüñ yüzi
Karadur yâ Resûla’llâh

5 Meliksin pâdişâhlara
Tabîbsin derdmendlere
Şefâ‘ atuñ günâhkâra
Şifâdur yâ Resûla’llâh

⁶⁵⁵ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır ancak şiir Şeyyad Hamza’ya aittir. Sadettin Buluç’un “Şeyyâd Hamza’nın Beş Manzumesi” adlı makalesinde bu şiir “Medh-i Resûl ‘m.-Şeyyâd Hamza” başlığı ile ve mecmuadan farklı olarak beyitler halinde ve 13 beyit olarak bulunmaktadır. Mecmuada bu şiirin 1, 2, 4 ve 9.beyitleri dörtlük olarak bulunmaktadır. Mecmuadaki 3. dörtlük bu makaledeki şiirde 9. beyit ve 5. dörtlük 4. beyit olarak geçmektedir. Ayrıca mecmuadaki 4 ve 6. dörtlük bu makaledeki şiirde bulunmamaktadır. (Sadettin Buluç, “Şeyyad Hamza’nın Beş Manzumesi”, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. 7/S. 1-2, 2012, s. 1-16.)

6 Saña kim ki şalât virmez
Din yok cennete girmez
Durucu kıldığı namâz
Haḫādur yā Resūla'llāh⁶⁵⁶

Temmet

78b [203. M 78b]
Kaşide-i şerif⁶⁵⁷
[Mefā' ilün/mefā' ilün]

1 Şoyun ğaflet libāsını
Yu qalbiñ kir ü pāsını
Dilerseñ Tañrı'dan ihsān
Oķu şıdķ ile Yāsın'ı

2 Bu sūre sırr-ı raḫmāndır
Bu sūre celb-i ğufrāndır
Bu sūre qalb-i Qur'an'dır
Oķu şıdķ ile Yāsın'ı

3 Ne devlet hıfz iden dile
Daḫı hem oķuyan qula
Yigirmi iki ḫatm ola
Oķu şıdķ ile Yāsın'ı

⁶⁵⁶ [202. M 78a]

1. kapuñda: katuñda (Buluç, 2012, 11.)

2. yüziñ: nūruñ (Buluç, 2012, 12.); görür: gözler (Buluç, 2012, 12.); yıldızlar: yılduzlar (Buluç, 2012, 12.); Nūruñdan gece: Nūruñdan gice (Buluç, 2012, 12.)

3. Şatdılar: Şatıldı (Buluç, 2012, 12.); Şanasın gizlidir pinhān: İñen az nesneye penhān (Buluç, 2012, 12.); Fedādur: bahādur (Buluç, 2012, 12.)

5. Meliksin: ḫabıbsin (Buluç, 2012, 12.); derdmendlere: dertlü ahlara (Buluç, 2012, 12.); Şifādur: anādur (Buluç, 2012, 12.)

⁶⁵⁷ Bu şiirin başlığı internet kaynağında "ilâhî"dir ve burada 7 dörtlük olarak geçmektedir. Mecmuadaki 2. dörtlük burada 4, 3. dörtlük 5, 4. dörtlük 2, 5. dörtlük 6, 7. dörtlük 3 ve 8. dörtlük ise 7. dörtlük olarak geçmektedir. Ayrıca mecmuadaki 6, 9 ve 10. dörtlükler bu kaynakta bulunmamaktadır. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/deruni-torun-karsli> (25.09.2021)

4 Belālara ola perde
Şifā ola amu derde
Şefā' at ide maşerde
Ou Őıd ile Yāsin'i

5 Ararsañ derdine dermān
İderseñ Tañrı'dan isān
Ola her mūŐkiliñ āsān
Ou Őıd ile Yāsin'i

6 Saña cennet dura olsun
Bineydiñ hem burā olsun
Yüzüñ maşerde a olsun
Ou Őıd ile Yāsin'i

7 Kerem bābıñ küŐād eyle
amu ervāı Őād eyle
Du' āda cümle yād eyle
Ou Őıd ile Yāsin'i

8 Derūnī der ki dōstuna
Kitābıñ ala destine
Ölürsem abrim üstüne
Ou Őıd ile Yāsin'i

9 Ouya gör hayātıñda
Gerek olsun memātıñda
Yazılır hoş berātıñde
Ou Őıd ile Yāsin'i

10 Saña çün Rabb-i zü'l-‘ izzet

Virüpdür ‘ ilm ile devlet

Eliñde var iken fırsat

Oğu şıdık ile Yâsin’i⁶⁵⁸

Temmet

79b

[204. M 79b, K 56]

Şarkı-yı rāst⁶⁵⁹

[Fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün]

1 Zülfünüñ tār-ı şu‘ ā‘ ı bāşıramdur şānesi

Ol hümā-yı ğamzeniñ cismim sa‘ ādet-ĥānesi

Āteş-i rūḥsāra yandı murğ-ı cānım lānesi

Şem‘ -i ḥüsnüñ ey perī dildir bu şeb pervānesi

2 Ögredir her dem füsünüñ dīde-i mekkārına

Dürlü dürlü reng ider her bir nıgehde yārıne

Ben de yandım āl-i ruḥsārında ‘ ışkıñ nārına

[Şem‘ -i ḥüsnüñ ey perī dildir bu şeb pervānesi]

3 Pāk ider āyine-i iklīm-i ḥüsnüñ pasdan

Bir Sikender’sin ki feyz almış dem-i İlyās’dan

Bezmi tenvīr it şāy-ı ḥātem-i elmāsdan

[Şem‘ -i ḥüsnüñ ey perī dildir bu şeb pervānesi]

⁶⁵⁸ [203. M 78b]

1. Yu ḳalbiñ kir ü pāsını: Bu kalbinden kir pasını (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/deruni-torun-karsli>) (25.09.2021); Dilerseñ Tañrı’dan iḥsān: Bulam dersen eğer izzet (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/deruni-torun-karsli>) (25.09.2021)

5. İderseñ: Dilerseñ (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/deruni-torun-karsli>) (25.09.2021)

8. Öürsem: Ölende (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/deruni-torun-karsli>) (25.09.2021)

⁶⁵⁹ Bu şiir K’da “Şarkı-yı Ḥāfız” başlığı ile mahlassız olarak ve 4 bend olarak geçmektedir. Ancak mecmuada Bahā mahlasıyla bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda bu şaire ilişkin “Bahā Bey” ifadesinden başka herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Mecmuada bu şiirin 1, 3 ve 4. bendleri bulunmaktadır. Mecmuadaki 3. bend K’da bulunmamaktadır. K’da bulunan ancak mecmuada bulunmayan 2. bend şöyledir:

2 Meclisi ḥāş eyleme her bār nā-maḥremlere

Bāde şun kāhī lebiñden ‘ āşık-ı pür-ğamlara

Yansın āteşler gibi ehl-i ḥased bu demlere K 56

4 Semt-i 'uşşāka yūri ey māh-ı peyker cā-be-cā
Neş'e bulsun çeşm-i mestinden seniñ bir dem Bahā
Şiše-i fānūsa döndi cism-i zārım dilberā
[Şem' -i hüsnuñ ey perī dildir bu şeb pervānesi]⁶⁶⁰

Fī 19 Cā (Cemāziye'l-evvel) Sene 1237

[205. M 79b, K 109]

Şarkı⁶⁶¹

[Müstef' ilün/müstef' ilün]

1 Seyr eyleyüp sīm[in] teniñ
Mecbūrın oldum ben seniñ
Şemm eyleyüp nāzik beniñ
Mecbūrın oldum ben seniñ

2 Añdıkca sen feyn u fesi
' Āşık virir varsa nesi
Ben daħl ider iken herkesi
[Mecbūrın oldum ben seniñ]

3 Ne olursun idseñ bir nigāh
Raħm idmedin gāh-be-gāh
Āh idmemek mümkün mi āh
[Mecbūrın oldum ben seniñ]

⁶⁶⁰ [204. M 79b, K 56]

1. şu' ā': şu' ā-ı K 56; bāşiramdur: bāşiremdir K 56

2. āl-i ruhsārında: al ruhsār-ı güle K 56

4. Bahā: hebā K 56

⁶⁶¹ Bu şiir K'da "Şarkı-yı Tāhir Ağa" başlığı ile mecmuada olduğu gibi 4 bend olarak geçmektedir. Mecmuada bu şiirin 1, 2 ve 4. bendleri bulunmaktadır. Mecmuadaki 3. bend burada 2. bend olarak geçmektedir. Mecmuadaki 2. bend K'da bulunmamaktadır. K'da bulunan ancak mecmuada bulunmayan 3. bend şöyledir:

3 ' Āşkıñla yanmışken benim
Güş itmedin āhım benim
Bil böyle ey şūh-ı şenim
(eyzan) K 109

4 Mā'il iken 'İzzet saña
Raḥm idmedin āşlā baña
Cevrin nedir koy bir yaña
[Mecbūrın oldum ben seniñ]⁶⁶²

[206. M 79b]⁶⁶³

Şarkı

[8'li hece ölçüsü]

1 Niğāhıñla mesrūr oldum
Aldanup 'aqlıma uydum
Giçende sen gücenmişsin
Haberim yok şimdi duydum

2 Toğrı söyle beni üzme
Raḥmet kıl yalan düzme
Bu bendeñe lāyık degil
El sözine uyup küsme

3 Yetişmez mi bunca keder
Benim derdim baña yeter
İnşāfa gel nāzlı⁶⁶⁴
Bu güzellik senden gider

⁶⁶² [205. M 79b, K 109]

3. Ne olursun idseñ: İtseñ n'olursun K 109; Raḥm idmedin gāh-be-gāh: Zaḥmettir ammā gāh gāh K 109

4. Cevrin nedir koy: Cevri n'olur ço K 109

⁶⁶³ Bu şiir Metin Yıldırım'ın hazırladığı Priştineli Nuri, Esra Egüz'ün hazırladığı Priştineli Nûrî, Mehmet Güler'in hazırladığı Halil Nuri, Abdullah Aydın'ın hazırladığı Hanyalı Nûrî Osmân, Ayşe Yılmaz'ın hazırladığı Nûrî, Esra Güngör'ün hazırladığı Nûrî İbrahim, Sedat Kocabey'in hazırladığı 'Osmân Nûrî Paşa, Nagihan Oktay'ın hazırladığı Devrekânili Muhammed Nûrî Divanları'nda ve A.N.D.'de bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁶⁶⁴ Bu mısra eksiktir.

4 Geçer Őandım saña nāzım
Boş bulundum adım rāzım
Āgāh eyle gelüp bezme
Bu edālar neye lāzım

5 İstemem ben böyle zemīn
Hem demindir Nūrī seniñ
Gel kerem kııl eyle nażar
Rāh-ı ışka yağdı teniñ

Temmet

[207. M 79b] ⁶⁶⁵

Şarkı-yı diger

[8’li hece ölçüsü]

1 Gülzār-ı leĀfetsin sen amān amān
Bu ĥüsn ile āfetsin sen
Hem zarīf kıyāfetsin sen
Bu ĥüsn-ile āfetsin sen

2 Baña ġāyet emel olduñ
Şabr etsene sen de bulduñ
Yazık saña niçün Őolduñ
Bu ĥüsn-ile āfetsin sen⁶⁶⁶

⁶⁶⁵ Bu Şiirde mahlas bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda Şiire ve Şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁶⁶⁶ Nakarat dizesi olan “Bu ĥüsn-ile āfetsin sen” ifadesine bu mısradaki “eyzān” kelimesiyle işaret edilmiştir.

[Fā' ilātün (Fe' ilātün)/fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilātün (fā' lün)]

1 Ne şafādan gide kim vārı ne cefādan hāzerim
Düşmānı dōst bilirim ikisin bir sezerim

2 Kimseniñ hayr ile şerrine yokdur nazarım
Hep qurı laqlağadır elde olanca hünerim

3 Ne alandan haberim var ne şatandan haberim
Serserī kevne geleliden beri sersem gezerim

4 Baḥş-i ' ilme gelicek kıl ile kıl eylemeyem
Her ne dirler diyeyim ceng ü cidāl eylemeyem

5 Ne belā başıma bu qadri melāl eylemeyem
Tevbeler bir daḥı ben ' arz-ı kemāl eylemeyem

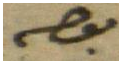
6 Gāh olur derde dil-i verem ider ' arz-ı lisāna

Geh olur bī-teşne ⁶⁶⁸ idemem ⁶⁶⁹

7 Geh yanımda bir olur zevk ile ğam aşşı ziyān
Seveni sevmeyeni bir bilürüm yaḥşi vü yamān

8 Gāh olur kendi özüm ' ālem içinde bulamam
Gāh olur ağlamazam gāh āşlā gülemem

9 Ne ' Alī'yim ü ne Velī'yim ne deliyim bilemem

Bir ⁶⁷⁰ māzī vü müstaḥbel dersin dilemem

⁶⁶⁷ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁶⁶⁸ Bu kelime okunamamıştır.

⁶⁶⁹ Bu kısım okunamamıştır.

⁶⁷⁰ Bu kelime okunamamıştır.

10 Gāh olur hızbī ger derd u derūnum diyemem
Kimseye hāl-i dil-i zārımı hiç söyleyemem

11 Yāri idrāk idemem fark-ı ‘adū eyleyemem
Nākışıñ sırrını ben diñleyemem añlayamam

Temmet

80b

[209. M 80b]⁶⁷¹

Der-beyān-ı ramazān-ı şerif-i ilāhī

[11’li hece ölçüsü]

1 Şükür yine geldi mäh-ı mübārek
Kamu dōstlar ile olsun tebārek
Bizi erişdürdi Haq-ı tebārek
Merhabā merhabā yā şehr-i ramazān

2 Gökden yere iner şaf şaf melekler
Şafāsında döner çarq-ı felekler
İş bu ayda kabül olur dilekler
Merhabā merhabā yā şehr-i ramazān

3 Bu ayda her kim şusar yana yana
Āb u kevşerden içer kana kana
Terāvīh kılmayan uğrar ziyāna
Merhabā merhabā yā şehr-i ramazān

4 Sekiz cennet kapular[1] açılır
Haqq’ın rāhmetleri halka saçılır
Terāvīh kıllana hulle biçilür
Merhabā merhabā yā şehr-i ramazān

⁶⁷¹ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır ve mecmuanın sayfasına ters olarak yazılmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

5 Eyā cānlar cānı cānān bizimdir
Āyātın tefsiri Qur'ān bizimdir
Muḥammed Muṣṭafā sulṭān bizimdir
Merḥabā merḥabā yā ṣehr-i ramazān

81a Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm⁶⁷²
El-ḥamdu lillāhi rabbi'l-ālemīn⁶⁷³ ennā zanennā en len
teḳūle'l-insi ve'l-cinni ve 'ale'llāhi keziben⁶⁷⁴ inne'l-lezīne
yeḥāddūne'llāhe ve resūlehu⁶⁷⁵ kutibū kemā kutibe'llezīne min
ḳablihim⁶⁷⁶ ḥateme'llāhu 'alā ḳulūbihim ve 'alā sem'ihim ve 'alā
ebṣārihim ğiṣāvetün velehüm 'azābün 'azīm⁶⁷⁷ ve mine'n-nāsi men
yeḳülū āmennā bi'llāhi ve bi'l-yevmi'l-āḫiri ve mā hüm bi
mü'minīn⁶⁷⁸ fesetübşirū ve yübşirūne bi āyetikümü'l-meftūne⁶⁷⁹ ve
lā yezīdu'z-zālimīne illā ḥaserān⁶⁸⁰ innā feteḥnā leke fetḥan
mubīnen⁶⁸¹ hel fī zālike ḳasemu'llezī ḫicrin⁶⁸² fe inne me'al-'usri
yusran inne me'al-'usri yusran fe izā feraḡte fenṣab⁶⁸³ sümme kellā

⁶⁷² Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla. (1 Fâtiha 1)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/F%C3%A2tiha-suresi/1/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁷³ Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. (1 Fâtiha 2)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/F%C3%A2tiha-suresi/2/2-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁷⁴ Oysa biz, insanların ve cinlerin Allah hakkında asla gerçek dışı şeyler söylemeyeceklerini sanırdık. (72 Cin 5) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Cin-suresi/5451/4-5-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁷⁵ Allah'a ve peygamberine düşmanca davrananlar, (58 Mücâdele 20)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/M%C3%BCce%C3%A2dele-suresi/5118/14-22-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁷⁶ Onlardan öncekilere yazıldığı gibi sizlere yazıldı. (2 Bakara 183)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/190/183-184-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁷⁷ Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir, gözlerinde de kalın bir perde bulunmaktadır ve onlar için büyük bir azap vardır. (2 Bakara 7) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/14/7-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁷⁸ İnsanlardan bazıları da vardır ki inanmadıkları halde “Allah'a ve âhiret gününe inandık” derler. (2 Bakara 8) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/15/8-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁷⁹ Aranızdan hanginizin akli bozuk olduğunu yakında sen de göreceksin, onlar da görecekler. (68 Kalem 5-6) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Kalem-suresi/5272/1-7-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁸⁰ Zalimlerin ise sadece ziyanını arttırır. (17 İsrâ 82)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2111/82-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁸¹ Sana apaçık bir fetih ihsan ettik. (48 Fetih 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Fetih-suresi/4584/1-7-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁸² Akli olan kimse için bunlar yemine konu olacak kadar önemli değil midir? (89 Fecr 5)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Fecr-suresi/5994/1-5-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁸³ Demek ki zorlukla beraber bir kolaylık vardır. Evet, doğrusu her güçlüğü yanında bir kolaylık var. O halde önemli bir işi bitirince hemen diğerine koyul. (94 İnşirâh 5-6-7)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0n%C5%9Fir%C3%A2h-suresi/6095/5-8-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

sevfe te‘lemüne kellā lev te‘alemüne⁶⁸⁴ ve uli‘l-amdu li‘llāhi‘l-
lezi lem yetteız veleden⁶⁸⁵ inarafu arafa‘llāhu ulūbehum bi
ennehūm avmun lā yefahūne⁶⁸⁶ selāmun avlen min rabbi‘r-
rahīmi⁶⁸⁷ bāreke‘llāhu fikum ve ‘aleykum ecma‘ īne⁶⁸⁸ ve lā havle ve
lā uvvete illā bi‘llahi‘l-‘āliyyi‘l-‘āzīmi⁶⁸⁹

81b

[210. M 81b]⁶⁹⁰

Na‘t-1 erīf

[Mefā‘ ilūn/Mefā‘ ilūn]

1 Viālīn derd-i ‘uāa
Devādır yā Resūla‘llāh
ayālīn alb-i mūtāa
afādır yā Resūla‘llāh

2 Ki evin gizlidir tende
Nice āhlar saa bende
Dü-‘ālem nūri hep sende
Ziyādır yā Resūla‘llāh

3 Mūbārek merad-i pākin
Ziyāret-gāh emlākin
Gōnūller derdine ākin
ifādır yā Resūla‘llāh

⁶⁸⁴ Hayır hayır! Elbette yakında anlayacaksınız. Hayır! Keke bilmi olsaydınız! (102 Tekāsūr 4-5)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Tek%C3%A2s%C3%BCr-suresi/6169/1-5-ayet-tefsiri>
(13.12.2021)

⁶⁸⁵ ‘‘Çocuk edinmeyen Allah’a hamdederim’’ de. (17 İsrā 111)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2139/110-111-ayet-tefsiri>
(13.12.2021)

⁶⁸⁶ Sıvııp giderler. Anlamamakta direndikleri için Allah da onların kalplerini haktan evirmitir. (9
Tevbe 127) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Tevbe-suresi/1359/124-127-ayet-tefsiri> (13.12.2021)

⁶⁸⁷ Engin merhamet sahibi rabden gelen söz u olacak: ‘‘Selām size!’’ (36 Yāsīn 58)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Y%C3%A2s%C3%AEn-suresi/3760/55-58-ayet-tefsiri>
(13.12.2021)

⁶⁸⁸ Bereket sizlerin ve hepinizin üzerine olsun.

⁶⁸⁹ Güç ve kuvvet, yalnızca yüce ve büyük olan Allah’ın yardımıyladır.

⁶⁹⁰ Yapılan aratırmalar sonucunda iire ilikin herhangi bir bilgiye ulaılamamıtır. (Tekirdalı)
erifi‘ye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

4 Mübârek ravzâñı görsem
Türâbına yüzüm sürsem
Bu cânı yoluna virsem
Sezâdır yâ Resûla'llâh

5 Seni maḥbûb idindi Ḥaḳ
Mükerrem eyledi muṭlaḳ
Seniñ ḳadrin bilen ancaḳ
Ḥudâ'dır yâ Resûla'llâh

6 Vücûduñ 'âleme raḥmet
Nebîler hep saña ümmet
Ḥudâ'dan bu saña minnet
'Aṭâdır yâ Resûla'llâh

7 Fedâdır yoluña cânlar
Olupdur saña ḳurbânlar
Ḳapuñda nice sultânlar
Gedâdır yâ Resûla'llâh

8 Ki sensiñ cümle maṭlab
Seniñ medḥin iderler hep
Olan rûḥuña rûz [u] şeb
Du'âdır yâ Resûla'llâh

9 Şerîfi'niñ aḳar yaşı
Dün ü gün ağlamak işi
Yoluña cân ile başı
Fedâdır yâ Resûla'llâh

Temmet

82a H zret-i Őeyh B yez d-i Vel 'niű te'lif eylediđi numara-namedir.

Sene 1236

م ص ر ج ب ش ن ل نا د

د	ب	ا	و	ه	ج	ب	ذ	و	د	ج	ا
ا	و	ه	ج	ب	ز	و	د	ج	ا	ز	ه
ه	ج	ب	ذ	و	د	ج	ا	ز	ه	د	ب
ج	ا	ذ	ه	د	ب	ا	و	ه	ج	ب	ز
ز	ه	د	ب	ا	و	ه	ج	ب	ز	و	د
ه	ج	ب	ذ	و	د	ج	ا	ذ	ه	د	ب
ب	ذ	و	د	ج	ا	ذ	ه	د	ب	ا	و
و	د	ج	ا	ذ	ه	د	ب	ا	و	ه	ج

Cum'a İrtesi Cum'a Pen-Őembe eh r-Őembe Őalı Paz r İrtesi Paz r

ا ب ج د ه و ن

1 Sekiz satır nazm eyledim m hlar numarasın bilmek içun

Her bir satır ola iki  arf her bir  arf bir m h içun

2 Her bir satır başındaki ma rem  arfleridir

 arf-i  hir va ' olund  z 'l- icceye eş  r içun

3 Ebced-i hevvez  arflerin ma' n sın un a layasın

Ol usl bca bu  arflore ma' n  virme  dileyessin

4 Őeyh B yez d H zretleri'niű te'lifi olduđı un

R huna f tiha-i Şerif ihs n idesin

F tiha

F  3 Őevv l Sene 243

[Mefâ' ilün/mefâ' ilün]

1 Cihānıñ güneşi Aḥmed
Resül-i Kibriyâ'dır bu
Cefākārıñ şafāsıdır
O ṭābāne⁶⁹² ziyâdır bu

2 Şeḥāb-ı mu' cizātından
Yağupdur 'āleme nūrı
Ḥuşūşā sırr-ı subḥāne
Nebīler serveridür bu

3 İşāret eyledi māha
Nüzül et deyi emr etdi
Ki inüp yeñine girdi
Didi şakku'l-kamerdir⁶⁹³ bu

4 Lisān-ı ḥāl ile ancak
Deve söyledi ol şāha
Gelüp karşına durdı
Didi ḥakḳā resüldür bu

5 Ḳurumuş ḥürmālar virdi
Anıñ yolında meyvālar
Anı görünce didiler
Didi ḥakḳā resüldür bu

⁶⁹¹ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiirin şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Yine bu şiir İ'de "Mu'cize-i Nebi" başlığı ile ve beyitler halinde bulunmaktadır. İ'de bu şiirin 1, 2, 4, 5 ve 6. dörtlükleri beyitler halinde bulunmaktadır. Mecmuadaki 5 ve 6. beyitlerin yeri İ'de tam tersi şekildedir. Mecmuadaki 3. dörtlük İ'de yoktur. Ayrıca mecmuada bulunmayan İ'deki 6. beyit şu şekildedir:

6. Anıñ yolunda cān virmek ḥuşūşā ümmet-i 'ālī

Ve in taṭrud femer yerḥam sıvā gayruk diyendir bu İ 196-197

⁶⁹² Mecmuada bu kısım okunamamıştır. İ'den tamamlanmıştır.

⁶⁹³ şakku'l-kamer: "Vakit yaklaştı ve ay yarıldı." (54 Kamer 1)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Kamer-suresi/4847/1-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

6 Ğazā günleri kevşerler
Aķıtdı   āli barmaķdan
Şuwardı cümle āşhābı
Didiler ĥavz-ı kevşerdir bu⁶⁹⁴

Temmet

83a [212. M 83a, İ 89-90]
Na t-ı şerif⁶⁹⁵
[Mefā il n/mefā il n]

1 Sezādır zātıña ancak
Risālet yā Res la’llāh
Beşirsiñ şāniña lāyık
Beşāret yā Res la’llāh

2 Seni  ālemlere raĥmet
İ n gönderdi ol Bārī
Bize bir ĥimmet kılamak
Mürüvvet yā Res la’llāh

3 Yüzüñ görmeksizin imān
Get rd k biz bilā-şübhe
Cenābıñdan umarız biz
Şefā at yā Res la’llāh

⁶⁹⁴ [211. M 82b, İ 196-197]

1. şafāsıdır: şafāsından İ 196

2. subhāne: S bhānı İ 196

4. durdı:  urdı İ 196

5. meyvālar: meyveler İ 196; Didi ĥaķķā res ld r bu: Muĥammed Muştafādır bu İ 197

6.  āli: āb İ 196

⁶⁹⁵ Bu Şiir internet kaynaĥında ‘‘beyit’’ nazım birimiyle bulunmaktadır ve Şu eserde yer aldıĥı belirtilmiştir: (Müslim Karabacak, *Allah Res l Aşkına Mevlidi Şerif Kaside İlahi*, 10. Köy Yayınları, Baĥ elievler/İstanbul, 2008 (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021) Yine bu kaynaktan yararlanan İ’de bu Şiir ‘‘Na t-ı Şerif’’ bařlıĥı ile geçmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda Şiirin Şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

4 Sirāc-ı nūr-ı enversiñ
Yüzüñ nūriyle ey sultān
Şirātdan bizleri geçür
Selāmet yā Resūla'llāh

5 Seniñ na' tıñda kâşirdir
Lisānı cümle insānıñ
Seni medh eylemek bulmaz
Nihāyet yā Resūla'llāh

6 Bir ismiñ 'urvetu'l-vuṣṣā⁶⁹⁶
Saña kim ide istimsāk
Bulur ol reh-i maṭlūba
Hidāyet yā Resūla'llāh

7 Recā ider bunı senden
Bu kemter 'āşık-ı Şākır
İdem bir kerre kabriñi
Ziyāret yā Resūla'llāh⁶⁹⁷

Temmet

⁶⁹⁶ 'urvetu'l-vuṣṣā: "Artık kim sahte tanrıları reddeder de Allah'a inanırsa *kopmayan sağlam bir kulpa* yapmıştır." (2 Bakara 256) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/263/256-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁹⁷ [212. M 83a, İ 89-90]

2. hımmet: merhamet İ 90, (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021)

3. umarız biz: umarız bir İ 90: umarız (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021)

4. nūr-ı: nūr u (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021); nūriyle: nūr ile İ 90

5. na' tıñda kâşirdir: zātıñda kâşirdir İ 90: katında kaasırdır (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021); cümle insānıñ: cümlenin ey Sultān (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021); eylemek bulmaz: eyleyebilmez İ 90: eyleyen bilmez (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021)

6. ide: itse İ 90, (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021); Bulur: İrer İ 90: Erer (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021); reh: rāh İ 90, (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021); maṭlūba: maṭlaba İ 90

7. Recā: Ricā İ 90; 'āşık-ı: 'āşıkıñ İ 90, (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021); İdem: İde İ 90; İdem bir kere kabriñi: Ede kabirini bir kerre (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021)

[213. M 83a, T.K.D. 4-5, 11: K.D. 35-36, 49]⁶⁹⁸

[Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün]

- 1 Ğubār-ı pāyına almam cihānı yā Resūla'llāh
Değiřmem müyına heft-āsumānı yā Resūla'llāh
- 2 Duyunca mağdem-i teřrifiñ ādem řulb-i pākinden
Değiřdi ħabbeye bāğ-ı cinānı yā Resūla'llāh
- 3 O deñlü mücrimem zerre řevābım varsa defterde
Ya sehv-i kātibāndır ya iftirādır yā Resūla'llāh
- 4 Eger rüz-ı cezāda řāĥib olmazsañ degil cennet⁶⁹⁹
Cehennem baña nefret-nümādır yā [Resūla'llāh]
- 5 řefā' at mücrime derler meşeldir söylenür dā'im
Řulun Kānī de bir mücrim gedādır yā Resūla'llāh⁷⁰⁰

[214. M 83b]⁷⁰¹

[Mefā' ilün/mefā' ilün]

- 83b
- 1 Elā ey cānımıñ cānı
řefā' at yā Resūla'llāh
Nebīler řāĥı sultānı
řefā' at yā Resūla'llāh

⁶⁹⁸ Bu şiir K.D.'de "na' t-ı şerif" başlığı ile ve 2 beyit olarak geçmektedir. Ayrıca T.K.D.'de de 2 beyit olarak geçmektedir. Mecmuada bu şiire T.K.D. ve K.D.'de "Na' t-ı şerif-i Ĥazret-i Server-i Kā'ināt 'Aleyhi'ř-řalātu ve't-taĥiyyāt" başlığıyla geçen şiirin 7, 12 ve 13. beyitleri sırasıyla 3, 4 ve 5. beyitler olarak eklenmiştir. T.K.D. 4-5, 11: K.D. 35-36, 49

⁶⁹⁹ "degil cennet" ifadesi bir alt mısranın başına yazılmıştır.

⁷⁰⁰ [213. M 83a, T.K.D. 4-5, 11: K.D. 35-36, 49]

2. Duyunca: Dü pençe K.D. 49; cinānı: cihānı T.K.D. 11

3. kātibāndır: kātibān T.K.D. 5; K.D. 36

4. Cehennem: Cehennem de T.K.D. 5: Cehennemde K.D. 36

5. mücrime: şuçluya T.K.D. 5, K.D. 36

⁷⁰¹ Bu şiirde mahlas yoktur. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

2 Diyârı şehri terk idem
Seni ârzûlayup gidem
Ġurbeti ihtiyâr idem
Şefâ' at yâ Resûla'llâh

3 Nebîyyü'l-ĥâtemîn sensiñ
Maĥâm-ı zezemî sensiñ
İmâmü'l-muttaĥîn sensiñ
Şefâ' at yâ Resûla'llâh

4 Dilerem ben saña varam
Münevver ravzañı görem
Eşigine yüzüm sürem
Şefâ' at yâ Ĥabîba'llâh

5 Dilimde oĥurum Ķur'ân
Gönülde ġıybet [ü] bühtân
Bu dertlü cânıma dermân
Şefâ' at yâ Resûla'llâh

[215. M 83b]⁷⁰²

[Fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün]

1 Dil bedest-âver ki ĥac u ekberest
Ez-hezârân Ka'be yek dil biherest
Ka'be bünyâd-ı Ĥalîl u Āzerest
Dil nazâr-gâh-ı celîl u ekberest

⁷⁰² Bu şiir Mevlana Celaleddin-i Rumi'ye aittir. Türkçesi şöyledir:

[215. M 83b]

Bir gönül yapmak Hacc-ı Ekber'dir. (En büyük hacdır.)

Binlerce Kâbe yapmaktan bir gönül almak daha iyidir.

Kâbe, Hazreti İbrâhim'in binasıdır;

Gönül ise Yüce Allah'ın nazargâhı... (Hayati İnanç, *Can Veren Pervaneler 3*, Babıali Kültür Yayıncılığı, İstanbul, 2021, s. 145)

[216. M 83b]

Nazîre-i Naşre'd-dîn Efendî

[11'li hece ölçüsü]

1 Çarh-ı felek egri bügri dönerest
Döstuñ koyup düşmânını ögerest
Lâle sünbül fiştân bulamaz giycek
Acı şoğan kat kat gömlek giyerest

Temmet

84a

[217. M 84a]⁷⁰³

[8'li hece ölçüsü]⁷⁰⁴

1 Mecnûn oldum gül-zârîña
Gönül verdim bâzârîña
‘Āşîk oldum dîdârîña
Benim bir efendim vardır

2 Ölmezden evvel öleyim
Göster cemâliñ göreyim
Yoluña qurbân olayım
Benim bir efendim vardır

3 Ölürüm ben bu yaradan
Perdeyi qaldur aradan
Ey ‘âlemleri yaradan
Benim bir efendim vardır

⁷⁰³ Bu şiirin üstü kaplı kısmı Milli Kütüphane'ye gidilip üstü kapalı kısmın açılması sağlanarak okunmuştur. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁷⁰⁴ Bu şiir “semâ‘î” nazım biçimiyle yazılmıştır.

4 Münkirler bilmez bu hâlden

Deryâ bulanır mı selden

Bülbül ey dilerdi gülden

Benim bir efendim vardır

Biñ iki yüz yetmiş sekiz senesinde şubât yigirmi birinde
Mehmed'e...⁷⁰⁵

84b

Temmüsuñ on yedisinden yigirmi birine kadar eyyâm-ı bähürda
kesilen qurur mücerrebdür

Bir kimseniñ çüki tamlasa hevc toñüm döküp 'asel ile qatup yiye
şubh

⁷⁰⁵ Sayfanın sağ alt kenar tamir bandına yazılmıştır. İfadenin devamı yoktur.

4. MESTAP TABLOLARI

4. 1. Mecmû'a-i Eş'âr'ın MESTAP'a Göre Tasnifi Tablosu

Yer Nu.: Milli Kütüphane Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi. Nu. 06 Hk 1721, Mecmû'a-i Eş'âr							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti/bendi	Makta' beyti/bendi	Nazım şekli/birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
2b	[Dervîş] Yûnus	‘Ömür bâğçesinüñ güli şolmadan Uyan gel gözlerim ğafletden uyan Ecel bir gün bize devrân dönmeden Uyan gel gözlerim ğafletden uyan	[Dervîş] Yûnus söyler sözi tutulmaz Senüñ bu ilde qumâşın şatılmaz Böyle yatmağıla Hakk’a yetilmez Uyan gel gözlerim ğafletden uyan	Koşma/3 Dörtlük	İlâhî	11’li hece ölçüsü	
2b	Naqşî	Merhabâ ey şu‘le-i âyine-i sırr-ı Hudâ Merhabâ ey şahid-i didâr-ı maqşüdü’l-verâ Merhabâ ey mazhar-ı feyz-i cenâb-ı kibriyâ Merhabâ ey nâm-ı pâküñdür Muhammed Muştafâ	Naqşî-i bendeñi ser-defter-i ‘uşşâk kııl Âsitânuñdan cemâlün şem‘ine müştâk kııl Sırruñı göster vişâlün bezmine ilhâk kııl Merhabâ ey a‘lemü’l-esrâr-ı ğayb-ı mâverâ	Müzdevic Murabba‘/3 Bend	Na‘t	Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün	
3a	Nürî	‘Işkuñla cihân beste luţf eyle ‘inâyet kııl Derdüñle bu cân haste luţf eyle ‘inâyet kııl	Bî-çâreleri yâd it virâneyi âbâd it Nürî kuluñı şâd it luţf eyle ‘inâyet kııl	Musammat Gazel/6 Beyit	Münâcât	Mef‘ülü/Mefâ‘ilün/ Mef‘ülü/Mefâ‘ilün	Mecmuada “Beste-i Dede Uşül-i Devr-i Revân” başlığıyla yazılmıştır.

3a	Nazım	Āf-tāb-ı şubḥ-ı <i>mā-evḥā</i> Ḥabīb-i Kibriyā Māh-tāb-ı şām-ı <i>ev-ednā</i> Ḥabīb-i Kibriyā	Umarım ma' zūr ola evzā' -ı küstāḥānesi Bağma noqşān-ı Nazım 'e yā Ḥabīb-i Kibriyā	Kaşide/6 Beyit	Na' t	Fā' ilātün/Fā' ilātün/ Fā' ilātün/Fā' ilün	Mecmuada “Yūsuf Devr-i Revān” başlığıyla yazılmıştır.
3b	Niyāzī	Gül midür bülbül midür şol zār u giryān eyleyen Ten midür ya cān midür hem 'arş[1] seyrān eyleyen	Ey Niyāzī kim vücūduñ terk iderse ol durur Cümle yüzler içre ol bir yüzi seyrān eyleyen	Gazel/8 Beyit	İlāhī	Fā' ilātün/Fā' ilātün/ Fā' ilātün/Fā' ilün	Mecmuada şiiin 8. beyiti tetimme olarak yer almaktadır.
3b	Şemsī	Ey şaçūñ zencirini <i>ve'l-ley</i> /hoş ta' bir ider <i>Ve'ḍ-ḍuḥā</i> envār-ı rüyuñda 'aceb tefsir ider	Şemsī bilü[p] 'aczi ni ider nu' ütündan suküt Lik dil müftisi andan men' -ile taḥzīr ider	Kaşide/5 Beyit	Na' t	Fā' ilātün/Fā' ilātün/ Fā' ilātün/Fā' ilün	
3b- 4a	'Āşık Yūnus	Ṭolap niçün iñilersin Derdüm vardur iñilerem Ben Mevlā'ya 'āşık oldum Anuñ içün iñilerem	' Āşık Yūnus iydürür āhı Gözyaşı döker günāhı Ḥaḳḳ'a 'āşıkum bi'llāh[i] Anuñ içün iñilerem	Semā' i/4 Dörtlük	İlāhī	8'li hece ölçüsü	Mecmuada “Uşul-i Devr-i Revān” başlığıyla yazılmıştır.
4a	Es' ad	Vücūduñ nūr-ı vech-i lem yezeldür yā Resūla'llāh Zuhūruñ pertev-i nūr-ı ezeldür yā Resūla'llāh	Ḳuşūr-ı şī' rümi luḫ ile setr it zeyl-i 'afvuñla Senüñ şevküñle söylenmiş gāzeldür yā Resūla'llāh	Gazel/7 Beyit	Na' t	Mefā' ilün/Mefā' ilü n/Mefā' ilün/Mefā' i lün	Mecmuada “Be- Tahrir-i ... Efendi-Destür” başlığıyla yazılmıştır ve sonuna “11

							Şaban Sene 1237” şeklinde tarih kaydı düşülmüştür. Mahlas sondan bir önceki beyittedir.
4b	Dervîş	Yâ Rabb[i] dilerem ‘ışkuñ vir şevküñ vir Fazluñdan umaram ‘ışkuñ vir şevküñ vir	Bu Dervîş kuluña nazâr kııl hâline İrgürüp vaşluña ‘ışkuñ vir şevküñ vir	Musammat Gazel/5 Beyit	Münâcât	12’li hece ölçüsü	
4b	Necîb	Zıkrüñ ile olmuşam raṭbu’l-lisân <i>Yâ ğıyâşe’l-müsteĝîşin</i> el-amân ‘ışkuñ ile eylerem âh [u] fiĝân <i>Yâ ğıyâşe’l-müsteĝîşin</i> el-amân	İki cihânda eyâ Rabbü’l-Mucîb Cümlenüñ maḳşüdını eyle naşîb Zerre-i ‘ışkuñ niyâz eyler Necîb <i>Yâ ğıyâşe’l-müsteĝîşin</i> el-amân	Mütekerrir Murabba’/3 Bend	Münâcât	Fâ’ ilâtün/Fâ’ ilâtün/ Fâ’ ilün	
4b- 5a	Niyâzî	Gir semâ’a zıkr ile gel yana yana Hû deyu İr şafâ-yı zevḳ-i Ḥaḳḳ’a yana yana Hû deyu	Ey Niyâzî ḳalbıne ‘aşıklaruñ raḫmet dolar <i>Küntü kenzüñ</i> ḫaznesinden yana yana Hû deyu	Gazel/5 Beyit	İlâhî	Fâ’ ilâtün/Fâ’ ilâtün/ Fâ’ ilâtün/Fâ’ ilün	
5a	Yaḫyâ	Âb-ı tevḫîd ile dilden mâsivâ naḳşını yu <i>Mâ hüve’l-maḳşüd</i> olan Hû’dur iki ‘âlemde Hû	Şüret-i ta’bîre şıĝmaz ma’ nî-i ‘ışḳ-ı ḫavâş Söyleme bu râz[ı] Yaḫyâ sen ‘avâma rû-be- rû	Gazel/5 Beyit	İlâhî	Fâ’ ilâtün/Fâ’ ilâtün/ Fâ’ ilâtün/Fâ’ ilün	

5a	Niyāzī	Hevā ise yeter gönül gel Allāh'a dönelüm gel Sivā ise yeter ey dil gel Allāh'a dönelüm gel	Niyāzī 'ye olup hâldeş olursuñ bu yola yoldaş Döküp gözlerimüzden yaş gel Allāh'a dönelüm gel	Musammat Gazel/5 Beyit	İlāhī	Mefā' ilün/Mefā' ilün/ n/Mefā' ilün/Mefā' ilün	
5a	Münīb	Senüñ sevdā-yı vaşluñla gönül şeydā vü bī-çāre Senüñ dāğ-ı firākuñla ciger pür-şerha vü yāre	Münīb -i derdmendü merḥamet cūyuñda mesrūr it Yeter maḥrūm-ı feyz oldı irüşdür bezm-i dīdāre	Gazel/5 Beyit	Na't	Mefā' ilün/Mefā' ilün/ n/Mefā' ilün/Mefā' ilün	
5b	Dervīş Aḥmed	Eyā rehber olan rāh-ı vişāle Muḥammed Muştafā sulṭān-ı kevneyn Senüñle irdiler nūr-ı cemāle Muḥammed Muştafā sulṭān-ı kevneyn	Ḥabīb-i Ḥazret-i Yezdān Muḥammed Yoluñda sālīkūñ bu Dervīş Aḥmed Var 'afv it kuşūrın eyleme red Muḥammed Muştafā sulṭān-ı kevneyn	Mütেকerrir Murabba'/3 Bend	Na't	Mefā' ilün/Mefā' ilün/ n/Fe' ulün	
5b	Niyāzī	Dermān arardum derdüme derdüm baña dermān imiş Burhān arardum aşluma aşlum baña burhān imiş	İşit Niyāzī 'nüñ sözin bir nesne örtmez Ḥaḳ yüzün Ḥaḳ'dan 'ayān bir nesne yok gözsüzlere pinhān imiş	Gazel/5 Beyit	İlāhī	Müstef' ilün/Müstef' ilün/ 'ilün/Müstef' ilün/ Müstef' ilün	
5b	'Āşīḳ Yūnus	Ayurma beni senden Yaradan Düşüp ölürem ben bu yaradan	' Āşīḳ Yūnus 'uñ budur maḳşūdı Ala yārini çıka aradan	Gazel/5 Beyit	İlāhī	10'lu hece ölçüsü	
5b	Üftāde	N'olduñ ağlarsuñ gönül bir bī-bedel yāruñ mı var Zā[rı] zār[ı] inlemekden ğayrı bir kārūñ mı var	Ne 'aceb cūr'et idersüñ sözlere Üftāde sen Rāh-ı Ḥaḳḳ'a vāşıl olmışdur Ḥayy'a hālūñ mi var	Gazel/5 Beyit	İlāhī	Fā' ilātün/Fā' ilātün/ Fā' ilātün/Fā' ilün	

6a	?	Firākuñla yanar qalb-i melilüm yā Resūla'llāh Reh-i hayretde qaldım yoq delilüm yā Resūla'llāh	Beni luṭfuñla āzād it şefi' ü'l-müznibinsin sen Ki dām-ı fāqa dūş oldum zelilüm yā Resūla'llāh	Gazel/3 Beyit	Na't	Mefā' ilün/Mefā' ilü n/Mefā' ilün/Mefā' i lün	Mecmuada “Na't-ı Şerif” başlığıyla yazılmıştır. Mahlas bulunmamaktad ır.
6b	‘Adlī	Yandı gönülde māsivā çün nār-ı zıkrū'llāh ile Oldı münevver cān [u] dil envār-ı zıkrū'llāh ile	Dirseñ kemāle iresüñ varup cināna giresüñ ‘ Adlī gözün aç göresin dīdār[ı] zıkrū'llāh ile	Musammat Gazel/5 Beyit	İlāhī	Müstef' ilün/Müstef' ilün/Müstef' ilün/ Müstef' ilün	
7a	Yazıcıoğlu	Yine ‘arz eyledi dilber yüzün qaşr-ı celāliden Yine nālend[e] şeydāyum şerāb-ı lā-yezāliden	Ḥudāvendā ne naqş ola kemāl-i sulṭānından kim [E]ger bu Yazıcıoğlu göre nūr-ı cemāliden	Qaşide/4 Beyit	İlāhī	Mefā' ilün/Mefā' ilü n/Mefā' ilün/Mefā' i lün	
7a	?	Yā Ḥayy yā Qayyūm el-meded Yā Bāsīt yā Vedūd el-meded	Yā İmāme'l-ķibleteyn el-meded Yā evlāde Resūlu'llāh el-meded	Qaşide/6 Beyit	Münācāt- Na't	Vezni belirlenememiştir.	Mahlas bulunmamaktad ır. Arapça şiiRIDIR.
7a	Rāğıb	Ḥayāl-i zūlf-i ḥam-ber-ḥam ki eyler ḥāṭırum derhem Olur her medd-i āhum tūğ-ı şāhī dūd-ı dil-perçem	Ḥasūd-ı Ehrimen-gİR eylesün mi ser-fürū Rāğıb Muḥammerdür ser-ā-pā ṭıynetümde neş'e-i ādem	Gazel/7 Beyit		Mefā' ilün/Mefā' ilü n/Mefā' ilün/Mefā' i lün	

8b	Enîsî	Cânî sūzân eyledi fikr-i celâlûñ külhanı ‘Aklı hayrân eyledi seyr-i cemâlûñ gülşeni Külhan u gülşende koyma kıl vişâlûñ rûşeni Nūr-ı vaḥdetle münevver eyle yâ Mevlâ beni	Sevdigüñ nūr-ı Muḥammed ḥaḳḳı-çün Bār[i] Ḥudâ ‘Işkına ol zât-ı pākûñ kıl müyesser iktidâ Baña ḥazretde Enîsî ‘âşıkuñ ola şadâ Nūr-ı vaḥdetle münevver eyle yâ Mevlâ beni	Mütekerrir Murabba‘/3 Bend	Münâcât	Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilün	
8b	Ṭâlib	Yandım kül oldum ‘ışk meydânında Ḳoḳur gül oldum ‘ışk meydânında	Ṭâlib de hayrân ‘ışk ile sūzân Olmuşum ‘uryân ‘ışk meydânında	Musammat Gazel/7 Beyit	Îlâhî	10’lu hece ölçüsü	
8b- 9a	Eşrefoğlu Rûmî	Baḥr-ı ‘ummân ḳuşıyam yirüm mekânım andadır Bunda avum süregeldüm dü-cihânım andadır	Bunda geldüm Eşrefoğlu Rûmî dirler baña Bundan özge daḥı benüm ad [u] sanım andadır	Gazel/5 Beyit	Îlâhî	Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilün	
9a	Hüdâyî	Benüm maḳşûdum ‘âlemde degüldür lâkin illâ Hû Bu benüm derdime dermân degüldür lâkin illâ Hû	Hüdâyî yârâñı idrâk iderseñ fân[i] ‘âlemde Bu sözüñ sırrına kimse erişmez lâkin illâ Hû	Gazel/4 Beyit	Îlâhî	Mefâ‘ ilün/Mefâ‘ ilü n/Mefâ‘ ilün/Mefâ‘ î lün	
9a	Şemsî	Ḥudâvendâ şu ‘âlemde esen yeller seni ister Ayaḳlarda türâb olmuş tozan yollar seni ister	Yolın setr eylemiş aḡyâr gezer ḡurbetde eyler var Bu Şemsî gibi her kim var duyan ḳullar seni ister	Musammat Gazel/5 Beyit	Îlâhî	Mefâ‘ ilün/Mefâ‘ ilü n/Mefâ‘ ilün/Mefâ‘ î lün	
9b	Dervîş ‘Oşmân	Žiyâlar virdî nûriyle dil u cânâ seḫer zikri Şafâlar baḫş idüp vaşl itdi Sübhân’a seḫer zikri	Bi-ḥamdi’llâh ‘anâşır bend [ü] bâḡından ḫalâş idüp	Gazel/5 Beyit	Îlâhî	Mefâ‘ ilün/Mefâ‘ ilü n/Mefâ‘ ilün/Mefâ‘ î lün	

			Müyesser kıldı vuşlat Derviş ‘Osman’ a seher zikri				
9b	Lütfi	Şifa-yı derd-i dildür āsitānuñ yā Resūla’llāh Anuñçün Muştafā’dur nām u şānuñ yā Resūla’llāh	Ġarīķ-i baħr-ı ‘işyānum meded Lütfi ’ye luţf eyle Elin al ben ġarīb [ü] bī-nevānuñ yā Resūla’llāh	Gazel/5 Beyit	Na‘t	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ i lün	
9b- 10a	Şeyħ Cemālī	Tā ezelden sen benümle ‘ahd [ü] peymān eyledüñ Gösterüp ol ħüb cemālün ya‘nī pinhān eyledüñ	Şeyħ Cemālī ağlamağdan gözlerinden kan döker Yir ü gögi ‘arş [u] kürsi aña seyrān eyledüñ	Gazel/6 Beyit	İlāhī	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	
10a	Seyyid Süleymān	İsteyen cānānı[nı] meydāna gel meydāna Terk idüp başı cānı ħurbāna gel ħurbāna	Seyyid Süleymān bilseñ ġaybı zātı pereste Tennüre çevirüben ‘uryāna gel ‘uryāna	Musammat Gazel/5 Beyit	İlāhī	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	
10a	Cemāl-i Ĥalveti	Şuffe-i şadırında dā’im ‘aşıķuñ efkār[1] Hū Şākirün şükri Huva’llāh zākirün ezkār[1] Hū	Ravza-ı Hū’da maķām it ey Cemāl-i Ĥalveti Tā vücüdüm mülkine keşf ola bu esrār-ı Hū	Gazel/5 Beyit	İlāhī	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	
10a - 10b	Ĥilmī	Ĥaķķ’uñ cemālin gözleyen Hū dimesün ya ne disün Zevķ-i vişālin özleyen Hū dimesün ya ne disün	Ol kim ola ‘ışķ āşinā işitse hoş şavt u nevā İnşāf idelüm Ĥilmiyā Hū dimesün ya ne disün	Musammat Gazel/6 Beyit	İlāhī	Müfte‘ ilün/Müfte‘ il ün/Müfte‘ ilün/Müft e‘ ilün	
10b	Eşrefoğlu Rūmī	Baħr-ı ‘ummān ħuşıyam yirüm mekānum andadur Bunda avum süregeldüm dü-cihānum andadur	Bunda geldüm Eşrefoğlu Rūmī dirler baña Bundan özge daħı benüm ad [u] sanum andadur	Gazel/5 Beyit	İlāhī	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	Sayfa 8b- 9a’daki 26 numaralı şiirle aynıdır.

10b	‘Abdu’l- ḥayy	Vücūduñ ‘āleme luṭf-ı Ḥudā’dur yā Resūla’llāh Zuhūruñ ‘āşıka nūr-ı hidāyet yā Resūla’llāh	Şefā’at eyle ‘ Abdu’l-ḥayy faḳīre zāhir ü bāṭın Senūñ iḥsānuña ḳalmıṣ gedādur yā Resūla’llāh	Gazel/4 Beyit	Na’t	Mefā’ ilün/Mefā’ ilü n/Mefā’ ilün/Mefā’ i lün	
10b - 11a	Laṭīfī	Cān gözin aç kim tecellī eyleye envār-ı Hū ‘Ālem-i lāhūtdan yüz göstere dīdār-ı Hū	Ey Laṭīfī bil zebān ile dehānuñ daḥli yoḳ Çaḳ mekānı cāndur cāndan gelür güftār-ı Hū	Gazel/5 Beyit	İlāhī	Fā’ ilātün/Fā’ ilātün/ Fā’ ilātün/Fā’ ilün	
11b - 12a - 12b - 13a	Vechī	Bülbül-i gül-bün-i nazma budur evlā her dem Ġonca-veş medḥ-i resül-i şaḳaleyne açā fem	Āl ü aşḫāba muḥibbüz umaruz rüz-ı cezā Olmaya sāyeleri başımız üstünden kem	Ḳaşıde/80 Beyit	Na’t	Fe’ ilātün (Fā’ ilātün)/fe’ ilātün /fe’ ilātün/fe’ ilün (fā’ ilün)	Mecmuada şiiirin her yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir. Mahlas beyitinden sonra 26 beyit daha yazılmıştır.
13b	Şekūrī	Eylerüz her laḫzada yüz biñ ḫaṭā <i>Rabbenā yā Rabbenā fāḡfirlenā</i> Raḫmetüñdür derd-i ‘iṣyāna devā <i>Rabbenā yā Rabbenā [fāḡfirlenā]</i>	Ey Şekūrī faẓl-ı Mevlā’ya ṭayan Bulmaḳ isterseñ ‘azābdan amān Böyle söyle görmeyem ben bī-ziyān <i>Rabbenā yā Rabbenā [fāḡfirlenā]</i>	Mütekerrir Murabba’/3 Bend	Münācāt	Fā’ ilātün/Fā’ ilātün/ Fā’ ilün	

13b	Nağşî	Nūr-ı Fahr-ı ‘Ālem’e bir zerre olmaz āf-tāb La‘l-i nābuñdan numüne gevher-i yektāda tāb	Ĥamdülillāh ravza-ı pākūñ ziyāret ideli Oldı ey Nağşî derūnum mülkine çok fetḥ-i bāb	Kaşide/6 Beyit	Na‘t	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	
13b - 14a	Himmet	Düşdüm yine bir derde göñlüm niçün eglenmez Karārüm yok bir yerde göñlüm niçün eglenmez	Himmet bir ‘āşık kuldur bu yol bir ‘aceb yoldur Ĥālūmi bilen oldur göñlüm niçün eglenmez	Musammat Gazel/5 Beyit	İlāhî	14’lü hece ölçüsü	
14a	?	Yā seyyide’l-kevneyni yā hādî Yā kırrere’l-‘ayni mevlāyî	Mā-dāme Zıkr’ullāh yā hādî Meddü’z-zamāni’l-‘Āliyā mevlāyî	Kaşide/6 Beyit	Na‘t	Vezni belirlenememiştir.	Mahlas bulunmamaktadır. Arapça şiiirdir.
14b	Derviş Yūnus	‘İşkuñ ile ‘āşıklar yansun yā Resūla’llāh İçüp ‘işkuñ şarābın kınsun yā Resūla’llāh	Derviş Yūnus ’uñ cānı ‘ilm [ü] şefā‘at kānı İki cihān sultānı sensün yā Resūla’llāh	Musammat Gazel/5 Beyit	Na‘t	14’lü hece ölçüsü	
14b	Fenāyî	Yā İlāhî āsitānuñ ḥastaya dāru’s-şifā Şerbet-i vaşluñ içenler buldı her de[r]de devā	Zerre görünmez Fenāyî işbu ‘ālem ‘ārife Bir demine vuşlatuñ iki cihān olmaz bahā	Gazel/5 Beyit	İlāhî	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	
14b - 15a	‘Āşık Yūnus	Benem zārî kılan ol yāre karşı Göñülden cān viren dildāre karşı	‘ Āşık Yūnus bugün ġurbetde kıaldı Ki ‘ışkı söyledi āġyāre karşı	Gazel/5 Beyit	İlāhî	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/ n/Fe‘ ülün	
15a	Naẓīm	Vücūd-ı enbiyā tesbīḥ-i dürr gibi ser-āmeddür O tesbīḥe imāme cevher-i zāt-ı Muḥammed’dür	Tecellî ideli nūr-ı aḥad dürr-i hüviyyetden O nūrun cilve-gāhı tavḳ-ı çeşm-i mīm-i Aḥmed’dür	Kıt‘a/2 Beyit	Na‘t	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/ n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün	

15a	Cāmī	Ey sırr-ı tū ber sīne-i her şāhib-rāz Peyveste der raḥmet-i tū ber-heme bāz Herkes be-dergāh-ı tū āmed be-niyāz Maḥrūm zi-dergāh-ı tū key gerded-bāz		Musarra Rubā‘i/1 Dörtlük	Münacāt	Mef‘ ülü/Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/Fā‘ Mef‘ ülü/Mefā‘ ilü/ Mefā‘ ilü/Fe‘ ül	Mecmuada “Münacāt-ı Ḥazret-i Monlā Cāmī Ḳuddise Sırruhu’s-Sāmī” başlığı ile geçmektedir. Farsça şiiirdir.
15b	Eşrefoğlu Rūmī	Düşeli bu ‘ışkuñ cānum eline Beni düşürdi bu ḥalkuñ diline	İsmi resmi Eşrefoğlu Rūmī ’nün Kül olup şavruıldum ‘ışkuñ yeline	Gazel/6 Beyit	İlāhī	Fe‘ ilātün/Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün	
15b	Sinānī	Gelmişem vaḥdet iline ‘ışk ile cihāna ben İçmişem cām-ı ezelden olmuşam mestāne ben <i>Rabbenā vāḡfirlenā zünūbenā verḥam lenā</i>	Ey Sinānī ‘ışk maḳāmı bes rızā-yı Ḥaḳ durur Pādişāhum ḥizmetinde durmuşam dīvāne ben <i>Rabbenā vāḡfirlenā zünūbenā verḥam lenā</i>	Mütেকerrir Müşelles/4 Bend	Münacāt	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	
15b - 16a	Ümnī	Hemīşe ‘ışk ile ‘ālemd e şeydā Ḳādirīyiz biz Bizi āteş eyler cezbe-i Mevlā Ḳādirīyiz biz	N’ola Ümnī fiḡānuñ zārumuzla gülşen-i ḥālüm Olursa rüz [u] şeb bir bülbül-āsā Ḳādirīyiz biz	Gazel/5 Beyit	İlāhī	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ i lün	
16a	Şemsī	Her dem cānı bu ‘ışk odına şaḳklarum vāh Bir cān ki şem‘e yanmaḡa bes ya ne şaḳklarum	Cān bu Şemsī ’nün yanında emānetdür gönül āh Vallāh ben ol emāneti cānāna şaḳklarum	Gazel/4 Beyit	İlāhī	Mef‘ ülü/Fā‘ ilātü/M efā‘ ilü/Fā‘ ilün	
16a	?	Yā seyyide’l-kevineyi yā hādī Yā ḳurrete’l-‘ayni mevlāyī		Ḳaşıde/1 Beyit	Na‘ t	Vezni belirlenememiştir.	Mahlas bulunmamaktad ır. Arapça

							şiidir. 14a'daki 42 numaralı şiiirin matla beytidir.
17b	Niyāzī	Sālikūñ mürşidine hizmet-i şāhāne gerek Eşigine qoya başın diye şāhā ne gerek	Bu yola kim ki Niyāzī gibi qurbān ide cān ‘İd-i ekberdür aña vuşlat-ı cānāne gerek	Gazel/6 Beyit	İlāhī	Fe‘ ilātün/Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/Fe‘ ilün	
17b	Mıṣrī	Esmā’-ı ilāhīde bī-ḥad hünerüm var Her demde semāvāt-ı ḥurūfa seferüm var	Bunuñla bir oldı dem-i ‘İsā ile Mıṣrī Göñlüme daḥı ne gelir ü ne giderüm var	Gazel/5 Beyit	İlāhī	Mef‘ ülü/Mefā‘ ilü/ Mefā‘ ilü/Fe‘ ülün	
19b	Naqşī	Maqşad[ı] ‘āşıkıların menzil-i cānān olur İsmiñi yād eylesem velev ḥayrān olur	Naqşī -i ‘āşık saña ‘ışık ḥaberin vir aña Menkıbe-i evliyā reşk-i gülistān olur	Musammat Gazel/8 Beyit	İlāhī	Müfte‘ ilün/Fā‘ ilün/ Müfte‘ ilün/Fā‘ ilün	
19b	Şeyḥī	Zāhidān cennet-i rıdvān ḥaberin söylerler ‘Āşıkān vuşlat-ı cānān ḥaberin söylerler	Şeyḥiyā nūra şitā san zevāl-i‘ ālem Zemīn-i mülk-i Süleymān’a ḥaber söylerler	Gazel/5 Beyit	İlāhī	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	
20a	‘Azizī	‘İşkuñ meyine qanduñ n’olduñ a göñül n’olduñ Yağduñ beni yandırduñ n’olduñ a göñül n’olduñ	Gel imdi ey ‘ Azizī sırrın dime ol epsem Āḥvāle olup maḥrem n’olduñ a göñül n’olduñ	Musammat Gazel/4 Beyit	İlāhī	Mef‘ ülü/Mefā‘ ilün/ Mef‘ ülü/Mefā‘ ilün	
20a	?	‘Accec ve’sme’l-bāni ve ḥālī ehlü vādī fi’l-‘avli Ve inzil fī ecri‘ ve’l-cenbi bi vaḥdī	El-‘aqlu bihim qad selebā ve dema‘ un bihim qad sekebā Eṭ-ṭarafu keḥīylün ve’l-ḥaşra neḥīylün sī sī cānım ve’l-ḥālū yebdī	4 Beyit		Vezni belirlenememiştir.	Mahlas bulunmamaktad ır. Arapça şiidir.

20b	?	<p>Ḥudayā itme ḥālī bir nefes dilden şekür ismüñ Gözümden dūr kıılma pertev-i envā[r]-ı nūr ismüñ Enīs it dem-be-dem bu ḳalb-i bī-şabra şabūr ismüñ Baña ğayret müyesser Ya maḥv it levḥ-i ‘ işyāndan bu ‘ abd-i pūr-ḳuşūr ismüñ</p>		Müzdevic Müseddes/1 Bend	Münācāt	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün	Mahlas bulunmamaktadır. Mecmuada şiir eksiktir.
21a	Hātif	<p>‘ Alilān-ı maḥabbe pek sezādur yā Resūla’llāh Devā-cüyende olmaḳlık revādur yā Resūla’llāh Der-i devlet-me ‘ābuñdan cüdādur yā Resūla’llāh Ġubār[ı] ravzanuñ kuḥl-i cilādur yā Resūla’llāh Gözümde ḥāk-i pāyuñ tütüyādur yā Resūla’llāh</p>	<p>Yapışdı ḥālḳa-i bāb-ı recāya dest-i sā’ilde Faḳīr [ü] nā-tüvān Hātif ḳalınca rāh-ı müşkilde Hep ef’āl-i ḳabīḥüm yazması mümkün mi biñ cilde Şefā‘at mücrime dirler meşeldür söylenür dilde Ḳuluñ Kānī de bir mücrim gedādur yā Resūla’llāh</p>	Taḥmīs/6 Bend	Na‘t	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün	Mecmuada “Na‘t-ı Şerīf” başlığı ile geçmektedir. Mecmuada şiirin yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.
22a	Zākiri	<p>Esīr-i nefis-i emvārem ‘aceb bed-kār [u] bed-ḥāram Ḥafīr-i ḳabre irişdüm hevā ile henüz yāram Giderüm zād-ı rāhum yoḳ ne yüz ile saña varam</p>	<p>Ḳulındur Zākiri-i derdmend ey ‘ālim [ü] dānā Senüñ tevḥīdini eyler hevā ile ider amm N’ola cürmini ‘afv itsen saña şirk itmedi ḥāşā Esirge ḳapuña geldüm didin yā Rab ğaffāram</p>	Mütekerrir Muḥammes /5 Bend	Münācāt	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün	

		Esirge apuna geldüm didin yā Rab affāram Senüñ apun durur iken ya varam kime yalvaram	Senüñ apun durur iken ya varam kime yalvaram				
22b	Rūmī	N’ideyüm şabr idebilsem dil [ü] cān oda yanar Velī āh eyler isem kevn [ü] mekān oda yanar	Vara dervīş yana gör kūh-ı kenārında Hāğğ’uñ Dimesünler Rūmī ’ye ibn-i fülān oda yanar	Gazel/6 Beyit	İlāhī	Fe’ ilātün/Fe’ ilātün/ Fe’ ilātün/Fe’ ilün	
22b	Nūrī	Yanmağdan uşanmazam pervāne miyem bilmem Hiç şoñuñ şaymazam dīvāne miyem bilmem	Nūrī dem ü dehşetde baħr-i am-ı fūrkatde Ğa’ r-ı yem-i hayretde dūr-dāne miyem bilmem	Musammat Gazel/5 Beyit	İlāhī	Me’ ūlü/Me’ ā’ ilün/ Me’ ūlü/Me’ ā’ ilün	
22b - 23a	Adlī	Levh-i dilden oğıyan ‘ilm-i İlāhī’den sebağ Zerrece yanında almaz maħv olur hep mā-sebağ	Ğil [u] ālī terk idüp dilden tırāş it ħubbuñı ‘ Adlī yā yeter oğırsañ bāb-ı ‘ışğdan bir varağ	Gazel/5 Beyit	İlāhī	Fā’ ilātün/Fā’ ilātün/ Fā’ ilātün/Fā’ ilün	
23a	Yūnus	Bilmem n’ideyüm ‘ışğun elinden Ğanda ideyüm ‘ışğun elinden	Yūnus ’uñ yūzi gönenmiş özi Ğan ağlar gözi ‘ışğun elinden	Musammat Gazel/6 Beyit	İlāhī	10’lu hece ölçüsü	
23a - 23b	‘Āşık Yūnus	Mülk-i beğādan gelmişem fānī cihānı n’eylerem Ben dōst cemālün görmişem ħūr-ı cinānı n’eylerem	‘ Āşık Yūnus ma’ şūğına vuşlat bulınca mest olur Ben şīşeyi çaldum taşā nāmūsı ‘arı n’eylerem	Gazel/6 Beyit	İlāhī	Müstef’ ilün/Müstef ‘ ilün/Müstef’ ilün/ Müstef’ ilün	
23b	Niyāzī	Toğdı ol şadr-ı risālet başdı ‘arş üzre adem Şaldı ol nūr-ı nübüvvet pertevin fevka’l-ümem	Yā Resūla’llāh şefā’ at kıl Niyāzī mücrime Şol zamān kim baş ağığ yalın ayağ an ağlayam	Gazel/7 Beyit	Na’t	Fā’ ilātün/Fā’ ilātün/ Fā’ ilātün/Fā’ ilün	

23b - 24a	Bayrâmî	N'oldu bu gönlüm n'oldı bu gönlüm Der[d ü] gamuñla tıldı bu gönlüm Yandı bu gönlüm yandı bu gönlüm Yanmada dermân buldı bu gönlüm	<i>El-faḫru faḫrî el-faḫr[u] faḫrî</i> Dimedi mi ol 'āleme faḫrî Faḫrini zıkr it faḫrini zıkr it Maḫv[1] fenāda buldı bu gönlüm	Müzdevic Murabba' /4 Bend	İlâhî	Müstef' ilâtün/Müst ef' ilâtün	Mahlas bendi bulunmamaktadı r. Şiir "Hacı Bayram-ı Veli"ye aittir.
24a	Nūrî	Bâğ-ı cemāle çün irem vuşlat gülin anda direm Ḥaḫḫ'ıñ tecellâsın görem ben hū direm yâ hū direm	'Āşıklar içre olsa sūr bu Nūrî 'ye ir[se] sürür Anda tecellî itse nūr ben hū dir[em] yâ hū direm	Musammat Gazel/5 Beyit	İlâhî	Müstef' ilün/Müstef 'ilün/Müstef' ilün/ Müstef' ilün	Mecmuada şiiir sonuna "Yâ Rab hū direm" ifadesi eklenmiştir.
25b	Eşref	Bu gönlüm şehrini seyrân iderken Didi sırrum baña seyrân içinde	Aç gözüñi Eşref Ḥaḫḫ'ı zıkr eyle <i>Fezḫurūnî</i> didi Ḳur'ân içinde	Ḳıṭ'a/7 beyit	İlâhî	Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n/Fe' ülün	
25b	Yünus Emre'm	Her kaçan añarsam seni qarârum ḳalmaz Allâh'um Senden ğayrı gözüm yaşın kimseler silmez Allâh'um	Yünus Emre'm seni ister luḫf eyle cemâlün göster Dîdâruñ göreñ 'āşıklar ebedî ölmez Allâh'um	Musammat Gazel/5 Beyit	İlâhî	16'lı hece ölçüsü	
25b - 26a	Nūrî	Cemâlün nūrıñuñ 'āşıklarına Kerem eyle kerem sulṭānum Allâh Fırāḳuñ nārıñuñ yanıklarına Kerem eyle kerem sulṭānum Allâh	Yoğ oldı Nūrî 'nün küllî vücudı Ne 'aynı ḳaldı anuñ ne şühüdı Efendim eyle aña luṭf u cüdı Kerem eyle kerem sulṭānum Allâh	Mütekerrir Murabba' /3 Bend	Münâcât	Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n/Fe' ülün	

26a	Nürî	Ṭarîkat kırb-ı Raḥmân'dur bu meydân özge meydândur Ḥaḳîkat sırr-ı Sübhân'dur bu meydân özge meydândur	Bu yola Nürî serden geç bu erkân içre sırlar aç Bu meydân içre kıanlar saç bu meydân özge meydândur	Musammat Gazel/5 Beyit	İlâhî	Mefâ' ilün/Mefâ' ilün/Mefâ' ilün/Mefâ' ilün	
26a - 26b	Recâî	Bu cân teşne vişâl-i ḥazretiñe Efendüm maḳşüdum maṭlûbum Allâh Ne çâre nice irem vuşlatuña Efendüm maḳşüdum maṭlûbum Allâh	Be-Ḥaḳ-ı süre-i Ṭâ-Hâ vü Yâsîn Recâî 'niñ kabûl eyle dü' âsın Gider ḳalbdeki ḥubb-ı sivâsın Efendüm maḳşüdum maṭlûbum Allâh	Mütekerrir Murabba' /5 Bend	Münâcât	Mefâ' ilün/Mefâ' ilün/Fe' ülün	
26b	Şemsî	Cânân ilinüñ güllerinüñ bâğ[1] görindi Döst illerinüñ lâlesinüñ dâğ[1] görindi	Dil ḥastesinüñ derdinüñ tımâr[1] irişdi Şemsî 'ye bugün döstunüñ otâğ[1] görindi	Gazel/5 Beyit	İlâhî	Mef' ülü/Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/Fe' ülün	
26b - 27a	Nürî	Ey beni 'ışḳ âteşine yanduran 'İşḳ senüñ 'âşık senüñ ma' şük senüñ Hem seven hem sevilen hem sevdiren 'İşḳ senüñ 'âşık senüñ ma' şük senüñ	Maḫz-ı luṭfuñ ile ey Ḳâdir İlâh 'Âşıkun ḥâline eylegil nigâh Bir gedâdur Nürî ḳuluñ pâdişâh 'İşḳ senüñ 'âşık senüñ ma' şük senüñ	Mütekerrir Murabba' /4 Bend	İlâhî	Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün	Mecmuada "Beste-i Çalâk Şeyḫ Aḫmed Uşûl-i Devr-i Revân" başlığıyla yazılmıştır.
27a	Fenâyî Ḥalvetî	'Âşıkları ḥandân ider Ḥalvetîler dirler bize Seḫerlerde efğân ider Ḥalvetî[ler] dirler bize	Olduḳ fenâ-ender-fenâ beḳâ içindedür liḳâ Fenâyî Ḥalvetî ednâ Ḥalvetîler dirler bize	Musammat Gazel/4 Beyit	İlâhî	16'lı hece ölçüsü	Mecmuada "Beste-i Dede Uşûl-i Devr-i Revân"

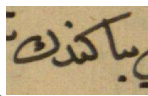
							başlığıyla yazılmıştır.
27a	Hüdāyī	Ey bu gönüm şehri biñ luṭf ile ābād iden On sekiz biñ ‘ālemi bir emr ile icād iden	Sen ‘ināyet sen hidāyet kıl Hüdāyī bendeñe Çünkü sensin her murāda irgürüp irşād iden	Gazel/5 Beyit	Münācāt	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	
27a - 27b	Maḥvī	Bırakdum ‘ışkuñ ile nām [u] ‘ārum yā Resūla’llāh Unutdum şevķuñ ile cümle kārı yā Resūla’llāh	Bu Maḥvī bendeñe raḥm it firāķuñ nārına düşmüş Çatı ḥaylī zamān oldı yanarum yā Resūla’llāh	Gazel/4 Beyit	Na‘t	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ ī lün	
27b	?	Sırr-ı tevḥīd ile ... Bunı baña ...		1 Beyit	İlāhī		Mecmuada şiir eksiktir. Dolayısıyla mahlas beyiti de bulunmamaktadır.
28a - 28b	Mevlānā	Olursa devletüm hemdem kılursa ṭālī‘ üm yārī Vişāle degşürem hecrin baña Ḥaķ irgüre yārī	Göñülleri şikār iden o gözlerde melāḥatdür Çamu tenlerde cān olmaz n’iderler naķş-ı dīvārı	Gazel/7 Beyit	İlāhī	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ ī lün	Mahlas son dan bir önceki beyittedir.
28b	?	Ḥāne-i kevnī saña sanma beleşdür bedeli Ṭatlu cānuñ vireceksin ...		Müfred		Fe‘ ilātün (Fā‘ ilātün)/Fe‘ ilātü n/Fe‘ ilātün/Fe‘ ilün (Fā‘ ilün)	

29b	Hâcı Bayrâm	Çalabum bir şâr yaratmış iki cihân arasında Bağcağk dîdâr görünür ol şâruñ kenâresinde	‘Ârifler bu sözi añlar câhiller bilmeyüp tañlar Hâcı Bayrâm kendi bañlar ol şâruñ minâresinde	Musammat Gazel/5 Beyit	Îlâhî	Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilâtün	
29b	Niyâzî	Gel ey sofi çıkar sofi kıl inşâf Ço şüret düzmeyi kıl içini şâf	Nefes bañrında lâl olmuş Niyâzî Şadâ vü ħarf içinde olan urur lâf	Gazel/6 Beyit	Îlâhî	Mefâ‘ ilün/Mefâ‘ ilü n/Fe‘ ülün	
30a	Hüdâyî	İsteyen yârin ħâk ider varın Bulsa dildârın şağlar esrârın	Gel Hüdâyî ’den al ħaber erken Ĥağğ’ı isteyen çosun inkârın	Musammat Gazel/7 Beyit	Îlâhî	10’lu hece ölçüsü	
30a	Ėafürî	Žiyâ vir çalbe nû[r]-ı tã‘ atüñden Feyz-yâb eyle cenâb-ı ħazretüñden Kerem eyle ayurma ħizmetüñden Bizi redd itme sulţānum çapuñdan	Ėafürî yandı nâr-ı ħasretüñle Ĥayât-ı tâze bulsun vuşlatuñla Ezelden aşinâyuz ħazretüñle Bizi redd itme sulţānum çapuñdan	Mütekerrir Murabba‘/3 Bend	Münâcât	Mefâ‘ ilün/Mefâ‘ ilü n/Fe‘ ülün	Mecmuada “Beste-i Yūsuf Çelebî Uşül-i Devr-i Revân” başlığıyla yazılmıştır.
30b	Ėilmî	Çalmışuz deryâ-yı ħaflet içre bî-tâb [u] tüvân Yâ Îlâhî kıl nesim-i feyz ü iĥsānuñ vezân Olmuşuz üftâde-i girdâb-ı ‘işyân el-amân Yâ Îlâhî kıl nesim-i feyz ü iĥsānuñ vezân	Māni‘ ü mu‘ţî çü sensin ħayrdan yoğdur recām Genc-i bād-âverd-i luţfuñla beni kıl şād-kām Müstemen[d]dür Ėilmî -i nâ-şâda feyzüñdür merām Yâ Îlâhî kıl nesim-i feyz ü iĥsānuñ vezân	Mütekerrir Murabba‘/3 Bend	Münâcât	Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilün	Mecmuada “Beste-i Ťosunzâde Uşül-i Devr-i Revân” başlığıyla yazılmıştır.

30b	Niyāzī	Tende cānum cānda cānānumdur Allāh hū diyen Dilde sırhum sırda Sübhān`umdur Allāh hū diyen	Her kişiye kendiden aqreb olan dōst zātıdur Ey Niyāzī dilde mihmānumdur Allāh hū diyen	Gazel/6 Beyit	İlāhī	Fā' ilātün/Fā' ilātün/ Fā' ilātün/Fā' ilün	Mecmuada “Beste-i Hāfız Post Uşūl-i Devr-i Revān” başlığıyla yazılmıştır.
31a	İqbālī	Şermsār itme Hūdāyā rüz-ı maşerde beni Hürmetine hātemūñ yaqdurma dūzağda beni Mu' terifūm ben günāhıma muqırrūm cürmüme Enbiyā vü mürselīn içre hacil itme beni	Şimdilik İqbālīyā daldum 'amiğ-i hayrete Luţf ile destümi al yā Rab düşdüm kürbete Dileriseñ қо çağıme dileriseñ cennete Enbiyā vü mürselīn içre hacil itme beni	Mütekerrir Murabba'/3 Bend	Münācāt	Fā' ilātün/Fā' ilātün/ Fā' ilātün/Fā' ilün	Mecmuada “Beste-i Dede Güfte-i Sulţān Muştafā Devr-i Revān” başlığıyla yazılmıştır.
31a	Şükri	Doldı gönül ' işk ile çağururam dōst dōst Derd [ü] ğam [u] şevk ile çağururam dōst dōst	' İşk ile ' aşık benim şabr ile sâbık benim Şükri -i şādık benim çağururam dōst dōst	Musammat Gazel/6 Beyit	İlāhī	Müfte' ilün/Fā' ilün/ Müfte' ilün/Fā' ilün	Mecmuada “Beste-i Şeyh Muştafā Şüfiyān” başlığıyla yazılmıştır.
31b	Ġafürī	Çün bahār irüp şecerler sebz ü revnağ-gir olur Āyet-i şun' -ı Hūdā' yı her varağ tefsir olur	' Āşık-ı şādık iseñ terk eyle h`āb u rāhatı Ey Ġafürī talib-i didār olan şeb-gir olur	Gazel/5 Beyit	İlāhī	Fā' ilātün/Fā' ilātün/ Fā' ilātün/Fā' ilün	Mecmuada “Beste-i Yūsuf Çelebī Devr-i

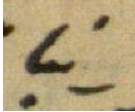
							Revân” başlığıyla yazılmıştır.
32a	Nutkî	‘ Âlem-i ârâyı buld[um] ‘ âlem-i ârâ benem Mâlik-i kevn [ü] mekânım tâc ile Dârâ benem	Çün serîr-i ‘ izzete başdım qadem ‘ irfân ile Zî Süleymân-ı zamânım Qâf ile ‘ Anqâ benem	Gazel/2 Beyit	Îlâhî	Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilün	Mecmuada bu şiiir eksiktir. Bu yüzden şiiirin mahlas beyiti de yoktur. Ancak bu şiiir “Nutkî”ye aittir.
32b	Hüdâyî	Ağlamak göründi gönül ağlayalum senüñ ile İñlemek göründi gönül inleyeyüm senüñ ile	‘ İşkuñ oldı aşikâre kaldı Hüdâyî âvâre Tâ olunca derd[e] çâre ağlayalum senüñ ile	Musammat Gazel/4 Beyit	Îlâhî	16’lı hece ölçüsü	
32b	Maḥvî	Sivâ efkârınuñ cüñdi gönül mülkin ḥarâb itdi Elim al düşmüşem kaldur meded Mevlâ-yı Raḥmân[’ım] Emel ârzüsunuñ odı yaqup bağrım kebâb itdi Elim al düşmüşem kaldur meded Mevlâ-yı Raḥmân[’ım]	Îlâhî cümleñüñ qaşdı rızâña olalar nâ’ıl ‘ İnâyet senden olmazsa ya kimden maḥlaba vâşıl Kerem bâbında devrânuñ yeridür Maḥvî -i sâ’ıl Elim al düşmüşem kaldur meded Mevlâ-yı Raḥmân[’ım]	Mütekerrir Murabba‘/3 Bend	Münâcât	Mefâ‘ ilün/Mefâ‘ ilü n/Mefâ‘ ilün/Mefâ‘ î lün	

32b - 33a	Muhyî	Bilmeyen cân Yûsuf'ı Ken'ân'ı bilmez kandedür Öz vücudı Mısr'ınuñ sulţanı bilmez kandedür	Cân kulağıyla işit Muhyî Muḥammed nuṭḫını Kendi nefsin bilmeyen Raḥmân'ı bilmez kandedür	Gazel/5 Beyit	Îlâhî	Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/Fâ' ilün	
33a	Dervîş Himmet	Vaḳt-i seherde açılır perde Düşdügüm derde dermân senüñdür	Dervîş Himmet 'e çâre vuşlata Derd-i fırkate de[r]mân senüñdür	Musammat Kıt'a/5 Beyit	Münâcât	10'lu hece ölçüsü	
33a	Niyâzî	Zâhidâ şüret gözetme İçerü gel cânâ baḳ	Medḥin isterseñ Niyâzî Şüret-i insâna baḳ	Gazel/8 Beyit	Îlâhî	Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/Fâ' ilün	
33b	Şemsî	Ey ğâfil uyan rihlet-i nâġâh[ı] unutma Yol korḳulu[dur] kor[ḳu]su çok râhı unutma	Bu dâr-ı dünyâ içre hevâ yolları çokdur Şemsî yürî sen Ḥaḳḳ'a giden râh[ı] unutma	Gazel/5 Beyit	Îlâhî	Meḫ' ulü/Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/Fe' ulün	
34b	?	Hırş insânı ḥarâma sevḳ idüp eyler zelîl Hırşî ġâlibler dürür iden ḥarâma irtikâb	Dileriñ kim ḥarâm ile oda yanmayasın Çek elüñ hırş u tama' dan eyle ġâyet ictinâb	Kıt'a/2 Beyit		Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/Fâ' ilün	Mecmuada "Maḥrem-i Ḥalvet-ġâh" başlıġı altında geçmektedir. Sayfadaki mensur sözün nazım ile açıklamasıdır.
34b	?	İsteriseñ ḥalk-ı 'âlem içre olasın şerîf Dün [ü] gün kâruñ edeb ile ḥayâdan olma dūr	Bî-edeb olan ululuk şadrına başmaz ayaḳ Fâ'ide etmez neseb zâtında kim ola ḳuşūr	Kıt'a/2 Beyit		Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/Fâ' ilün	Mecmuada "Maḥrem-i Ḥalvet-ġâh" başlıġı altında

							geçmektedir. Sayfadaki mensur sözün nazım ile açıklamasıdır.
35a	?	Bir ‘azîzi kim ziyâret etmege yüz çutasın Ĥû[b]-rüy u ĥand-rû ol tâ ki bulasın şevâb	Turşrû-yı telĥ-güy olursañ ey âdemî Ne ziyâret ne şevâb fi‘ lüñ tebâb	Қıт‘ a/2 Beyit		Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilün	Mecmuada “Maĥrem-i Ĥalvet-gâh” başlıĥı altında geçmektedir. Sayfadaki mensur sözün nazım ile açıklamasıdır.
35a	?	İsteriseñ kim ĥaĥâ urmaya tedbîrüñ yolın Meşveret eyle işüñde tâ ola fi‘ lüñ şavâb	Meşveret terk eylemek maĥz-ı ĥaĥâdur âdeme Ĥaĥ söze râzı olan olur ‘azîz [ü] müsteĥâb	Қıт‘ a/2 Beyit		Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilün	Mecmuada “Maĥrem-i Ĥalvet-gâh” başlıĥı altında geçmektedir. Sayfadaki mensur sözün

							nazım ile açıklamasıdır.
36a	Reşid	Kehkeşân cedvel aña ser-levha mihr [ü] encüm nüh-quad Nüh felek evşâfına toköz varaqlı bir kitâb	Bâb-ı luṭfindan Ḥudâvendâ meded dūr eyleme Eyle sulṭānum şefâ' atle Reşid 'i behr-tâb	Ḳıṭ' a/5 Beyit		Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/Fâ' ilün	
36a	Mıṣrî	Ey ṭarîkat erleri ey ḥaḳîkat pırleri Bir nişân virüñ baña ol bî-nişân ḳandedür	Bu Mıṣrî 'ye yâr olan sırrında sulṭân olan Dîn [ü] hem îmân olan ol bî-mekân ḳandedür	Musammat Ḳıṭ' a/5 Beyit	Îlâhî	14'lü hece ölçüsü	
36a - 36b	İḳbâlî	Allâh Rabbi lâ-yezâl yâ vâḥid [u] yâ Zü'l-celâl Ey pâdişâh-ı bî-zevâl <i>yessir lenâ ḥayre'l-umûr</i>	İḳbâlî 'âşidür ğarîb luṭfindan itme bî-naşîb Bâḳî-i ḥayyü'l-mucîb <i>yessir lenâ ḥayre'l-umûr</i>	Musammat Ḳıṭ' a/5 Beyit	Münâcât	Müstef' ilün/Müstef' ilün/Müstef' ilün/ Müstef' ilün	
36b	Eşrefoğlu Rümî	Ey göñül bir derde düş kim anda dermân gizlidür Gel ḳarış bir ḳaṭreye kim anda 'ummân gizlidür	Gör bu Eşrefoğlu Rümî baḫr-ı 'ıṣṣa n'eyledi Cân [u] başı terk idüben cānda cānân gizlidür	Gazel/4 Beyit	Îlâhî	Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/Fâ' ilün	
37a	?	Dü-şenbe şenbe ğüni gitme maşrıḳa Ne yek-şenbe ne cum' a ğüni ğarba	Cenûba ḳılma penc-şenbede niyyet Ḳılıp Ḥazret-i ' Alî böyle vaşiiyyet	Mesnevi/3 Beyit		Mefâ' ilün/Mefâ' ilün n/Mefâ' ilün	Mecmuada "Maḫrem-i Ḥalvet-ğâh" başlığı altında geçmektedir. Sayfadaki mensur Arapça sözün nazım ile açıklamasıdır.

37a	?	Her bir ayda yedi gün var ey kişi Naḥs gündür işleme anda işi	Üçü beşi on üçü on altısı Hem yigirmi biri vü dördü beşi	Nazm/2 Beyit		Fā' ilātün/Fā' ilātün/ Fā' ilün	Mecmuada “Maḥrem-i Ḥalvet-gāh” başlığı altında geçmektedir. Sayfadaki mensur Arapça sözün nazım ile açıklamasıdır.
38b	Naḫṣī	Kūy-ı 'ışkuñ baña bir kūh-ı tecellī gō[r]inür Ḳalbüme 'id-ı vişälünle tesellī görünür	Naḫṣiyā 'ālem-i bākīde ūlu'l-ebşār[a] Herkesün ḥāl[i] mey ile muḥallī görünür	Gazel/7 Beyit	İlāhī	Fe' ilātün/Fe' ilātün/ Fe' ilātün/Fe' ilün	
38b	Ġafūrī	İden rāh-ı maḥabbetden tekāpū Gül-i gülzār-ı vuşlatdan alur bū Gönül olsun o güleşende aḳar şu Diyelüm şevḳ ile Mevlā'ya yā Hū	İde cām-ı vişāle yāre çün nūş O dem eyle sivāyı hep ferāmūş Ġafūrī eylesün baḥr-ı şafā cūş Diyelüm şevḳ ile Mevlā'ya yā hū	Mütekerrir Murabba'/3 Bend	İlāhī	Mefā' ilün/Mefā' ilü n/Fe' ülün	
38b - 39a	Mıṣrī	İki ḳaṣuñ arasında çekdi ḥaṭṭ-ı istivā 'Alleme'l-esmāyı ta'lim itdi ol ḥaṭṭdan Ḥudā	Ḳande bulur Ḥaḳḳ'ı inkār eyleyen bu Mıṣrī 'yi Zāhir olmışken yüzinde nūr-ı zāt-ı kibriyā	Gazel/6 Beyit	İlāhī	Fā' ilātün/Fā' ilātün/ Fā' ilātün/Fā' ilün	
39a	Zākirī	Gele ey cānumuñ cānı gel zıkr idelüm Allāh'ı Vücūduñ olmadan fānī gel zıkr idelüm Allāh'ı	Zākirī zıkr eyle bunda ḳalursun [yalıñuz sinde] Yoldaşsız anda gel zıkr idelüm Allāh'ı	Musammat Gazel/5 Beyit	İlāhī	16'lı hece ölçüsü	

39a - 39b	Nürî	Vücûdum dârını ma' mür iden yâr Beni zâkir iken mezķür iden yâr	Devâsın luţf ider ey Nürî bir gün Seni derdi ile meşhûr iden yâr	Gazel/8 Beyit	Îlâhî	Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n/Fe' ülün	Mecmuada “Beste-i Çālāk Şeyh Aħmed Uşûl-i Devr-i Revân” başlıĝıyla yazılmıştır.
39b	Hüdâyî	Yeter olduñ fenâ bâĝında nālân Yürî bülbül yürî döst illerine İdüp tâvûs-ı ķudsîlerle cevġân Yürî bülbül yürî döst illerine	Göñül virme Hüdâyî kâ'inâta Geçüp fâniden ir bâķî ħayâta Şafâ bul ĝarķ olup envâr-ı zâta Yürî bülbül yürî döst illerine	Mütেকerrir Murabba' /4 Bend	Îlâhî	Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n/Fe' ülün	Mecmuada “Uşûl-i Devr-i Revân” başlıĝıyla yazılmıştır.
39b - 40a	Niyâzî	Ey çarĝ-ı dün n'etdüm saña Hiç virmedüñ râĥat baña Güldürmedüñ öñden soña Āh miĥnetâ vâh miĥnetâ	Ya[nar] Niyâzî derd ile Hiç kimse yok ĥâlüm bile Nālân olup girdi yola Āh rıĥletâ vâh rıĥletâ	Müzdevic Murabba' /4 Bend	Îlâhî	Müstef' ilün/Müstef' ilün	Mecmuada “Beste-i Ahenî Uşûl-i Devr-i Revân” başlıĝıyla yazılmıştır.
40b	?	Ĥudâyâ itme ĥâlî bir nefes dilden şekür ismüñ Gözümden dūr kıġılma pertev-i envâr-ı nür ismüñ Enîs it dem-be-dem bu ķalb-i bî-şabra şabür ismüñ	Gelelden 'âlem-i mülke ķabâĥatdür heb-kâr	Müzdevic Müseddes/2 Bend	Münâcât	Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n/Mefâ' ilün/Mefâ' i lün	Mahlas bulunmamaktad ır. Mecmuada şiiir eksiktir.

		Baňa ğayret müyesser Ya maħv it levħ-i ‘ işyāndan bu ‘ abd-i pür-ķuşūr ismüñ Ve ya esmā-yı ħüsnādan çıkar yā Rab ğafūr ismüñ	‘ İbādet ķılmağa ķoymaz heves bu ķalb-i nā- hemvār Nādim olup iderken bir ğünāha biñ kez istiğfār				20b’deki 59 numaralı şiirin daha tam bir halidir.
41b	Ĥāfiż	Ķarīn-i bezm-i erbāb-ı hevāyum yā Resūla’ llāh Ĥarīm-i kūy-ı ķurbından cüdāyum yā Resūla’ llāh	Vücūdum tiĝ-ı ‘ işķuñla ser-ā-pā çāk çāk olsun Yoluñda Ĥāfiż ’um muħliş ğedāyum yā Resūla’ llāh	Gazel/5 Beyit	Na‘ t	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ i lün	
41b	Ṭālib	Fetħ olunca Ĥaķ’ dan yaña yolumuz Ĝöñül şükr eyle şükr eyle bir zamān Açılınca dōst bāĝında ğülümüz Ĝöñül şabr eyle şabr eyle bir zamān	N’ola ‘ işķuñ ile Ṭālib yanarsa Şarāb-ı vaşluña her dem ķanarsa İki ‘ işķ āteşi sīnem yaķarsa Ĝöñül şükr eyle şükr eyle bir zamān	Koşma/4 Dörtlük	İlāhī	11’li hece ölçüsü	
41b - 42a	Şükri	‘ İşķ şarābın nüş idüp mestān olan añlar bizi Sırr-ı tevħīde irüp ‘ irfān olan añlar bizi	Kend[i] ħālın ‘ <i>alleme’ l-esmāya</i> mazħar eyleyüp Şükriyā şol cāmi‘ ü’ l-Ķur’ ān olan añlar bizi	Gazel/5 Beyit	İlāhī	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	
42a	Naķşī	Eyā sen şanma kim senden bu ğüftārı dehān söyler Veyā terkīb olan ‘ unşur yāħūd laħm-ı zebān söyler	<i>Seķāħüm Rabbühüm</i> ħamrın ićen ‘ aşıķlar ey Naķşī İrer ma‘ şüķına anlar mekāndan lā-mekān söyler	Gazel/5 Beyit	İlāhī	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ i lün	

42a	Azîz	‘İşkuñ dâdı gönümde hiç gülmedüm ‘ömrümde Muhammed’i seyrümde gâyet göresüm geldi	Müştaķum cemâline irgür sen vişâlûñe Luţf it ‘Azîz bendeñe amân göresüm geldi	Musammat Gazel/5 Beyit	Îlâhî	Mef’ ulü/Mefâ’ ilün/ Mef’ ulü/Mefâ’ ilün	
42b	Yûnus Emre’m	Eyyüb’am [dil] mübtelâyam derde dermân isterem ‘Āşıkam dil-ħasteyem cânuma cânân isterem	Yûnus Emre’m bilmedi hiç kimseler ħâlûñ senüñ Ĥâlûmi ‘arz itmege bir merd-i ‘irfân isterem	Gazel/6 Beyit	Îlâhî	Fâ’ ilâtün/Fâ’ ilâtün/ Fâ’ ilâtün/Fâ’ ilün	
42b	Naķşî	Derûnuñ maħzen-i râz-ı Ĥudâ’dur yâ Resûla’llâh Kelâmuñ ‘âşıkâ ħâlet-fezâdur yâ Resûla’llâh	Cenâbuñdan şefâ’at-ħâh olupdur Naķşî -i ‘âşık Niğâh-ı merħamet kııl kim gedâdur yâ Resûla’llâh	Gazel/6 Beyit	Na’ t	Mefâ’ ilün/Mefâ’ ilü n/Mefâ’ ilün/Mefâ’ i lün	Mecmuada “Beste-i Ġonca- zâde Devr-i Revân” başlıĝıyla yazılmıştır.
43a	Vechî	Bülbül-i gül-bün-i nazma budur evlâ her dem Ġonca-veş medħ-i resül-i şaķaleyne açâ fem	Medħ o sulţâna sezâdur ki ola câ’izesi Sebeb-i maĝfîret [ü bâ’iş-i envâ’-ı ni’am]	Ķaşîde/4 Beyit	Na’ t	[Fe’ ilâtün (Fâ’ ilâtün)/fe’ ilâtün /fe’ ilâtün/fe’ ilün (fâ’ ilün)]	Mecmuada “Vechî Efendi Merħûmuñ” başlıĝıyla yazılmıştır. Mahlas beyiti bulunmamaktad ır. Sayfa 11b’deki 38

							numaralı şiirin eksik halidir.
43b - 44a	Nazîf	Şanma meşhûduñ felekde mâh u kevkebdür bu şeb Kudsiyân iclâl ile şaff-1 mürettebdür bu şeb Cebra'îl peyk-i peyem-berle mülakqabdur bu şeb Fâhr-1 'âlem mahrem-i râz oldığı şebdür bu şeb Kâ'inât envâr-1 rahmetle leb-â-lebdür bu şeb	Bezm-gâh-1 kurb-1 <i>ev-ednâda</i> ol zât-1 kerîm Mağfîret-cûy-1 'uşât ümmete oldur muķîm Olma âlâm-1 ma'âşî-le Nazîf -âsâ elîm Vaķtidür mi' râc-1 ümmîde 'urüc eyle Nazîm Vâşıl-1 maķşûd olur herkes mücerrebdür bu şeb	Tahmîs/10 Bend	Na' t	Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/Fâ' ilün	
44a	?	Yâ Rab suhanum gevher-i genc-i hüner eyle Ehl-i suhana feyzüñ ile tâc-1 ser eyle	Qıl hıdmet-i na' t-i nebevîyle beni mesrür Bu maķşada vuşlatla dilüm pür-ħaber eyle	Nazm/2 Beyit	Münâcât- Na' t	Mef' ülü/Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/Fe' ülün	
45b	Ġafûrî	Ĥaķķ'a teslim itmeyen cân u dilin Cân göziyle görmeden cânân ilin Şıdķ ile bir kâmilün var tüt elin Bulmaķ istersen eger Mevlâ yolın	Qo hevâyı ey gönül inşâfa gel Tâ bekey bu ġaflet [ü] sehv [ü] zeled Ey Ġafûrî oldu esrâra maħal İrgüren vuşlat iline menzilin	Müzdevic Murabba' /3 Bend	İlâhî	Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün	Mecmuada "Beste-i Yūsuf Çelebî Uşul-i Devr-i Revân" başlıġıyla yazılmıştır.
45b	Niyâzî	Ey ġarîb bülbül diyâruñ kandedür Bir ġaber vir gül' izâruñ kandedür Sen bu ilde kimseye yâr olmaduñ Var senüñ elbetde yâruñ kandedür	Gökde uçarken seni indirdiler Cân ' unşur bendlerine urdılar Nürî iken aduñ Niyâzî didiler Şol ezelki i' tibâruñ kandedür	Müzdevic Murabba' /3 Bend	İlâhî	Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün	Mecmuada "Uşul-i Devr-i Revân" başlıġıyla yazılmıştır.

46a - 46b	Şem‘î	İştirâbı terk it ey dil Hakk’ı dâ’im eyle yâd Şağınup ihsân-ı ‘abd-ı ‘âciz ile olma şâd İrişür luğf-ı Hudâ bir gün olursuñ ber-murâd Geldi bir pîr-i Hudâ bu beyti kıldı gûşa yâd Bir kapuyı bend iderse biñ kapu eyler küşâd Hâzret-i Allâh efendi <i>fâtihü’l-ebvâbdur</i>	Rızq için efkâra düşüp Şem‘iyâ etme telâş Çün muqadderden ziyâde olamaz etme şavâş Sâ’y ile mümkün degüldür hâşılı ‘aql-ı ma‘âş Sen tevekkül eyle bâb-ı Hakk’a teslim eyle baş Bir kapuyı bend iderse biñ kapu eyler küşâd Hâzret-i Allâh efendi <i>fâtihü’l-ebvâbdur</i>	Mütekerrir Müseddes/8 Bend	Tevhîd	Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilün	Mecmuada şiirin yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.
47b	Muhyî	Cümlenüñ mañbûbı sensin ey Hâbîb-i ezeli Cümle Yusuflar içinde ey güzeller güzeli	Oldı ‘uşşâk gözi giryân dili vîrân ey Hâbîb Oldı Mecnûn [u] dîvâne Muhyî hüsnuñ sezeli	Gazel/5 Beyit	Na‘t	Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilün	
47b	Fethî	Vişâlin şerbetin şun câna yâ Rab Düşüp yine firâka oldum ‘atşân	Tılısm-ı ma‘nevîdür çünki Fethî Vücüduñ anı feth it b’ism-i Raḥmân	Qıt‘a/6 Beyit	Münâcât	Mefâ‘ ilün/Mefâ‘ ilü n/Fe‘ülün	Mecmuada “Beste-i Dede Uşul-i Devr-i Revân” başlığıyla yazılmıştır.
48b	‘Aṭûfî	Dergeh-i Hakk’a yüzüñ sür berdevâm Bermurâd olmağ dilerseñ ey gönül Bâb-ı hizmetde muḳim ol şubḥ u şâm Bermurâd olmağ dilerseñ ey gönül	İster iseñ luğf ide Rabb-ı Ğafûr Dök nedâmet eşkin ol merd-i şabûr Gel ‘ Aṭûfî ola gör ‘abd-ı şekûr Bermurâd olmağ dilerseñ ey gönül	Mütekerrir Murabba‘/4 Bend	Îlâhî	Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilün	
48b	Himmet	Sivâdan ḳalbüñi pāk it Gönül mir’ât-ı Raḥmândur Şafâdan sineñi çāk it	Gel ey Himmet şikâr eyle Gönülden özge kâr eyle Bu sırrı âşikâr eyle	Mütekerrir Murabba‘/3 Bend	Îlâhî	Mefâ‘ ilün/Mefâ‘ ilü n	

		Gönül mir'ât-ı Rahmândur	Gönül mir'ât-ı Rahmândur				
49b	İtrî	Sâyesi düşmez yere bir böyle nahl-ı Tûr'sun Mîhr-i 'âlem-gîrsin başdan ayağa nûrsun	Yâ Resûla'llâh umarım diyesin rûz-ı cezâ Gerçi cürmüñ çokdur ammâ 'İtriyâ mağfûrsun	Gazel/6 Beyit	Na't	Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/Fâ' ilün	
50b	Nûrî	Eser 'ışkuñ yeli eşhâra karşı Öter bülbülleri gülzâra karşı	Görürsün Nûriyâ 'âşıklarına Neler ihsân ider âgyâra karşı	Gazel/5 Beyit	Îlâhî	Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n/Fe' ülün	
51b	Fazlî	Vire mi derd-i şanem derdime dermân vire mi Vahtidür yüregimüñ dem-be-dem artar veremi	Fazlî sen mâhî dilerseñ gözüñi göklere tut Böyle mahrûm mı koyar çokdur Allâh'uß keremi	Gazel/6 Beyit	Îlâhî	Fe' ilâtün (Fâ' ilâtün)/Fe' ilâtü n/Fe' ilâtün/Fe' ilün (Fâ' ilün)	
51b	Velî Aşksemse'd -dîn	Zehî cân kim münevverdür bu gün nûr-ı tecellâdan Zehî dil kim mu'aftardur hevâ-yı 'ışk-ı Mevlâ'dan	Ĥudâ'nuñ 'âşıkı çokdur Velî Akşemse'd-dîn gibi Kanı bir gerçek 'âşık kim yanupdur derd-i Mevlâ'dan	Gazel/6 Beyit	Îlâhî	Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n/Mefâ' ilün/Mefâ' î lün	
51b - 52a	Bahri	Ehl-i 'irfân arasında qurılır bazar-ı 'ışk Açılır şoĥbet deminde 'âşıkça gülzâr-ı 'ışk	Serseri gezme cihânda Bahriyâ gel aç gözüñ Döst cemâlün 'ışkı ile gör bu dâr-ı 'ışk	Gazel/6 Beyit	Îlâhî	Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/Fâ' ilün	
52a	Yazıcıoĥlu	Eger Rûm'uß revânından görürsem ben dil-ârâyı Revâniye revân idem Semerqand'ı Buĥârâ'yı	Çü gördi Yazıcıoĥlu ki sensin 'âşık u ma'sûk Be-küllî sende mahv oldu qodı tebdîr ile râyı	Gazel/6 Beyit	Na't	Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n/Mefâ' ilün/Mefâ' î lün	
52b	Şemsi	Cümle 'âlem âşinâ ben arada bî-ganeyem Her işüm âgyâr ile gör ki 'aceb divaneyem	Mey-furûş oldum şalâdur ehl-i 'ışka Şemsiyâ	Gazel/5 Beyit	Îlâhî	Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/Fâ' ilün	

			Bendedür hamr-ı ezel gelsün gelen meyhāneyem				
53b	Ġafūrī	Sürüp dergāhına rüy-ı siyāhım Umarım ‘afv ola cürm [ü] günāhım Penāhım Ġālīk’ım Rabb’im Allāh’ım Ġudāvend’im efendim pādīşāhım	Ġafurī ’nün idüp derdine tīmār Cemālūñ nūrına eyle sezāvār Keremler luţuflar eyle her bār Ġudāvend’im efendim pādīşāhım	Mütekerrir Murabba‘/3 Bend	Münācāt	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Fe‘ ülün	
54a - 54b	Naẓīm	Āf-tāb-ı şubh-ı <i>mā-evḥā</i> Ḥabīb-i Kibriyā Māh-tāb-ı şām-ı <i>ev-ednā</i> Ḥabīb-i Kibriyā	Umarım ma‘ zūr ola evzā‘ -ı küstāḥānesi Bağma noqşān-ı Naẓīm ’e yā Ḥabīb-i Kibriyā	Kaşīde/25 Beyit	Na‘ t	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	Mecmuada “Naẓīm Dede” başlığıyla yazılmıştır. Sayfa 3a’daki 4 numaralı şiirin tam halidir.
55b	Nūrī	Eş-şalā gelsün gelen meydān-ı ‘ışka eş-şalā Cān [u] başa baqmayan merdān-ı ‘ışka eş-şalā	Ka‘be-i vaşla irüp Nūrī yoluñda sa‘ y ile Cān[ı] ihzār eyledi kurbān-ı ‘ışka eş-şalā	Gazel/7 Beyit	İlāhī	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	
56b - 57a	Hātif	Felek aţlāsuñ ey meh ferş ider mihrāba seccāde O şems-i nūr-ı ‘irfāmı görünce zühd ü taqḩāda	Didi tāriḩ-i cevher-dārını Hātif çıkup rıdvān Ġudāverdī bu kaşr u gülşen ‘aden içre ‘uqbāda	Kaşīde/15 Beyit	Mersiye/ Tarih	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ i lün	Mecmuada şiirin makta beyitinden sonra “Ġudāverdī karīn-i Muştafā’dur

							şubhesiz aña” mısrası yazılmıştır.
57b	Vahyî	Göñül olsun nevâlûñle muṭayyeb Bizi luṭfuñla mesrûr eyle yâ Rab İki ‘âlemde luṭfuñdur çü maṭlab Bizi [luṭfuñla mesrûr eyle yâ Rab]	Dil-i Vahyî giriftâr-ı hevâdur Velî dâ’im talebkâr-ı rehâdur Çuluñ kârı temennâ-yı ‘aṭâdur Bizi [luṭfuñla mesrûr eyle yâ Rab]	Mütekerrir Murabba‘/3 Bend	Münâcât	Mefâ‘ ilün/Mefâ‘ ilü n/Fe‘ ülün	
57b	Hüdâyi	<i>Câhidü fi’llâhi yâ ehle’s-şalâh</i> <i>İnne ‘umre’l-mer’i yemḍi ke’r-riyâh</i>	Ey Hüdâyi ’den naşihat isteyen Haḫḫ’a ḫul ol bulmaḫ dilersen felâh	Gazel/5 Beyit	İlâhî	Fâ‘ ilâtün/Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilün	
57b - 58a	Yûnus - Emre’m	Çalap nûrdan yaratmış cânını Muḫammed’üñ ‘Âleme raḫmet şaçmış cânını Muḫammed’üñ Yâ Resûla’llâh [amân] sen şefâ‘at ḫıl bize yâ Ḥabîba’llâh	Yûnus Emre’m ‘ışḫludur bi-çâredür miskîndür Her kim yemez maḫrûmdur ḫünını Muḫammed’üñ Yâ Resûla’llâh amân sen şefâ‘at ḫıl bize yâ Ḥabîba’llâh	Mütekerrir Müşelles/4 Bend	Na‘t	14’lü hece ölçüsü	
58a	‘Âşık Yûnus	Sen cânuñdan geçmedin cânân ârzü ḫılursın Bildin zünnâr kesmedin imân ârzü ḫılursın	‘Âşık Yûnus her derde Eyyüb’layın şabr eyle Derde sen ḫatılmadın dermân ârzü ḫılursın	Gazel/5 Beyit	İlâhî	14’lü hece ölçüsü	
58a	Derviş Yûnus	Ey şehr-i nuzûl-i sûre bâ‘ iş oldı çok surûra Ġarḫ eyledi bizi nûra mâh-ı mübârek elvedâ‘	On bir aylık yoldan gelür bir ay bize miḫmân olur Yarın bize şefi‘ olur mâh-ı mübârek elvedâ‘	Musammat Ḫıṭ‘a/4 Beyit	İlâhî	16’lı hece ölçüsü	Mecmuada bu şirin mahlas beyiti yoktur. Ancak bu şiir

							“Derviş Yünus”a aittir
58b	‘Abdu’l- ḥayy	Cilvegāh-ı sīnede devrān ider efkār-ı Hū Ṭūr-ı dilden zāhir ola şu‘le-i envār-ı Hū	Cehr ile tevḥīdine ‘ Abdu’l-ḥayy ’uñ daḥl eyleme Ḥişşedār olan tecellīde ider ızhār-ı Hū	Gazel/5 Beyit	Tevḥīd	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	
59b	Selīm	Ey cemāl-i maṭla‘ -ı ḥürşīd-i iḳbāl [ü] kerem Vey cebīniñ āfitāb-ı hādī-i ḥuld-ı irem	Cān u başım daḥı kurbānuñ Selīm -āsā benim Hep fedā olsun yolında cümle varın bîş ü kem	Gazel/6 Beyit	Na‘t	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	Mecmuada “Beste-i Yūsuf Çelebī Devr-i Revān” başlığıyla yazılmıştır.
59b	Naḳşī	‘Āleme ‘ıṣḳuñ oldı çün peydā Olalum dā’im ‘āşık-ı şeydā Zāt-ı bī-çūnuñ Vāḥid [ü] Ferdā Olalum dā’im ‘āşık-ı şeydā	Rüz-ı maḥşerde Naḳşī -i zārı Eyleyüp maḡfūr ol güneh-kārı Gösterüp ol demde aña dīdārı Olalum dā’im ‘āşık-ı şeydā	Mütেকerrir Murabba‘/4 Bend	İlāhī	10’lu hece ölçüsü	
60a	Fenāyī	Cān u dil şehrin ezelden eyledi yağmā-yı ‘ıṣḳ Ol vecihden düşdi bu ‘ālemlere ḡavḡā-yı ‘ıṣḳ	Çünki mevcūd nuṭḳ imiş ‘ālemdede ‘ıṣḳ ḳā’im- maḳām Bize bildürdi Fenāyī rehber-i Mevlā-yı ‘ıṣḳ	Gazel/5 Beyit	İlāhī	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	
60a	Niyāzī	Derviş olan kişinüñ sözleri ‘umrān olur Sālik-i Ḥaḳ olanuñ rāhına burhān olur	Şanma Niyāzī özün derviş olupdur senün Derviş olan kişiler şöylece sulṭān ol	Gazel/7 Beyit	İlāhī	Müfte‘ ilün/Fā‘ ilün/ Müfte‘ ilün/Fā‘ ilün	
60a	?	Mest olup hergiz ḳarār itmez döner çarḥ-ı felek İñledür deryāları yā Hū vü väveylā-yı ‘ıṣḳ	Şāh-ı ‘ālem olmaḡa itmez tenezzül şol gedā Kim ola anuñ maḳāmı küh-ı istiḡnā-yı ‘ıṣḳ	Ḳıṭ‘a/3 Beyit		Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	

60b	Üftade	Ey tarīkat irleri dōst elinūn serverleri Ṭaliblerinūn rehberleri dōstdan haber virūn baña	Miskīn faķir Üftade 'yi içi taşı pür-yāreli Terk itmezem bī-çāreyi dōstdan haber virūn baña	Musammat Kıt' a/5 Beyit	İlāhī	Müstef' ilün/Müstef' ' ilün/Müstef' ilün/ Müstef' ilün
60b	Yūnus	Benem ol ' ışk bahresi deñizler hayrān baña Deryā benüm kaçremdür ' ışk oldı seyrān baña	Yūnus bu halk içre eksüklüdür Hāk bilür Dīvāne olmuş çağırur dervīşlik bühtān baña	Gazel/5 Beyit	İlāhī	14'lü hece ölçüsü
61a - 61b - 62a	Hātif	Zib-bağş-ı Yeşrib [ü] Baṭḥā Ḥabīb-i Kibriyā Pertevidür Cennetü'l-Me'vā Ḥabīb-i Kibriyā Meş' al-i nūr-ı cihān-ārā Ḥabīb-i Kibriyā Āfītāb-ı şubḥ-ı <i>mā-evḥā</i> Ḥabīb-i Kibriyā Māhitāb-ı şām-ı <i>ev-ednā</i> Ḥabīb-i Kibriyā	Rište-i nazma dizildi güyiyā dūr-dānesi Cevher-i elfāzınuñ kevineyn deger yek-dānesi Ma' nī-i vaşfında varsa Hātif üñ efsānesi Umarım ma' zūr ola evzā' -ı küstāḥānesi Bağma noķşān-ı Nazīm'e yā Ḥabīb-i Kibriyā	Taḥmīs/25 Bend	Na' t	Fā' ilātün/Fā' ilātün/ Fā' ilātün/Fā' ilün
62b	Mışrī	Derd-i Ḥaķķ'a ol ṭalib dermāna irem dirseñ Miḥnetlere ol rāğıb āsāna irem dirseñ	Terk it qurı ğavğāyı hem ' ucb ile riyāyı Mışrī қо bu sevdāyı Sübhān'a irem dirseñ	Musammat Gazel/6 Beyit	İlāhī	Mef' ülü/Mefā' ilün/ Mef' ülü/Mefā' ilün
62b	Şeyḥī	Tā ezelden tā ebetden giryān [u] nālān olmuşum ' Arz-ı ḥāl-i ḥācetimde merd-i meydān olmuşum	Baḥr-i bī-pāyāna düşdüm ' ışk yolında Şeyḥiyā Qana irdükde ol dem āb-ı ḥayvān kān olmuşum	Gazel/6 Beyit	İlāhī	Fā' ilātün/Fā' ilātün/ Fā' ilātün/Fā' ilün
63a	Hātif	Nesīm-i şubḥ ile ne āşināyım yā Resūla'llāh Ne berg [ü] bārıma būy-ı vefāyım yā Resūla'llāh Gül-i ne-şküfteme ḥayret-fezāyım yā Resūla'llāh Bu gülşende hezār-ı bī-nevāyım yā Resūla'llāh	Menem ol ye 's ile ehl-i caḥīmüñ şimdi bī-' arı Bilindi Hātif üñ fi' l-i ḳabiḥi ḳadr [ü] miḳdārı Meded-res ol meded ey kān-ı ' afvuñ dürr-i şeh-vārı	Taḥmīs/5 Bend	Na' t	Mefā' ilün/Mefā' ilü n/Mefā' ilün/Mefā' i lün

		Velî âzürde-i hâr-ı cefâyum yâ Resûla'llâh	Kerem kıl luţf u ihsânunla dil-şâd eyle ben zârı Naĥîfi'yim ħapuñda bir gedâyum yâ Resûla'llâh				
63b	Luţfî	Mest-i 'ıŝĥuñ şabırımız yoĥ sînemiz çâk eyleriz Derd-i 'ıŝĥ ile dem-â-dem çeşm-i nemnâk eyleriz	Câm-ı 'ıŝĥı dest-i sâķî-i ezelden içmişiz Lütfî yâ anuñ için güftârı bî-pâk eyleriz	Gazel/5 Beyit	Îlâhî	Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/Fâ' ilün	
63b	Dervîş Yûnus	Cânum ħurbân olsun senüñ yoluña Adı güzel kendi güzel Muĥammed Aĥmed Şefâ'at eyle bu kemter ħuluña Adı güzel kendi güzel Muĥammed Aĥmed	Dervîş Yûnus n'eyler dünyâyı sensüz Sen ĥaĥ peygâmbersin şeksüz gümânsuz Saña uymayanlar gider imânsuz Adı güzel kendi güzel Muĥammed Aĥmed	Koşma/3 Dörtlük	Na't	11'li hece ölçüsü	
64b	Naẓmî	Maĥbûb-ı Ĥudâ zât-ı ŝerefbâr-ı Muĥammed Maĥbûl-ı Îlâhî dürür eţvâr-ı Muĥammed	Â'mâlini âĥvâlini düsturu'l-'amel it Tâ keşf ola Naẓmî saña âşâr-ı Muĥammed	Gazel/6 Beyit	Na't	Mef' ülü/Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/Fe' ülün	
64b	Mıŝrî	Tâ ezelden biz bu 'ıŝĥ içre rûsvây olmuşuz İsmimizdür söylenen ma'nâda 'anĥâ olmuşuz	Ten göziyle Mıŝrî 'yi ŝüretde görsem dime kim Zîrâ biz ol ħâf-ı şüret içre 'anĥâ olmuşuz	Gazel/8 Beyit	Îlâhî	Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/Fâ' ilün	
64b - 65a	Sezâyî	Zülfüñ içre vechüñi cânâ çü pinhân eyledüñ Ehl-i imân[ı] o vech ile perîşân eyledüñ	Ĥaţtuñ ile gösterüp cânâ Sezâyî 'ye ruĥuñ Ĥaţt-ı cânâ zulmet içre âb-ı ĥayvân eyledüñ	Gazel/7 Beyit	Îlâhî	Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/Fâ' ilün	
65a	Sa'id	Cemâlün gösterüp güldür dil-i maĥzûnları şâd it Kerem-kârâ medet 'aŝıĥlarıñ bir güle gel yâd it	Ĥarâr itme Sa'idâ Gülşenî bülbüllerindensin Dem-â-dem na't-ı pâk-i Muştafâ'da durma feryâd it	Gazel/4 Beyit	Îlâhî	Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n/Mefâ' ilün/Mefâ' i lün	

65a	Sezāyī	İlāhī dīde-i cānı münevver kıl tecellādan Seni görsün nazār itdükde ‘āşık cümle eşyādan	Unudup bildigin cümle yetiştür ‘ilmüni cehle Pes andan var oğı añla Sezāyī ‘ilm-i Mevlā’dan	Musammat Gazel/5 Beyit	İlāhī	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ i lün	
65b	Yaḥyā	Gel vücuduñ perdesin qaldur cemāl-i yār[1] gör Cān gözinden sil gubārı çehre-i dildār[1] gör	Beyt-i ma‘ mūr oldu Yaḥyā ’nuñ bu beyt-i dil- keşi ‘Ayn-ı ‘ibretle yine ma‘mūra baq mi‘mārı gör	Gazel/5 Beyit	İlāhī	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	
65b	‘İzzet	Allāh birdür iki cihān vaḥdet üzeredür ‘İbret göziyle baq hele bir kerre yek ten ol	Terk eyle māsivāyı gözet sırr-ı vaḥdeti Benlik ḥayālın eyleme zinhār sen sen ol	Qıt‘a/2 Beyit	Tevḥid	Mef‘ ülü/Fā‘ ilātü/M efā‘ ilü/Fā‘ ilün	
66a - 66b	Hātif	Şāh-ı kevneyn-i risālet zīb-i kevkebdür bu şeb Cebre’ıl pā-der-rikāb ile mürettebdür bu şeb Taḥt-gāh-ı ‘arş-ı a‘lā olsa ensebdür bu şeb Faḥr-i ‘ālem maḥrem-i rāz olduğı şebdür bu şeb Kā’ināt envār-ı raḥmetle leb-ā-lebdür bu şeb	Hātif -āsā bāl [ü] per açdı yine ṭab‘ -ı selīm Oldı bu rāh-ı ṭalebde peykimiz feyz-i nesīm Maḥşaduñ kerrübiyāna olmaq isterse nedim Vaḳtidür mi‘rāc-ı ümmide ‘urüc eyle Nazīm Vāşıl-ı maḥşūd olur herkes mücerrebdür bu şeb	Taḥmīs/10 Bend	Na‘t	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	
66b	?	Enīsüñ <i>kul huva’llāhu eḥaddur</i> yā Resūla’llāh Celīsüñ dāḥı <i>Allāhu ‘ş-şameddür</i> yā Resūla’llāh	Şifātuñ <i>lem yelid zātuñ ve lem yuledde</i> maḥfidür Mişālüñ <i>lem yekun kufuven eḥaddur</i> yā Resūla’llāh	Nazm/2 Beyit	Na‘t	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ i lün	

67a	?	Da‘i’l-hırşa ‘ani’d-dünyâ ve tûle’l-‘ıyşî lâ tetma‘ Felâ tecma‘ mine’l-mâli ve lâ tedrî li men tecma‘ Fe inne’r-rızka maqsûmun sū’i’z-zanni lâ yenfa‘ Faķırun küllü zî hırşin ğaniyyun küllü men yeķna‘		Musarra Rubā‘î/1 Dörtlük		Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ î lün	Arapça şiiirdir.
67a	?	Muħammed’den deger yoķ dāħil olmuş <i>ķābe</i> <i>ķavseyn’e</i> Gürüh-ı enbiyādan girmemiş bir ferd mābeyne	Ħarem-gāh-ı vişāle Aħmed’i tenhā alup Mevlā O ħalvet oldı maħşüş Ħazret-i Sulţān-ı Kevneyn’e	Nazm/2 Beyit	Na‘ t	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ î lün	
67b	Zekāyî	Mu‘ allā dergehüñ evc-i semādan yā Resūla’llāh Mu‘ azzam ķadri ‘ arş-ı kibriyādan yā Resūla’llāh	Diriğ itme nigāh-ı iltifātuñ rüz-ı maħşerde Zekāyî -i bî-kes-i miskîn gedādur yā Resūla’llāh	Ķaşıde/7 Beyit	Na‘ t	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ î lün	Mecmuada “Na‘ t-ı şerif” başlıĝıyla yazılmıştır.
67b	Zekāyî	Vücüduñ mażhar-ı nūr-ı hüviyyet yā Resūla’llāh Zuhūruñ kāşif-i esrār-ı vahdet yā Resūla’llāh	Zekāyî ’nün iki ‘ālemde maķşüdü hemān sensin Umar dergāh-ı luţfuñdan ‘ināyet yā Resūla’llāh	Ķaşıde/6 Beyit	Na‘ t	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ î lün	Mecmuada “Na‘ t-ı şerif” başlıĝıyla yazılmıştır.
67b	Zekāyî	Vücüduñ mażhar-ı sırr-ı ezeldür yā Resūla’llāh Dilüñ mir’āt-ı nūr-ı lem yezeldür yā Resūla’llāh	Sezāvār-ı şefā‘ at olmaz ise rüz-ı maħşerde Zekāyî oda yanmaķ muħtemeldür yā Resūla’llāh	Ķaşıde/4 Beyit	Na‘ t	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ î lün	

68a	Zekāyī	Çapundur melce'-i cümle hālâ'îk yâ Resûla'llâh Türâb-ı âsitânüñ 'arşa fâ'îk yâ Resûla'llâh	Ne dirsem zât-ı pākūñ andan a'lâdur faziletten Saña Hâk didi zîrâ vaşf-ı lâ'îk yâ Resûla'llâh	Çıt'a/2 Beyit	Na't	Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n/Mefâ' ilün/Mefâ' î lün	
68a	Zekāyī	Cemâlün nür-ı zât ile münevver yâ Resûla'llâh Çaşuñ mihrâbına Allâhu ekber yâ Resûla'llâh	'İnâyet eyle luţfuñla nigâh-ı iltifât eyle Zekāyī bî-kesüñ hâli mükedder yâ Resûla'llâh	Çaşide/7 Beyit	Na't	Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n/Mefâ' ilün/Mefâ' î lün	Mecmuada “Na't-ı şerif” başlığıyla yazılmıştır.
68a	Zekāyī	Gönül sevdâ-yı 'ışka mübtelâdur yâ Resûla'llâh Velikin âsitânüñdan cüdâdur yâ Resûla'llâh	Zekāyī bî-kesi dergâh-ı luţfuñda kabûl eyle Türâb-ı âsitânüñ kimiyâdur yâ Resûla'llâh	Çaşide/6 Beyit	Na't	Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n/Mefâ' ilün/Mefâ' î lün	Mecmuada “Na't-ı şerif” başlığıyla yazılmıştır.
68a	Zekāyī	Yâ Resûla'llâh cemâlün <i>kul huva'llâhu ehad</i> Ketb olunmuş levh-i ruhsârûnda <i>Allâhu's-şamed</i>	<i>Lem yelid zâtuñ ve lem yuled</i> şifâtuñ vaşfidur N'ola şānuñda denilse <i>lem yekun kufuven</i> <i>ehad</i>	Çıt'a/2 Beyit	Na't	Fâ' ilätün/Fâ' ilätün/ Fâ' ilätün/Fâ' ilün	Mecmuada “Ve lehu kıt'a” başlığıyla yazılmıştır.
68b	Zekāyī	Çarîk-i baħr-ı 'işyanum şefâ'at yâ Resûla'llâh Esîr-i nefis-i nādānum şefâ'at yâ Resûla'llâh	Zekāyī hicr ile maħzün anı vaşluñla kıl memnün Yoluñda cān fedā olsun şefâ'at yâ Resûla'llâh	Çaşide/4 Beyit	Na't	Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n/Mefâ' ilün/Mefâ' î lün	Mecmuada “Na't-ı şerif” başlığıyla yazılmıştır.
68b	Zekāyī	Çarîk-i halvetinüñ pertevi nür-ı celidendür Kemâlât-ı velâyet anlara sırr-ı 'Alî'dendür	Görüp hâlât ile devrânımız daħl itme ey zâhid Bize feyz-i ilâhî Şeyh-i Şa'bân-ı Veli'dendür	Çıt'a/2 Beyit		Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n/Mefâ' ilün/Mefâ' î lün	Mecmuada “Ve lehu” başlığıyla yazılmıştır.

68b	Zekāyī	Maḳām-ı evliyādur menba‘ -ı feyz-i fütühidür Edeble dāhil ol şūfi bu dergāh-ı Naşūhī’dür		Müfred		Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ i lün	Mecmuada “Ve lehu beyt” başlığıyla yazılmıştır.
68b	Zekāyī	Gönül ceyş-i sivādan pür-fitendür yā Resūla’llāh Felāket dīde-i derd ü mihendür yā Resūla’llāh	Zekāyī bendeñi eyle civār-ı ḥazrete lāyık Ġarīb-ḥāne-i ber-düş-ı vaṭandur yā Resūla’llāh	Kaşīde/6 Beyit	Na‘ t	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ i lün	Mecmuada “Na‘ t-ı şerīf” başlığıyla yazılmıştır. Mecmuada şirin yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.
68b - 69a	Zekāyī	Ḥam itdi ḳaddümi bār-ı günāhum yā Resūla’llāh Ḥacil itdi beni rūy-ı siyāhum yā Resūla’llāh	Gözi pür-eşk-i ḥasretdür Zekāyī dem-be-dem ağlar N’olur āyā diyü ḥāl-i tebāhum yā Resūla’llāh	Kaşīde/7 Beyit	Na‘ t	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ i lün	Mecmuada “Na‘ t-ı şerīf” başlığıyla yazılmıştır. Mecmuada şirin yeni sütununa “ve lehu” başlığı

							altında devam edilmiştir.
69a	Zekāyī	Füzūn oldı firākuñla enīnüm yā Resūla'llāh Yanup yaqılmada qalb-i hazīnüm yā Resūla'llāh	Zekāyī dergehūnden ğayre 'arz-ı ihtiyāc itmez Hemīşe bī-kesāndur hem-niṣīnüm yā Resūla'llāh	Kaṣīde/7 Beyit	Na't	Mefā' ilün/Mefā' ilün/Mefā' ilün/Mefā' ilün	Mecmuada "Na't-ı şerīf" başlığıyla yazılmıştır. Mecmuada şiirin yeni sütununa "ve lehu" başlığı altında devam edilmiştir.
69a	Zekāyī	Perīṣān hāli bu hātır-harābuñ yā Resūla'llāh Hücümü var telāş u ıztırābuñ yā Resūla'llāh	Zekāyī 'yi ümīd-i iltifātūñ şād ider yoḥsa Yeter endīşesi rüz-ı ḥesābuñ yā Resūla'llāh	Kaṣīde/7 Beyit	Na't	Mefā' ilün/Mefā' ilün/Mefā' ilün/Mefā' ilün	
69b	Zekāyī	Yā Resūla'llāh cürmüm çok yüzüm ğāyet siyāh Ḥāk-i pāy-i devletūnden ğayrı yoq cāy-ı penāh	Yā Resūla'llāh Zekāyī bendeñi eyle qabūl Rāh-ı 'ıṣkuñda dem-ā-dem eylesün feryād u āh	Kaṣīde/6 Beyit	Na't	Fā' ilātün/Fā' ilātün/ Fā' ilātün/Fā' ilün	
69b	Zekāyī	Ḥabīb-i Kibriyā Aḥmed risālet mülkünüñ şāhı Nübüvvet ḥātemidür taḥt-ı <i>levākūñ</i> şehensāhı	Zekāyī 'āciz ü mücrüm quluñdur ey kerem-kānı Yüzi qara dili maḥzūn firākuñla ider āhı	Kaṣīde/6 Beyit	Na't	Mefā' ilün/Mefā' ilün/Mefā' ilün/Mefā' ilün	Mecmuada "Na't-ı şerīf" başlığıyla yazılmıştır.

							Mecmuada şiiirin yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.
69b	Zekāyī	Ey nübüvvet tahtınuñ şāhı Resül-ı Kibriyā Vey risālet evcinüñ māhı Ḥabīb-i Kibriyā	Cürmi çok ammā Zekāyī şübhesiz mağfūr olur Dilese Ḥaḫ’dan o gümrāhı Ḥabīb-i Kibriyā	Ḳaşıde/6 Beyit	Na‘t	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	
70a	Zekāyī	Göñül ‘ışık-ı Ḥabīb-i Kibriyā’ya āşinā olsun Dil-i zulmet-serāyım ol ziyādan rüşenā olsun	Sevād-ı vech ile ‘aşı güneş-kārı ḳabül eyle Zekāyī cān-fedā-yı ḥānedān-ı Muştafā olsun	Ḳaşıde/7 Beyit	Na‘t	Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilü n/Mefā‘ ilün/Mefā‘ i lün	Mecmuada “Na‘t-ı şerif” başlığıyla yazılmıştır.
70a	Zekāyī	Gel vücūduñ āteş-i ‘ışık-ı Ḥabību’llāha yaḳ Çeşm-i ḳalbi ol ziyādan fetḫ idüp Mevlā’ya yaḳ	Şems-i Ḥaḫ’dan irişüp nūr-ı ‘ināyet bir nefes Dilerüm ḳalb-i Zekāyī açıla mişl-i şafaḳ	Ḳaşıde/6 Beyit	Na‘t	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	Mecmuada şiiirin yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.
70a - 70b	Zekāyī	1 Gel muḫarremdür Necef vādilerüñ yād it dilā Yāreler aç sineñ üzre tā bilinsün mācerā	1 Āb-ı rüyı ḥürmetine yaradılmışken cihān Bir içim şu virmediler ehl-i beyte zālimān	Terkib- Bend/5 Bend	Merşiye	Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	

- 71a		<p>2 aralar giy ehl-i imānuñ azāsı vaqtidür Mātem-i şah-ı şehidāni utup eyle bükā</p> <p>3 Eşkiyādur şübhesiz āl-i ‘abāya zulm iden Ol ‘adūlardan teberrī farz-ı ‘ayn saña</p> <p>4 Fikr idüp bu hāli inşāf eyle Allāh ‘ışkına Zerre imāni olan albinde virir mi rızā</p> <p>5 Güş iden bu ışsa-i cān-süzü ‘aqluñ aldurur Niçe cānuñ virmeye bu derd ile ehl-i vefā</p> <p>6 Ben şehid-i Kerbelā’nuñ yoluna cān vireyüm Tek o şahuñ hāk-i pāy-ı devletine ireyüm</p>	<p>2 Bir içim şu içmedi bī-hüde aqsun aqmasun Kāşki nehr-i Fırāt’uñ yirine an aqsa an</p> <p>3 ‘Āşikānuñ dūd-ı āhıdur ki eflāke ıkar Şanma ebrū yā şehāb oldı semāda sāyebān</p> <p>4 Gözi yaşı olsa eflākuñ n’ola inen maar Aqladı ol mātem için cümleten kerrūbiyān</p> <p>5 Cān fedā eyle Zekāyī şah-ı merdān ‘ışkına Cümle erbāb-ı himem terk itdiler bu yolda cān</p> <p>6 Şehr-i ‘ilmüm didi çün ol mefar-ı ins ü melek Ol şehen-şāhuñ apusu kelbiyüm bī-reyb ü şek</p>				
71a - 71b	Zekāyī	<p>1 Āyā ne gūne devr ideyor çar-ı bī-vefā Ehl-i derūna eyledügi avr-ı nā-sezā</p> <p>2 Mir’āt-ı hārumda şafā olsa rū-nümā Taşvir iderdi şahid-i ma‘ nāyı şüretā</p>	<p>1 Māh-ı muarrem oldı niçe cān nişār ola N’ider Zekāyī derd ile bī-itiyār ola</p> <p>2 Gülzār iken sezā mı şehidāna zār ola Hāk-i Necef bu dem dem ile lāle-zār ola</p>	Tercī’ - Bend/5 Bend	Merşiyeye	Mef’ ulü/Fā’ ilātü/M efā’ ilü/Fā’ ilün	Mecmuada şiiirin her yeni sütununa “ve lehu” başlıı

		<p>3 Keşf eylesem bu rāzı ki fetḥ ola mācerā 4 Zāhid bu remzi ḥal idemez söylesem aña 5 Metn-i murādı şerḥ idemem n'eyleyem saña 6 Müslim midür]' Ali'ye cefā iden eşkiyā</p>	<p>3 Yā Rab ne bād-ı fitneden rüzgār ola 4 Bir āh idem ki çarḥ-ı felek tār u mār ola 5 Lāyıḳ mı ehl-i beyt-i Nebī raḥne-dār ola 6 Müslim midür ' Ali'ye cefā iden eşkiyā</p>				altında devam edilmiştir.
71b - 72a - 72b -	Zekāyī	<p>Bu dār-ı miḥneti zan itme cāy-ı istirāhatdür Cihān içre sa' ādet ' āḳil iseñ terk-i rāḥatdür</p>	<p>Libās-ı faḳr ile künc-i fenāda fāriḡü'l-bāl ol Zekāyī bende-i āl-i ' abāyız biz ne devletdür</p>	<p>Kaşide/32 Beyit</p>	<p>Merşiye</p>	<p>Mefā' ilün/Mefā' ilü n/Mefā' ilün/Mefā' i lün</p>	<p>Mecmuada şiirin her yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.</p>
72b - 73a	Zekāyī	<p>1 Bî-vücüd ol ey gönül ehl-i fenāya hem-dem ol Bezm-i ḥaş-ı şoḥbet-i erbāb-ı ' ışka maḥrem ol 2 Geç bu fānide ḳamu ālāyiş ü lezzātndan</p>	<p>1 Gör o maḥbüb-ı Ḥudā'ya neyledi bu rüzgār Ser-güzeştün söylesem her dem olurduñ zār zār</p>	<p>Tercî' - Bend/3 Bend</p>	<p>Merşiye</p>	<p>Fā' ilātün/Fā' ilātün/ Fā' ilātün/Fā' ilün</p>	<p>Mecmuada şiirin yeni sütununa “ve lehu” başlığı</p>

		<p>Terk-i şüret eyle ma' nî 'âleminde âdem ol</p> <p>3 Ârzû-yı mâ-sivâ kayduñ gönülde kaç' idüp Hırka-i fakr u fenâda fâriğ-i dü-' âlem ol</p> <p>4 Hâk olunsun var ise sineñde âşâr-ı sürür Gel muharremdür bu günde sine-çâk ol pür- gam ol</p> <p>5 Mâh-ı nev şanma felek kıldı küşâde bir 'alem Sen de derd-i âl ü evlâd ile ehl-i mâtem ol</p> <p>6 Dâğ dâğ oldu Hüseyn'ün mâtemiyle sineler Çâk çâk oldu dil-i 'uşşâk çün âyîneler</p>	<p>2 Nür-ı 'ayn-ı 'âlemi zâlim katil-i cevr idüp Ehl-i imânuñ derünuñ eyledi iħrâk-ı nâr</p> <p>3 Çekdi evlâd-ı Resûlu'llâh'a seyf ehl-i dâlâl Eylediler 'âkıbet küfr ü nifâkı âşikâr</p> <p>4 Girdiler zulm eyleyüp âl-i Resûl'ün kanına La'net olsun cânına kavm-i Yezid'ün şad- hezâr</p> <p>5 Âteş-i gâmdur gönül mülkin perişân eyledüñ</p> <p>Çalb-i mecrüh-ı Zekâyî nâr-ı gayretle yanar</p> <p>6 Dâğ dâğ oldu Hüseyn'ün mâtemiyle sineler Çâk çâk oldu dil-i 'uşşâk çün âyîneler</p>				altında devam edilmiştir.
73a - 73b	Zekâyî	<p>Dü-çeşm hâk-i pây-ı Muşafâ'dan rüşenâ oldu Gönül esrâr-ı <i>mâ-zâğa'l-başardan</i> âşinâ oldu</p>	<p>Şalât ile selâm olsun Resûl'e âl ü evlâda Zekâyî-i faķire hânedâni mültecâ oldu</p>	<p>Kaşide/32 Beyit</p>	<p>Merşiye</p>	<p>Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n/Mefâ' ilün/Mefâ' i lün</p>	<p>Mecmuada şirin her yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.</p>

73b	Zekāyī	1 Bu gün şol mest-i hayrānum şu' urum qalmanı aşlā	1 İmām-ı evliyā el-ḥaḫ Taḫī ol şāh-ı ekremdür	Terkīb- Bend/5 Bend	Merşiyē	Mefā' ilün/Mefā' ilü n/Mefā' ilün/Mefā' i lün	Mecmuada şiiirin her yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.
-							
74a		Görünmez dīde-i giryānuma dünyā vü mā-fī-hā	Eñ ednā bende-i der-gāhı bir sulṫān-ı ‘ālemdür				
-							
74b		2 Şafā-yı ḥāṫırum yoḫdur beni söyletme ey zāhid Yaḫar bir āh-ı sūzānum cihān mülkini ser-tā-pā	2 Naḫīnün ḫāk-i pāyıdur benüm derdime dermānum				
		3 Cefākār olduḡuñ bildüm sipihr-i bī-amānuñ ben Ne ḫikmetdür ider her ehl-i dilde ‘ādetün icrā	Türāb-ı āsitānı şübhesiz iksīr-i ā‘ zamdur				
		4 Bozulsun intizām-ı devri çarḫuñ bī-devām olsun	3 Cenāb-ı ‘Asker[i] maḫbūb-ı Ḥaḫ’dur ol ḫamer-ṫal’at				
		Esāsı lerze-nāk olsun yıḫılsun künbed-i mīnā	Yüzi nūrı ziyā-baḫş-ı dür ü pür-hem ü ḡamdur				
		5 Felek ‘izz eyledün āteş bıraḫduñ ḫalb-i ‘uşşāḫa Gürūh-ı ḫānedāna nā-sezā devr eyledün ḫayfā	4 İmām-ı Ḥaḫ Muḫammed Mehdī-i şāḫib- zamān oldı				
		6 Aḫıt seyl-i sirişküñ dem-be-dem māh-ı muḫarremdür	Tecellī-gāh-ı ‘ışḫı ol şehūñ firdevs-i sīnemdür				
		Dilā çāk-ı girībān eyle kim eyyām-ı mātemdür	5 Selām olsun cemī’an ḫānedān-ı şāh-ı kevneyne				

			Bu bābuñ bende-gānı bār-gāh-ı Hāq'da mükerrerdür 6 Zekāyī ehl-i beyte cānını qurbān idüp geldi Der-i şah-ı velāyetde fedā-yı cān idüp geldi				
74b - 75a	Zekāyī	1 Ey mecma [‘] -ı meḥāsin-i aṣḥāb-ı bā-ṣafā Vey menba [‘] -ı mekārīm-i erbāb-ı ıṣṭifā 2 Sensin cihānda vāriş-i [sırr-ı] Muḥammedī Zātuñda mūnderic heme esrār-ı Muşafā 3 Ehl-i niyāza n’ola qapuñ kıble-gāh ise Vechūñde zāhir oldı senūñ nūr-ı Kibriyā 4 Sırruñ sirāyet eyledi kevn ü mekāna hep Feyzüñden iktisāb-ı vücūd itdi mā-sivā 5 Ey ma [‘] den-i ‘ināyet ü cūd u kerem ‘Alī Vey kişver-i şecā [‘] ate sulṭān-ı <i>lā-fetā</i> 6 Nūr-ı velāyetüñ ile gümüm seyenceli Edrik nidā [’] e ‘abdike yā Murtażā ‘Alī	1 Yā Rāḥimu’l-‘uşāt u yā melce ’i’l-ümem Eyle nigāh-ı luṭf ile ben zārı muğtenem 2 Ol nūr-ı ‘ayn-i ehl-i yaqīn iki şah için Cürmüm bāğışla bende-i nā-çiz ü bī-kesem 3 Sürsem gubār-ı pāyuña rüy-ı siyāhumı Ref [‘] ola tā ki ḥāne-i dilden gubā[r]-ı gām 4 Rüz-ı cezāda ḥāk-i mezellet-nişin iken Bir kāse āb-ı kevşer ile eyle muhterem 5 Şād eyle vaşluñ ile Zekāyī gārībūñi Cānum yoluñda şevq ile qurbān idem o dem 6 Nūr-ı velāyetüñle gümüm seyenceli Edrik nidā [’] e ‘abdike yā Murtażā ‘Alī	Tercī [‘] - Bend/5 Bend	Na [‘] t	Meḥ [‘] ulü/Fā [‘] ilātü/M efā [‘] ilü/Fā [‘] ilün	Mecmuada şiiirin her yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.

75a - 75b	Zekāyī	Ṭoġdı muḥarrem ayı çarḥ açdı anlı rāyet Mātem gūnidür ‘āşık lāzım bu gūnde ġayret	Her kim olur cihānda āl-i Resūl’e bende Ol merd-i Ḥa Zekāyī bulur hemīşe devlet	aşıde/32 Beyit	Merşıye	Mef’ ūlū/Fā’ ilātūn/ Mef’ ūlū/Fā’ ilātūn	Mecmuada şiiirin her yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.
76a	Şābit	Bu gūnlerde neş’elendim Ey benim serv-i bülendim Ben seni ġāyet begendim Ey benim serv-i bülendim	Beni zemm itme āġyāre Şābit adem bu bī-çāre Merḥamet ıl dil-i zāre Ey benim serv-i bülendim	Şarkı/3 Bend		8’li hece ölçüsü	
76a	?	Seni āġyār ile görmek Ḥilāf-ı meşrebimdir pek Baña böyle elem virmek Ḥilāf-ı meşrebimdir pek	Görünce aynadı anım O zālīme benim cānım Raible gezme sultānım Ḥilāf-ı meşrebimdir pek	Şarkı/3 Bend		Mefā’ ilūn/Mefā’ ilū n	Bu şiiirde mahlas bulunmamaktad ır. Mecmuada “Şarkı-yı şabā” başlığıyla yazılmıştır.
76a	Adlī	Ey gül-nihāl-i ‘işve-zā Aç gönlünü kesb it şafā Virdūñ dil [ü] cāna devā Ey nāz-perver-i dilberā	Açılmadı bir verd-i āl Açmış be-ġāyet penbe şāl Āġyāra itmez imtişāl ‘Uşşāına eyler vefā	Şarkı/5 Bend		Müstef’ ilūn/Müstef ‘ilūn	Bu şiiirde mahlas bulunmamaktad ır. Ancak şiiir Adlī (II.

							Mahmut)'ye aittir. Mecmuada "Şarkı-yı şevk [u] tarab" başlığıyla yazılmıştır.
76a	Besim	Ey dilber-i 'ālī-neseb Kimlerle hem-demsin bu şeb Fikrim budur benim 'aceb Kimlerle hem-demsin bu şeb	Hicr [ü] firākıñla hemān Eyler isem āh u fiġān Üzme beni söyle amān Kimlerle hem-demsin bu şeb	Şarkı/4 Bend		Müstef' ilün/Müstef 'ilün	Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Ancak şiir Besim'e aittir. Mecmuada "Şarkı-yı rāst" başlığıyla yazılmıştır.
76a	Şābit	İşitdik ey ruḡ-ı gül-zār Beni geçmiş saña āġyār İderdim ḡālimi izḡār Bu gün dursun merākım var	Düşürdün Şābit 'i derde Şaḡın sırr açma bir yerde Baña şor vaḡt-i āḡirde Bu gün dursun merākım var	Şarkı/4 Bend		Mefā' ilün/Mefā' ilün	
76a	?	Bu dil seni pek beyendi Kimse bilmez sen dil-bendi	Eglencedir 'ışkıñ baña Gideyim senle dā'imā	Şarkı/3 Bend		8'li hece ölçüsü	Bu şiirde mahlas

		Yokdur ʿālemde menendi Kimse bilmez sen dil-bendi	Rahm eyle geldim ben saña Kimse bilmez sen dil-bendi				bulunmamaktadır. Mecmuada “Şarkı-yı diger” başlığıyla yazılmıştır.
78a	Şeyyad Hamza	Senüñ ʿışkuñ kamu derde Devādur yā Resūla’llāh Senüñ kapuñda hācetler Revādur yā Resūla’llāh	Saña kim ki şalāt virmez Din yok cennete girmez Durucu kıldığı namāz Haḫādur yā Resūla’llāh	Müzdevic Murabbaʿ/6 Bend	Naʿt	Mefāʿ ilün/Mefāʿ ilün	Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Ancak şiir Şeyyad Hamza’ya aittir. Mecmuada “Naʿt-ı şerif” başlığıyla yazılmıştır.
78b	Derūnī	Şoyun ğaflet libāsını Yu ḫalbiñ kir ü pāsını Dilerseñ Tañrı’dan iḫsān Oḫu şıdḫ ile Yāsın’i	Saña çün Rabb-i zü’l-ʿizzet Virüpdür ʿilm ile devlet Eliñde var iken fırsat Oḫu şıdḫ ile Yāsın’i	Mütekerrir Murabbaʿ/10 Bend		Mefāʿ ilün/Mefāʿ ilün	Bu şiirde şairin mahlası son bendden iki önceki bendde geçmektedir. Mecmuada “Kaşide-i şerif”

							başlığıyla yazılmıştır.
79b	Bahā	Zülfünüñ tār-ı şu‘ā‘ı bāşıramdur şānesi Ol hümā-yı ğamzenih cismim sa‘ādet-ĥānesi Āteş-i rüĥsāra yandı murġ-ı cānım lānesi Şem‘-i ĥüsnüñ ey perī dildir bu şeb pervānesi	Semt-i ‘uşşāka yūri ey māh-ı peyker cā-be-cā Neş‘e bulsun çeşm-i mestinden seniñ bir dem Bahā Şiše-i fānūsa döndi cism-i zārım dilberā [Şem‘-i ĥüsnüñ ey perī dildir bu şeb pervānesi	Şarkı/4 Bend		Fā‘ ilātün/Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/Fā‘ ilün	Bu şiir mecmuada “Şarkı-yı rāst” başlığıyla yazılmıştır. Ayrıca şiirin sonuna “Fī 19 Cā (Cemāziye’l-evvel) Sene 1237” tarihi yazılmıştır.
79b	‘İzzet	Seyr eyleyüp sīm[in] teniñ Mecbūrın oldum ben seniñ Şemm eyleyüp nāzik beniñ Mecbūrın oldum ben seniñ	Mā’il iken ‘İzzet saña Raĥm idmedin āşlā baña Cevrin nedir koy bir yaña [Mecbūrın oldum ben seniñ]	Şarkı/4 Bend		Müstef‘ ilün/Müstef‘ ilün	
79b	Nūrī	Nigāhıñla mesrūr oldum Aldanup ‘aqlıma uydum Giçende sen gücenmişsin Ĥaberim yok şimdi duydum	İstemem ben böyle zemīn Hem demindir Nūrī seniñ Gel kerem kııl eyle nazār Rāh-ı ‘ışka yaqdı teniñ	Şarkı/5 Bend		8’li hece ölçüsü	

79b	?	Gülzâr-ı lefâfetsin sen amân amân Bu hüsn ile âfetsin sen Hem zarîf kıyâfetsin sen Bu hüsn-ile âfetsin sen	Baňa gâyet emel olduñ Şabr etsene sen de bulduñ Yazık saña niçün şolduñ Bu hüsn-ile âfetsin sen	Şarkı/2 Bend		8’li hece ölçüsü	Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Mecmuada “Şarkı-yı diger” başlığıyla yazılmıştır.
80a	?	Ne şafâdan gide kim vâri ne cefâdan hâzerim Düşmânı döst bilirim ikisin bir sezerim	Yâri idrâk idemem fark-ı ‘adû eyleyemem Nâkışuñ sırrını ben diñleyemem añlayamam	Mesnevî/11 Beyit		Fâ’ ilâtün (Fe’ ilâtün)/Fe’ ilâtün n/Fe’ ilâtün/Fe’ ilâtün n (Fâ’ lün)	Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır.
80b	?	Şükür yine geldi mâh-ı mübârek Kamu döstlar ile olsun tebârek Bizi erişdürdi Hağ-ı tebârek Merhabâ merhabâ yâ şehr-i ramazân	Eyâ cânlar cânı cânân bizimdir Âyâtın tefsiri Qur’ân bizimdir Muhammed Muştafâ sulţân bizimdir Merhabâ merhabâ yâ şehr-i ramazân	Koşma/5 Dörtlük	İlâhî	11’li hece ölçüsü	Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Mecmuada “Der-beyân-ı ramazân-ı şerîf-i ilâhî” başlığıyla yazılmıştır.

81b	Şerîfi	Vişâliñ derd-i ‘uşşâka Devâdır yâ Resûla’llâh Hayâlîñ kalb-i müştâka Şafâdır yâ Resûla’llâh	Şerîfi’niñ aqar yaşı Dün ü gün ağlamak işi Yoluña cân ile başı Fedâdır yâ Resûla’llâh	Müzdevic Murabba‘/9 Bend	Na‘t	Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün	Mecmuada “Na‘t-ı şerîf” başlığıyla yazılmıştır.
82a	?	Sekiz satır nazm eyledim mâhlar numarasın bilmek için Her bir satır ola iki harf her bir harf bir mâh için	Şeyh Bâyezîd Hazretleri’niñ te’lîfi oldığı çün Rûhuna fâtiha-i şerîf ihsân idesin	Nazm/4 Beyit			Mecmuada “Hazret-i Şeyh Bâyezîd-i Veli’niñ te’lif eylediği numara- nâmedir.” başlığıyla yazılmıştır. Ayrıca şiirin sonuna “Fî 3 Şevvâl Sene 243” tarihi yazılmıştır.
82b	?	Cihâniñ güneşi Aḥmed Resûl-i Kibriyâ’dır bu Cefākârîñ şafâsıdır O ṭâbâne ziyâdır bu	Ġazâ günleri kevşerler Aqıtdı ‘âlî barmaqdan Şuvarı cümle aşşâbı Didiler ḥavz-ı kevşerdir bu	Müzdevic Murabba‘/6 Bend	Na‘t	Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün	Bu şiirde mahlas bulunmamaktad ır.

83a	Şakir	Sezâdır zâtıña ancak Risâlet yâ Resûla'llâh Beşirsîñ şanıña lâyıķ Beşâret yâ Resûla'llâh	Recâ ider bunu senden Bu kemter 'âşık-ı Şakir İdem bir kerre kabriñi Ziyâret yâ Resûla'llâh	Müzdevic Murabba' /7 Bend	Na't	Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n	Mecmuada “Na't-ı şerif” başlığıyla yazılmıştır.
83a	Kânî	Ġubâr-ı pâyıña almam cihâni yâ Resûla'llâh Değişmem müyına heft-âsumânı yâ Resûla'llâh	Şefâ'at mücrime derler meşeldir söylenür dâ'im Çulun Kânî de bir mücrim gedâdır yâ Resûla'llâh	Mukatta'ât/5 Beyit	Na't	Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n/Mefâ' ilün/Mefâ' i lün	
83b	?	Elâ ey cânımıñ cânı Şefâ'at yâ Resûla'llâh Nebiler şâhı sultânı Şefâ'at yâ Resûla'llâh	Dilimde okurum Qur'ân Gönülde ğıybet [ü] bühtân Bu dertlü cânıma dermân Şefâ'at yâ Resûla'llâh	Müzdevic Murabba' /5 Bend	Na't	Mefâ' ilün/Mefâ' ilü n	Bu şiirde mahlas bulunmamaktad ır.
83b	Mevlânâ	Dil bedest-âver ki hac u ekberest Ez-hezârân Ka'be yek dil bihterest Ka'be bünyâd-ı Halil u Âzerest Dil nazar-gâh-ı celil u ekberest		Musarra Rubâ'î/1 Dörtlük		Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün	
83b	Naşre'd- dîn Efendî	Çarĥ-ı felek egri bügri dönerest Döstuñ koyup düşmânını ögerest Lâle sünbül fiştân bulamaz giycek Acı şoğan kat kat gömlek giyerest		Rubâ'î/1 Dörtlük		11'li hece ölçüsü	Mecmuada “Nazîre-i Naşre'd-dîn Efendî” başlığıyla yazılmıştır.

84a	?	Mecnūn oldum gül-zārīña Gönül verdim bāzārīña ‘ Āşık oldum dīdārīña Benim bir efendim vardır	Münkirler bilmez bu hālden Deryā bulanır mı selden Bülbül ey dilerdi gülden Benim bir efendim vardır	Semā‘ ī/4 Dörtlük	İlahī	8’li hece ölçüsü	Şiirin kapalı kısmı Milli Kütüphane’ye gidilip kapalı kısmın açılması sağlanarak okunmuştur. Şiirde mahlas bulunmamaktadır. Ayrıca şiirin bulunduğu sayfanın sağ kenar tamir bandına “Biñ iki yüz yetmiş sekiz senesinde şubāt yigirmi birinde Mehmed’e...” şeklinde tarih ve isim içeren bir ibare yazılmıştır.
-----	---	---	---	----------------------	-------	------------------	--

4. 2. Mensur Bölümler Tablosu

Yp. Nu.	Müellif	Eser Adı (varsa)	Baş	Son	Konu	Açıklamalar
34b	?		Ya'nî ehl-i hırş kişinüñ şer'an harām olan nesnelere şaķınmağa iktidarı yoķdur.		Hırs	Mecmuada "Maħrem-i Ĥalvet-gāh" başlığı altında geçmektedir. Sayfadaki Arapça verilen sözün Türkçe açıklamasıdır.
34b	?		Ya'nî edebsizlik olan kişide 'ırz ve şeref hāleti olmaz.		Edebsizlik	Mecmuada "Maħrem-i Ĥalvet-gāh" başlığı altında geçmektedir. Sayfadaki Arapça verilen sözün Türkçe açıklamasıdır.
35a	?		Ya'nî ziyāret niyyetiyle varduĝuñ kişiye bed-ħūyluķ ve turşrūluķ etmek şevāba māni' dūr.		Ziyaret adabı	Mecmuada "Maħrem-i Ĥalvet-gāh" başlığı altında geçmektedir. Sayfadaki Arapça verilen sözün Türkçe açıklamasıdır.
35a	?		Ya'nî meşveretsiz olan işde ĥaṫā muķarrer şavāb fāyyitdūr.		Meşveretin önemi	Mecmuada "Maħrem-i Ĥalvet-gāh" başlığı altında geçmektedir. Sayfadaki Arapça verilen sözün Türkçe açıklamasıdır.
40b	?		Bu ķāl her kim bir işe şürü' iderse gerekdūr ki Merħūm Şeyħ Şehābü'd-dīn-i Sühreverdī Ĥazretleri'nüñ rūħına bir kere sūre-i Fātiħa okuyup andan soñra niyet idüp aça Merħūm Ĥanefi Efendi'nüñ ekşer kitabında bu ķāl mestürdür her mahālinde buña mūrāca' at ider idi.		Bir işe başlarken söylenecek söz	Mecmuanın söz konusu sayfasındaki Arapça verilen sözün açıklamasıdır.

67a	Muhammed Şâlih		İş bu du‘â-ı şerîfe hadîsde vârid olmuştur. Şabâhda ve âhşâmda üçer kerre kırâ‘at olunmasınıñ fazîleti hizbu‘l-‘aru‘l-beşer hatde beyân olunmuştur. Fazîleti ma‘nâsından münfehim olur. Ğaflet olmaya. Erhâme hâvta Muhammed Şâlih	Fi 18 Receb Sene 231	Sabah ve akşam okunacak dua	Mecmuanın söz konusu sayfasındaki Arapça duanın açıklamasıdır.
84b	?		Temmüsuñ on yedisinden yigirmi birine kadar eyyâm-ı bâhürda kesilen qurur mücerrebdür	Bir kimseniñ çüki tamlasa hevc tohüm döküp ‘asel ile qatup yiye şubh	Tarım ve sağlık bilgisi	Mecmuanın üzeri kaplanmış son sayfasında bulunmaktadır. Milli Kütüphane’ye gidilip üstü kapalı kısmın açılması sağlanarak okunmuştur.

KAYNAKÇA

- Akkaya, H., *Abdülahad Nûri ve Divanı*, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2003.
- Alıcı, G., “Klasik Türk Şiiri Kaynaklarından Mecmua ve Sa’dedîn El-Mar’aşî’nin Şiir Mecmuası”, *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 13, S. 2, Bahar 2016, s. 402-404.
- Ali Nazîmâ, Faik Reşad, *Mükemmel Osmanlı Lügati*, Birinci, Necat, Yetiş, Kazım, Andı, Fatih, Ülgen, Erol, Sağlam, Nuri, Çorok, Ali Şükrü (Haz.), TDK Yayınları, Ankara, 2002.
- Alkan, S., *Şeyh Mustafa Zekâyî’nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Divanı (İnceleme-Tenkidli Metin)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 1993.
- Atik, H., *Nakşî Ali Akkirmânî Dîvânı (İnceleme-Metin)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2003.
- Atik Gürbüz, İ., *Mecmû’atü’l-Leṭâ’if ve Şandūkatü’l-Ma’ārif (İnceleme-Tenkidli Metin-Şair ve Şiir Dizini) [Bursa (İnebey) Yazma ve Basma Eserler Kütüphanesi, No. 2276] [İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, No. T 739]*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2018.
- Aydemir, Y., “Şiir Mecmuaları ve Metin Teşkilinde Mecmuaların Rolü”, *Bilig*, S. 19, Güz, 2001, s. 147-156.
- Aydemir, Y., “Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler”, *Turkish Studies (Tunca Kortantamer Özel Sayısı 1)*, C. 2/S. 3, 2007, s. 122-137.
- Aydın, A., *Fenâyi Cennet Mehmed Efendi ve Dîvânı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2003.
- Ayhan, E., *Nakşî Dîvânı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2000.
- Bıyık, Y., *Eşrefoğlu Rumi Divanı’nın Dil ve Üslup Yönünden İncelenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2019.

- Buluç, S., “Şeyyad Hamza’nın Beş Manzumesi”, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. 7/S. 1-2, 2012, s. 1-16.
- Cebecioğlu, E., *Hacı Bayram Velî ve Tasavvuf Felsefesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1989.
- Çakır, M. S., *Yahyâ Nazîm Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2018.
- Çakmak, M., *Cemâl-i Halvetî Hayatı, Eserleri, Tasavvufî Düşüncesi ve Cemâliyye Kolu*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2000.
- Çavuşoğlu, M., *Yahyâ Bey Dîvanı (Tenkidli Basım)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1977.
- Çetinkaya Karakoyun, Ü., *Mecmû’a-i Eş’âr, Ankara Üniversitesi DTCF Kütüphanesi-Üniversite A.26*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2017.
- Danışan, T., *Hâtif Ali Efendi Hayatı, Edebî Kişiliği, Dîvânının Tenkitli Metni (1b-132a) ve Nesre Çevirisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2009.
- Devellioğlu, F., *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2003.
- Devellioğlu, F., *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Doğu Matbaası, Ankara, 1970.
- Ekinci, R., *Vefeyât-ı Ayvansarâyî (İnceleme-Tenkitli Metin)*, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa, 2011.
- Ekinci, R., *Hâfız Hüseyin Ayvansarâyî Vefeyât-ı Ayvansarâyî (İnceleme-Tenkitli Metin)*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2017.
- Elbir, B., *Kânî Dîvânı Üzerine Bir İnceleme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1997.

- Eliaçık, M., *Tokatlı Kānī Divanı'nın Tenkitli Metni (Hayatı, Kişiliği, Vazifeleri, Eserleri, Dili, Sanatı ve Uslubu)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Bitirme Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1992.
- Engin, A., *Mehmet Tâlib-i Üsküdârî'nin Dîvançesi'nin Edisyon Kritiği*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2002.
- Erdoğan, K., *Niyâzî-i Mısrî Dîvânı*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2019.
- Ergun, S. N., *Türk Şairleri*, Suhulet Kütüphanesi Basımevi, İstanbul, 1936.
- Ergun, S. N., *Türk Musikisi Antolojisi*, Vadi Yayınları, İstanbul, 2017.
- Eroğlu, S., “Mutasavvıf, Bestekâr Bir Şair: Zâkirî Hasan Efendi ve Yayımlanmamış Şiirleri”, *Turkish Studies*, C. 9/S. 12, Sonbahar 2014, s. 251-252.
- Gıynaş, K. A., “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası”, *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S. 25, 2011, s. 245-260.
- Gölpınarlı, A., *Melâmîlik ve Melâmîler*, Devlet Matbaası, İstanbul, 1931.
- Gümüş, N., *Yahya Nazîm Dîvânı I (İnceleme-Metin)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, 1992.
- Güneş, M., *Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı (İnceleme-Metin)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 1994.
- Güntan, H., *Receb Enis Dede (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1990.
- Gürbüz, M., “Kâbilî, Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr (Poems to Sing for the Leading Beautiful Beloved) (Millet Library, Ali Emiri Manzum No. 744-745) Part I: Analysis-Facsimile”, *The Department of Near Eastern Languages and Civilizations, Sources of Oriental Languages and Literatures 109*, USA, MA, Cambridge: Harvard University, 2012, s. 5-10.
- Gürel, Ş., *Pir Ümmi Sinan Hazretleri Divanı*, Bayrak Matbaası, İstanbul, 2001.
- İlhan, D., *Üftâde Divanı (İnceleme-Metin)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2020.

- İlhan, E., *Lale Devrinde Gül Aşığı: III: Ahmed (Necîb)-Hayatı, Sanatı ve Divançesi-*, Gece Kitaplığı Yayınevi, Ankara, 2016.
- İnanç, H., *Can Veren Pervaneler 3*, Babıali Kültür Yayıncılığı, İstanbul, 2021.
- İnciroğlu, Y., *XIX. Yüzyıla Ait Bir Şiir Mecmuası (v.:1b-100b) (İnceleme-Metin Çeviri Yazısı-İndeks)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş, 2018.
- Kanar, M., *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Say Yayınları, İstanbul, 2011
- Kaygısız, Ö. F., *Kazasker Mustafa İzzet Efendi ve Güfte Mecmuası: İnceleme-Metin*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2019.
- Kılıç, A., “Şiir Mecmualarının Tasnifine Dair”, Aynur, Hatice, Çakır, Müjgân, Koncu, Hanife, Kuru, Selim Sırrı, Özyıldırım, Ali Emre (Haz.), *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler*, Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012, s. 75-96.
- Koncu, H., Çakır, M., “Şairleri Yetiştiren Bir Kaynak Olarak Mecmûa.” Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim Sırrı Kuru, Ali Emre Özyıldırım (Haz.), *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler*, Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012, s. 117-133.
- Korkmaz, H., *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'ndeki Müsiki Yazmalarının Kataloğu*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2014.
- Köksal, M. F., “Şiir Mecmualarının Önemi ve ‘Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi’ (MESTAP)”, Aynur, Hatice, Çakır, Müjgân, Koncu, Hanife, Kuru, Selim Sırrı, Özyıldırım, Ali Emre (Haz.), *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler*, Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012, s. 411-435.
- Köksal, M. F., “Yazma Mecmualara Dair Yeni Bir Tasnif Denemesi”, 2. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi (ICOESS 2018)*, Antalya, 2018, s. 87-92.

- Köseoğlu, S., *Zekāyi Dīvānı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1997.
- Kut, G., “Mecmua”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Devirler/İsimler/Eserler/Terimler*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1986, C. 6, s. 170-174.
- Levent, A. S., *Türk Edebiyatı Tarihi, Giriş*, TTK Yayınları, Ankara, 1998.
- Menteş, S., *İBB Atatürk Kitaplığı OE_YZ_0561 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir, 2019.
- Mermer, A., Keskin, N. K., *Eski Türk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005.
- Mutlu, H., *Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi ve Dīvānı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008.
- Önal, S., *Hâtif, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2010.
- Özcan, N., *XVIII. Asırda Osmanlılarda Dinî Mûsikî*, (Basılmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1982, s. 81-82.
- Öztuna, Y., *Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1969.
- Özuygun, A. R., *Hasan Sezâyî'nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Dīvānı'nın Tenkitli Metni ve İncelemesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 1999.
- Özün, M. N., *Osmanlıca-Türkçe Sözlük*, İnkılap ve Aka Kitabevi, İstanbul, 1973.
- Pektaş, M., *Sezâyî (Câbî Hasan Dede) Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1998.

- Sağman, Ş., *Müstakîmzâde'nin "Mecmuâ-i İlâhiyyât" Adlı Güfte Mecmuası*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2001.
- Sevgi, A., *Lâtîfî (Hayâtı ve Eserleri) İnceleme-Metin*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1987.
- Süer, Fatih Ramazan, *Şemseddîn Sivâsî Dîvânı (İnceleme-Metin)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2015.
- Süer, F. R., "Bezcizâde Mehmed Muhyî Efendi'nin Gazellerine Ek", *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, C. 2/S. 1, 2019, s. 233-249.
- Şenödeyici, Ö., Akdağ, A., "Mecmualar ve Cönkler", Şenödeyici, Özer (Ed.), *Osmanlı Edebî Metinlerini Anlama Kılavuzu*, Kesit Yayınları, İstanbul, 2015, s. 367-388.
- Tapsız, M., *Bolulu Himmət Divanı, Manzum Tarikatname, Âdâb-ı Hurde-i Tarikat*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1995.
- Tatçı, M., *Yûnus Emre Dîvânı (İnceleme-Metin)*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1990.
- Tatçı, M., *Yûnus Emre Dîvânı*, H Yayınları, İstanbul, 2020.
- Tatçı, M., *Yûnus Emre'nin Gönül Çocuğu Bursalı Âşık Yûnus*, H Yayınları, İstanbul, 2019.
- Tatçı, M., Yıldız, M., *Azîz Mahmûd Hüdâyî Dîvân-ı İlâhîyât Tıpkıbasım ve Çeviriyazı*, Üsküdar Belediyesi Yayınları, İstanbul, 2005.
- Timurtaş, F. K., *Yunus Emre Divanı*, Tercüman Yayınları, Konya, 1972.
- Uzun, M. İ., "Mecmua", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2003, C. 28, s. 265-268.
- Üçüncü, K., *Cemâleddin Uşşâki Divânı (Metin İnceleme)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale, 1998.

- Yetkin, Y., *Bolulu Şeyh Himmet ve Dîvânçesi (Çeviriyazı-Şerh-Sözlük)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bozok Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat, 2016.
- Yıldız, A., *Fenâyî Divanı (Metin-Muhteva-Tahlil)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2002.
- Yıldız, M., “Azîz Mahmud Hüdâyî’nin Arapça ve Farsça Manzûmeleri”, Üsküdar Sempozyumu-III: Uluslararası Aziz Mahmud Hüdayi Sempozyumu (23-25 Mayıs 2005) Bildiriler, C. I, İstanbul: Üsküdar Belediye Başkanlığı Üsküdar Araştırmalar Merkezi Yayınları, 2006, s. 399-422.
- Yılmaz, K., *1556 Tarihli Muhammediye İnceleme-Metin-Dizin*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2020.
- Yılmaz, M. Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1992.
- Yorulmaz, H., *Koca Râgıb Paşa Dîvânı (Araştırma ve Metin)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1989.
- Mecmûa-i İlâhiyât. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 2133. yk. 75b.
- Mecmûa-i Eşâr. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 4057. yk. 34a.

İNTERNET KAYNAKLARI

- <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-osman> (17.04.2021)
- <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lutfi-lutfullah-hocazade> (17.04.2021)
- <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (12.05.2021)
- <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyh-cemal> (15.05.2021)
- <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi>
(22.05.2021)
- <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi>
(06.06.2021)

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atufi> (09.08.2021)

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/deruni-torun-karsli> (25.09.2021)

<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2016/10/maksadi-asiklarin-menzil-i-canan-olur> (02.05.2021)

<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/hakkin-cemalin-gozleyen-hu-demesin-ya-ne-desin.html> (28.05.2021)

<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm> (02.10.2021)

<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir> (13.12.2021)

<http://mucizedualar.com/ya-giyasel-mustegisin-c-c.html> (13.12.2021)

<https://www.nedirsor.com/ma-huve> (13.12.2021)

<https://www.kamusiturki.com> (13.12.2021)

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	Erhan GÜLMEZ
ORCID Numarası	
Lisans Mezuniyet	
Üniversite	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Fakülte	Eğitim Fakültesi
Bölümü	Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü
Yüksek Lisans Mezuniyet	
Üniversite	Ordu Üniversitesi
Enstitü Adı	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
İş Deneyimi	MEB-Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği (2009-...)
Çalıştığı Kurumlar	Dereli Anadolu İmam-Hatip Lisesi Piraziz İsmail Yücel Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Şırnak Lisesi
İletişim	
E-Posta Adresi	